הארץ

VOL. 54 / 16,057 / MAY 12, 1972 / כ"ח אייר תשל"ב / יום ו' / שנה נ"ד / 1 אג'

אלמוגי ינסה היום לתווך בענף המזון

600 מפעלים יושבתו בהדרגה מיום ה' ✶ הסנקציות — בתגובה לשביתת פועלי השימורים ב־10 מפעלים מיום א'

מאת אבנר ברזילי, סופר "הארץ"

כ־600 מיפעלים של התעשייה הפרטית יתחילו בהדרגה בהשבתה כללית החל מיום ג', מאותו יום ישבת כל ענף המזון שבו יותר מ־100 מפעלים והכוללים את תעשיית השמנים, הריבות, המי־קים, המיצים השוקולד ועוד. מאוחר יותר, במועד שעדיין לא נקבע, יצטרפו להשבתה גם מיפעלי הכימיה, הפלסטיקה, הגומי והמתכת.

(הסוף בעמוד 2, טור 2)

ירידה בייצוא הנשק הצרפתי

פאריס, 11 (מיוחד ל"הארץ"). בצר־פת יוצאה ציוד צבאי ב־1971 בשווי 7 מיליארד פראנק — ירידה ב־300 אלף פראנק לעומת 1970.

עיקר הסכירות היו בתחום ה־תעשייה האווירית והטילים (73% מ־ההזמנות). צרפת היא יצואנית הנשק השלישית בעולם.

אלג'יר, 11 (ע"ר). ראש ממשלת קובה, פידל קאסטרו, ונשיא אל־ג'יריה, הוארי בומדיין, הגיעו היום לאוראן לביקור בן יומיים באלג'יריה המערבית.

חוצפת המטוס הפצועה: אני רוצה להתגייר; אוהבת יהודים מזמן

בראיון בלעדי ל"הארץ" מספרת המחבלת על דרכה לבריסל והחטיפה ✶ נשאה דרכון ע"ש מרים חסון ✶ המחבלת השניה: נאנסתי במחנה פתח

מאת זאב שיף סופר "הארץ"

"עכשיו שקבלתי דם יהודי. החליפו לי את כל הדם והצילו אותי, אני רוצה להתגייר. להיות יהודיה. זה מזמן אני אוהבת יהודים, ואפילו בפתח אמרו לי שאני כזאת, אוהבת יהודים" — אמרה אתמול ללא גיד עפעף ה־מחבלת טרז חלסה שנפצעה קשה בעת שיחרור מטוס סבנה.

היה לי קשה להאמין למשמע אזני, אך זו עובדה: מייד ל־אחר שהתעוררה, אמרה כך ל־חוקריה. מסתבר, כי איננה יהו־דה ב"אהבתה" זו. גם ידידתה, רימא עיסא, שלא נפצעה, כבר הספיקה להכריז, כי היא אוהבת יהודים מזמן. טרז חלסה הציעה כבר שיקראו לה בשמה החדש: תרצה.

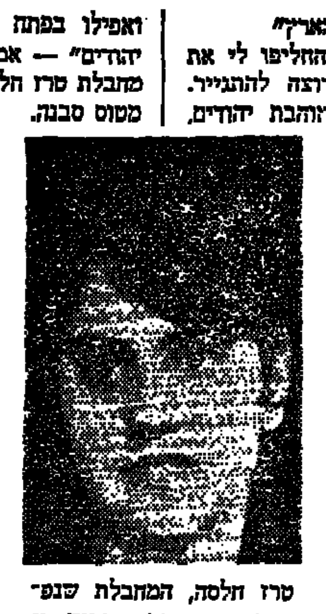

טרז חלסה, המחבלת שנפ־צעה קשה במטוס סבנה, ד' עכשיו רוצה להתגייר...

נקלעתי לשיחה זו בביתן בו היא שוכבת בבי"ח שיבא בתל־השומר. אלוף זאבי, שבא לב־קר את הפצועים מנוסעי המטוס וקפץ להודיה של טרז לשיחה קלה עמה, רצה הדאי לשמוע כי־צד נראה הדבר בצד השני. בא־תי אחריו לחדר ושמעתי את מהלך השיחה, כשפעם בפעם אני פונה אליה בשאלות.

טרז ישבה במיטתה ויזה ה־שמאלית חבושה. הכדור חדר דרך בית השחי וקרע את העורק הראשי. הרופאים עמלו שעות עד שתפרו את העורק. אח"כ החלו לטפל בידה ימי שלא תישאר משותקת. צפרניה עדיין רוויות בדם, אך היא חשה בכמה מה־אצבעות בעוד שאחרות אינה יכולה להניע. מתחת לעינה ה־שמאלית קרע נוסף, שנתפר כבר בעדינות ע"י מנתח פלאסטי (ש־"תישארי יפה" — אומר לה אלוף זאבי (גנדי), והיא מחייכת ל־עברו כאילו לא אירע דבר, כ־אילו לא איימה לפני יומיים ב־פיצוץ מטוס מלא נוסעים).

גנדי שואל והיא משיבה ב־נחת. מה שנוח לה, מספרת היא במלוא הפרטים. דברים "לא נעי־מים" — שוכחת. אבדו מוכרד־נה. טרז מדברת עברית טובה למדי.

(הסוף בעמ' 2, טורים 7—8)

אמצעי התשלום עלו ב־10% בחודשיים האחרונים

נגיד בנק ישראל יצטרך כנראה להגיש דו"ח נוסף

מאת סופר "הארץ"

אמצעי התשלום במשק הוסי־פו לעלות באורח מואץ גם ב־תקופה מאז הגיש נגיד בנק יש־ראל, מר משה זנבר, את הדו"ח המיוחד שלו לממשלה ולוועדת הכספים של הכנסת.

נודע, כי מסוף פברואר ועד ה־3 במאי עלו אמצעי התשלום ב־10.4 אחוזים. בסוף פברואר עמדו אמצעי התשלום על 4,483 מיליון ל"י ובה־3 במאי הם הגיעו ל־4,914 מיליון ל"י.

חוגי בנק ישראל מציינים, כי ב־תחילת החודש אמצעי התשלום גבו־הים יותר מאשר בסופו, ולכן יש לצפות לירידה קלה במשך החודש השוטף. בין מרס 1971 למרס 1972 עלו אמצעי התשלום מ־3,584 מיליון ל"י ל־4,750 מיליון, גידול של 32.5 אחוזים, שהוא ללא תקדים. מתחי־לת מרס עד תחילת מאי היתה ה־עלייה מ־4,590 מיליון ל"י ל־4,914 מיליון ל"י, עלייה של 7.1 אחוזים.

בקצב הנוכחי של עליית אמצעי התשלום יתכן שנגיד בנק ישראל יצטרך להגיש דו"ח נוסף כבר בתחי־לת אוגוסט. הסיכומים האחרונים מחיי־בים לדעת הכלכלנים להפעיל בקצב מהיר ואינטנסיבי יותר את האמצעים האנטי־אינפלציוניים במשק.

בינתיים הודיע אתמול המפקח על הבנקים בחוזר לבנקים על העלאת שער הריבית על אשראי מוכוון מ־9 אחוז ל־11 אחוז. המדובר באשראי בכל הקרנות, להוציא קרנות הי־יצוא.

ההוראה תיכנס לתקפה ב־15.5 ל־גבי כל הלוואה חדשה או מתחדשת במיסגרת האשראי המוכוון. לגבי ה־יתרה הקיימת תיכנס ההוראה ל־תקפה החל מסוף יוני.

כפי שהודיע נגיד בנק ישראל ב־דיונים עם השרים הכלכליים, יאפשר שינוי זה ספיגה של כ־200 מיליון ל"י מהכספים החופשיים של הבנקים שייכנסו לקרן במקום כספים שהיו משוחררים מנזילות בעבר. לפי ה־תכנית שסוכמה במו"מ עם הבנקים, יספוג בנק ישראל מגידול הפיקדו־נות של הבנקים כ־50 מיליון ל"י לחודש החל מסוף מאי.

דוברת בנק ישראל מסרה, כי ב־קרנות הנדונות יש לפי הנתונים ה־אחרונים כ־500 מיליון ל"י אשראי מוכוון וחלקם של הבנקים הינו כ־20 אחוזים. עתה יעלה חלקם של הבנקים ויגיע במשך 4 חדשים לכ־300 מיליון ל"י.

הגדלת ההשתתפות של הבנקים התאפשרה ע"י כך שתמורת הריבית הנוספת שמקבלים מהלקוחות, איפ־שרה לפצות חלקית את הבנקים על ה"כסף הכבד", ותודות להסכמת ה־בנקים לוותר על מחירי שוק עבור כספים אלה.

דוברת הבנק ציינה, כי במיסגרת פעולות הספיגה השונות של בנק ישראל מראשית שנה זו, הגיע סכום הספיגה בהקפאת שיעורי הנזילות ל־217 מיליון ל"י, מפעולות בשוק ה־פתוח 50 מיליון ועתה יתוסף סכום ספיגה של 200 מיליון ל"י.

בארה"ב שואלים: מדוע לא נותקו קווי האספקה קודם

מאת צ'ארלס פאנצ'יאטי, סופר "הארץ" בוואשינגטון

וואשינגטון, 11 (מיוחד ל"ה־ארץ"). הנשיא ניכסון הפך את מלחמת וייטנאם מסיכסוך אזורי לסיכסוך בין מעצמות־העל, וב־ארה"ב שוררת אווירה מתוחה ה־מזכירה את ימי ההסגר האמרי־קאי על קובה ב־1962.

האיש ברחוב מפוחד. הוא ער לסכ־נות הכרוכות במיקוש ובהסגר על מבואותיה הימיים של צפון וייטנאם ולאפשרות של תקריות עם ספינות סובייטיות. (הסוף בעמוד 2, טור 1)

חומשו המוקשים ליד נמלי צפון וייטנאם

ניכסון נועד עם פטוליצ'ב ודוברינין

הנשיא ניכסון (מימין) בשיחה אתמול עם המיניסטר לסחר־חוץ של בריה"מ, ניקולאי פטו־ליצ'ב (באמצע) והשגריר ה־סובייטי בוואשינגטון אנטולי דוברינין.

(צילום רדיו של אי.פי.)

ניסוח זהיר

משקיפים במוסקבה מציינים במיו־חד, כי אותו חלק של ההודעה ההו־בע לבטל את הצעדים האמריקאים האחרונים, מנוסח בזהירות. לדעת המשקיפים אפשר להסיק מההודעה, כי בריה"מ מתכוונת לשמור על יוק־רתה בלי לסכן את ביטחונה.

תוכן התגובה הסובייטית נמסר מראש לשגרירי ארה"ב וצפון וייט־נאם במוסקבה. דובר הסטייט־דפרט־מנט בוואשינגטון אמר, כי לפי שעה אין לו תגובה על הודעת הקרמלין. דובר הבית־הלבן סירב לומר אם הנשיא ניכסון דן עם שני האישים

(הסוף בעמוד 2, טור 5)

...ברו הסיכויים ...פסגת מוסקבה לא תבוטל

...אשינגטון, 11 (אי.פי. יו.פי. ...ו"צ). הנשיא ניכסון נפגש ...ם במפתיע עם שני פקידים ...ייטיים בכירים, זמן קצר לאחר ...וסקבה גינתה את ההסגר שה־... על צפון וייטנאם. נראה, כי ...נישה הבלתי צפוייה בין מר ...סון לבין מיניסטר סחר־חוץ ...בייטי, ניקולי פטוליצ'ב, וה־...ייר הסובייטי בוואשינגטון, ...ולי דוברינין, מחזקת את ה־...דיים שביקור נשיא ארה"ב ב־...סקבה, שנועד ל־22 בח.ז. — ...ם ייערך.

(ראה מאמר ראשי בעמ' 11)

...זכנות טא"ס פירסמה לפני ה־...שה תגובה המגנה את מיקוש נמ־...צפון וייטנאם כמעשה העלול לג־... אחריו תוצאות חמורות לשלום ...יטחון בעולם. אולם, בהודעה לא ...ל כל רמז לגבי הביקור הצפוי ... מר ניכסון במוסקבה. משקיפים ...ארים את ההודעה כזהירה ומתו־...חסית.

...ההודעה אומרת, כי ממשלת ארה"... הברית הודיעה על הסלמה חד־... של פעולותיה התוקפניות בוייט־...ם ומעשים אלה מסבכים עוד יו־... את המצב בדרום־מזרח אסיה. ...שלת בריה"מ תובעת מארה"ב ל־...ם קץ למיקוש והסגר על נמלי ...ון וייטנאם ולחדש את שיחות ה־...ום בפאריס. ממשלת בריה"מ מת־...בת להוסיף, להגיש עזרה צבאית ...אנוי. איש לא נתן לארה"ב זכות ...בטל את הופש השיט. זוהי הפרה ...ורה ביותר של חוקי השיט הבינ־...מיים המקובלים וכל האמנות.

על מעשים אלה מוטלת על ממשלת ארה"ב: מוסקבה סבורה — כציינת ההודעה — כי הדרך היחידה לפית־רון המשבר הווייטנאמי היא לכבד את זכותו של העם הווייטנאמי לקבוע את גורלו בלי התערבות מבחוץ.

"ההתפתחויות בוייטנאם לא יפגעו בסחר"

שיחות הביזנס בין רוסיה וארה"ב — נמשכות כסידרן

מאת רפאל רוטשטיין, סופר "הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק, 11 (מיוחד ל"הארץ"). השר הסובייטי לסחר חוץ המבקר בארה"ב, ניקולאי פטוליצ'ב, ניהל היום שיחות במיניסטריון הסחר ה־אמריקאי, ולא היה כל רמז שהתפ־תחויות בזירה הווייטנאמית ישפיעו על המשך שיחותיו.

ההתאפקות שהפגין הקרמלין בתגו־בתו לצעדי הנשיא ניכסון נגד צפון וייטנאם מחזקת את ההנחה, כי מאו־רעות וייטנאם לא ישבשו את ההת־קדמות בין שתי מעצמות־העל לק־ראת הידוק היחסים הכלכליים בי־ניהן.

הקרמלין לא ביטל את פיסגת מוסקבה שנועדה ל־22 במאי והוא מנסה כנראה למצוא מוצא־של־כבוד כהכבר, שיאפשר לו גם להבטיח לעצמו את ההרויות מן הפיסקות המסחריות הצפויות עם ארה"ב.

בשיחות הסחר המתנהלות בוואשינגטון מעוניינים הרוסים להרחיב את הסחר עם ארה"ב, על בסיס הדדי. הם מעוניינים למשל לד־כוש בארה"ב תבואות בשווי מיל־יארד דולר, באשראי לעשר שנים, כלומר — בתנאים עדיפים, שהוצ־עו רק לפולין וליוגוסלביה מבין כל מדינות הגוש הקומוניסטי.

כתמורה להבטחת אשראי אמרי־קאי לטווח ארוך, מוכנים הרוסים להסדיר את חובותיהם לארה"ב מ־תקופת החכר־והשאל.

כן הם מעוניינים במיפעלים משו־תפים שבהם יופעלו הון וידע אמ־ריקאי לפיתוח משאביהם — ב־חוד אוצרות הגאז הטבעי בבריה"מ. את ההסקעה האמריקאית הם מעוניינים להחזיר בתוצרת שיפיקו המיפעלים המשותפים.

71 מומחים רוסיים עוכבו בקהיר בשל כמות זהב במיטענם

לאחר התערבות השגריר הרוסי ניתן להם להמריא למוסקבה ✶ סאדאת ינאם ביום א' ✶ סאדק: אנו מתכוננים למערכה ממושכת נגד ישראל

מאת סופר "הארץ" לענייניים ערביים

נשיא מצרים עומד לשאת מחר־תיים נאום מדיני במושב מיוחד של מועצת־העם שיתכנס לרגל יום השנה הראשון ל"צעדי התי־קון" של הנשיא.

כזכור, החל סאדאת במיבצע טי־הורי הבזק נגד הבורות עלי סברי ב־15 במאי אשתקד.

שר־המלחמה המצרי, הגנראל מו־חמד סאדק, הכריז אתמול בטכס סיום קורס קצינים, כי מצרים מכי־נה עצמה למערכה הקשה והממו־שכת נגד ישראל למען "גירושה מ־אדמותינו". סאדק קרא לקצינים ה־צעירים לעבוד יומם ולילה לקראת המערכה שאין מנוס ממנה, כי "שום מצרי לא יוותר אפילו על שעל מאדמותינו", — הכריז סאדק.

מקהיר נמסר אתמול, כי יועץ ה־נשיא סאדאת לענייני בטחון לאומי, ד"ר מוחמד חאפז איסמאעיל, נפ־גש אתמול זו בשלישית במשך 3 הימים האחרונים עם השגריר ה־סובייטי במצרים, ולאדימיר וינוגר־דוב.

כתב יו. פי. בקהיר מסר, כי הפגישה אתמול קשורה עם פר־קת עיכובם בשדה־התעופה ב־קהיר של 71 מומחים סובייטים שסיימו את תפקידם וחמרו ל־חזור למוסקבה בתחילת השבוע. הכתב מספר, כי שלטונות נמל־התעופה הצבאי בקהיר עיכבו את המומחים משום שנשאו במיטענם כמויות גדולות של זהב והם סירבו להצהיר עליהן. פקידי המכס ה־מצריים נצטוו ע"י משרדי החוץ והמלחמה לערוך חיפוש במזוודו־תיהם של המומחים אך הללו סירבו בתחילה. משעמדו פקידי המכס על דרישתם, הוציאו היועצים את הב־שיטי הזהב ומסרו אותם לידי נשו־תיהם אשר ענדו אותם.

הפרשה עוררה ויכוח בדרג מדיני גבוה, כאשר נפגש השגריר הסוב־ייטי עם יועץ סאדאת לאמר. והדו־היר אותו, כי עיכוב היועצים עלול להשפיע לרעה על חוזה הידידות ו־שיתוף־הפעולה בין שתי המדינות. לבסוף התירו שלטונות נמל־התעו־פה הצבאי המצרי ליועצים הסוב־ייטים לעלות על המטוס עם כל כמות הזהב שברשותם.

ישראל ביקשה הבהרות על ביקור הפטריארך הרוסי

יגיע לישראל ביום ד' ✶ יבקר בכותל המערבי

מאת דן מרגלית, סופר "הארץ"

ישראל ביקשה הבהרות בקשר לתכנית ביקורו של ראש הכנסיה הרוסית אורתודוכסית, הפטרי־ארך פימן, העומד להגיע לארץ ב־17 בח.ז.

בהכנות המוקדמות לביקור לא הו־כר סיור בכותל המערבי בין האת־רים הקדושים של דתות אחרות בהן יבקר האורח. כן לא היה ברור אילו פגישות הוא מתכוון לקיים בדרג המדיני. בירושלים רואים את ביקור הפטריארך — שהוכן לפני כשנה ע"י נציג כנסייתו, ניקודים, שבא לביקור מבריה"מ — מהלך מדיני מובהק, נוסף להיותו במיסגרת צל־יינות דתית רגילה.

הפטריארך הרוסי, שנבחר לפני זמן קצר ואשר אליו שלח הסופר אלכסנ־דר סולז'ניצין את מכתב הביקורת המפורסם שלו, נמצא בסיור בכמה ארצות במזה"ת. ביניהן מצרים, סו־ריה, קפריסין ויוון. הוא יגיע לארץ מבולגריה. בירושלים יהיה אורח של הפטריארך היווני, לא של המשלחת הרוסית. התכנית הוכנה ע"י היוונים, אך בתיאום עם המשלחת הרוסית.

כאשר ביקר בארץ בציג הכנסיה הרוסית ניקודים, הוא ביקש להיפגש עם שר־החוץ אבן וכשנענה בסירוב הציע לשוחח עם המנכ"ל דאז, גדעון רפאל. לבסוף נפגש עם אחד מיו־עציו הבכירים של השר, ארתור לוריא.

בהכנית אשר הוכנה עתה ע"י ה־בנדיקטוס היווני נקבע זמן לשיחות "עם השילטונות", אך לא נאמר עם מי הוא מבקש להיפגש. בדרג של שרים הוא ייפגש, בשלב זה, רק עם שר־הדתות, ד"ר זרח ורהפטיג, שיע־רוך לכבודו ארוחה.

מבררים אם הפטריארך בא בשליחות סובייטית. בירושלים מבקשים לדעת אם יש משמעות מדינית מיו־חדת לחלק זה של הביקור.

לקראת קבלתו בשדה־התעופה ב־לוד נקבע, כי יקבלו את פניו ד"ר שאול קולבי ממשרד־הדתות והממו־נה על עניינים כנסייתיים במשרד החוץ, מר מיכאל פרגאי. בהתייע־צויות מוקדמות נקבע, כי הם יאמרו לו רק "ברוך בואך לישראל". לאחר

(הסוף בעמוד 2, טור 5)

קרא היום בהארץ

פרטים שלא פורסמו על פרשת המטוס מתוך יומן מיבצעי שנוהל במשך שני ימי החרדה

ראה: עמ' 15

מזג האויר

בהיר עד מעונן חלקית. בשבת: מעונן חלקית.

הטמפרטורות החזויות להיום: ירו־שלים 13 עד 21 מעלות, ת"א 13 עד 22, באר־שבע 11 עד 26, אילת 20 עד 32, מפרץ שלמה 22 עד 30, רמת־הגולן 8 עד 18 מעלות.

פיחות של 130 אחוז — בפקיסטן

ראוואלפינדי, 11 (ע"ר). פקיסטן הודיעה הערב על פיחות של הרו־פיה ביותר מ־130 אחוז.

שער החליפין יהיה מעתה 11 רו־פיות לדולר אמריקאי במקום השער הקודם של 4.76 רופיות לדולר.

בגליון זה 26 עמודים בצרוף המוסף השבועי בן 56 עמודים

ב־1 אחר חצות

הצלב האדום מכין מחאה רשמית לישראל

על "הפרת אימון"

ג'נבה, 11 (אי. פי.). החוועדה הבינ־לאומית של הצלב־האדום מכינה מ־חאה רשמית לישראל על "הפרת אמון" בקשר לשיחרור נוסעי מטוס סאבנה וחיסול החוטפים, — מסר מקור המקורב לוועדה.

נמסר, כי צפויה הגשת איגרת תלונה לירושלים בקרוב.

במרכז אריים האשימה ישראל — באמצעות מכתב שהגיש השגריר יד־סף תקוע למזכיר הכללי קורט ואלד־היים, כי חוטפי מטוס סאבנה נהנו מתמיכה ממשלות ערב, במיוחד מצ־רים, סוריה, אלג'יריה ולבנון. במכ־תב נאמר, כי ממשלות אלה נות־נות למחבלים סיוע כספי, נשק, אי־מון צבאי והמיכה פוליטית. אנשי ארגון ספטמבר השחור שחטף את המטוס מחזיקים את הבסיס שלהם בביירות ורוכשים נשק בלבנון ד־שברים אימונים בסוריה ובאלג'יריה. מצרים מעניקה להם תמיכה מלאה.

הייכל: ועידת מוסקבה לא תשפיע על המצב במזה"ת

קהיר 11 (ע"צ). במאמרו השבועי כותב היום חסנין הייכל, עורך "אל־אהראם", כי ועידת הפיסגה האמרי־קאית־סובייטית לא תשפיע על ה־משבר במזה"ת.

הייכל מצביע על העובדה שבראש דאגותיהם של ארה"ב ובריה"מ נמ־צאת עתה וייטנאם. יתר־על־כן שתי המעצמות רוצות להימנע מעימות ישיר.

הייכל כותב, כי לא מופעל כל לחץ על ישראל וכי החזיתות הער־ביות מסביב לישראל אינן פעילות. ההתנגדות הפלשתינאית בתוך יש־ראל איננה קיימת כלל ותכנית אלון "מתקדמת תוך כדי פתיחת גשרי ה־ירדן".

8 טייסים אמריקאים קוראים להפסיק את ההפצצות

פאריס 11 (יופ"י). שמונה טיי־סים אמריקאים, הנמצאים בשבי צפון וייטנאם, קראו לעם האמריקאי ול־קונגרס לפעול למען הפסקת ההפצ־צות האמריקאיות וחידוש שיחות פא־ריס.

מפקד חדש לחיל הטילים הסובייטי

מוסקבה, 11 (ע"ר ע"צ). הגנראל ולאדימיר טולובקו, בן 57, נתמנה למפקד חיל הטילים הסובייטי, במ־קום הגנראל ניקולאי קרילוב, שמת בפברואר בגיל 69, — מוסר "איז־בסטיה".

...בילת־תופת הגיעה לביתה של קלארספלד בפאריס

...עלה העביר החבילה למשטרה ושם פוצצה

...מאת סופר "הארץ" בצרפת

...פאריס, 11 (מיוחד ל"הארץ"). ...יתם של סרג' וביאטה קלארס־... בשדרות ורסיי בפאריס, הג־... אמש חבילת־תופת.

...זוג נעדר אותה שעה מביתו ו־... של מר קלארספלד קיבלה את ...בילה: בימים האחרונים הגיעו ...ת קלארספלד איומים טלפוניים ...ם. כשמר קלארספלד חזר לביתו ...א כבכתובת השולח אינה קרובה ...רד הדואר ממנו נשלחה החבילה.

שם השולח — שהיה רשום על ה־חבילה סמואל סגל, (ראשי התיבות הם ס.ס.) הכתובת הרשומה — בכפר קטן בדרום. צרפת. מר קלארספלד הביא את החבילה לתחנת המשטרה הקרובה. חבלני המשטרה פתחו את החבילה ומצאו בה חומר־נפץ ומנ־גנון־הפעלה משוכלל. בעת הפירוק הופסקה התנועה ברחוב ל־20 דקות.

ביאטה קלארספלד נעדרה אתמול מפאריס. מר קלארספלד משוכנע כי שולחי חבילת התופת הם פושעים נאציים לשעבר.

הפצוע קרדובסקי: החיילים הישראליים ירו בי, כי חשבו שאני אחד החוטפים

נפגע בשעה שרדף אחר המחבלת שהחזיקה רימון בידה

...לוף פיקוד המרכז, רחבעם זאבי, מבקר אצל הפצוע מנוסעי סבנה, אלפרד קרדובסקי. לידו מפקד ...ח"ל, אל"מ צבי לבנון, ידידו של הפצוע. בצד ימין סופר "הארץ" זאב שיף (צילום: י.פ.פ.א.)

מאת זאב שיף, כתבו הצבאי של "הארץ"

"...נפגעתי כשהרובה כדורים שירו עלי החיי־...ם הישראליים. הם חשבו שאני אחד מהחוט־...ם, מאחר שהתנפלתי על המחבלת ורצתי אחריה במעבר בדיוק כשהחלו היריות" — סי־פר לי אתמול אלפרד קרדובסקי, בן ה־35, יהודי יליד גרמניה ותושב ברלין, שנפצע קשה ב־מבצע האמיץ לסייע בעת מיבצע השיחרור של מטוס סבנה ומאושפז עתה בבי"ח שיבא.

...ירו של קרדובסקי פגשתי את ...שהגיעה אתמול מגרמניה. ...ביתו הן שני מבקרים, האלוף ... זאבי, שהביא את איחולי ה־... של הרמטכ"ל, ומפקד הנח"ל, ... משנת צבי לבנון (קרדובסקי ...ידידו האישי של אל"מ לבנון. ... מספר שנים הפיק סרט על ...ל ומאז קיים הוא קשרי ידי־...עמו). אל"מ לבנון המתין ל־

קרדובסקי בשדה־התעופה כאשר נמ־כר על חטיפת המטוס. קרדובסקי בא לישראל במטרה להפיק כאן מס־פר סרטי טלוויזיה. כתוי ידיו חבו־בות ועל חזהו אבטלגיות גדולה. בי־להיות סיבון של נקב הקליע.

בעבריה שופטת סיבר קרדובסקי את סיפורו: "כאשר החלו להעביר ישראלים ויהודים לחלק האחורי ב־מטוס, ליד הזנב־התנפץ, פנתה אלי המחבלת רימא עיסא. הכחשתי שאני יהודי. הצגתי בפניה את הדרכון הגרמני שלי. היא פיקפקה בדברי, אבל כאשר ראתה, כי שם בני הוא מנפרד, השתכנעה. בכל זאת אמרה לי לשבת בשורה האחרונה והתי־ישבה לידי. כל הזמן ניהלה עמי ביחות".

"לכסא, כותות לכיסא, שמה אה...

(הסוף בעמוד 2, טור 3)

مكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ג. מאיר: צ'אושסקו ימסור לסאדאת על שיחתו עמי

(ע). „ממשלת רומניה לא הציעה עצמה כמתווכת. מתווכים לא חסרים. ממשלת רומניה מעמידה את השירותים הטובים שלה. נשיא רומניה צ'אושסקו מסר לי על שיחה שלו עם סאדאת, וימסור לסאדאת על השיחה שלו איתי. הסברנו לו מה אנו רוצים. כעת נשאלת השאלה, אם יישבו שני הצדדים יחד ויפתרו את הבעיות. רומניה היא המדינה הקומוניסטית היחידה שלא ניתקה את קשריה עם ישראל לאחר מלחמת ששת הימים. לכן, אם היא לקחה על עצמה משימה זו, אני רוצה לקוות, שזה יהיה עם תוצאות", — אמרה אמש ראש הממשלה, גב' גולדה מאיר, בארוחת ערב חגיגית בבית ברל לכבוד המשלחת הסוציאליסטית מארצות אמריקה הלטינית, שהגיעה לישראל כאורחת מפלגת-העבודה.

פרנקפורט, 11 (צ"צ). הקונסול האמריקאי בלומקויסט נהרג ושתי נשים נפצעו קשה, בעיקבות התפוצצות שאירעה הערב במועדון קצינים אמריקאים בפרנקפורט.

ר"מ הסן נועד עם גב' גולדה מאיר

(ל.ע.מ.). ראש הממשלה, הגב' גולדה מאיר, קיבלה אתמול בלשכתה בת"א את מר אלברט אוסוולד, ראש ממשלה הסן, ברפובליקה הפדרלית של גרמניה.

השיחה נמשכה כשעה וחצי ונדונו בה ההתפתחויות באיזור.

מדוע לא נותקו

(סוף מעמוד 1)

הממשלה האמריקאית ניסתה להפיג את התחושות בהצביעה על האורח התקין שבו מתנהלים לפי-שעה המגעים עם בריה"מ, ועל התוכניות שעדין בתוקף, לערוך את הפיסגה במוסקבה בעוד 10 ימים. כן מדגישה ממשלה ארה"ב, שקווי המדיניות שלה כוללים החלטה לנקוט בשיחות עמדה מרוככת העשויה להתקבל על דעת שליטי בריה"מ.

מקווה לתמיכה

ניכסון, בסיכסוך הבין-מעצמתי החדש, מקווה, כי העם האמריקאי ייאסף אל דגלו. אך נראה, כי הדגש ששם ניכסון על הפלישה הצפון-וייטנאמית החדשה, וכי משחק העצבים שלו עם הקרמלין, לא שינו את דעת האמריקאים ביחס למלחמה.

רתיעה מהפגנות

מה שהשתנה הוא זה: ניכרת עתה רתיעה בחוגים הליברליים והאחרים של המרכז מלהצטרף לאלה המפגינים לפינוי מיידי של כוחות ארה"ב מוייטנאם. במקום זאת נשאלות כעת שאלות חדשות הן במחנה המתנגדים למלחמה והן במחנה התומכים בה: מדוע לא נותקו קווי האספקה של צפון וייטנאם קודם לכן, אם ניתוקם משמעו לשים קץ למלחמה? שאלה אחרת: כלום לא ניתן היה להגיע להסכמה או להבנה כלשהי עם ברית המועצות שיש להגביל המלחמה לאיזור דרום מזרח אסיה ולא להניח לה לחולל עימות בין שתי מעצמות-העל?

אסכולה נוספת של מחשבה טוענת, כי צעדי-התקיפות חדשים מצד ארה"ב עשויים להניע את הסובייטים להגיע מו"מ רציני כדי לשים קץ לסיכסוך. ניכסון מקווה, שהכעס האמריקאי — או לפחות הרוב השקט וכל אלה שכבוד-ארה"ב וההתחייבויותיה בחו"ל חשובים להם — יתלכדו סביבו בשעה קשה זו. כן מקווה הוא, שהרוסים יבואו, תוך דגוע, להכרה שארה"ב אינה יכולה להסתלק עם תבוסה משפילה, כי ארה"ב אינה יכולה להשלים עם כך שהרוסים יהיו מעורבים בהנחלת תבוסה כעין זו לארה"ב, וכי עדיין יש סיכוי לשלום בכבוד ולהפשרה בין שתי מעצמות-העל, אם ירצו הרוסים ללכת בדרך זו.

עם זאת עלול הצעד הנועז של הנשיא ניכסון לחולל קיטוב נוסף בקרב החברה האמריקאית, לשפיכות דמים נוספת בדרום-מזרח אסיה ולהרחבת הסדקים במשטר האמריקאי. כן משאיר הצעד החדש את הבחירה בבית-הלבן בנובמבר פתוחה לכל האפשרויות, כחוק, לפי שעה, את סיכוייהם של קנדי ושל ואלאס וכבחינת את סיכויי האמפרי ומק-גאוורן.

קרית הותיקן, 11 (ע"ר וצ"צ). האפיפיור פאולוס הששי הזהיר היום מפני הסלמת הסיכסוכים במזה"ת ובאזור הודו-סין.

דיון מדיני בין אבן לשר-החוץ ההולנדי

הולנד דבקה בנוסח האנגלי של החלטת מועצת-הביטחון

מאת סופרו המדיני של „הארץ"

שר-החוץ, מר אבא אבן, סקר אתמול באוזני עמיתו מהולנד, מר נורברט שמלצר, את המצב המדיני במזה"ת ואת עמדות ישראל בשאלת ההסדר הכולל וההסדר החלקי. השר האורח עומד לצאת בקרוב לקהיר. אמש היה השר ההולנדי אורחו של מר אבן לארוחת ערב בבניין הכנסת.

בין השאר נאמר בשיחה זו, כי הולנד דבקה בנוסח האנגלי של החלטת מועצת הבטחון 242. האורח התעניין לדעת אם ישראל לא חזרה בה מהצעתה לקיים ועידה של מדינות רבות לענייני הפליטים, כפי שהציע בשעתו השר אבן באו"ם, ונענה בחיוב.

בשיחה נדונה גם שאלת ההתייצבות של שש המדינות האירופיות העסוקות בהכנת המיסמכים המדיניים על המזה"ת. השר ההולנדי הסביר, כי ארצו רואה בניסוחים אלה התייעצויות בלבד ולא קו מדיני מגובש ומחייב של מדינות אלה.

סופרו המדיני של „הארץ" מעיר, כי החודש צפוייה התכנסות של נציגי משרדי החוץ האירופיים בלוכסמבורג, להמשך ההתייעצויות המדיניות המשותפות.

במהלך השיחה הדגיש אתמול השר אבן את ההתבטאויות החמורות של הנשיא סאדאת ביחס למחבלים ואת היות לבנון בסיס לפעילותם. הוא הדגיש, כי יש צורך לפעול בהתמדה בעניינים אלה, כדי למנוע חטיפת מטוסים. אין לפעול רק לאחר שמתרחשת החטיפה. השר אבן הדגיש, כי היוזמה להחרפת האמנה נגד חוטפי מטוסים יצאה מהולנד.

כן שיבח מר אבן את התנגדות הולנד להצעה שגינתה את ישראל כאחראית ל„פשעי מלחמה". היום תתקיים פגישת עבודה נוספת בירושלים.

(ע). שר החוץ ההולנדי אמר אתמול, כי יסע לקהיר ב-10 ביוני, וישוחח שם על היחסים בין מזרח למערב ועל בעיות האיזור.

אלמוגי ינסה

(סוף מעמוד 1)

ההחלטות על נקיטת הצעדים וסגירת המפעלים נפלו, בעיקבות התנגדות ההסתדרות להסיר את איום השביתה ב-10 מיפעלי שימורים במשק הפרטי החל מיום א'.

בעקבות ההדרדרות ביחסי העבודה, הסכימו ראשי ההסתדרות והמפסיקים, כי שר העבודה מר יוסף אלמוגי, יטול לידיו החל מהיום את הטיפול במשבר. הבוקר ב-9 יזמן השר את הצדדים ללשכתו בנסיון ליישב את הסיכסוך. יתכן שהשר יציע להדחות לפי שעה את השביתה, אם לא יימצא פיתרון לסיכסוך.

מזכיר הסתדרות פועלי המזון, מר אליעזר בן-חיים אמר, כי השביתה שתקיף יותר מ-4000 עובדים, לא תידחה אפילו בשעה אחת. הוא ציין, כי רק פיתרון ברוח תביעות ההסתדרות יחסל את הסיכסוך. התביעות הן: הגדלת פיצויי הפיטורין לעובדים משכר שבועיים על כל שנת ותק, למשכורת חודשית מלאה וכן העברת עובדים יומיים למעמד של חודשיים לאחר 10 שנות עבודה. פועלי המזון הקימו אתמול מטה שבראשו עומד מר בן-חיים. המטה מתכנן את שלבי השביתה ואופן ביצועה. מר בן-חיים אמר, כי על השביתה בענף השימורים לא חל החוק ליישוב סיכסוכי עבודה מאחר שלא הוכרז במפעלים חיוניים. כן הוכרז על סיכסוך עבודה לפני 15 יום כנדרש לפי חוק ציון שביתות ונוסף על כך; אישרה ההסתדרות את השביתה.

בעקבות החרפת הסיכסוך כינסו אתמול התעשיינים פעמיים את מטה החירום. לראשונה — בבוקר בו נידונה הפנייה שהתקיימה שלשום בלשכת מזכיר ההסתדרות מר יצחק בן-אהרון. הוחלט לקבל את הצעתו ולהחזיר את המו"מ לדרג של ענף השימורים. בצהריים נפגשו הצדדים לפרק זמן בן 3 שעות. שני הצדדים עמדו בתוקף על דעתם ולא הגיעו להסכם. בערב קיימו התעשיינים ישיבה נוספת של מטה החירום בה הוחלט לקיים ביום א' אסיפה כללית של כל חברי התאחדות התעשיינים.

התעשיינים טוענים, כי תביעות ההסתדרות חורגות מהסכם השכר הכולל. לדעתם התביעה להרחבה והגדלת הפיצויים הן בעלות משמעות בתחולתה לכל וצריכות להידון בהיקף כלל משקי, כגון שכר מינימום. יתכן כי יביאו בפגישה אצל מר אלמוגי כל טיעון, יהעריב גם שר המסחר והתעשייה, מר חיים בר-לב. אפשרות נוספת היא, כי התעשיינים יפנו אל ראש הממשלה ויבקשו את התערבותה.

אתונה, 11 (צ"ר וצ"צ). דיקטטור יוון פפאדופולוס, מי שהיה יורש העצר, הודיע עד לפיטורו לפני 5 שנים, האשים היום את השלטון הצבאי ביוון בהעברת הרדיפות הפוליטיות, בבחירה לזמור אווירה של פחד.

„סאדאת יהיה למתרים למגבית היהודית המאוחדת"

מאת סופר „הארץ"

עורך-הדין האמריקאי, מר ג'ון אולין, שלח לקונסול הישראלי 25 דולרים בתוספת קטע מנאום תוקפני של הנשיא סאדאת המאיים להשמיד את ישראל.

כל אימת שסאדאת ישא נאום של דם ותימרות עשן — כתב הפרקליט האמריקאי — אתרום לישראל סכום כסף. בצורה זו ילמד הנשיא המצרי לדעת, כי הפך בעקיפין להיות מתרים של המגבית היהודית המאוחדת, וכך יחדל אולי מנאומיו התוקפניים.

רבת-עמון, 11 (ע"צ). 100 מחבלים פלשתינאים מאנשי פתח נאסרו בראשית החודש בעיראק — על כך מסרה היום סוכנות הידיעות הירדנית.

אלון: הובטח לנו שבפיסגת מוסקבה לא יוסקר עניינו

חידוש הקרבות במזה"ת אינו בלתי-נמנע

מאת רפאל רוטשטיין סופר „הארץ" בניו יורק

ניו-יורק, 11 (מיוחד ל„הארץ"). סגן ראש הממשלה, מר יגאל אלון, אמר היום, כי האמינות המדינית והצבאית של ארה"ב חיונית לביטחון הבינלאומי וליציבות במזה"ת. עם זאת נמנע מלהגיב על צעדיו האחרונים של ניכסון בדרום-מזרח אסיה.

מר אלון, שנועד עם עתונאים ישראלים לסיכום סיורו בן השבועיים כאן, אמר, כי אספקת הציוד הצבאי האמריקאי לישראל מילאה תפקיד מפתח בהשגתה וקיומה של הפסקת-האש במזה"ת.

מר אלון מדגיש בהכרזותיו כאן, כי במזה"ת תיתכן פשרה שתעניק גבולות ברי-הגנה לישראל ותספק במידה ניכרת את השאיפות המדיניות והלאומיות הערביות, לרבות פיתרון צודק לבעיית האוכלוסיה הערבית הפלשתינאית בגדה.

סגן ראש הממשלה שנועד בשבוע שעבר עם עוזר שר-החוץ, מר ג'וזף סיסקו, שב והדגיש, כי הובטח לישראל שבוועידת מוסקבה לא יופקרו האינטרסים שלה.

הוא אמר, כי על אף הצהרות הלוחמה האחרונות של נשיא מצרים, חידוש הקרבות במזה"ת אינו בהכרח בלתי נמנע.

חוגים ישראלים בפריס מתלוננים על הסיקור שם

מאת סופר „הארץ" בצרפת

פאריס, 11 (מיוחד ל„הארץ"). חוגים ישראליים בפאריס הביעו מורת-רוח מהסיקור של פרשת המטוס שנחטף לישראל בכמה מהעתונים הגדולים בצרפת.

כל עוד החזיקו המחבלים במטוס, היה הסיקור אוהד לישראל, אך מייד לאחר פעולת צה"ל ושיחרור הנוסעים נשמעה נימת ביקורת.

עתונים כ„לא כומבה" ו„פיגארו" כתבו על „שיחרור המטוס" במרכאות. „לא-מונד" כתב גם על „שר-דה-אוויר" במרכאות. העתון הדגיש את טענת הפלשתינאים על קנונייה שהיתה בין שילטונות ישראל והצלב האדום.

בראנדט: בון לא תוכל להיות אדישה לגורל ישראל

מאת צ'ארלס ריצ'י סופר „הארץ" בגרמניה

בון, 11 (מיוחד ל„הארץ"). קאנצלר גרמניה המערבית, מר וילי בראנדט, כתב היום, כי „מדינת ישראל היא מאמץ כביר להקמת בית בטוח לעם שרבים ממנו היו חסרי-בית. על גרמניה המערבית להתאמץ ככל יכולתה להבטיח, כי מאבק זה לא יסתיים בטרגדיה חדשה. פירוש הדבר הוא, שגרמניה המערבית לא תוכל להתייחס בשוויון נפש ליחסים בעתיד בין ישראל ושכנותיה הערביות".

הדברים שנתפרסמו במוסף המוקדש לישראל בעתון „פורבוורטס" הנתמך בידי הס.ד., הם למעשה אישור מחודש של הקאנצלר, כי בון לא תפקיר את האינטרסים של ישראל בהחזירה לכינון יחסים חדשים עם מדינות ערב.

עם זאת סבורים משקיפים, שקשה להבין כיצד תסוגל בון „למלא תפקיד פעיל בהשגת שלום במזה"ת. דיפלומטים של גרמניה המערבית דיברו במעורפל על הפעלת השפעה דיפלומטית בבירות של אותן מדינות-ערב שלארצם יחסים עמה. לבון אין עדיין יחסים עם מצרים. כמו כן אין להניח, כי בון תחליט לצמצם את הלוואה בנפט הערבי כדי להשפיע על מדינות ערביות.

על אף ניתוק היחסים הרשמיים עם חלק מארצות ערב, נמשך בשנים האחרונות הגידול בסחר בינה לבין גרמניה המערבית. אין להניח שבון תנסה להשפיע על מהלך הענינים במזה"ת ביזום עבודה מאוחדת של ארצות השוק שכן ישראל לא השלים עם התערבות מעין זו.

לשכת עבודה תמנה ועדה לבחירת המזכ"ל

הועדה תציע למרכז מועמד או מועמדים

לשכת מפלגת-העבודה החליטה אתמול למנות ועדה שתציע למרכז המפלגה מועמד או מועמדים לתפקיד המזכ"ל. הרכב הועדה ייקבע בשבוע הבא.

המזכ"ל בפועל של מפלגת-העבודה, מר אברהם גיבלבר, הציע בישיבה לבחור ועדת ששה, אולם במהלך הישיבה הועלו הצעות שבמקום ועדה זו תיבחר ועדה מצומצמת יותר של צמרת המפלגה, בראשות ראש הממשלה. כן הועלתה הצעה לא לבחור כלל ועדה ולהגיש את רשימת המועמדים ישירות למרכז.

בתום הדיון הוחלט עקרונית להקים ועדה, אולם הרכבה ייקבע רק בשבוע הבא ויובא לאישור הלשכה בישיבתה הקרובה.

טייס החלל קונראד צנח ממטוס אימונים

יוסטון, 11 (ע"ר). טייס החלל האמריקאי, צ'ארלס קונראד צנח הלילה ממטוס אימונים, שעה שניסה לנחות נחיתת אונס בקרבת העיר אוסטין בטכסס.

קונראד (41), שנחת על הירח ב-1969 במיבצע אפולו 12, לא נפגע. הוא אושפז בבי"ח לבדיקות שגרתיות אך נמצא כשיר לחלוטין.

קונראד נועד לפקד על הטיסה הראשונה של החללית מדגם סקיי לב שתיערך באפריל הבא.

הפצוע קרדובסקי: ירו בי

(סוף מעמוד 1)

התיק שלה. בפנים היו רימונים נשק ואולי חומרי-נפץ. ביד החזיקה רימון-יד. כל הזמן דיברה. היא סיפרה לה כי היא מפעולה וכי אביה ובעלה נמצאים בכלא בישראל. עכשיו אני יודע, שכל זה לא נכון".

חוץ מזה סיפרה, שזו הפעולה ה-20 שלה. אמרתי לה, שמעולם לא חטפו כל כך הרבה מטוסים. על כך הגיבה שאני בכלל לא יודע מה מתרחש.

עם רימון ביד

היא ישבה כשרימון יד נמצא כל הזמן בידה. הנצרה היתה בחוץ ורק חוט כרוך מסביב למנוף. כשבא הלילה, ראיתי שהיא עומדת להירדם. פחדתי שהרימון יפול לה מהיד ויתפוצץ. מפעם בפעם יצאתי לבית-שימוש בהסכמתה. לקחתי מטלית ומגבות נייר והרטבתי אותן ונגבתי לה את הפנים כדי שלא תירדם ולבל יפול לה הרימון. היא סיפרה לי, ששלשה לילות לפני זה כמעט שלא ישנה. ההתנהגות שלי מצאה חן בעיניה כנראה מאחר שאמרה לי שכאשר הכל יעבור, היא תבקר אצלי בבית" (קרדובסקי מגניב לעבר אשתו מבט, וזו אומרת בחיוך: „אני מכירה אותו. תמיד מוצא חן בעיני בחורות"). הוצאתי סיגריות והדלקתי לה. כל הזמן פחדתי שהרימון יפול. היא סיפרה שעלתה בבריסל למטוס וכי לכנופיה לא חיפשו אצלה".

הייתי משוכנע שתהיה פעולה צבאית

„עד בלילה הייתי משוכנע שתהיה פעולה צבאית. הבינותי שאחרת לא יוכל להיות כאן בלוד. בערך ב-5 בבוקר שמעתי מריבה בתא הטייס ולאחר-מכן החלו להתנשק ביניהם. אחר כך אמרו לנו, שדיין הודיע להם, שלא איכפת לו שהמטוס יפוצץ. כמובן שלא האמנתי. גם לא האמנתי שיפוצצו את המטוס. בבוקר ביקשו שהמכומר שהיה במטוס ייכנס לתא הטייס. הוא חזר והמחבלת אמרה לי, כי דיבר עם הפטריארך שלו בירושלים וזה הספיק לפותחו טלפונית עם דיין. לדבריה הביא המכומר ידיעה שדיין הבטיח לפטריארך, כי השבויים של פתח ישוחררו".

„ראיתי כיצד השיירה של הטכנאים בלבן מתקרבים למטוס. לא חשבתי שאלה חיילים. הם העבירו עגלה בעלת שני גלגלים מתחת למטוס. ראיתי שמתחובבים שם כמעט 20 איש ואז אמרתי לעצמי, הנה! יעלו על המטוס. חשבתי לעצמי שאם יתחילו, קודם כל עלי לסלק את תיק הנשק מתחת לספסל ואח"כ להתנפל על החוטפת שלידי".

בעטתי בתיק חומרי-הנפץ

דבר ראשון ששמעתי היו היריות של המחבלים. לא שמעתי כל סימן להתחלת הפעולה או פריצת החלון. מייד בעטתי בתיק עם חומרי-הנפץ והנשק. הדפתי אותו עמוק מתחת לכסא. בידי ניסיתי להפרש בריכון שלה, אך לא הצלחתי. היא קמה במהירות. חשבתי שתרוץ אחורה לעבר הזנב. קמתי אחריה. כל הזמן היו יריות. היא עשתה סיבוב במקום ואז אבדתי את שיווי המשקל שלי בעודי עומד במעבר. החלקתי לכיוון הדלת האחורית. בדיוק בזה הרגע פרצו החיילים את הפתח. נפלתי ממש עליהם, ולכן ירו ישר אלי".

„הראשון ירה לעברי שלשה כדורים. צעקתי אותו בזעק: נכרינו עם אחד! ומייד ירה אלי גם החייל השני. צעקתי אליהם: אני לא פתחתי נשק! יהודי! המדהרים פגעו בי בחזה, בבטן (הוידה לקיבה) בלחי וביד. כשהגיעו שאלו אותי אם יש חוטפים מאחור. אמרתי להם, שכולם קדימה, שני בחורים ושתי בחורות. ביקשתי שיביאו לי עזרה. הוא אמר שאשכב על הרצפה ורק קדימה. לא רציתי להישאר במקום והתחלתי לרדת במדרגות לבדי. הייתי שטוף בדם. הקפטן הפנה אותי ומייד השכיבו אותי".

„היה לי מזל" — אומר קרדובסקי, „עכשיו אשתי מספרת, כי בחקירה סירבו בנבגה לאחר-מכן, חשבו שאני אחד החוטפים מאחר שהובילוני את המרכים ברגע האחרון. כאן מטפלים בי נפלא. אני מקווה להחלים מהר — אמר לאלוף זאבי ולרא"ל בלבנון —, ומזמין אותם להצגת הבכורה של הסרט שלי" (על מצב יתר הפצועים — קרא בעמ' האחרון).

הסטודנטים בעבודה: שכר לימוד מודרג

מאת סופר „הארץ"

המזכירות הארצית של הסטודנטים חברי מפלגת-העבודה תובעת, כי שכר הלימוד במוסדות להשכלה גבוהה יהיה שכר לימוד מודרג, לפי קריטריונים של צדק סוציאלי, כשבסיס שכר הלימוד יהיה אפס — לבעלי היכולת — התקרה תיקבע בהתאם לשכר-הלימוד הנוכחי — הוחלט אמש בישיבת המזכירות הארצית בת"א.

לסופר „הארץ" נמסר, כי כוונת המזכירות להיפגש בקרוב עם מר יגאל אלון, שר-החינוך והתרבות, כדי להביא בפניו את החלטה ולתבוע, כי משרד-החינוך יאמץ עמדתה.

שליטי ד.ד.ר. החלו שיחותיהם ברומניה

מאת אליהו זהבי סופר „הארץ" בסקנדינביה

קופנהגן, 11 (מיוחד ל„הארץ"). ראשי השילטון של גרמניה המזרחית, אריק הונקר ווילי שטוף, החלו היום את ביקורם ברומניה ונועדו עם הנשיא ניקולה צ'אושסקו.

עתונות הרשמי של גרמניה המזרחית דיווח בזכבו על ביקור הגב' מאיר ברומניה ועל היענותו של ראש ממשלת רומניה להזמנה לבקר בישראל.

סגן שר-החוץ הרומני קרא אתמול לפתוח בהקדם את תעלת סואץ שחסימתה גורמת הפסד כספי לארצו. הוא חזר על עמדת ממשלתו התומכת בהחלטת מועצת-הביטחון 242 כבסיס לפיתרון במזה"ת.

הפרמיות ליצוא יוגדלו ב-10 אגורות לדולר

על כך סוכם בין בר-לב ומושביץ

מאת סופרו הכלכלי של „הארץ"

על הגדלת הפרמיות ליצואנים ב-10 אג' לדולר, אשר ינתנו לכיסוי ההוצאות הכרוכות בקידום היצוא, כהיענות חלקית לתביעות היצואנים להגדלת תמריצי היצוא בשל הירידה ברווחיות היצוא, — סוכם אתמול בין שר המסחר והתעשייה, מר חיים בר-לב, לבין נשיא התאחדות התעשיינים, מר מרק מושביץ, יו"ר הנהלת מכון היצוא, מר בנימין גיבלי וסגנו, מר אלי הורוביץ.

את הפרמיות המוגדלות יקבלו כל היצואנים, חוץ מאשר יצואנים של מוצרים בתפוצות כגון יהלומים, אשלגן ודשנים.

הסדר זה מבטל את התמיכות הנפרדות שנתן משרד המסחר והתעשייה כהשתתפות בהוצאות פירסומה, חקר שווקים, החזקת משרדי מכירה בחו"ל ליצואנים. התברר, שרק חלק מהיצואנים נהנה מהשתתפות זו והדבר היה גם כרוך בסידורים ביורוקרטיים שונים. הגדלת פרמיות היצוא פירושה תוספת של כ-40 מיליון ל"י לפרמיות שיינתנו השנה ליצואנים.

היצואנים קיבלו את ההסדר החדש, אולם שמרו לעצמם את הזכות, שאם תחול הרעה ברווחיות היצוא, יוכלו לפנות שוב לממשלה ולתבוע הגדלת התמריצים בהתבסס על מדיניות הממשלה להבטיח לשמור על רווחיות היצוא.

ניכסון נועד עם פטוליצ'ב

(סוף מעמוד 1)

הסובייטים בעניין הפסגה הקרובה, אך רשת השידור א.ב.ס. מסרה, כי לאחר השיחה נשאל מר פטוליצ'ב אם הפסגה עדיין על הפרק השיב: „האם היה הדבר בוטל אילו פעם ב[illegible]?"

בשעה מאוחרת נמסר, כי השגריר הסובייטי קיים פגישת התייעצויות על המצב בוייטנאם. מקור סובייטי מוסמך הביע דעה, שהקרמלין יכול להימנע בצעדים העלולים להחריף את המצב. למוסקבה חוזר ביניהם כמה אניות סחר סובייטיות לשיכנע את נתיבן לאחר הטלת המוקשים האמריקאיים.

המוקשים הופעלו

המוקשים שהטילו מטוסי ארה"ב כדי לחסום את הגישה לנמלי צפון וייטנאם, הופעלו היום בשעה 1 בצהרים לפי שעון ישראל.

במיניסטריון-ההגנה האמריקאי הודיעו, כי חמש ספינות, ארבע בהן רוסיות ואחת בריטית, עזבו את נמל היפונג לפני שהמוקשים נעשו פעילים. בנמל נמצאות עדיין 31 ספינות זרות, 12 בהן סובייטיות, 5 סיניות, 3 פולניות, 2 קובניות, אחת מזרח-גרמנית, 5 סומאליות ואחת בריטית.

דובר-ההגנה האמריקאי, מר פרידהיים, אמר היום, כי אנשי צי סובייטים ואמריקאיים דנים בקופנהגן בהכנת חוזה הנוגע לתקריות ימיות בין כלי המעצמות. הוא ציין, כי הספינות הסובייטיות והאחרות שנותרו בנמל היפונג, עשו זאת על סמך החלטה שקולה. „המוקשים לא יתפסו את הספינות, אולם אם הספינות יתפסו את המוקשים — תהיה ההתפוצצות", — אמר.

בינתיים הכריזה סין באמצעות מאמר ב„יומון העם", כי הצעדים שהורה הנשיא ניכסון לבצע בוייטנאם הם בבחינת הסלמה מסוכנת של המלחמה והתגרות בעם הוייטנאמי ובעולם כולו. סין בביטוחה את הצעד התמיכה בהאגוד: „700 מיליון סינים עומדים מאחורי העם הוייטנאמי ושטחה העצום של סין הוא העורף הבטוח של הוייטנאמים", — מדגיש המאמר. לדעת משקיפים כנראה גם מאמר זה התגובה הסובייטית. נציג סין באו"ם הביע תלונה למזכיר הכללי ד"ר קורט ואלדהיים על צעדי ארה"ב בוייטנאם; עם זאת קובע המכתב, כי הנאום אינו צריך להתערב בוייטנאם.

300 הפצצות

צפון וייטנאם הודיעה, כי מטוסי ארה"ב שוב הקפו היום את האניות. הפיקוד האמריקאי בסייגון סירב להגיב. במספר התקיפות שביצעו אתמול המטוסים האמריקאיים באזור האניות היפונג הגיע ל-300 ובמהלכן הופלו 10 מטוסי ביג. במספר התקיפות הגיע היום ל-200. אולם האמריקאים לא פירסמו את איזור הפגיעה.

האגוד ההודיע היום את האמריקאים, כי נתונה ההלוכה להכריע, היעד הבלתגה בכל שהתקיפה. הידעה האגוד בהבאה, כי הקומוניסטים ישלו כל מקום שיסלו האמריקאים בנמלים.

משיבות ההפגנות

בחוצות ארה"ב נמשכו היום ההפגנות נגד ההלוכה ומספר הנעצרים הכולל הגיע ליותר מ-300. עד כה נעצרו אלף מפגינים. בכלכת הארה"ב כולו עצבים מתכנסים ונציגים רבים בביצוע האירועים באו"ם ביים בצה"הביטחון. בעיקבות ההכרזות כוללה ארה"ב הגבורה במשטרת ביה"ח.

ישראל ביקשה

(סוף מעמוד 1)

שיסיגו את עצמם ויסתפקו בכל נאים ובכבוד.

בינתיים כבר התקיים בירור מדיני ונקבע בהבנה, כי האורח יבקר במסגד אל-אקצה ובכיפת הסלע, אך לא בכותל המערבי. הדבר הוחלט, [illegible] גם ליד הכותל המערבי.

מצוד אחר המחבל שברח במכונית לחם

הסוהרים לא בדקו אם יש אסיר במכונית כשעזבה את שערי הכלא באשקלון ✶ מונתה ועדת-חקירה

מאת עמוס הדר, סופר „הארץ"

מחבל הנדון למאסר עולם, אחמד שהאדת עבראן, תושב מחנה הפליטים נוסיראת ברצועת עזה, נמלט שלשום ב-11.30 לפני הצהרים מכלא אשקלון, בתוך המכונית שהביאה לחם לאסירים. כוחות משטרה וצבא פתחו במירדף אחריו, אך עד למסירת הידיעה עדיין לא נתפס.

לסופר „הארץ" נודע, כי המחבל עסק בפריקת ארגזי הלחם מתוך המכונית, יחד עם כמה מחבריו. הוא היחיד שהיה על המכונית ואילו חבריו קיבלו מידו למטה את ארגזי הלחם. כאשר נסתיימה פריקת ארגזי הלחם, נשאר המחבל במכונית, חבריו לא הגיבו על כך כלל ונהג המכונית התניעה. בשער היציאה מהכלא לא בדקו הסוהרים אם יש אסיר במכונית, אם כי ההוראות מחייבות בדיקה קפדנית של כל מכונית היוצאת מהכלא.

ב-3 אחה"צ, עת ספירת האסירים בתאו של המחבל שנמלט, היה חשד שחסר מחבל, אך הדבר לא נבדק היטב. ב-6 בערב נערכה ספירה מדוקדקת ואז התברר בביטחון, כי אכנם חסר מחבל. ההודעה על בריחת המחבל נתקבלה במשטרת אשקלון ב-7 בערב — כ-8 שעות לאחר שהמחבל נמלט. מיד הוצבו מחסומים בדרכים המובילות לרצועת עזה — כיוון שהמכונית נסעה לספק לחם לבית-הכלא בעזה. כן התגבו מחסומים לכיוון דרכי הערבה, כדי למנוע אפשרות של בריחת המחבל לירדן. כן הובא כלב גישוש.

אתמול ב-11 לפנה"צ סיפר נהג המכונית למשטרת אשקלון, כי ראה אדם בבגדי אסיר מסתובב בחולות ניצנים. מייד יצא למקום כוח משטרתי וכוח צבאי, שסרק את החולות, אך לא גילה דבר.

נציב בתי-הסוהר, גונדר אריה ניר, מינה אתמול ועדת חקירה שתבדוק אם לא היה כאן משום רשלנות מצד הסוהרים, מפקד בית-הכלא הגבוה הבכיר שם.

המחבל שנמלט נידון ביוני 1971 בעזה למאסר עולם לאחר שנמצא אשם בהריגת ערבי ישראלי, תושב כפר קרע, ופציעתו מחנה הפליטים נוסיראת. המחבל היה מפקד חוליה באש"פ.

בכלא אשקלון אירעו באחרונה מספר מעשים חריגים. בסוף ספטמבר 1971 התמרדו 480 מחבלים. מונתה אז ועדת חקירה, אך מסקנותיה לא פורסמו ונציב בתי-הסוהר טען אז, כי זה ענין פנימי, שאינו מעניין את הציבור. בעיקבות המרד הוחלף מפקד בית-הכלא, מר אברהם אדגר, ובמקומו בא סגן מפקד כלא תל-מונד, מר דוד דיסטנפלד. ב-7 בינואר 1972 נרצח בכלא מחבל ירדני ע"י חבריו שהלמו בראשו בארגז. גם הפעם מונתה ועדת חקירה, אך מסקנותיה לא פורסמו. עתה נמלט מחבל ומונתה ועדת חקירה.

קברניט המטוס לוי בשובו לבריסל:

החוטפים הם שפתחו ראשונה באש במטוס

„אל-נהאר": חוטפי המטוס קיבלו הוראה לא לפוצץ ולהטיסו לקהיר או לטריפולי, אם לא יצליחו

בריסל, 11 (יו. פי., א. פי. ו-ע"ר). החוטפים הם שפתחו בראשונה באש כאשר החיילים הישראלים פרצו למטוס סבנה החטוף בלוד, — אמר קברניט המטוס, מר רג'ינלד לוי, בבואו היום לנמל-התעופה של בריסל, באוזני קהל מריע שקידם את פניו.

(ראה במאמר ראשי בעמ' 11)

הקברניט אמר, כי החיילים הישראלים נאלצו להשיב אש והיכו מייד את שני החוטפים הגברים, פצעו את אחת החוטפות ושבו את השנייה — וכל הקרב לא נמשך אלא 30 שניות.

כ-300 אנשים, קרובי משפחה ופקידי סבנה, קיבלו בהתלהבות את עשרת אנשי הצוות של המטוס. בין מקבלי הפנים היה גם שגריר ישראל בבריסל, מר משה אלון. ההתרגשות היתה רבה. מנהל חברת סבנה, מר גאסטון דייה, הציג את „גיבורי הפרשה" להמון המתין. הקברניט לוי, שרעייתו דורה חזרה גם היא היום לבריסל בטיסה אחרת, נמנע מלהשיב לשאלות על התפקיד שמילא הצלב-האדום בפרשה. הוא ציין, כי היה בטוח שהחוטפים יבצעו את איומם לפוצץ את המטוס על נוסעיו, אם לא ימלאו את דרישותיהם.

לוי אמר, כי הדבר הראשון שהוא רוצה בבריסל הוא... לשתות תה טוב. הוא התראה עם ש… מבין ארבעה ילדיו וגם נכדו.

העתון הלבנוני „אל נהאר" … היום, כי חוטפי מטוס סבנה … הוראות שלא לפוצצו, לברוח … מיהם. העתון טוען, כי אירגון ספטמבר השחור הורה לחוטפים … את המטוס עם נוסעיו לקהיר … לטריפולי, אם יתברר להם ש… הדיון עם השילטונות הישראליים … שגריר בלגיה בלבנון ביקר … אצל מבינסטריון-החוץ הלבנוני … לאנשי הסבל של השגרירות … אורחים הבלגיים בלבנון, — „אל נהאר" הלבנוני.

משרד ההסברה הלבנוני … היום, כי ללבנון אין כל קשר … פת מטוס סבנה, על אף ש… בבסיס האירגון ספטמבר השחור … בלבנון. בהודעת המשרד נאמר … „ישראל מבקשת עילה להתקיף … לבנון".

כתב „טיימס" הלונדוני בביירות … סר, כי בעיקבות כישלון ה… האחרון בישראל, החלו ה… לבדוק מחדש את שאלת חטיפות … מטוסים כנשק מדיני. אם … פירוש הדבר שהם ינטשו … החטיפות. העתון אומר, ש… חטיפה הוא מהלומה חמורה … לאירגוני המחבלים ובחוק או… נתה, שישראל היא מדינה … לנצחה.

העתון „איסט אפריקן סט…" המופיע בנירובי שבקניה, … יום, כי ההשתלטות על המטוס … היה מיבצע שבזכותו ראויים … ישראלים לכל השבחים.

אלמוני הודיע על הג… פצצה בג'אמבו בל…

(ע). — אנשי בטחון רב… אתמול, החל ב-8.15 בבוקר … קדחתניות בשלושה מטוסי … שחנו בנמל לוד ועמדו להמ… אחד ליעד אחר, לאחר שאלמ… צל למשטרת הרצליה והודיע … ריה, כי „במטוס ג'אמבו בל… מנה פצצה".

משטרת הרצליה הודיעה ע… אנשי מרכז התיאום בנמל … ניתנה ההוראה לאנשי הבטחו… את שלושת המטוסים.

בחיפושים מדוקדקים שנע… נמצא דבר — וההודעה הכוז… של להטריא.

סמוך לשעה 19.00 נתקב… הודעה על הכנסת פצצה … התעופה לה', אך הפעם כ… האלמוני שהחומר-נפץ הוכנס … הנתיבות.

אנשי הביטחון בנמל הת… בבדיקות, אך לא העלו ד… רגיל בבמקרים אלה, הוקפ… הכיבוי וההצלה במצב הכ…

קולונל אמריקאי נהרג בפרנקפור…

שלוש פצצות נתפוצצו … במועדון והרגו את חיות … הקולונל האמריקאי נמצא … כאשר הגיע במכוניתו לבונ… הנשים שנפצעו נימצאו עב… עובדות.

חוטפת המטוס הפצועה

(הסוף מעמ' 1)

„ללבנון יצאתי ב-12 בנובמבר שנה שעברה" — אומרת סרז רגדצה למדי. „יצאתי עם חברה שלי. היא אמרה לי, שנצא רק ליום אחד. הצטרף אלינו גם חבר אחד. לא השארתי מכתב, כי לא ברחתי מהבית. לא אמרתי להם מלה בבית".

סרז אומרת שהיא בת 18. נולדה ברמה שבגליל. אביה מוצאו מירדן מאזור כרך ועובד בבי"ח לימאים שליד עכו. משפחתה נוצרית. היא בת רביעית במשפחה.

ש. כשגרת בעכו, היית בפתח?
ת. לא.

ש. מדוע הצטרפת לפתח בלבנון?
ת. לקחה אותי חברה. גרנו אצל אחד אבו ג'יעבר, ליד ביירות. הייתי אצלו 3 חודשים. כמעט שלא יצאנו. רק פעמיים, כאשר אבו ג'יעבר לקח אותנו לקולנוע בביירות. יום אחד אמרו לי שאני צריכה לצאת לתפקיד. לא אמרו להיכן. את החברה שלי הכרתי קודם, אבל לא את שני הגברים. נפגשנו רק יום אחד קודם. למפקד קראנו יוסף ולשני, שהוא כתברון, זכריה. זה היה כינוי עלהם.

ש. להיכן נסעתם? ת. יצאנו מביירות במטוס לפרנקפורט לרומא.

ש. חיפשו אצלכם? ת. לא! כל הנשק היה אצלנו. היו לנו חגורות על הבטן ובתיקים. מרומא נסענו לפרנקפורט, שם במטוס לפרנקפורט. כל הנשק היה אצלנו. מכאן יצאנו לבלגיה.

ש. כמה זמן שהיתם בבריסל?
ת. (סרז לא מכירה את המלה בריסל, וכל הזמן חוזרת ואומרת בלגיה). בבלגיה היינו 3 ימים ו-3 לילות, במלון. עשינו קניות. הלכנו למסעדה טובות ובערב רקדנו בריקוד אחד.

ש. לנתם כולכם בחדר אחד?
ת. לא. כמו זוגות. אני הייתי בחדר אחד עם זכריה והחברה שלי עם יוסף (קפטן רפעת).

ש. למה לא הבחורות לבד? — שואל [illegible] — אני לא שואל בתור רב, מהם בעניין. תרו: כן, כן. אני יודעת מה זה רב. זה מה שרצו הבחורים, אבל בחיי, לא קרה שום דבר. הפרדנו את שתי המיטות. ישנו בנפרד.

ש. מה היה השם שלך כשבאתם למטוס? ת. לי היה דרכון בשם בריס הסן. לא יודעת איזה דרכון. זכריה החזיק את הדרכון שלי. קצת חיפשו על הגוף ונכנסנו למטוס. בפנים ישבנו שלושתנו יחד: אני והחברה שלי וזכריה. יוסף ישב מאחור. אחרי זינה התחלנו. קודם הלך זכריה לתא הטייסים. אחריו יצא יוסף. אנחנו באנו אח"כ. יוסף דיבר לנוסעים באנגלית. הוא גם אמר לי לתת שתייה לאנשים. פעמים נתתי להם לשתות.

ש. מדוע הרכבתם את כל היהודים הישראלים מאחור? ת. לא יודעת. כך אמרו לנו לעשות.

ש. מה היה הסימן שלכם לפוצץ את המטוס? ת. יוסף אמר, כאשר ירים את שני האגודלים שלו למעלה, זה סימן לפיצוץ.

ש. רציתם באמת לפוצץ את המטוס? ת. לא היינו מפוצצים. זה כמו סרט.

ש. אז מדוע היה רגע בו נפרדו והתנשקתם לפני הפיצוץ? ת. זו היתה סתם הצגה.

ש. ואם היית מקבלת פקודה? ת. לא הייתי עושה זאת וגם החברה שלי לא היתה עושה.

ש. כיצד מטפלים בך כאן? ת. הכל בסדר. יש טיפול, אוכל ושתייה הכל.

ש. מה היה קורה לך אילו היית במצב הפוך, והיו תופסים אותך באיזה מדינה ערבית? ת. לא יודעת!

אמי אותי במחנה הפתח

המחבלת השנייה, ריבא עיסא, שנפצעה כשהיא שלכה בגופה בעת שיחרור המטוס, סיפרה בחקירה, כי היא היתה במחנה פתח בירדן כאימה.

ריבא עיסא סיפרה, כי היא נולדה בבית-לחם. בהיותה תינוקת הועברה למשפחה מאמצת בירדן. היא הועברה לעם בהיותה בת 15. היא היתה לחת משפחה נוצרית. [illegible]

[illegible]

(ע). המחבלת ריבא עיסא [illegible]

שהיא משיבה לשאלות כתב הטלוויזיה בקול שקט במקום מעצרה. „אני מרגישה בסדר. קוראים לי רימה. אני יתומה ונולדתי בבית-לחם. גדלתי בבית משפחת טאנוס בבת-עמון. שם קיבלתי את שם המשפחה. עכשיו אני מאורשת", — אומרת הצעירה הצנומה, בת ה-18, בשפה הערבית.

בשידור נמסר, כי הצעירה, שלא נפגעה, משתפת פעולה עם החוקרים, ובעוד שבועיים תובא לבית המשפט. רק חלק מהראיון עמה הותר לשידור.

בתארו אותה אמר הכתב, כי היא אינה מחייכת ופניה אומללים. המטפלים בה אומרים שהיא בריאה לגמרי, אולם רוחה כאילו נטולה ממנה. היא שקטה ושפופה. הצעירה, שלמדה בבית-ספר נוצרי בבית-לחם עד מלחמת ששת הימים, עברה לאחר המלחמה לירדן והצטרפה שם לאירגוני המחבלים.

בשידור נמסר גם תוכן ראיון עם מיה ברדלי, הנערה הבריטית העצורה בארץ באשמת הבאת חומרי-נפץ לישראל. כזכור, ביקשו המחבלים לשחררה בין יתר המחבלים, שהוזכרו ברשימה שהגישו.

בדברה על המחבלת שנשארה בחיים, אמרה מיה: „אני לא כואבת עליה כמוכם. זה מגיע לה. אל תשכחו שהרבה אנשים היו בסכנת מוות בגללה. בבית-הסוהר היא תלמד על החיים יותר מאשר באמצעות אירגוני המחבלים".

זכו בפיס

בהגרלת מפעל הפיס מס' 19/72 שהתקיימה ביום 11.5.72 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך — 150.000 ל"י זכו המספרים: 352698 ; 516234.

בסך — 50.000 ל"י זכה המספר: 392551.

בסך — 12.500 ל"י זכו המספרים: 424230 ; 611582.

בסך — 6.250 ל"י זכו המספרים: 076903 ; 343259 ; 682365 ; 756133.

בסך — 1.250 ל"י זכו הכרטיסים הבאים: 110305 ; 173746 ; 202156 ; 234921 ; 235446 ; 254686 ; 276161 ; 314086 ; 354590 ; 390958 ; 418602 ; 422143 ; 465436 ; 544528 ; 600577 ; 616206 ; 639815 ; 677746 ; 685558 ; 780690 ; 791913.

בסך — 600 ל"י זכו הכרטיסים המסתיימים בספרות: 10946 ; 13620 ; 16715 ; 18652 ; 24614 ; 29572 ; 57297 ; 69339 ; 71248 ; 98012.

בסך — 250 ל"י זכו הכרטיסים המסתיימים בספרות: 05287 ; 05813 ; 10351 ; 15384 ; 17202 ; 28595 ; 35353 ; 36504 ; 46973 ; 51902 ; 52954 ; 54377 ; 54391 ; 55513 ; 64435 ; 67563 ; 68363 ; 74725 ; 78980 ; 81124 ; 81816 ; 87124 ; 94435 ; 96663 ; 98331.

בסך — 100 ל"י זכו כל הכרטיסים המסתיימים בספרות: 2007 ; 4049 ; 5523 ; 6057 ; 6149 ; 8228 ; 8883.

בסך — 50 ל"י זכו הכרטיסים המסתיימים בספרות: 0043 ; 0059 ; 0613 ; 1497 ; 1415 ; 162 ; 1664 ; 1737 ; 2487 ; 2971 ; 2596 ; 3271 ; 3293 ; 3844 ; 4261 ; 4366 ; 4609 ; 4583 ; 5120 ; 5302 ; 5295 ; 6098 ; 6124 ; 6198 ; 7001 ; 7146 ; 7390 ; 7421 ; 7708 ; 8464 ; 8511 ; 8732 ; 8990 ; 9142 ; 9212 ; 9263 ; 9377 ; 9558 ; 9811.

בסך — 4 ל"י זכו כל הכרטיסים המסתיימים בספרה: 1.

אמנו

הניה צוקר

נפטרה לאחר תאונת דרכים

האבלים:

ילדיה: זאב ומרים ציקו
בלומה ויעקב ג…
ברוך ורחל צוק
אליהו ושפרה
נכדיה וניניה

על מועד ההלויה נא להודע בטלפון 230238, 237496.

עם

אליהו צוק

באבלו על מות אמו

הניה צוקר

אבלה

סיבי דימונה בע"מ

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירנו

לוי (לובה) מרגולין

ההלויה תצא מבית החולים שערי צדק ירושלים היום ה', 12.5.72, כ"ח אייר תשל"ב, בשעה 12.00 בצהרים.

בתו: צפרירה ניצן
נכדיו: רון, יהונתן וניו
וכל בני המשפחה

בעלי, אבינו וסבנו היקר

בן-ציון סמו

איננו

ההלויה תתקיים היום, יום שישי, כ"ח אייר תשל"ב, 12.5.72 בשעה 12.00 בצהרים בבית העלמין [illegible]

הנרש:

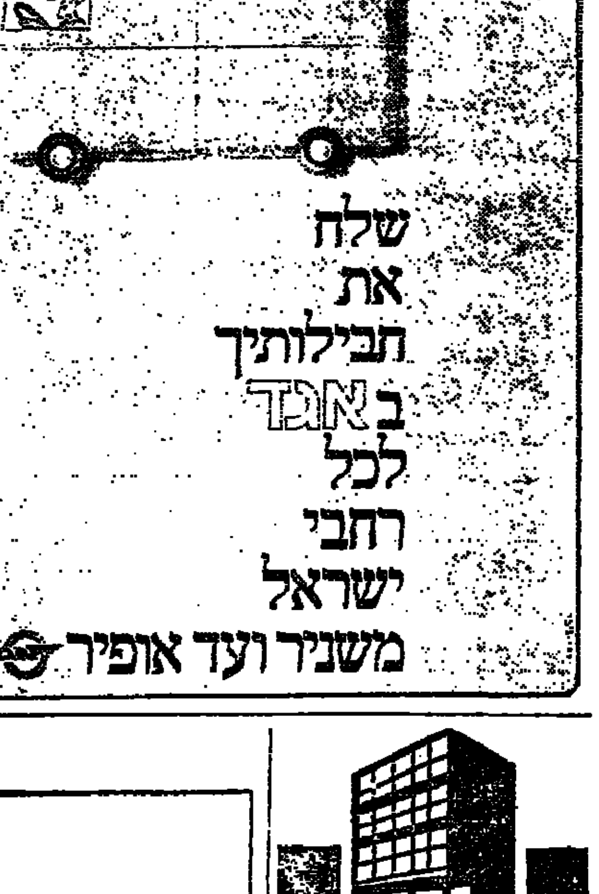

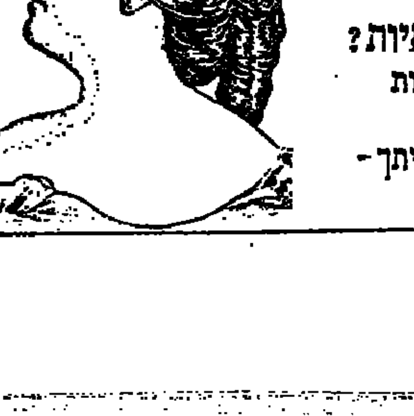

התייצבות תוך עלייה

בשוקי ההון והכספים
מאת אלעזר לוין

שוק המניות עמד אתמול בסימן התייצבות השערים, תוך נטיה לעליה קלה ברוב המניות. כצפוי, היה ה־מחזור אתמול קטן במקצת מאשר ב־ימים קודמים, כ־1.8 מיליון ל״י (ב־יום ה׳ נוטים ספקולנטים הנמצאים במשיכת־יתר שלא לבצע עיסקות, כדי שלא לשלם ריבית לשלושה ימים, עד יום א׳).

ביומים הראשונים של השבוע היו ירידות קלות, שבעקבותיהן בא ב־יום ג׳ גל מכירות של לקוחות עצב־ניים, שראו כי השוק יורד ויורד ללא תפנית, וביקשו לצאת ממנו. לאחר יום ג׳, באה באופן טבעי תפנית חיובית, כאשר ביומיים האחרונים חזרו ועלו שערי כל המניות, כמעט. בכך נשברה מגמת הירידה שנמשכה כשבוע ויותר, ובמקומה החלה — כך מקווים הברוקרים — מגמת עליה מחודשת, שתבוא לידי ביטוי, קרוב לודאי, בראשית השבוע הבא.

וולפסון בנות 10 לשוכרים: בפתי־חה נקלט ביקוש של 14 אלף ל״י ללא שינוי בשער, 113. משתנים עלה בשער עד 114, חזר וירד ל־113. ה־מחזור כ־130 אלף ל״י תמורה כספית.

הכשרת הישוב לשוכרים: ביקוש של 22 אלף ל״י נקלט בפתיחה ללא שינוי, 236. בפתיחה עלה השער תחילה ל־237, ואחר ירד בהדרגה עד 233. המחזור כ־150 אלף ל״י.

נאות אביב: כניסתם המחודשת של הספקולנטים לירידה סומנה על־ידי ביקוש מוגבר למניה זו, שהיתה רדומה בעשרת הימים האחרונים. ב־פתיחה הביא ביקוש של 16 אלף ל״י לעליה של 2 נקודות בשער, ל־88.5. במשתנים נעשו עיסקות ב־90, ולב־סוף ב־89. המחזור כ־23 אלף ל״י.

רסקו מבוכרות: ביקוש בינוני נק־לט בפתיחה ללא שינוי בשער, 103. במשתנים ירד השער עד 100, אך חזר ועלה עד 101.5. המחזור כ־36 אלף ל״י.

ניר הדרה: בשני השלבים עלה ה־שער 10 נקודות, במחזור של כ־30 אלף ל״י.

במשך השבוע נעשו עיסקות מחוץ לבורסה ב־3.8 מיליון ל״י. זוהי ירי־דה לעומת מחזורים בשבועות קוד־מים, וכן יש ירידה מסויימת במח־זורים בתוך הבורסה. הדבר מורה על הפוחת הענין. הציבור שקוע מצפה בצורה סלקטיבית, תוך צפיה למאז־נים ולידיעות חדשות על חברות.

החברה המרכזית

אחת המניות שטרם הוארה די ה־צורך היא החברה המרכזית. השבוע מסרה אמפא פרטים על עיסקת ה־מכירה של מניות שמשון לאליאנס. בעקבות דו״ח אמפא נודע לי אתמול, כי למרכזית היו 33% באליאנס, ו־היא מכרה אותם ב־7 מיליון ל״י, ש־בהם כלולים רווחי הון של 4.25 מי־ליון ל״י. זהו רווח של יותר מ־10% על ההון הנפרע של החברה.

בנוסף לכך, היו לחברה עסקים טובים בשנה האחרונה כמעט בכל מפעליה. ידוע, למשל, כי היתה זו שנת־שיא בצריכת מלט, הדבר מש־תקף במכירות נשר. ובדיווידנד של כ־15% שהמפעל שילם לבעליו, כור ומרכזית, שהגיעו למיליוני לירות. כן נודע לי כי סיבים בימיים ישרא־לים שילם אשתקד למרכזית דיווידנד הגבוה במידה ניכרת מזה ששילם ב־1970, 22.5%. החברה מחזיקה גם 20% ממניות הקונסרן הריוחי אסיא־צורי־טבע. השקעה פרובלמטית היתה בבנק לסחר חוץ, אך הבנק נמכר, והפסדי העבר כבר נמחקו במאזן 1970. החברה מפרסמת בדרך כלל את מאזניה בחודש יוני. בשנים רוו־חיות בעבר היתה החברה נדיבה כל־פי בעלי המניות.

(טבלת השערים בעמ׳ 18)

מדד שערי מניות בבורסה התל-אביבית
100 — 31.3.67

	10.5.72	11.5.72
מדד כללי	225.69	221.71
כספים וביטוח	181.25	180.85
מקרקעין	227.74	227.97
תעשיה ומסחר	315.82	316.17
חברות להשקעה	194.87	193.93
חברות נפט	206.42	207.68

ההסת׳ תובעת מ,מעריב׳ מיליון ל״י פיצויים

על פירסום כתבה על קופות הגמל

מאת סופר „הארץ״

ההסתדרות תובעת מעתון הערב „מעריב״ מיליון ל״י כפיצוי נזיקין על פירסום כתבה מאתמול המגלה, כי מומחה שוויצרי קבע כי קופות הגמל ההסתדרותיות יגיעו לפשיטת רגל תוך 10 שנים. התביעה תוגש על ידי היועצים המשפטיים של ההסתדרות נגד העתון, עורכו והו־צאת „מודיעין״ (המו״ל של מעריב) וכן נגד הכתב מר אהוד גוט.

בהודעת דובר ההסתדרות, מר שמואל סולר נאמר כי ב„פרסום כת־בה חסרת שחר בדבר מצבן של הקרנות, יש בה כדי עבירה חמורה על „חוק איסור לשון הרע — תשכ״ה 1965״. הדובר מוסיף כי בכתבתו של מר גוט יש „הסתמכות בלתי נכונה ומרושעת על דו״ח של ה־מומחה השוויצרי פרופ׳ קייזר, שבו לא נזכר כלל רעיקר דבר לגבי אר־תה תחזית, כביכול שעליה נתבשרו קוראי „מעריב״ בכתבה זו״.

עוד הוסיף הדובר, כי בהודעה של היועץ המשפטי של ההסתדרות ל„מעריב״ נאמר, כי ניתנו לו הו־ראות לנקוט נגד העתון בהליכים משפטיים וכי העתון נדרש לפרסם הכחשה תוך 24 שעות לפי סעיף 17 בחוק איסור לשון הרע.

מר סולר מציין בהמשך הודעתו כי ההסתדרות תתבע מיליון ל״י לפחות על הנזק החמור שגרם ה־פירסום לקרנות, כמפעלים לכלליים המושתתים בראש וראשונה על אמון בלתי מסויג בהן ובדרכי ניהולן להבטחת עתידם של כ־400 אלף עובדים המבוטחים בקרנות אלו.

סופר „הארץ״ מוסיף כי פרופ׳ קייזר הגיש דו״ח למרכז לבטחון סוציאלי ובו הוא מתחה תבנית תאורטית בלבד מעין „מודל״ של מבנה חדש בעבור הקרנות. אין בדו״ח שום התייחסות למצבן ה־כספי של הקרנות ועיקר ניתוחו מתייחס לחיזוק עמדתה של ההס־תדרות, כי נוסף לביטוח הלאומי יש הצדקה למעמדן העצמאי של קרנות הפנסיה.

(ע). מעצרו של חנן אברהם, החשוד בהעלמת סכומי כסף הנאמ־דים ב־300 אלף לירות ממפעל מס־רום לתעשיית מבנים טרומים בפתח־תקוה — הוארך אתמול ב־5 ימים.

הורוביץ מבקר תכנית זנבר

מציע מס ערך מוסף

מאת סופרו הכלכלי של „הארץ״

ביקורת על תכנית זנבר למלחמה באינפלציה מתח אתמול יו״ר ה־ועדה המתוכנה המייעצת של בנק ישראל, הנגיד־לשעבר מר דוד הו־רוביץ, בהתייחסו לכך, שתכנית זנ־בר מציעה אמצעים חלקיים בלבד ללחימה באינפלציה, ומפעילה אמ־צעים אלה לסירוגין, אמר מר הורו־ביץ, מבלי לנקוב בשמו של הנגיד: „הפעלת מדיניות אנטי־אינפלציונית לסירוגין וסיפין סיפין אינה מחלישה את ההתנגדות לה (כלומר למדיניות זו — המע׳), אך היא הופכת אותה ליעילה פחות״.

ביקורת נוספת על תכנית זנבר יש לראות בכך, שמר הורוביץ התייחס בדבריו לתופעת האינפלציה, תיאר אותה והסביר את תוצאותיה — אך לא התיחס כלל למה שהציע הנגיד הנוכחי כדי להלחם בה. במקום זאת, העלה מר הורוביץ הצעה משלו ל־לחימה באינפלציה: הטלת מס ערך מוסף, „ויפה שעה אחת קודם״. ל־הלן אמר כי פיקוח על מחירים ו־סובסידיות לא יועילו לבלימת האינ־פלציה אלא יהפכו אותה לאינפלציה כבושה; בכך התיחס לדברים שמר זנבר כלל לא הציעם בתכניתו ש־הגיש לממשלה בחודש שעבר. הרמז היחיד לתמיכה בתכנית זנבר הוא התנגדותו של הנגיד־לשעבר לרבית נמוכה על אשראי.

ביקורת גם על ספיר

מר הורוביץ מתח ביקורת על הפ־חתת המסים שנעשו באחרונה ועל ההפחתה שבכ״צ שר האוצר בכ־הכנסה לשנה הבאה. מבלי לנקוב בשמו של מר ספיר אמר, כי מדי־ניות של הקטנת מסים ופיקוח על המחירים — בצד שגם אותו מנסה הממשלה להפעיל — מכוונה להביא לתוצאות של אינפלציה כבושה. עוד ביקר, שוב ברמז, את התביעות ל־העלאת שכר ואת תמיכת ההסתדרות בהן, באמרו כי אי אפשר להשיג בבת אחת את התעסוקה מלאה והפקרות במאבק על שכר.

ח״כ ש. ארליך יו״ר הליברלים

מאת סופר „הארץ״ לענייני מפלגות

ח״כ שמחה ארליך נבחר את־מול ליו״ר הנהלת המפלגה הלי־ברלית בבחירות חשאיות שנערכו בישיבת מרכז המפלגה.

מר ארליך היה המועמד היחיד לתפקיד זה, לאחר שהאופוזיציה נמ־נעה ברגע האחרון מלהציג את מו־עמדה, יצחק מודעי. אולם היא תב־עה לערוך בחירות אישיות.

בעד מר ארליך הצביעו 69 מתוך 87 חברי המרכז שהשתתפו בישיבה, 15 הצביעו נגדו ו־3 נמנעו.

לאחר הבחירה אמר מר ארליך, כי הוא רואה את תפקידה של המפ־לגה הליברלית במסגרת גח״ל, וכי יפעל לקירוב הלבבות של כל חלקי המפלגה — על אף חילוקי הדעות בה. בהתכוונו לאופוזיציה במפלגה, שעדיין אינה מיוצגת בהנהלה בגלל חילוקי דעות בנושא.

לאחר הישיבה פרסמה סיעת ה־אופוזיציה (איחוד ותמורה) הודעה שבה הסבירה מדוע הצביעו חבריה נגד מר ארליך או נמנעו מן ההצ־בעה. בהודעה נאמר, כי ספק אם דרושה הפונקציה של יו״ר הנהלת המפלגה; כי לא נפתרו מספר בעיות פרסונליות, כגון צירופם להנהלה, וכי יש קפאון בפעולות המפלגה.

מר ארליך עומד להיכנס לתפקידו כבר בישיבת הנהלת המפלגה המת־כנסת הבוקר.

(לע״מ). ועדת הכספים של ה־כנסת דנה אתמול בתקציב משרד הפיתוח לשנת 1972, בהשתתפות שר הפיתוח מר חיים גבתי, מנכ״ל משרד הפיתוח, מר י. ורדי ועובדים בכירים של משרד הפיתוח והאוצר.

באיר מוחמד כטיב, בן 22, מעכו העתיקה שנתפס לפני שלושה שבועות מחזיק אקדח פראבלום ל־לא רשיון, נידון אתמול בבית־משפט השלום בעכו לארבעה חודשי מא־סר — מוסר סופר „הארץ״ בגליל המערבי.

כלל ופרט

נשיא המדינה, מר זלמן שזר, קיבל אתמול את מר וולף שירלו ומר ג׳וזף מנובאום יושב ראש הוו־עד למען שערי צדק בטורונטו, שבאו בלווית רעיותיהם וסמנכ״ל „שערי צדק״ בירושלים מר מסין.

הנשיא קיבל גם את מר שלמה ויסמן מסונמריאול ורעיתו, את הסופר א. ד. שפיר ואת הרב עדין שטיינזלץ, ש־בא בלווית אביו. הרב הגיש לנשיא כרך ו׳ של תלמוד בבלי.

כן קיבל הנשיא את הרב ד״ר צבי ה. ג. הרכבי ואת הרב פינק.

הגיעו לישראל

עו״ד אמנון גולן, מנהל המחלקה ל־הסברה ויחסי ציבור באוניברסיטת תל־אביב, — מסיור בארה״ב בענייני האו־ניברסיטה.

יצאו מישראל

השופט המחוזי ש. ה. לובנברג — לוינה, שם ייצג את ישראל בקונ־גרס בין־לאומי שעניינו חינוך לזהי־רות בדרכים ולבטיחות בכבישים (ב־אל־על).

אל״מ גרשון ריבלין הנגיד המיועד של רוטרי בישראל, — לכנס הנגידים הבין־לאומי של רוטרי, הנערך בלייק פלסיד ארה״ב (באל־על).

אסותא אלישע

נולדו ל:
ליאורה ויצחק וינבר — בן
יעל וברוך צור — בת
צירה ואברהם גולדרינג — בן
אהובה ויצחק אפרים — בת
רחל וישראל רוכלין — בן
נאולה ודוד נעים — בן
לאה ומנחם רובינשטיין — בת
חיותה ועופר קורבולי — בן
מירה ומשה כהן — בן
אורית ואליעזר אשכנזי — בן
תורה ורפיק קדור — בת

שרות חיתולים הביתה
למגנות לבתי־חולים
׳אסותא׳ ׳אלישע׳
תל־אביב 245215 — חיפה 81418

עסיס רוכשת קרקע בנתניה תעביר שם את מפעליה

150 דונם ממקרקעי ישראל ב־2 מיליון ל״י

מאת סופר „הארץ״

עיסקת קרקעות גדולה שבה ירכשו 150 דונם קרקע במחיר של כשני מיליון ל״י תחתם היום בין הנהלת מפעלי „עסיס״ לבין מינהל מקרקעי ישראל. השטח נמצא באזור נתניה ליד ביח״ר לבירה אביר, לשם יועברו מפע־לי „עסיס״ הנמצאים ברמת־גן, בהרצליה ובכפר סבא.

מנכ״ל „עסיס״ מר דוד הרצנו, מסר כי רכישת האדמה נעשית בג־לל תכניות ההרחבה של המפעל. ברמת גן משתרע שטח המפעל על 27 דונם בלבד ומונעים כל אפש־רות פיתוח. בכוונת ההנהלה למזג באזור הפיתוח החדש גם את המפ־עלים שנרכשו באחרונה אורדי והמר־זו. בימים הקרובים יקבע את ערך המגרש של „עסיס״, הנמצא ברחוב ז׳בוטינסקי ברמת־גן. עדיין לא ברור אם השטח יעודו להקמת מפעל חדש או ימכר לקבלנים לצורך בניית בתי מגורים.

מר הרצנו מסר כי העברת המפעל לנתניה, תאפשר הגדלת היצוא כמ־עט פי שניים.

הרבית על אשראי מוכוון הועלתה ל־11 אחוז

(לע״מ). בחוזר לבנקים הודיע את־מול המפקח על הבנקים על העלאת שער הרבית על אשראי מוכוון מ־9% ל־11%. המדובר באשראי בכל הקרנות, להוציא קרנות היצוא.

ההוראה תכנס לתקפה ב־15.5 ל־גבי כל הלוואה חדשה או מתחדשת במסגרת האשראי המוכוון. לגבי ה־יתרה הקיימת, תכנס ההוראה לתקפה החל מסוף יוני.

חודש הסחר בדינרים

(ל.ע.מ.). על חידוש הסחר בדינ־רים הודיע אתמול בנק ישראל לבנ־קים הסוחרים המוסמכים — זאת ב־עקבות הודעתה של ממשלת ירדן כי לא חל שינוי בערך הדינר כלפי מט־בעות אחרים.

שלשום הופסק זמנית הסחר בדי־נרים בעקבות ידיעות שפורסמו על פיחות הדינר הירדני. ידיעות אלה התבססו על הודעת הירדנים לקרן המטבע הבין־לאומית על שינוי ערכו של הדינר במונחי זהב לפי הגדרת הקרן.

השער הרשמי של הדינר ביחס ל־ל״י נשאר איפוא 11.75 ל״י לדינר.

נציגי התאחדות הסוחרים — עזבו ישיבה במשרד המסחר והתעשיה

נציגי התאחדות הסוחרים שהוזמנו אתמול לפגישה עם ד״ר מ. מנדל־באום, הממונה על המחירים במשרד המסחר והתעשיה, עזבו את הישיבה בגלל נוכחותם של נציגי המסחר ה־זעיר.

מר ד. שיפמן, מנכ״ל ההתאחדות, ביקש מד״ר מנדלבאום בשיחה מוק־דמת לא לקיים הפגישה אותה דרשה ההתאחדות, ביחד עם נציגי המסחר הזעיר, משום שארגון זה אינו מייצג סוחרים ואין הממשלה יכולה לראות אותם שותפים למו״מ בענייני המסחר.

ד״ר מנדלבאום אמר למר שיפמן, כי אין לממשלה צורך בשתי פגי־שות. על כך ענה לו מר שיפמן: „אם יש לממשלה צורך בשני ארגונים, יהיה צורך גם בשתי פגישות״.

לאחר שד״ר מנדלבאום לא נענה לבקשת נציגי ההתאחדות המשלחת, עזבה את הישיבה.

נדחתה עתירה בעניין מפעל השפכים בראשל״צ

(ע). בית המשפט הגבוה לצדק בירושלים דחה אתמול את עתירתה של עיריית ראשל״צ נגד שרי הברי־אות, החקלאות והפנים, בענין הרח־בת התכנית לטיהור השפכים של גוש דן.

העותרת טענה לפני מ״מ נשיא בית המשפט העליון ד״ר י. זוסמן, והשופטים ד״ר א. ויתקון וא. מ. מני, כי השלב הראשון בתכנית מפעל ה־שפכים, שהוא שלב נסיוני, לא עלה יפה, ואף על פי כן מתכוונת הועדה העליונה לביוב להרחיב את התכנית מעבר לשלב נסיוני. הם ביקשו מה־שופטים למנוע מהועדה לדון בתכ־נית הרחבת המפעל עקב המפגעים שהמפעל גורם לתושבי ראשל״צ.

בדחותם את העתירה קבעו השופ־טים, כי העתירה שהובאה לפניהם היא למעשה בעיה טכנית מקצועית ועל כן אין הם יכולים להעתר לבק־שה. הם המליצו לעותרים להפנות את בקשתם במישרין לועדה, שבדיו־נה תביא בחשבון את שיקול המפגע.

נפתחה ועידת מגדלי הדגים

(ע). „שיווק הקרפיונים עלה מ־8.200 טונות ל־12.500 מאז הועידה האחרונה של אירגון מגדלי דגים ב־ישראל, המקיים ועידותיו אחת לאר־בע שנים — מסר מזכיר האירגון, מר ב. בן אהרן, בהרצאת הפתיחה של הועידה ה־14, שנפתחה אתמול ב־בוקר במלון גנוסר בטבריה.

המרצה סיפר, כי משרד החקלאות אישר השבוע סובסידיה לקרפיונים בשיעור של 150 ל״י לטונה, כדי לא להעלות את מחירם בשוק המקומי. היבול הממוצע ב־4 שנים האחרונות עלה מ־200 ק״ג קרפיונים מדונם ל־250 ק״ג.

בועידה משתתפים 150 צירים מ־משקי הדגים בארץ וכן מרצים מה־פקולטה לחקלאות ברחובות, מהטכ־ניון, מבית הספר לרפואה והתחנה לחקר החקלאות בדור.

„הישראלים — הישרים ביותר בעולם״

(ע). — „הישראלים הם הא־נשים הישרים היחידים בעולם כולו״ — הכריז אתמול תייר, שעזב את הארץ לפני שלושה ימים.

הוא הגדיר כך את הישרא־לים לאחר שנתבשר כי תיק שלו, ובו תכשיטים ששוויים יותר מ־10 אלפים לירות, נמ־צא על־ידי חדרנית במלון כנ־דל שלום בתל־אביב, ונמסר ל־קצין הבטחון של המלון.

התייר עזב את הארץ ביום ב׳ בבוקר, אך הבחין באבידה רק ביום ד׳ בלילה. הוא התקשר בבהלה מלונדון אל קרוביו ב־ישראל. הסתבר כי תיק התכ־שיטים שהיה במגירה בחדרו במלון נמצא באותו היום על־ידי החדרנית והנהלת המלון שלחה מברק אל התייר כדי ל־בשר לו על כך.

החדרנית, אשה בת 23, עולה ממצרים, אשר הגיעה ליש־ראל מיד אחרי מבצע סיני, ביקשה להשאר בעילום שם. „זו עבודתי וזה מובן מאליו שכל מה שאני מוצאת אני מח־זירה״ — אמרה. התייר הביע את הוקרתו ואת הערכתו לחד־רנית בצורה נאותה.

יער בשטח של 11 אלף דונם, שיקיף את הבירה בחגורה ירוקה ו־שיהווה המשך ליער ירושלים שניטע בשנת 1954 במערב העיר, ינטע ה־שנה ע״י הקרן הקיימת. הסכם על כך נחתם אתמול בין יו״ר הדירקטוריון של הקרן הקיימת, מר יעקב צור, ל־בין ראש עיריית ירושלים מר טדי קו־לק.

בועידה הבין־לאומית של מו־דדים מוסמכים, שתיפתח ב־28 במאי בתל־אביב, יתוארו בין השאר עבו־דות מיפוי ומדידת־שטחים בישראל, שנעשו בעזרת מחשבים ומכשירים חדישים. ביניהם מכשירים למדידות מרחקים הנעזרים בקרני־לייזר.

PHILCO
זה ממש אוצר
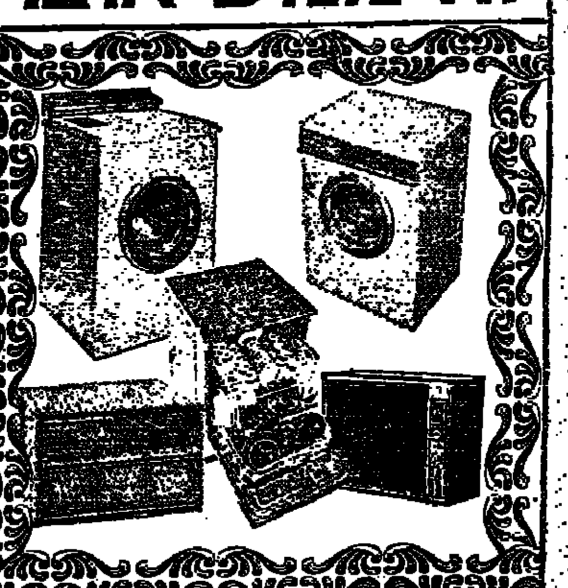
✶ מכונות כביסה ✶ טלוויזיות ✶ מכונות יבוש
✶ מדיחי כלים ✶ מזגני אויר תוצרת ארה״ב
פילקו תמיד באיכות עולמית
PHILCO
איזור התעשיה בת-ים, רח׳ הסוללים 9, טל: 86 01 11

מנהלי העבודה בנמל אשדוד החרימו פגישה עם מויאל

מאת עמוס חדד סופר „הארץ״

חברי ועד מנהלי העבודה בנמל אשדוד החרימו את הפגישה שהיתה ...די הנמלים עם מר אלי מויאל, הממונה על תיק הנמלים בהסתדרות, בענין גיבוש עמדה לקראת תחילת ...ם השכר עם רשות הנמלים.

חברי הועדה הופיעו שלשום ל־...בה, מוכנים להציג את תביעותי־... מהרשות, אך משגילו כי בישי־... אין משתתפים עמיתיהם מחיפה, ... עזבו את הישיבה והודיעו כי הם ...רימים אותה. הישיבה נערכה ובה ...התפו כל ועדי הנמלים פרט לוד־... מנהלי העבודה, התיפעול ובתי ...לאכה. עובדי התפעול ובתי המלא־... קיימו ישיבה נפרדת עם מר מו־... לפני שבועיים.

הפגישות עם מר מויאל נסתיימו ...א תוצאות והצדדים לא הצליחו ל־...ש נציגות למו״מ. כן לא סוכמו ...תביעות ונראה שיחול עיכוב בפתי־...ת המו״מ.

כור מעיינת ברכישת אדניר

בשותפות עם שתי חברות מארה״ב

מאת סופרת „הארץ״

כור תעשיות מתעניינת ברכי־שת מפעל אדניר, המוצע למכירה על־ידי כונסי הנכסים, לאחר ש־מפעל ארטיק כבר נמכר.

לבית המשפט המחוזי בתל־אביב, הוגשה הצעה בכתב, חתומה על־ידי מר רפי איתן, נציג חברת דיליין ישראל, שבו הוא מוסר כי חברתו מעונינת לבדוק, יחד עם חברת קראנ־סטון מארה״ב, את האפשרות לכני־סה לשותפות עם כור תעשיות חטי־בת מזון, לשם רכישת מפעל מחל־בות אדניר.

בית־המשפט החליט לדחות את מו־עד המכירה בחודש, וזאת כדי לאפ־שר לנציגי חברת קראנסטון — מומ־חה טכני וסגן מנהל החברה — לבוא לארץ לבדיקת הנושא, ולהגיש את הצעתם. את בקשת הדחיה הגיש עו״ד הרצל כספי בשם שמן תעשיות, ה־שייכת לחטיבת המזון של „כור״.

חברת דיליין היא חברת שיווק ב־ארה״ב ובקנדה ואילו חברת קראנ־סטון היא חברה לייצור מוצרי חלב וגלידות.

... הצעה של מחלבת נהריה שטראוס, לרכוש את המפעל תמורת 4 מיליון ל״י והצעת סנה נוגה תמורת 4,280,000 ל״י.

...יון עם נציג הבנק העולמי בבקשות ישראל למלוות

(ל.י.מ.). ד״ר א. רינוי־קאן, המנ־... האקונומיסט הבכיר של הבנק העולמי, עזב אתמול את ה־...ץ, בתום ביקור של שבוע ימים. ...גישת סיכום שקיימו בבנק ישראל ...ר צ. זוסמן, מנהל מחי המחקר, ...י. טאוב, יועץ בכיר בבנק ודב ...ובסקי, כלכלן בכיר, ...נו בעיות שונות בפרוייקטים, ב־...ם הגישה ישראל בקשה למלוות ...בנק העולמי.

וילות דו-מפלסיות על חוף הים - צפונית לנתניה
בחבצלת השרון

וילות מרווחות בנות 4 חדרים על שטח של כ־1/2 דונם, סמוך לחוף הים ובקרבת מלון ארבע העונות
בדבר פרטים, נא לפנות:
רסקו — מחלקות המכירות
תל־אביב: רחוב הר סיני 1, טל. 622211. חיפה: רחוב הרצל 1, טל. 668161
ירושלים: רחוב שמאי 8, טל. 224421
על רסקו אפשר לסמוך!

למכירה בקרית המלאכה
מבנה פינתי, קומה ב׳
שטח 124 מ״ר + מרפסת רחבה
עבור מפעל קונפקציה או סריגה בלבד.
מחיר 124,000 ל״י ● טל. 825527, מר כהן

לחופשה
לחודש יולי מעונינת להחליף וילה בתל-גנים רמת־גן, בדירה בירושלים ק״ק, ק״א או עם מעלית לצורכי חופשה
טל. 744493. רצוי בין 7.00—8.00 בבוקר או בצהרים.

האוניברסיטה העברית בירושלים
משרד דיקן הסטודנטים
מדור הסיוע
מודיעים על
הגשת בקשות למילגה
לשנת הלימודים תשל״ג
לתלמידי התואר הראשון (כולל תלמידי רפואה ורפואת שיניים בשנים א׳—ג׳) ולמועמדים חדשים לשנת תשל״ג
טפסי בקשה למילגה אפשר להשיג: במזכירויות הפקולטות
במשרד לקבלת תלמידים
במרכז ללימודים קדם־אקדמיים
במדור סיוע
המועד האחרון להגשת הבקשות — 6.6.72.
גם מועמדים שטרם אושרה קבלתם לאוניברסיטה חייבים להגיש את בקשותיהם עד לתאריך זה.

חוג ללייזרים ואלקטרו־אופטיקה בישראל
ISRAEL LASER AND ELECTRO-OPTICS SOCIETY
Division of Optics — Israel Physical Society
בית ספר קיץ בנושא
"מערכות אינפרא־אדום ויישומן"
2.7—7.7.1972, קרית הטכניון, חיפה.
הקורס יכלול פרקי יסוד בטכנולוגיה של אינפרא־אדום עם הדגש על יישומים הנדסיים. תכנית הלימודים תכלול את הפרקים הבאים:
יסודות, רדיומטריה, מקורות אינפרא־אדום, העברת קרינה דרך האטמוספי־רה, גלאים, חמרים אופטיים, תכנון מערכות, שימושים.
כמרצים בבית הספר ישתתפו פרופ׳ ה. לוינשטיין מאוניברסיטת Syraouse, מומחה בשטח הגלאים, ד״ר ר. הדסון מחברת Hughes, מומחה לתכנון מערכות ומרצים מומחים מקומיים.
בית הספר מיועד למדענים, מהנדסים ומשתלמים במוסדות להשכלה גבוהה שעובדים בשטח של הנדסת אינפרא־אדום או בשטחים סמוכים הקשורים באלקטרו־אופטיקה.
דמי השתתפות: —.95 ל״י
פרטים והרשמה: חוג ללייזרים ולאלקטרו־אופטיקה, מעבדות דנציגר, קרית הטכניון, חיפה. טלפון: 225111, קו 636.

תיקון טעות
בקולנוע "רמת-אביב" ברמת אביב
יוצג השבוע סרט המתח
THE PRIZE הפרס
✶ פול ניומן ✶ אלקה זומר
ולא כפי שפורסם בטעות במוסף של היום

מכון התקנים הישראלי
הודעה על מתן היתר לסמן מוצר בסימן השגחה
מודיעים בזה ברבים, כי מכון התקנים הישראלי נתן ביום י״ב בניסן תשל״ב (26.3.1972) לייצרן „זית״, אגודה שיתופית לשיווק הצרי הסקיה בע״מ, תל־אביב, היתר לסמן את מוצרו המפורט להלן בסימן השגחה המעיד על התאמת מוצר זה לדרישות מפרט שאושר על ידי המכון:
היתר מס׳ 19728 — ממטרים לצינורות ניידים קלים
אינג׳ א׳ גירת
מנהל המכון

הנהלת הסוכנות היהודית לארץ־ישראל
המחלקה להתיישבות חקלאית
חבל ירושלים — מדור המים
פל־שחור — מכרז מס׳ מ/13/6/72
מכרז מס׳ מ/14/7/72
הנהלת הסוכנות היהודית לא״י (להלן „הסוכנות״), מזמינה בזה הצעות לביצוע רשת בטנה בצנורות פלדה "10—"2, ורשת בטפע זיהים מצנורות פ.ו.ב.ב. 140—90 מ״מ — בישובי הנ״ל.
הנ״ל בהתאם לתנאי המכרז, נספח הכמויות, המפות והמפרטים המצורפים לתנאי המכרז והסכם הכללי לביצוע עבודות של מדור המים של הסוכנות (להלן „חומר הקשור למכרז״).
את החומר הקשור למכרז אפשר לקבל במזכירות מדור המים, חבל ירושלים, בבנין „רסקו״, רח׳ הלל מס׳ 23, חדר מס׳ 915 (קומה 9), החל ביום 16.5.72.
סיור בשטח הנ״ל יתקיים ביום ג׳ 16.5.72, המפגש בשעה 9.00 בבקר, בתחנת הדלק בושון; את ההצעות בשני עותקים יש להגיש עד יום ב׳ 22.5.72 בשעה 8.00 בבקר — לתיבת המכרזים של חבל ירושלים — חדר מס׳ 804 (קומה 8), במעטפה סגורה ביותה שתצורף לחומר המכרז;
הצעות שתגענה לאחר המועד הנ״ל, לא תובאנה בחשבון;
אין הסוכנות היהודית מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.
הנהלת הסוכנות היהודית לא״י
מדור המים — חבל ירושלים
ירושלים 12.5.72

לך על ביטוח
בטח ב״סלע״
סלע
חברה לבטוח בע״מ

مكبرا من الأصل

هكذا من الأصل

שלם מראש ותזכה בהנחה ניכרת

מנויי "הארץ" המשלמים באמצעות הבנק אשר מועד הפרעון של המנוי שלהם חל החודש, מתבקשים לפנות עד 15 לח. ז. עם תלושי התשלום לאחד מסניפי הבנקים:

בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק הפועלים, בנק לסחר־חוץ, בנק המזרחי ובנק קופת־עם.

תשלום דמי המנוי במועד מקנה הנחה ניכרת בדמי המנוי.

מנויים שעדיין אינם משלמים באמצעות בנק — יפנו לקבלת פרטים ל"הארץ", מח' ההפצה והמנויים, ת. ד. 233 תל־אביב.

הארץ

פקד אליהו לביא — בביהמ"ש:

המלצתי לסגור התיק על דברי דנוך לעתונאי רן כסלו

(ע). בהתחדש משפטו של שמשון דנוך, המואשם באיום לרצוח את כתב „הארץ", רן כסלו, בעקבות סידרת השיכותיו על פשע מאורגן במדינה, העיד אתמול סגן ראש לשכת החקירות במרחב הירקון, פקד אליהו לביא, שאמר, כי דברי דנוך נראו לו רברבניים וכי הוא המליץ לסגור את התיק.

לפני השופט בוריס רפופורט, אמר קצין המשטרה, כי כסלו עצמו לא התלונן במשטרה מיזמתו, וכי עדותו נגבתה עקב מקרה אחר, שעליו דווח לחוקרים, ואשר התייחס לעתונאי אחר במערכת „הארץ". עם זאת, ציין מר לביא, לא יכלה המשטרה שלא להתייחס בחומרה למצב שבו עתונאי יהיה נתון לאיומים בגלל רשימותיו בעתונו. חוקריה השקיעו מאמץ רב כדי לברר את פרשת האיומים בטלפון נגד כסלו.

בהמשך חקירתו הסביר הנאשם, בתשובה על שאלות התובע, זאב בש, כי הגיע למערכת העתון כדי לברר מדוע מייחס לו מר כסלו כוונות לרצח פורא מזרחי (שם טוב). דנוך אישר, כי אמר לכסלו, שאם זה ימשיך לכתוב עליו דברים פוגעים, הרי שהוא, דנוך, יפגע בו.

בדברי הסיכום, ביקש התובע להרשיע את דנוך בעבירה המיוחסת לו והדגיש, כי התנהגותו היתה אלימה ובריונית.

סניגורו של מר דנוך, עו"ד משה רום, טען כי שולחו לא איים כלל על כסלו וכי יש לקבל את גירסתו הבייתישראלית של העתונאי תביב כנען, ממערכת העתון, שלא אישר כי היה בדבריו של דנוך משום איום ברצח. הסניגור ביקש מבית המשפט לא לקבל את גירסת המתלונן והטיל ספק במהימנותו של העתונאי.

לחילופין טען עו"ד רום כי אפילו איים דנוך על כסלו, הרי שלא עבר כל עבירה. זאת עקב העובדה, שכסלו פרסם את עניין שייכותו של דנוך לרצח אלמליח, בטרם ניתן פסק הדין בבית המשפט העליון בפרשה זו, והנושא היה, אפוא, בבחינת סוביודיצה. החוק אומר שאם בא אדם למנוע עבירה פלילית, הרי הוא פטור מעונש. אפילו איים על מישהו, במקרה דנן היתה כתיבתו של כסלו בבחינת עבירה פלילית, כי דן בנושא סוב יודיצה — דבר שהיה בו בשום עבירה פלילית — אמר סניגורו של דנוך.

המשפט נדחה למתן פסק דין.

טיול פרטי במחיר קבוצתי

מציעה לך

דפנה טורס

לחודשים יוני — ספטמבר

טיסות לאירופה, הכוללות מיבחר רב של סיורים ונופש, לפי טעמך ותיכנונך האישיים — בלי להיות „צמוד" לטיול מאורגן מישראל — אבל במחירים מינימליים ובנוחיות מקסימלית של טיול מאורגן כזה.

לדוגמא: טיסה לווינה, כולל מסי־נסיעות ו־12 ימי סיור בשלוש מדינות: אוסטריה — איטליה — שוויצריה.

וינה — הלשטדט — קורטינה ד'אמפצו, מרנו, סט. מוריץ, אינסברוק — זלצבורגווינה.

המחיר: 2,772 ל"י (כולל 260 דולר)

לקבלת פרוספקטים ובהם פירוט מיבחר ההצעות — פנה עוד היום לדפנה טורס, טל. 126־244, 59607/8 תל־אביב; 553־223 ירושלים; או שלח את הטופס הרצ"ב

20 שנות „דפנה טורס" לרשותך ולשרותך

לכבוד
דפנה טורס
שדרות רוטשילד 15, תל־אביב
אנא שלחו לי פרוספקטים ל„טיול פרטי במחיר קבוצתי"

שמי: ______
כתובתי: ______
טלפון (אם יש): ______

החברה לפתוח יפו העתיקה בע"מ

מכרז 36/72

נטיעות בגן הפסגה

החברה לפתוח יפו העתיקה בע"מ מזמינה בזאת הצעות מקבלנים לבצוע העבודות לפי המכרז הנ"ל.

את חומר המכרז אפשר לקבל במשרדי החברה, סימטת מזל דגים 11, יפו העתיקה, (טל. 829429—828000), החל ביום ראשון 14 במאי 1972 בשעות לפני הצהריים תמורת 50 ל"י (תשלום שלא יוחזר).

כל המעונין להשתתף במכרז זה יגיש לחברה את הצעתו עד ליום 6 ביוני 1972 בשעה 1200 בצהריים במעטפות סגורות וחתומות, לתיבת המכרזים של החברה (בכתובת הנ"ל) בצרוף ערבות בנקאית בשעור 10% מערך ההצעה.

הרשות בידי החברה שלא לקבל את ההצעה הזולה ביותר, או כל הצעה שהיא.

12.5.72 (—) דן ברדי, מנהל החברה

חשוד בעריקה נתפס אחרי עשרים שנה

(ע). אדם החשוד בעריקה מצה"ל לפני 20 שנה ושימוש בזהות שאולה של תושב ירושלים — נתגלה ביפו ונעצר על ידי משטרת מחוז ת"א.

החקירה הוחלה בעקבות תלונתו של מר אברהם הרשקוביץ, בן 43, מירושלים שהתלונן, כי אגרות מלוות קליטה מהשנה לא הגיעו אליו ונפדו כנראה על ידי אחר.

המשטרה גילתה, כי מקבל האגרות הוא אדם תושב יפו הנושא את השם אברהם הרשקוביץ וכל פרטי הזהות של שניהם, כולל מספר תעודת הזהות — זהים.

התברר, כי לפני 20 שנה ביקר מר הרשקוביץ מירושלים בת"א וכאן נגנבה ממנו תעודת הזהות שלו. הוא דיווח על כך למשרד הפנים ולמשטרה והוצאה לו תעודת חדשה.

החקירה העלתה את החשד, כי גונב תעודת הזהות שערק אז מצה"ל שאל לעצמו את פרטי הזהוי החדשים, אימצם לעצמו וחי ביפו.

בשם השאול הספיק במשך שנים אלה להתחתן ולהתגרש שלוש פעמים ולבלות כ־10 שנים בבתי כלא על עבירות שונות.

החשוד, שגילו האמיתי הוא 40, נעצר לחקירה משנתגלו פרטי זהותו האמיתיים.

הוא תפש בזיוף מסמכים, בהתחזות לאחר ובהוצאות כספים במרמה, לאחר שפדה את אגרות הקליטה של תאומו בירושלים.

בתום חקירתו על ידי המשטרה ימסר למשטרה הצבאית.

סיוע לחנונים לרכוש מקררים לשיווק חלב ותוצרתו

מאת כופרו הכלכלי של „הארץ"

הסכם לפיו יסייעו הממשלה, תנובה ומועצת החלב לחנויות המכולת לרכוש מקררים חשמליים, לשיווק חלב ותוצרתו, הושג אתמול בפגישה שנערכה בתל־אביב בין נציגי גורמים אלה לבין האיגוד הארצי למסחר בישראל. את הישיבה ניהל הממונה על המחירים, ד"ר משה מנדלבאום.

האיגוד למסחר מציע כי 50% ממחיר המקרר יהיו מענק ממשלתי, והיתרה הלואה ל־5 שנים ב־12%. משרד המסחר והתעשיה מציע כי 90—100 אחוז מהמחיר יהיו הלואה בתנאים נוחים. פרטי ההסכם יודנו בסוף החודש. ההלוואות ינתנו על ידי הממשלה, תנובה ומועצת החלב באמצעות האיגוד למסחר.

סוכני הביטוח נגד הצעת חוק גימלאות לנפגעי תאונות דרכים

האסיפה הכללית השנתית של התאחדות סוכני ביטוח החליטה אתמול, לאחר יום דיונים בתל־אביב, להתנגד להצעת הממשלה לחוק גימלאות לנפגעי תאונות דרכים. כן מתנגדים סוכני הביטוח לחוק הפנסיה הממלכתית שמציע משרד העבודה. האסיפה ציינה בדאגה את המשך פעילותם של הבנקים בתיווך עיסקי ביטוח, בניגוד להחלטתה של ועדת הכספים של הכנסת. האסיפה גם מתנגדת לשיטה של „יצור המנוי" של סוכני ביטוח באמצעות קורסים מזורזים הנמשכים שבועות אחדים ורמתם מפוקפקת.

י. ברקאי: דרוש מאבק נגד הביורוקרטיה

הליברלים העצמאיים יפתחו במאבק ציבורי להגנת זכויות האזרח במישור הדתי, החברתי והכלכלי, במגמה להגן על הפרט מפני השתלטות הביורוקרטיה על כל צורותיה — אמר מזכ"ל ל"ע מר יצחק ברקאי בערב שאלות ותשובות מטעם ל"ע בת"א.

מר ברקאי האשים את „הרוב הדומם" של הציבור החילוני באדישות ובכניעה מתמדת למיעוט הדתי המיליטנטי. ותרגות זאת היא המעודדת רדיקליזם גובר והולך של החוגים הדתיים במסווה „אחדות העם" — אמר.

משרד העבודה דחה אתמול בתוקף את טענות ארגון מקבלי הגמלאות כאילו הצעת חוק הפנסיה שהוכנה על ידו מחושת את השילוב בין הפנסיה הממלכתית לבין הפנסיה הוולונטרית וכי יש בה כדי להוריד את גובה הפנסיה הקיימת של מקבלי הגמלאות.

(ע.). עדותו של אחראי על משמרת בברינקס נשמעה אתמול בבית המשפט המחוזי בתל־אביב, בהמשך משפטו של עמוס אוריון, הנאשם ברצח דב ליבנה במשרדי החברה בת"א. המשך המשפט ביום א'.

שר החוץ ההולנדי החל בסיורין

(ע). — שר החוץ של הולנד, מר נורברט שמלצר, רעיתו ובני לווייתו, פתחו את סיוריהם אתמול בבוקר בביקור על הר הרצל וביד ושם בבירה. אל האורחים נילוו נציגי משרד החוץ.

מר שמלצר הניח זר פרחים על קברו של בנימין זאב־הרצל ואחר־כך נטע עץ בשדרות האישים שעל הר הרצל. האורחים נתקבלו על ידי מר מ. קלר בשם ההסתדרות הציונית העולמית, אשר סיפר להם על חייו ופעלו של חוזה המדינה.

ביד ושם נתקבלו השר האורח ופמליתו על ידי מר י. ארד, יו"ר הנהלת רשות הזכרון לשואה ולגבורה. האורחים השתתפו במעמד התייחדות עם זכר קרבנות השואה באוהל יזכור, שם הניחו מר שמלצר ורעיתו זר פרחים על קבר אפר הקדושים.

האורחים סיירו גם בתערוכת השואה שעל הר הזכרון.

רעיית שר־החוץ האורח ביקרה אתמול גם במעון־היום ע"ש ויצ"ו — הולנד ברמת־שקמה (סלמה ג', רמת גן), בלווית נשיאת ויצ"ו העולמית, גב' רעיה יגלום.

אמן הפנטומימה רוגז על ביטול הופעותיו

(ע.). אמן הפנטומימה אדם דריוס הציג אתמול בפני עתונאים חוזה חתום עם סוכנות האמרגנות אוקטבה, לפיו היה אמור להתחיל סדרת הופעות (אמש), אך לא ניתן לו להופיע.

לדבריו, טס במיוחד לישראל אחרי סבוב של 17 הופעות ברחבי ברית המועצות וסדרה נוספת באירופה המערבית. ערב צאתו מלונדון לישראל הודיעוהו טלפונית מתל־אביב, כי מכירת הכרטיסים אינה טובה וכי עליו לבטל את הופעתו. האמן טען, כי נדהם מצורת הטיפול ומהביטול, ובא לישראל כדי לעמוד בעצמו על מצב העניינים.

ביום ג' הוא עומד לחזור ללונדון, אחרי שהורה לפרקליטו בארץ לפתוח בהליכים משפטיים. מעבר לכך הוא סבור, כי צורת הטיפול בענינו עלולה להוציא שם רע למדינת ישראל. לפיכך נטל על עצמו את המאבק המשפטי, בתקווה למנוע בכך פגיעה באמנים אחרים בעתיד.

אדם דריוס, הוא ממוצא אמריקאי, התגורר לפני שנים בישראל ועשה בה עבודה אמנותית. יחד עם הגב' אדיס זה פיליפ. לאחר קרע בין השניים עזב את הארץ, בנה לעצמו קריירה ומוניטין בעולם, וציפה לשוב עתה כמנצח. כאשר שוב נכשל, ביקש בתחילת השבוע לנטוש לתמיד את ישראל, אך בשלב זה נקלע לדרמה של פרשת מטוס „סבנה" ופגש בבית־לון דן את האנשים שנטלו חלק במבצע. אז החליט כי „ישראל היא נפלאה".

החוזה שהוצג במסיבת העתונאים נוקב בתאריכים של ההופעות ובתנאי התשלום וכיו"ב.

במספר הטלפון המודפס על מסמך החוזה תחת השם „אוקטבה" נענתה מזכירת עתיים, כי אין להם שום קשר אל „אוקטבה" או אל מנהלה מר יעקב ז'ק. יצויין כי על החוזה חתום גם מר ליאון צפע.

ח"כ יוסף תמיר: יש לעבור למימון המפלגות ע"י המדינה

מימון פעולות המפלגות על־ידי מקורות ממלכתיים, כמקובל בכמה בארצות מערב אירופה, הוא הפתרון הטוב ביותר לקיום משטר דמוקרטי בלתי תלוי בתמיכות מאולתרות — אמר אתמול ח"כ יוסף תמיר, באסיפת המפלגה הליברלית ברכבת־השרון.

בהתייחסו לענין העלאת אחוז החסימה, טען מר תמיר כי הרוב בגח"ל סבור שאין להעלותו משום שאין בו כדי להבטיח יצירת משטר בין־מפלגתי מאוזן. „אני אישית, הדגיש מר תמיר, סבור שעדיף להעלות את אחוז החסימה ל־3%—3½ משום שיהיה בכך צעד לצמצום הפיצול הפרלמנטרי בכנסת".

תיקון טעות

בידיעה על יבוא בקר מגרמניה שהופיעה כלשום (יום ד') נפלה טעות במשפט, שבו נאמר כי קיים חשש שישנם אינטרסים סמויים ביבוא הבקר. צריך להיות אינטרסים לא זהים.

תיקון

הצלמית מן התקופה הרומית בחפירות הכותל שפורסמה ב„הארץ" ב־11.5 היא משל פנים קלטי (קסגולה) ולא קלאסי כפי שהודפס בטעות.

פרופ' ע. לוי — דיקן הפקולטה למתמטיקה ביה"ם

מאת כופר „הארץ"

פרופ' עוריאל לוי מהמכון למתמטיקה באוניברסיטה העברית נבחר שלשום לדיקאן הפקולטה למתמטיקה ומדעי הטבע.

פרופ' לוי (38), מומחה ללוגיקה מתמטית, יבוא במקום פרופ' שמעון צופר, הדיקן הפורש.

השר בר־לב מזהיר מאינפלציה דוהרת ומיתון

(ע). שר המסחר והתעשיה, מר חיים בר לב, הזהיר אתמול את דורשי תוספת השכר בסקטורים השונים מפני הליכה על פי תהום. דבר שיגרום אינפלציה דוהרת, חוסר עבודה, מיתון חריף יותר ממה שהיה בעבר, פיחות נוסף על כל השלכותיו ומיסים חדשים, שיספגו את כל ההירונות הנובעים מתוספת שכר. מר בר לב דיבר באוניברסיטת תל־אביב בפגישה שזומנה מטעם תא הסטודנטים של מפלגת העבודה.

אף שבעיות המשק בהווה אינן דחוקות משלב קריטי, יש לדעת השר סיכויים טובים למוצא סביר. אם יגבר השכל הישר. הוא הדגיש כי ריסון התביעות וביצוע כלכלה לאומית המביאה בחשבון עליית שכר הדרגתית בהתאם להגברת היצור, מהווים את המדיניות הנכונה, החייבת להנחות אותנו.

היה כומר דומיניקני ומבקש לחזור ליהדות

(ע). יהודי ששימש 20 שנה ככומר במסדר הדומיניקני בירושלים לאחר שהתנצר בצרפת, בימי מלחמת העולם השניה, מבקש עתה לשוב לחיק היהדות ולקבל על עצמו את עול המצוות. הוא אומר שחל שינוי בהשקפת עולמו בעקבות הנצחון במלחמת ששת הימים, שעוררה בו מחדש את זיקתו ליהדות.

הכומר הגיש את בקשתו באמצעות הטוען הרבני, הרב אברהם גולובנציק, לבית הדין הרבני בחיפה. בגוללו את תולדות חייו הוא סיפר כי נולד בגרמניה להורים יהודיים בשנת 1912. עם פרוץ מלחמת העולם השניה הגיע האיש לצרפת, שם המיר את דתו, הוטבל לנצרות ולאחר מכן הצטרף ללגיון הזרים, שבשורותיו לחם עד תום המלחמה. קרוביו מתגוררים בארץ.

תערוכת התנ"ך בעמק הירדן

במסגרת הערוכת התנ"ך ברמות ובאמנות לכתחות דוד בן גוריון — המתקיימת במוזיאון ע"ש אורי ורמי בחושתן באשדות יעקב — נערכים ביקורים קבוצתיים של תלמידי בתי ספר, נוער עובד ולומד — בכל ימות השבוע לפי הזמנה מראש. מנהלי בתי ספר באיזור — ועוגלי־טיולים קיבוציים הב־ ... בביקור בתערוכה ... להודיע על כך בטל. 50262 או 50430.

אושרו העלאות מחירי בקבוקים לבידים וחצץ

(לצ"ם). ועדת המחירים לתעשיה, בראשותו של מר ש. גפני, דחתה בישיבתה השבוע את בקשתו של מפעל פניציה לאשר לו העלאת מחירים על כל הבקבוקים והצנצנות מתוצרתו.

הועדה אישרה למפעל העלאת מחיר של 2.6 אחוזים רק על בקבוקי בירה וצנצנות לקוסמטיקה. הועדה קבעה גם כי לפני ביצוע ההעלאה יהיה על המפעל להגיש מחירון מפורט לאישור משרד המסחר והתעשיה.

עוד אישרה הועדה העלאת מחיר הלבידים ב־83.38 ל"י למטר מעוקב, העלאת מחיר סיבית בלתי מצופה ב־17.60 ל"י למטר מעוקב, העלאת מחיר סיבית מצופה ב־27.02 ל"י למטר מעוקב והעלאת מחיר הפגלים ב־58.85 ל"י למטר מעוקב.

כן אושרה העלאת מחיר חצץ מתוצרת „אבן וסיד" ב־10 אחוזים, מחיר גבס שרוף ב־4 אחוזים ומחיר סיד שרוף ב־5 אחוזים.

המלצות הועדה אושרו על־ידי הממונה על המחירים במשרד המסחר והתעשיה.

יוקם איגוד ערים לערי־הפיתוח בנגב

(ע). על הקמת איגוד ערים לערי ועיירות הפיתוח בנגב הוחלט בכנס ראשי הרשויות המקומיות בנגב שנערך ביום ד' בדימונה. האיגוד נועד לשמש כמסגרת משותפת לטיפול בעניינים העירוניים באיזור, במאבקם על בעיותיהם המשותפות ולייצוגם כלפי משרדי הממשלה, במיוחד משרדי השיכון והקליטה. היוזמה לעריכת הכנס ולהקמת האיגוד יצאה מראש עיריית דימונה, מר יצחק פרץ.

זיידל: הכלכלה בארץ מתנהלת בחוסר תכנון ובאימפרוביזציה

„חוסר תכנון כלכלי לטווח ארוך, ניהול כלכלה תוך אימפרוביזציות והשגת מטרות הפוכות מהמתוכנן, הינם מסמניה הבולטים של הכלכלה במדינה" — אמר אמש הלל זיידל, יו"ר הועדה המרכזית של תנועת העבודה הליברלית (תע"ל) בישיבה שהתקיימה בתל־אביב.

„אין להאשים את האיגודים המקצועיים, על כי לא מיהרו לחתום על הסכמי השכר וחכותם של הפועלים תהיה לדרוש פיצויי התיקרות, אם יחולו העלאות מחירים, כפי שהיה בשנה החולפת, שבה השכר הריאלי לא עלה עקב ההתיקרות של 12 אחוז ועליה במסים, שהוטלה על הציבור — אמר. להלן ציין כי האשם אינו בפועלים, שהם קרבן המצב האינפלציוני במשק.

בפניה לצי"ם כי תפעל לביטול היטלי הצפיפות על נמלי חיפה ואשדוד לאור השיפור הניכר שחל בשני הנמלים (בחיפה 2 אניות בהמתנה ובאשדוד 3) יצא אתמול איגוד המשתמשים בהובלה ימית.

5 שנות מאסר ל־2 מנאשמי פרשת „חשיש רעננה"

(ע.) — חמש שנות מאסר הטילו אתמול בבוקר על שנים מן הנאשמים בנסיון להבריח כמויות גדולות של חשיש לחו"ל.

השנים, ע. יערי מרעננה וא. לורדר מת"א, הודו באשמה, בפני השופט המחוזי אלישע שיינבוים. הם נתפסו בחודש מארס השנה, ביחד עם קבוצת אנשים, לאחר שהכינו למשלוח לחו"ל קופסאות עם חשיש המוסוות כתשרובות לבולמי־זעזועים למכוניות, בכמות כוללת של 63 ק"ג. באותה העת, היו שנים מן הקבוצה בחו"ל כדי להכין את מכירת החשיש שם.

תיקם של ששה נאשמים אחרים בפרשה זו, אשר לא הודו באשמה, מתברר עתה בבית המשפט המחוזי בת"א.

השופט שיינבוים ציין בגזר הדין, כי יש לומר לזכותם של השנים, שלא הם היו המתכננים העיקריים של נסיון ההברחה, אשר מתכנניה השתמשו באמצעים מתוחכמים. כן ציין השופט, כי השנים הביעו חרטה מלאה, במשטרה ובבית־המשפט.

אין שחר לידיעות המגמתיות בעתונות בדבר בקורת כלשהי על עמדת נציגי לשכת התיאום בועדת אשר — נמסר אמש בהודעה לעתונות מטעם לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים. נציגי הלשכה, בראשותו של מר בן־יקר, מייצגים את הלשכה בהתאם למדיניות שנקבעה על דעת המוסדות המוסמכים והנהנים מאמון מוחלט של אירגוני המעסיקים.

(ל.ע.מ.). 250,000 ל"י תקציב הקייטנות לאמהות עם ילדים של המרכז לדמוגרפיה, ישרתו השנה כמה ישובים ושכונות שבהם יש מספר רב של משפחות גדולות, אשר מצבן אינו מאפשר קיים.

במלאת חמש שנים לנפילת יקירנו
הטייס סגן־אלוף
שלמה בית־און הי"ד
במלחמת ששת הימים
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו
בבית העלמין הצבאי בקרית שאול
ביום שני, ב' בסיון תשל"ב (15.5.72) בשעה 5 אחה"צ
המשפחה

במלאות חמש שנים להעדרו של יקירנו
הטייס סרן **בנימין רומח** (ארמן)
הי"ד
שנפל במלחמת ששת הימים
תערך אזכרה לזכרו ביום שני, ב' סיון 15.5.72 בשעה 2 אחה"צ
בבית הקברות הצבאי בהר־הרצל בירושלים.
המשפחה

במלאת חמש שנים לנפילתו של יקירנו הבלתי נשכח
רב"ט **יוסי קילמן** ז"ל
בקרב על רמת הגולן במלחמת ששת הימים
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום הראשון, א' סיון תשל"ב (14.5.72) בשעה 5 אחה"צ, בבית העלמין הצבא בקרית שאול.
ההורים, האח והסבתא

במלאת 24 שנה למערכה בעין־גב
נתיחד עם זכר חברינו שנפלו במלחמת הקוממיות

נחמיה שטיינר ז"ל — **אליהו גולדברג** ז"ל
יעקב צוקרמן ז"ל — **נחמיה הירשברג** ז"ל
חנה טוכמן ז"ל — **יוסף קלימן** ז"ל

האזכרה תתקיים בבית העלמין שלנו ביום ג', ג' בסיון תשל"ב 16.5.72 בשעה 5.00 אחר־הצהרים. לזקוקים מבטיחים תחבורה מצומת צמח לעין־גב בשעה 4.00.
בית עין־גב

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו
אברהם בן־זאב גורדון ז"ל
נעלה לקברו להתייחד עם זכרו וגילוי מצבה ביום א', א' סיון תשל"ב 14.5.72 אוטובוס יצא מביתו, רח' ירושלים 19, ראשל"צ בשעה 16.00 לבית־העלמין הישן.
המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירתנו
שושנה מדורסקי
ז"ל
בת יצחק מרקוביץ ז"ל
ההלויה תצא היום, יום ששי, 12.5.72, כ"ח אייר תשל"ב, מבית המנוחה בראשון־לציון, רח' שמריהו לוין 28 בשעה 11 לפנה"צ לבית העלמין הישן בראשון־לציון.
אחיותיה, אחיה והמשפחה

למשפחת מרק
תנחומינו הכנים באבלכם על מותה הטראגי של הרעיה והאם
אולגה מרק ז"ל
דיירי הבית
ברחוב הספורט מס' 5 ומס' 18 חיפה

למלכה ולילדים
למשפחות יובינר — פפושדו
השתתפותנו הכנה באבלכם הכבד על פטירתו ללא עת של חברנו
זרח ז"ל
„אסטרום"
חברה להנדסה בע"מ
ההנהלה והעובדים

במלאת שלושים לפטירתו של
ד"ר **בן־ציון כדורי** ז"ל
יערך טקס אזכרה וגילוי מצבה בבית העלמין בקרית שאול ביום ראשון א' בסיון תשל"ב (14.5.72) בשעה 4.00 אחה"צ. באותו יום בשעה 8.00 בערב נעלה את זכרו בבהיאקן הארץ.
התודה נתונה לכל אלה שהשתתפו בצערנו בכתב ובאופן אישי
גיה והבנות

קרן ידידי „אהבה"
ומשפחת **ברגר**
מזמינים לטקס גילוי המצבות המשוקמות של
ביאטה ברגר ז"ל
מיסדת ומנהלת בית ילדים ונוער „אהבה"
אלזה ברגר ז"ל
אלפרד ברגר ז"ל
יוליוס ברגר ז"ל
נפתלי לקנבכר ז"ל
חניך עלית הנוער ומוסד „אהבה"
הטקס יתקיים ביום ד' 24.5.72 בשעה 3.30 אחה"צ בבית הקברות בהר הזיתים בירושלים על יד רחבת מלון אינטרקונטיננטל. אוטובוס מיוחד ייצא בשעה 3.00 אחה"צ מכיכר בנורה בירושלים לרחבת מלון אינטרקונטיננטל.
אחרי הטקס מפגש המשתתפים באולם „בני ברית" רחוב קרן היסוד 5 (מול טרה סנטה) בערך בשעה 4.45 אחה"צ.

לעובדנו המסור **אליהו אגרנט**
אתך אנו באבלך במות עליך
אביך ז"ל
לידור כימיקלים בע"מ
ההנהלה והעובדים

במלאת שנה למות יקירנו
עו"ד **מכס רוזן** ז"ל
תתקיים אזכרה ליד קברו
בבית העלמין בחולון
ביום רביעי ד' בסיון תשל"ב (17.5.72)
בשעה 3.30 אחה"צ
נפגשים ליד השער החדש
ד"ר נחמה רוזן
בתיה ואריה

לידידנו
יעקב גוטמן מקואופרטיב דן
תנחומינו הכנים על מות רעיתך
חיה ז"ל
„מגוע" תל־אביב—יפו

משטרת ישראל — מרחב ירקון
משתתפת בצערו של
סמל־ראשון **ברוך ארחה**
במות עליו בנו
אברהם ז"ל

שמעון מימרן
משתתפים באבלך במות
אביך ז"ל
רשות פתוח אמצעי לחימה

במלאת שנתיים לפטירתו של יקירנו הבלתי נשכח
יהודה מצב טוקטלי ז"ל
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו
ביום שני ב' סיון תשל"ב — 15.5.1972 בשעה 4.00
בבית העלמין בנחלת־יצחק.
נפגשים ליד שער בית העלמין.

לחברנו הנאמן
ד"ר **ישראל קרנר**
השתתפותנו הכנה בהלקח ממך רעיתך
סופיה קרנר ז"ל
הסתדרות רופאי השיניים
בישראל סניף תל־אביב

ביה"ס לרפואה של האוניברסיטה העברית והדסה
לפרופ' **יהודה גוטמן**
השתתפותנו הכנה באבלך הכבד במות עליך
אביך ז"ל
הדיקן והבריך במועצת הפקולטה לרפואה

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 77 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248908, 230521, 230401
המחיר יום חול 55 אגורות לשורה / יום ו' 75 אגורות לשורה

קי היום בתנ"ך

המשנה היומית

הדלקת הנרות

תורנות רופאים לפי התקופות

תורנות בתי מרקחת

תורניות בתי חולים

בתי כנסת

הודעות

אירועים ובידור

דירות

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

2-2½ חדרים

1-1½ חדרים

דירות בדמי מפתח

דירות בשכר חודשי

קבלנים מציעים

וילות ובתים

● להשכרה בראשל"צ דירת בת 3 חדרים + ארון קיר סגורה מיידית, להתקשר לטלפון: 946075 מ־8.00 — 15.00.

● דירת 2 חדרים מרוהטת בשכ"ת ק"ב במרכז חזית — לפנות מ־4.00—7.00 אחה"צ טל. 788360.

● דירה 4 חדרים, מים חמים והסקה מרכזית, חולון רחוב ... לפנות 18.00—16.00 ...

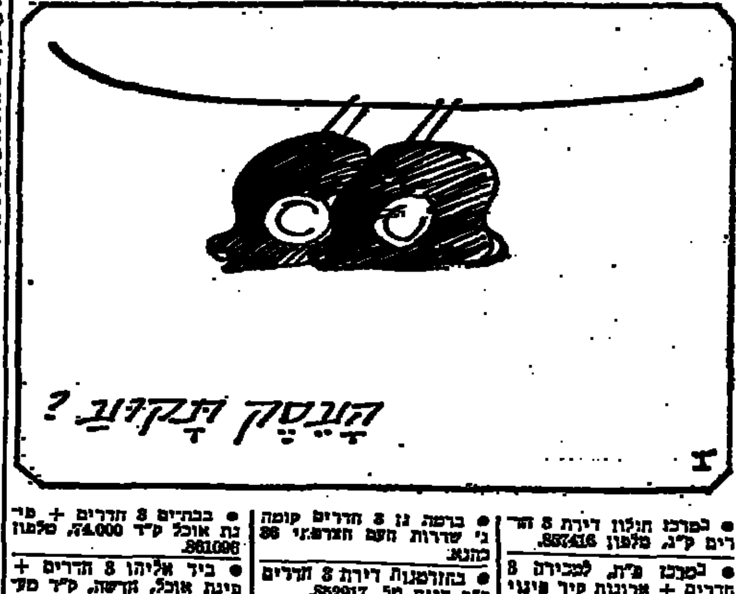

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 59 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר יום חול 55 אגורות לשורה, יום ו' 75 אגורות לשורה

● בבבלי דירת פאר חדשה 4 חדרים מטבח ושרותים מרוהטים. 247154 לא בשבת.

● 3 חדרים ריהוט מלא + טלפון בכפר סבא לשנתיים 925103

● ברמת גן מרכז בשכ"ח 2 ריקה 850 ל"י. 724021

● בגבעתיים להשכיר בש־כ"ח לשנה אחת דירה יפה 4 חדרים עם רהיטים וטל־פון. לפנות בשעות 4 — 1 אחה"צ לטל' 748827 749525

● דירת 4 חדרים, הול גדול וחדרי שרות, מרוהטת חל־קית ט.ג. רח' בר־יהודה ליד שדרות נורדאו. טלפון — 18.30—16.30 ת"א 55981 בימי חול.

● דירה חדשה להשכרה בת 2 חדרים, באר־שבע, שדרות הנשיאים טל. 4780 אחה"צ.

● בשכ"ח דירת 2 חדרים + הול למשך 5 חודשים אבי, תרצ"ו 11 חולון.

● בת"א להשכיר דירה 3 חדרים מרוהטים. להתקשר טל. 248170 8—9 בבוקר.

דירות מרוהטות

● בצפון ת"א, בשכ"ח דירה 3, מרוהטת לוקסוס + טל־פון. 240342

● להשכיר ל־6 חודשים מ־ראשית יולי דירה מרוהטת ברח' אבן גבירול. לפנות — 6—8 בערב טל. 777906

● להשכרה דירה בת 3 חד־רים לוקסוס בבבלי ת"א, טלפון 228245, יומם.

● להשכיר פנטהאוז מרוהט ע"י מלון הילטון, בכניסה פיזית. טל. 241445

● ב"רפי זהב", כתובות ה' מתווכים באזור בן הרצה לשכור דירה.

● בשכ"ח דירת 2 חדרים + הול מרוהטת עם טלפון ב־רחוב משרניחובסקי 55 ,תל־אביב, נא להתקשר 234910 בשעות 14—16, או 19—21.

● דירת 2 חדרים מרוהטת קומפלט פריג'ידר, גז ו־טלפון. 58805

● דירת 2 חדרים מרוהטת או בלי). ישראלס, עליד בורדוזדינג. טלפון 244601 (19.00—16.00).

● להשכיר בבתים 3 חדרים והול מרוהטת קומפלט + טלפון 888982

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

חנויות

אולמות

משרדים

מגרשים

מחסנים

בתי מלאכה

עסקים

עבודה

הצעות עבודה

● דרושים 2 מפעילים על בגר לעבודה קבועה רצוי. לפנות טלפון 860278

● שתא (שרר) דרוש לארגזי "מניקס" טלפון 82372 ת"א.

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב, שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 230401, 230521, 248905
המחיר יום חול 55 אגורות לשורה, יום ו' 75 אגורות לשורה

ביקוש עבודה

● צעיר, רשיון נהיגה + מכונית, נסיון בבנין גם בניהול עובדים, מעוניין בעבודה.

● מורה אחרי צבא עם נסיון בפקידות ובהנהלת חשבונות מעוניינת בעבודה מתאימה.

● דרושה ספרית מקצועית בלבן.

● הלומים! דרושה פקידה עם נסיון בעבודה ומתלמדת בתנאים טובים.

● מקבלת הדפסות מכל הסוגים.

● ישראלית בגיל ה-30 היש בלה תיכונית, אחראית ונאה בעלת רכב והמלצות מצויינות מעוניינת בעבודה.

● פקידה השולטת באנגלית, עברית, אידיש וצרפתית + כתיבה במכונה.

● דרושה בחורה להשגחה על ילדים.

הכשרה לעבודה

● קורסים הדרים נפתחים: פקידות ומזכירות, — ניקוד י.ב.מ. כתיבה במכונה, הנהלת חשבונות, בתשלומים קטנים.

● בעל רכב + טלפון מחפש עבודה חלקית.

● קורסים נשיונל.

● מקבלים עבודות בחריטה רגילה ובחריטה אוטומטית.

מכוניות למכירה

● לנדרובר 52, מצב מכני טוב, בהזדמנות.

● מאוריס 62, במצב מצויין, מסס.

● דופין 57, אחרי אוברול.

● משאית פורד ביבר מודל 69, במצב חדש.

● פורד אנגליה אחרי אוברול כללי במצב מצויין.

● פיאט 600, אוברול כללי + רדיו.

● פיאט 125, במצב מצוין, רכב טסלון.

● ויוה אוטומטית 71, 13.000 ק"מ, 22.000 ל"י.

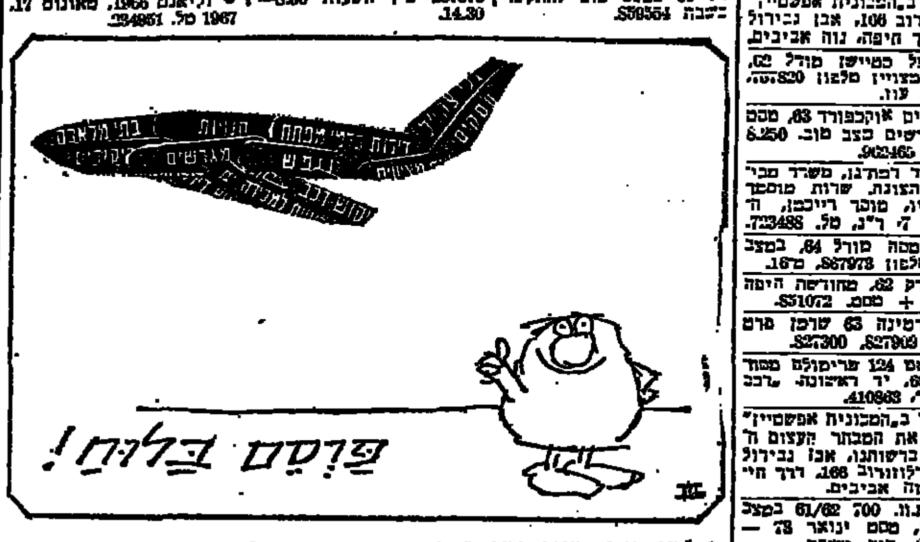

● פולקסווגן 1964 במצב טוב, מסס לשנה.

● פורד קורטינה 1970 במצב מצויין לפנות.

● פיאט 850 1968 אחרי אוברול.

● אופל רקורד 1964 במצב מצויין.

● פיג'ו 404 1968, צבע לבן, במצב מצויין.

● סימקה 1000 1966 במצב טוב.

● אוסטין 1100 1965 מצב מצויין.

● פרינץ 4 1968 במצב מצויין.

● הזדמנות! פורד קורטינה 1966 מסס לשנה.

● מגנוס 2 ג'יפים מגדר מצויינים.

● פולקסווגן 1300 1970 + רדיו מסס לשנה.

● פיאט 124 ספיישל 1970, יד ראשונה.

● מכוניות פיאט 600 (מולט) 1964 מסחרי מסס שנה.

ביקוש רכב

● חיים! — שולחים מקרים/ות ועובדים/ות לכל המקצועות.

● מעוניין לקנות אופל קדט או רקורד 1700 69/70 במצב טוב.

● מעוניין בפיאט 65/850 לבני אוברול.

● מעוניין באופל קדט 2 דלתות 1966 — 1967.

השכרת רכב

● ביטוח מיידי לרכב 1 — "שחף" בצלאל 181, גבעתיים.

● ב"ארוך" השכרת מנדרים פרטיות: פג'ו 404, סובים, רנו, פולקסוואגן.

שדות רכב

● במוסך "דרום" בדיקה לפני הריש (מסס) הבדיקה כוללת כיוון גלגלים ואורות.

אופנועים וקטנועים

● למכירה וספה סופר 150, מודל 66 במצב טוב.

● וספה ספרינט 67 במצב טוב + סירה.

● הזדמנות 2 קטנועים חנקל + חלקי חילוף.

● רכים סוף שנת 66 מצב מצויין.

● קטנוע אסאם מודל 66.

● אופנוע ב.ס.א. עם סירה מודל 1952 במצב טוב.

● הונדה האופנוע הנמכר ביותר בעולם.

هكذا من الأصل

الأصل مكذا من

הלוח הכפול ירושלים

ידיעות אחרונות: הלל 28 טל. 225251
הארץ: החבצלת 5 טל. 224245

דירות בשכר חודשי

רופאים תורנות לפי המקומות

● הזמנת רופאים במקרים דחופים מ־8 בערב עד לבוקר, רח' הפלמ"ח 64, טלפון 101

תורניות בתי חולים

תורנות בתי מרקחת

בתי כנסת

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

הרצאות וכינוסים

וילות ובתים

קבלנים מציעים

דירות 2-2½ חדרים

דירות 1-1½ חדרים

דירות ברמת מס

דירות

ד' מרוהט

נופש

ספורט

טיולים

חוגים

ריקודים

הלוואות

חיות בית

Misraki S. 33 Rue st Amoroise Paris 11 France.

חדרים מרוהטים

מזוני אויר

הלבשה

תקלאות

שונות

בלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

רהיטים

תנורי חמום

בתי"ס לנהיגה

קייט

צילומים

שטיחים

ספרים

תריסים

טפטים

שידוכים

סירות

בולים ומטבעות

בתי ספר ושיעורים

כלי־נגינה

מקררים

דודי שמש וחשמל

מכונות כביסה

מכונות תפירה

מכונות כתיבה

שרותים

מכונות גילוח

טלויזיה

מציעים למכירה

רוצים לקנות

בלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

משך לוח ירושלים

ביקוש דירות

מגרשים

חנויות

משרדים

עסקים

הצעות עבודה

מקרדים

בתי ספר ושיעורים

שידוכים

אופנועים וקטנועים

מציעים למכירה

כלי־נגינה

ריקודים

ספרים

חקלאות

טיולים

טלויזיה

מכונות כביסה

שרותים

רהיטים

הכשרה לעבודה

מכוניות למכירה

הלוח הכפול חיפה והצפון

ידיעות אחרונות: הנביאים 28, טל. 667931
הארץ: נורדאו 20, טל. 661166

תורנות רופאים

תורנות בתי מרקחת

תורניות בתי חולים

וילות ובתים

קבלנים מציעים

דירות

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

2-2½ חדרים

1-1½ חדרים

ד' מרוהטות

חדרים מרוהטים

דירות בשכר חודשי

עסקים

חנויות

משרדים

מכוניות למכירה

ביקוש עבודה

הצעות עבודה

דירות בדמי מפתח

ביקוש דירות

מגרשים

מציעים למכירה

רוצים לקנות

מקררים

טלויזיה

חקלאות

כלי־נגינה

בתי ספר ושיעורים

ביקוש רכב

אופנועים וקטנועים

חיות בית

שרותים

שידוכים

רהיטים

בתי״ם לנהיגה

סירות

תלבושות

הלבשה

צילומים

אשדוד

דירות למכירה

עסקים

הלוח הכפול באר־שבע

וילות ובתים

ביקוש דירות

דירות מרוהטות

ד. בשכר חודשי

דירות

דירות למכירה

עסקים

חנויות

הצעות עבודה

מכוניות למכירה

הלבשה

חוגים

שרותים

הלוח הכפול נתניה

חנויות

מקררים

ד. בשכר חודשי

נופש

דירות למכירה

בידור

פרסומים

בתי־ספר

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

מודעות מתקבלות:

תל־אביב

„הלוח הכפול" — שד' רוטשילד 99 (פינת שינקין) טל. 248905, 230521, 230401;
אבן גבירול 66 טל. 7—263236

הארץ: מזא"ה 56 טל. 623311

ידיעות אחרונות: מקוה ישראל 12 טל. 621064
רח' מוזס 5 טל. 32289

ירושלים

ידיעות אחרונות הלל 28 טל. 225251

הארץ: התבצלת 5 טל. 7—224245

חיפה

הארץ: נורדאו 20 טל. 64511

ידיעות אחרונות: הנביאים 28 טל. 67931

באר־שבע

ידיעות אחרונות: החלוץ 80, טל. 3576

הארץ: שלמה רחמים, בנין הוד, קק"ל 197 טל. 2042

ובכל משרדי הפרסום וסניפי הארץ וידיעות אחרונות בישראל

הלוח הכפול ידיעות אחרונות הארץ

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ארדע
חברה לבטוח בע"מ

המשרד הראשי: בית ארדע
רחוב יבנה 32, תל־אביב. טלפון 614431
סניף ירושלים, רחוב בן־יהודה 5. טלפון 233721
סניף חיפה, רחוב נתן 11. טלפון 68236

בקבלת פנים בבית שלום עליכם בת"א:

ג. מאיר: עוד מונח ייכנס להיסטוריה — „20 השעות"

(ע). „ישנם בחיינו כל מיני תאריכים וכמו שקיים המונח ששת הימים, ייכנס עכשיו להיסטוריה עוד מונח — 20 השעות" — אמרה ראש הממשלה, גב' גולדה מאיר, בקבלת פנים שנערכה לכבודה בבית שלום עליכם בתל־אביב.

גב' מאיר הביעה סיפוק מכך, שלאחר המתח הרב בפרשת המטוס יכלה לבוא למקום כמו בית זה. „הפרנסה שאדם כמוני עוסק בה היא בדרך כלל א ביטערע פרנסה (פרנסה מרה) וכך לעתים רחוקות יש בה מעט מתיקות" — העירה ראש הממשלה.

גב' מאיר ציינה שאין דבר יותר מעליב לזכרו של אדם מאשר כשמקימים לכבודו דבר מאבן וזה מתח כמו אבן. „לצערי יש בתים רבים כאלה בארץ, שאנשים מתוך כוונה טובה ביותר חושבים שלמען יוקרתו וזכרו של אדם יש להקים בית — ובזה זה נגמר. אולם, הוסיפה, לא כך נהגתם אתם כאשר הוקם בית זה הממלא תפקיד חשוב. שלום עליכם לא יישכח, חלילה, כי אין זה שם בלבד אלא ציון חשוב בהולדות היהדות, על כל הטוב, העצוב והנעלה שבו. לא היה אדם בספרות היהודית שכך סיפר על ההוי היהודי וביטא זאת בצורה יהודית אמיתית, תוך שילוב של דמעות וצחוק. על זה התחנכו דורות.

להלן אמרה, כי היא חיה בתקופה האחרונה בהרגשה חדה של האחידות והקשר של העם היהודי ומדינת היהודים.

בקבלת הפנים נכחו חברי ועד הבית — סופרים ואמנים בשפת יידיש, ביניהם גב' תמרה ברקוביץ, נכדתו של שלום עליכם ובתו של י. ד. ברקוביץ. כן היה ראש המחלקה לתרבות, נוער וספורט בעיריית ת"א מר א. שפירו.

2 שוטרים נפצעו בהתהפך ג'יפ בעת מירדף אחרי פורצים

מאת עמוס הדר, סופר „הארץ"

שני שוטרים ממשטרת אשקלון, סמל ראשון אברהם ברזילי ורש"ט נסים מימרן, נפצעו אמש בשעה 2 אחר־חצות, בעת שהתהפך הג'יפ שבו ערכו מירדף אחרי מכונית „כרמל" גנובה. במכונית היו שלושה צעירים, שפרצו לשתי חנויות בשדרות.

תושב העיר הבחין במכונית חונה ליד החנויות, רשם את מספרה והודיע למשטרה. זו העבירה הודעה לניידות באשקלון והוצבו מארבים בדרך. ג'יפ משטרה זיהה את המכונית והחל במירדף. במשך יותר מחצי שעה רדף הג'יפ אחרי המכונית כדי לחסום את דרכה. באחד הסיבובים באשקלון התהפך הג'יפ ושני השוטרים נפצעו, אחד בינוני ואחד קל. שלושת הצעירים המשיכו לנסוע עוד כ־200 מטר ואחר־כך נטשו את המכונית ונמלטו. נתברר שהמכונית נגנבה מאשקלון.

הבחירות
לועידת
הסתדרות הפקידים
עובדי המינהל והשירותים
ולמועצות הסניפים
ביום שלישי
27.6.72

הופיעה
ונשלחה למינויים
חוברת מס' 2

רבעון לקרימינולוגיה, משפט פליל' ומשטרה

העורך:
פרופ' שלמה שוהם

מרכז המערכת:
ל. שסקולסקי

תוכן העניינים:

רציה ואחריות פלילית (המשך) — יובל לוי

השפעת אישיותו של השופט על מדיניות הענישה — שמעון שטרית

התמכרות בני הנוער לסמים — מרים חיגר

שיטות חדשות לזיהוי חומרי נפץ — שמואל ציטרין

מבחן קליטה־פליטה לקביעת סוג הדם בכתמים יבשים — ולטר אופריכט

מאולם המשפטים — דוד ליבאי, יעקב קדמי

ראיון עם שופט בית המשפט העליון — חיים כהן

תקצירים באנגלית

לכבוד
דפוס אקדמי בירושלים
ת.ד. 2390,
ירושלים

□ הנני מצרף —.18 ל"י
□ נא לשלוח חשבון
עבור מנוי לרבעון לקרימינולוגיה

תאריך ______
שם ______
כתובת ______
חתימה ______

מטוס „סבנה" המריא לבריסל עם אנשי הצוות — ללא נוסעים

הקברניט לוי: חלקי היה צנוע ביותר — לא מסרתי שום מידע לדיין ✶ המטוס שופץ בתעשיה האווירית

(ע.). מטוס סבנה, ששוחרר בידי כח של צה"ל ביום ג' ועבר שיפוצים בחטיבת בדק מטוסים של התעשיה האוירית, המריא אתמול לפני הצהרים בדרכו לבריסל, ללא נוסעים, עם הצוות המקורי שלו, ובראשו קפטן רג'ינלד לוי.

המטוס נבדק ונמצא כשיר לטיסה, אך בכל זאת החליטה הנהלת סבנה להחזירו לבריסל ללא נוסעים.

צוות המטוס הגיע לנמל התעופה ב־9.30 והועבר אל המטוס שהמתין ברחבת החניה שבצידו המזרחי של נמל התעופה. אנשי הצוות נראו מאוששים ומחייכים, ולא הסתירו את שביעות רצונם ממה שכינו „הרפתקה מחרידה, שלא היינו מוכנים לעבור כמותה בשנית".

„לא כמו קרב־אוויר"

קברניט המטוס, רג'ינלד לוי, אמר „במלחמת העולם השניה הייתי טייס־קרב, אך מעולם לא עברתי חוויה כה מחרידה כפי שעברתי בשהותי במטוס 23 שעות בחברת החבלנים. עליך להבין כי אין דבר זה דומה, ולו גם במעט, למה שמתרחש במלחמת־אויר במטוס. בשעת קרב־אויר אתה יודע להיכן אתה יוצא ויודע בברורות שיתכן שירו בך ויתכן שתחזור בריא ושלם. אולם במקרה הנוכחי — היו אפשרויות כה רבות. הכל יכול היה לקרות, לנו היה זמן כה רב לחשוב ולהרהר תוך כדי מתח רב וחששות. כאשר באו האנשים שלכם, הישראלים האמיצים, ותוך דקות ספורות נסתיים הכל, היה זה בבחינת התפרקות־מתח ושלווה נפלאה ירדה עלינו".

לא מסר מידע לדיין

בתשובה על שאלות, הבהיר הקברניט כי לא מסר שום אינפורמציה לשר הבטחון, מר משה דיין, כאשר יצא את המטוס הלך לבית הנתיבות. על חלקו בכל הפעולה ולקראת שחרור המטוס אמר הקברניט: „חלקי היה צנוע ביותר. כקברניט היתה חובתי לדאוג לשלום הנוסעים ולבטחונם, ואת, למיטב הבנתי, עשיתי.

לשאלה אחרת אמר הקברניט שאינו יודע אם ישבצוהו מעתה ואילך בטיסות סבנה למדינות ערב.

עוד אמר כי לא יגיש שום המלצה להנהלת החברה, בקשר לשאלה האבטחה כה שקרה בעת חטיפת המטוס, יש להציב שומרים חמושים במטוסים.

בסיכום ביקש הקברניט להודות בשם הצוות, בשם רעייתו, ובשמו לעם בישראל ולמנהיגיו, אשר עשו אף יותר ממה שניתן היה לצפות, כדי לשחרר את המטוס מאימת המחבלים.

מנהל סבנה מודה

המנהל הכללי של חברת סבנה מר באסטון דאיה, שלח אתמול מברק למנכ"ל של חברת אל על מר מרדכי בן־ארי, שבו הביע את הוקרתו למבצע הנועז. „מבקש אני ממך להעביר את ברכותי ותודתי החמימות לשלטונות האוריים והצבאיים של ישראל".

מטוס סבנה ששוחרר, בהמריאו אתמול מנמל התעופה לוד — לבריסל

תפלות הודיה ליד הכותל במסגרת אירועי יום ירושלים

(ע). תפילת הודיה ברחבת הכותל המערבי עמדה אמש במרכז אירועי יום ירושלים, במלאת חמש שנים לשחרור העיר ואיחודה במלחמת ששת הימים.

נשיא המדינה מר ז. שזר, הרבנים הראשיים, יו"ר הכנסת, שרי הדתות והסעד, מפקדי צה"ל וחייליו שלחמו על ירושלים. תלמידי בתי ספר, עולים חדשים ואורחים ותיקים של ירושלים ואורחים שבאו ועלו ממקומות שונים בארץ — נשאו קולם בתפילה לשלום ירושלים ולשלום המדינה.

הקהל הרב שמילא את רחבת הכותל המערבי קיבל בתשואות והתלהבות תהלוכה של תלמידים ובני נוער שהגיעה לרחבה.

כל יום אתמול הומתה העיר מרבבות אורחים ותיירים, סיילים וחיילי צה"ל, שבאו ופקדו את זירות הקרב ואת אנדרטות־הזכרון שהוקמו באתרי הקרבות לזכרם של הנופלים.

✶

שבת ירושלים

יותר מאלף צעירים, סטודנטים, סמינריסטים וחברי המשמרה הצעירה ברחבי הארץ ישתתפו בשבת ירושלים כשם הדור הצעיר במפד"ל.

במסגרת השבת יערך קידוש בבית הרב הראשי לישראל הרב יצחק ניסים. כן יערכו סיורים מודרכים בנגבי מלחמות ירושלים. במוצ"ש — עצרת חג מרכזית בהיכל שלמה.

✶

יום ירושלים למשתלמים זרים

(ע.) אירועי יום ירושלים יקיפו השנה גם את מאות המשתלמים הזרים מכ־40 מדינות העושים בישראל.

משרד החוץ, שבשנים עברו ערך למשתלמים פיקניק בהשתתפות הנציגים הדיפלומטיים, הוסיף השנה גם נסיעת יער השיתוף הבין־לאומי וכן ערב הבדות־אבנים שיבוצע כולו בידי המשתלמים. ארועים אלה יתקיימו ביום א'.

בפיקניק המסורתי ישתתפו יותר מ־300 משתלמים ונציגים דיפלומטיים והוא יערך ביער חמד שליד קרית־ענבים.

מרכז השלטון המקומי מגנה עיכוב בניית בתי ספר

הרשויות המקומיות בארץ לא יהיו אחראיות לקליטת הילדים בבתי הילדים ובמוסדות החינוך היסודיים לקראת שנת הלימודים הבאה לאור החלטה ועדת השרים לעניני כלכלה על עיכוב הבניה הציבורית.

הנהלת מרכז השלטון המקומי, בישיבתה בראשותו של יו"ר המרכז, מר פ. אילון, יצאה בחריפות נגד החלטה זו של ועדת השרים, אשר עלולה לפגוע בציבור גדול של ילדים.

במברקים ששלח אתמול אל שר החינוך והתרבות, שר האוצר ושר השיכון, הבע יו"ר מרכז השלטון המקומי התרה מידית של המשך בנית מוסדות החינוך.

(ע.) — „המינהלן־לשעבר" של בית־הספר התיכון המקיף א' בבאר־שבע, דב פאר, הורשע אתמול בגניבת כ־70 אלף לירות מכספי בית־הספר על ידי זיוף המחאות והעברת הכסף לחשבון ביה"ס לצרכיו האישיים. שופט בית המשפט המחוזי בבאר שבע, מר הרצל אשכנזי, דחה את מתן גזר־הדין ליום א' הקרוב.

הלוח הכפול
עשירים: 5, 6, 7, 8, 9, 21, 22, 23, 24, 25, 26
הכל בכל בכלל בלוח הכפול

מצב הפצועה מרים הולצברג „חמור מאד"

(ע.). במצבה של מרים הולצברג מקבוץ לוחמי הגיטאות, שנפצעה בעת שחרור מטוס סבנה, לא חל שינוי והוא מוסיף להיות חמור מאד — מסר אתמול מנהל בית החולים שיבא ד"ר שני.

האשה בת ה־21, שנפצעה קשה בראשה ובעינה בירייה בעת הקרב במטוס, מאושפזת במחלקה לניתוחי מוח והיא מחוסרת־הכרה.

מצבו של התייר הגרמני, אלפרד קרדובסקי, בן 55, שנפצע בחזה, בצואר ובבטן הוטב במקצת, אם כי הוא עדיין מוגדר כקשה.

מצבה של הפצועה השלישית, מאולה רובין, שנפצעה באוזן, מניח את הדעת.

שרי ההתחבורה והתיירות ח"ה ש. פרס וכו. קול ביקרו אתמול את פצועי המטוס בביה"ח שיבא. הם איחלו לפצועים החלמה מהירה.

אמש נמסר, כי גם שר הבטחון מר משה דיין, ביקר אתמול אצל פצועי המטוס. הוא גם נכנס לחדרה של המחבלת הפצועה ושמע מפיה להצטרפותה לחוטפים.

נמשך המצוד על האנס בירושלים

מאת סופר „הארץ" בירושלים

המשטרה המשיכה אתמול בחפישה אחרי עבריין מין, שאנס שלשום בלילה ילדה בת 9 ברחוב אלעזר המודעי, בשכונת קטמון בירה.

נודע כי במירדף השתתפו אנשי משמר הגבול, בלשים וגששים. דובר מרחב ירושלים, סגן ניצב אברהם תורגמן, מסר כי הוא מאמין שהעבריין ילכד.

המקרה אירע בגן צבורי הסמוך לביה אלישבע, סמוך ל־8 בערב כשהילדה עשתה דרכה ממועדון תנועת הנוער לביתה. האלמוני התנפל עליה ואנסה.

הילדה הספיקה להגיע באפיסת כוחות לביתה, ואז נמסרה ההודעה למשטרה.

הילדה עדיין מאושפזת בבית החולים הדסה בעין כרם. דובר בית החולים מסר כי מצב בריאותה טוב ונראה שמבחינה גופנית היא לא הסביל מנזקים כלשהם.

יום יבקר בסין...

לונדון, 11 (ע"ר). — ראש ממשלת בריטניה, אדוארד הית, הודיע היום, כי שר החוץ, סר אלק דאגלס־יום, עומד לבקר בפקינג ושר־החוץ הסיני צ'י פנג־פיי, יבקר בלונדון. בהשיבו לשאלות בפרלמנט הבריטי, אמר ראש הממשלה, שטרם נקבעו מועדי הביקורים.

ציר אחד של הפרלמנט קרא להיה לבקר בעצמו בפקינג בזמן יריד המסחרי באביב הבא. ראש הממשלה השיב, שהוא אינו מוציא מכלל אפשרות ביקור בפקינג, אך מכל מקום, הסידורים לביקוריהם של שר־החוץ כבר נקבעו.

אל קוראי „הארץ" בארה"ב ובקנדה

לנוחיותכם קיים משרד של העתון בניו־יורק לקבלת מינויים חדשים, לחידוש מינויים קיימים ולקבלת מודעות מכל הסוגים ל"הארץ" ול"הארץ שלנו":

Israel Communications Inc.
110 East 59th Street
New York, N. Y. 10022.
Tel 421-5547.

נציגים בלעדיים של "הארץ" בארה"ב ובקנדה

מילגות לימודים לסטודנטים דרוזיים

מאת יהודה אריאל,

מילגות לימודים בסך 25 אלף ל"י חולקו אתמול ל־56 סטודנטים דרוזים על־ידי המועצה הציבורית לעידוד השכלה בקרב הדרוזים, בטכס שנערך בביתו של סגן שר־התקשורת, שייך ג'אבר מועדי בכפר ירקה.

קרן המילגות הניזונה בעיקר מתרומות של יהודים ושל משרד החינוך, העניקה בשלוש שנות קיומה מילגות בסך 80 אלף ל"י.

יו"ר המועצה הציבורית עו"ד חן מחיפה, לא היה מוכן להתייחס לתלונתו של עו"ד כאמל קאסם שהטכס נערך בביתו הפרטי של סגן שר־התקשורת, דבר שיש בו — לדבריו — „ניצול מעמדו למטרות מדיניות, בטכס המיועד להיות חינוכי".

הוקמה קואליציה בבית לחם

מאת כרים עודה, סופר „הארץ"

עם הקמת קואליציה של חמישה חברים מתוך תשעה במועצת עירית בית־לחם, בראשותו של מר אליאס פרייג', השלמה בחירת ראשי מועצות העיריות ב־12 ערי יהודה אשר הבחירות בהן נערכו ב־2 לחודש זה.

מר פרייג' אשר זכה במקום השלישי בבחירות, מבחינת מספר הקולות, הצליח להשיג את תמיכתם של שלושת חברי רשימתו נוסף למר סלים אבו חמוד, אשר זכה במקום הראשון. הוא עלה לראשות הרשימה לאחר שראש העיריה הקודם מר אליאס בנדק מת ימים אחדים לפני יום הבחירות. מר פרייג' מכהן גם כיו"ר לשכת המסחר בעיר. מחוץ לקואליציה נשארו מר איוב מוסלם ושני חברי רשימתו וכן חבר עצמאי.

(ראה כתבה בעמוד 14)

הננו מתכבדים להודיע לקהל לקוחותינו, כי תמיד נמצאות למכירה בחנויותינו.

המפות העתיקות של ארץ־ישראל

(רפרודוקציות) בהוצאת "אוניברסיטס".

ע. בראון
בתי מסחר לספרים
ת"א, אלנבי 35 תהלת בנימין 46
ירושלים, רח' שלומציון המלכה 9

א. יצחקי
חברה לבנין והשקעות בע"מ

מציע למכירה:
ברעננה היפה
רובע חדש
עם דשא וגנים
כל דירה — וילה
דירות בנות 4 חדרים
מעלית • מים חמים • מירב השכלולים
המכרז: תל־אביב בן־יהודה 74 — טלפון 236737
שעות המשרד 2—7 אחה"צ

Historisches Baden

Eine der ältesten Mineralquellen Europas finden Sie in der Bäderstadt und eines der grössten und schönsten Thermal-Schwimmbäder ebenfalls. Baden ist reich an historischen Dokumenten, ohne in der Vergangenheit stecken zu bleiben. Modern eingerichtete Hotels mit Thermalbädern, ein initiativ geführter Kursaal, Theater und Kabarett bieten Gewähr für erholsame Aufenthalte in Baden.
Nähere Auskunft und Prospekte:
Kur- und Verkehrsverein Baden bei Zürich

מעוניינים במחסן
של כ־150 מ"ר דירה
מהודים צמודה או בקומה בעליון —
כדמי מפתח או שכירות
באזור המרכז
לפנות: ת.ד. 4810 חיפה למס' 3

הסכם המסגרת טוב לכולנו
חריגה ממנו - תזיק לעובדים ולמשק

מה נותן הסכם המסגרת לעובדים?

- ✶ תוספת שכר ריאלית;
- ✶ שמירה על יציבות המחירים;
- ✶ בטחון כי המיסים לא יועלו;
- ✶ עבודה לכל דורש;
- ✶ שגשוג המשק;
- ✶ התקדמות לקראת עצמאות כלכלית.

מדוע אין לחרוג מן ההסכם?

- ✶ כל חריגה באחוז אחד מן המוסכם תעלה למשק 100 מיליון לירות לשנה;
- ✶ מחירי המוצרים והשרותים יועלו;
- ✶ המיסים יגדלו ויבלעו יותר מהתוספת שתנתן;
- ✶ המיתון יחזור ונעמוד בפני שואה כלכלית;
- ✶ התלות הכלכלית של ישראל תגדל.

כולנו נסבול
ובראש וראשונה - ציבור העובדים
לכן אמור לנציגך -
החותם על הסכם חייב לכבדו
חתמו על ההסכמים הקיבוציים

התאחדות התעשיינים בישראל

משפחת עמי־חי...

DIE WELTWOCHE
10. Mai 1972
YIGAL ALLON KAEMPFT UND DENKT
FUER ISRAELS ZUKUNFT
להשיג בקיוסקים — סוכנות ברונפמן בע"מ

החברה לפתוח יפו העתיקה בע"מ
מכרז 37/72
עבודות הריסה

החברה לפתוח יפו העתיקה בע"מ מודיעה בזאת על קבלת הצעות מקבלנים לבצוע העבודות לפי הפרטים הנ"ל.
את חומר המכרז אפשר לקנות במשרדי החברה, ברחוב בית דני 17, יפו העתיקה, (טל. 829429 — 828006), החל מיום ראשון 4 במאי 1972 בשעות לפני הצהרים תמורת 50.— ל"י (תשלום לא יוחזר).
כל המעוניין להשתתף במכרז זה יגיש להחברה את הצעתו עד ליום שלישי 6 ביוני 1972 בשעה 1200 בצהריים במעטפות סגורות והכתובת „להגשת המכרזים של החברה" (במשרדי החברה) בצירוף ערבות בנקאית בשעור 10% מערך ההצעה.
הרשות בידי החברה שלא לקבל את ההצעה הזולה ביותר, או כל הצעה שהיא.
תאריך: 12.5.72 (—) דן בריה, מנהל החברה

מלון **רקפת**
פאר מלונות הגליל — צפת
מתקבלות הזמנות
לחג השבועות
3 ימים 18—21.5.72
הקדימו הזמנות לעונת הקיץ!
✶ חדרים מרווחים ✶ נוף מרהיב עין
✶ שרות אדיב ✶ אוירה נעימה
מטבח כשר
צפת, טלפון 5—30264—067

עירית ירושלים

דרוש מבנה בן 4—2 חדרים
בעיר גנים או קרית מנחם בשכירות חדשית
למטרת כיתות בית ספר
בהצעות נא לפנות לאגף הנכסים, עירית ירושלים, רח' יפו 22 טלפון 232251 בשעות לפנה"צ.

הועד למען החייל
מבקש
מכל אלה אשר קבלו כרטיסי הגרלה בראי ולא שלמו את תמורתם, להעביר את התמורה בהקדם.

ביום שני, ב' בסיון תשל"ב (15.5.72)
נתייחד עם זכרו של יקירנו
אינג' **יעקב ברוכמן** ז"ל
בבית העלמין בקרית שאול
באותו מעמד ייערך טקס גלוי המצבה
מתאספים ליד שער בית העלמין בשעה 4.45 אחה"צ
אשתו שרה, בתו גילי ובנו מתתיהו

חברה מבוססת באשדוד
אשקלון והסביבה
העוסקת בשטח שרותים ✶ למוצרי חשמל ביתיים ומסחריים ✶ ומכשירי טלוויזיה
בעלת צי רכב, ומכונים בעיריה, והנות מתנהגת בדרך בשטח המזמן
מעוניינת להציע שרותיה לחברות ומוסדות
נא לפנות ת.ד. 199 אשדוד

הארץ

כ"ח באייר תשל"ב
12 במאי 1972

בתל־אביב: המערכת וההנהלה מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 623311. מח' המודעות רח' מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 611576, 623311. מח'. הפצה ומנויים מזא"ה 75, טל' 623311 ת. ד. 233. מס' מיקוד: 61000.

לים: רח' התבצלת 2, ת. ד. 273, 224245־6
ה: רחוב עודדי 20
ן 8־661166, ת. ד. 5259

ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ. דפוס הארץ מזא"ה 56 ת"א
העורך: גרשום שוקן. האחראי: גדעון סאמט.
המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד.

HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel - P.O.B. 233, Tel. 623

בבואת הדראמה הארצישראלית

פרשה המסעירה של חטיפת מטוס סבאנה והחזרתו מידי י על־ידי יחידת צה"ל יש לה היבטים שלא בתחום הפוליטיקה. ה בטוב מלהפעיל כוח כדי לשים קץ למעשה הסחיטה הבלתי־ אך צידוק הדין הפוליטי לא צריך למנוע אותנו מלהתייחס אל ת הכוח, ההרוגים והפצועים, כאל בני אדם. נוכח המוות והכא־ אל לנו לראות רק יהודים וערבים אלא מי שנוצרו בצלם.

בפגעים ממשיכים להיות נפרדים לפי שיוכום לציבורים לאו־ אך דווקא הצד המנצח יאה לו להתעלות על רגשות האיבה הפרט. אבי הספטמבר השחור נשבעו לנו שנאה, אך כבני הזאת הם בשארים, איכשהו, קרובים לנו, ואם היה כורח עם — גם עכשיו אין אנו גומלים להם שנאה.

אותו בית חולים מאושפזים עתה בת קיבוץ לוחמי הגיטאות ה ילידת עכו — כאילו נגזר על השתיים לדור בקרבת מקום הנסיבות. שני קברניטי אוויר היו מעורבים במאבק — אחד יליד יפו, הבני יהודי נתין בלגיה שנלחם בחיל האוויר המלכותי בימי מלחמת העולם השניה. יהודים מארצות הפזורה סבלו עברים ואחת עצות יחד עם שאינם בני ברית, ובין הפצועים תייר גרמני ששמו מעיד על מוצא פולני.

לו רצה סופר ליצור מיבנה סיפורי שיקיף את מלחמתנו על כל ה — ספק אם דמיונו היה בספק לו מיגוון כה עשיר של גורלות ים ומשפחתיים כפי שהמציאות כל השבוע העלתה אותה לנגד ו. הדראמה של המטוס משתקפת כבבואה של תמונת ארץ־ ה, על כל מרכיביה והשלכותיה.

שיטור עירוני בתל־אביב

ההצעה להקים יחידת שיטור עירונית בתל אביב שתפעל בחמש ת בשעות אחר הצהרים והלילה, לבלימת האליפות ברחובות, בות ציבוריים ולמניעת בנייה בלתי חוקית ופלישה לקרקעות, ה לבהינה חיובית. הצעת העיריה נובעת בראש וראשונה מההר־ כי אין בידי המשטרה לבד היכולת להיאבק בפשע על גילויו, עם תום שעות העבודה של פקחי העיריה, מופקרת העיר ומופק־ תושביה לעתים קרובות לבריונים ופושעים.

מבלא מקום ראש העיריה מר אריאל עמיעד הודיע כי מספר גות התוקפים כנגד בריונים ומשיגי גבול גדל לאחרונה ב־30% הולכות ומשתכללות שיטות הפשע לסוגיו כשאיומים על עובדי ה ועל תושבים גוברים במקביל. השאלה היא אם אמנם אותה כת פיקוח המתקשה להשתלט על הרוכלות הבלתי חוקית, על ניה הבלתי חוקית ועל עבירות רבות אחרות על חוקי העזר העי־ ים, מסוגלת ליטול על עצמה גם את תפקיד השיטור כמוצע. שאלה ית החייבת להיבדק ביסודיות היא האם ניתן יהיה להאציל על די יחידת השיטור סמכויות חוקיות כנגד עבריינים שלא בהוכח־ רים בכל מקרה על חוקי עזר כי אם על החוק הממלכתי, שרק טרה מוסמכת לפעול לשמירתו.

כדאי להדגיש כי אם יחידת השיטור תהיה מורכבת ומופעלת יבה כוח האדם ותנאי השכר בדומה למקובל במערכת הפיקוח, אם תוכל להגיע להישגים בעלי משמעות. תל־אביב בכורח יאות מתלבטת במציאות קיטה להיאבק נגד מפירי החוק הפוגעים ום אורחיה ורכושם. נראה כי לטווח רחוק תגיע למסקנה כי ב־ למקובל בערים בארצות הברית היא זקוקה למשטרה עירונית כל המשתמע מכך.

בין בון להאיפונג

גם אם אין סימנים שידה של וואשינגטון בדחית ההצבעה בבונ־ אג על אישרור החוזים בין מערב־גרמניה לפולין ולבריה"מ, להניח שממשלת ארה"ב מצטערת על התפתחות זאת.

ביקוש נמלי צפון־וייטנאם ודאי לא ישפיע מיד על כושר הלחי־ של הקומוניסטים התוקפים בדרום וייטנאם וברור שההסבר קודם כל להיות אמצעי ללחץ מדיני על האנוי ועל מוסקבה.

פרשנים בוואשינגטון אומרים שהנשיא התייחס בכובד ראש לסכנה שאם יגיע לועידת הפיסגה במוסקבה כאשר בדרום נאם סופגים בעלי בריתו (ולמעשה גם כוחות הסיוע האמריקאי) ה אחרי מפלה, בלי מהלומה נגדית מרשימה, הוא ימצא את י בעמדת חולשה בלתי נסבלת מול השליטים הסובייטיים.

מבחינה זאת יש לעיכוב שחל בבון חשיבות לא־מבוטלת: לא מכפי שהאמריקאים יכולים לחשוב שעל מוסקבה מוטל לפחות מהאחריות למיתקפה הצפון־וייטנאמית, יכולים הסובייטים ב (בצדק או שלא בצדק) שלוואשינגטון יש עדיין מה לומר בעיקר בחוגי הנוצרים־דמוקראטים. מכל מקום, התקלה בבונ־ אג הביאה לאיזון־מה בבעיות המציקות על שתי מעצמות־העל. מכבה של ארה"ב בווייטנאם קשה ממצב בריה"מ בבון, אך לשכוח שהבטחת האינטרסים הסובייטיים באירופה היתה ונשארה ימה הראשונה של מדיניות החוץ של הקרמלין. אם היו־השבוע ררים את החוזה בבונדסטאג, אולי היה להי"ה ברז'נייב וקוסיגין עניין לקיים הידברות עם האמריקאים בדרג עליון למרות המי־ בימי צפון וייטנאם.

יתכן שלמרות זאת יחליטו במוסקבה לטרפד את הפיסגה ויתכן שו זאת אם ולאחר שבר וילי בראנדט יצליח להשיג את האיש־ ביום ד' הקרוב, בו יחודש הדיון על ההצבעה.

יהיה זה חמשה ימים בלבד לפני בואו המתוכנן של מר ניכסון סקבה ואפשר להעלות על הדעת שמנהיגי האופוזיציה בבון ירצו ות איך מתפתחות השיחות בבירה הסובייטית, לפני שיחליטו מידת הגמישות והאימון כלפי בריה"מ בשאלה הגרמנית.

יוכנסו שינויים בבואינג 727

נועדו למנוע צניחות חוטפים

מאת ריצ'ארד ויטקין
מיוחד ל„הארץ"
מ„ניו־יורק טיימס"

ניו־יורק

י לעצור את גל חטיפת־המטו־ לשם סחיטת כסף כשהחוטפים זים בצניחה, הורה ממשלת אר־ הברית לחברות התעופה האמ־ יות לעשות שינוי במטוסי בו־ 727 שלהן (מספרם יותר מ־600) שלא יוכלו לפתוח בשעת טיסה היציאה האחורית שממנה צנחו זים לצנוח בשעת טיסה.

החלטה זו מסר ג'ין שאפר, הבינהל הפדרלי לתעופה, בעקי־ חטיפתו — לשם קבלת כופר של 303 דולר — של מטוס בואינג הטס בשרות חברת „איסטרן ליין". החוטף, שתואר כחייל חרר כבן 45 כמלחמת וייטנאם, מן היציאה האחורית של המ־ לפני עלות השחר, שעה שהמ־ היה מעל אמריקה המרכזית. לא או עקבות החוטף.

אפר, שמסר על ההחלטה ברא־ בטלפון, אמר: כל מה שדרוש וסים הוא שינוי קל הדרוש זמן מועט כדי להשלים את העבודה ה־ הנדסית, לא יתכן שכדברים האלה יימשכו.

בואינג 727, שהוא סוס־העבודה של חברות תעופה רבות בארצות הב־ רית ובארצות אחרות, הוא לאחרונה היעד האהוב ביותר על חוטפים. ה־ סיבה היא שהמדרגות לירידה מן ה־ מטוס מחוברות בו לפתח הנמצא ישר מתחת לזנב המטוס, ומפתח זה קל, באופן יחסי לצנוח.

מעטים מטוסים אזרחיים אחרים בהם יש פתח יציאה כזה. צניחות מוצלחות מן היציאות הצדדיות של מטוסים אזרחיים נחשבות בלתי־ אפשריות כמעט, בגלל הסכנה הע־ צומה שזרם האוויר בצד המטוס יס־ חוף את הצונח אל זנב המטוס והוא יתרסק שם.

חברת „איסטרן איר ליינס", ש־ היתה קרבן הסחיטה האחרונה באו־ וויר, איננה מחכה להחלטה הנ"ל ש־ תפורסם בקרוב על ידי המינהל הפ־ דרלי לתעופה. פראנק בורמן, האס־ טרונאוט לשעבר המשמש עתה אחד מסגני־הנשיא הבכירים של החברה, אמר שעוד בעת החטיפה האחרונה, שנמשכה 21 שעות, הורה למומחים שלו לערוך תכניות לשנות את מ־ קום היציאה ב־101 מטוסי הבואינג 727 שברשות החברה.

דו־שיח עקיף עם מצרים

ישראל צריכה להמשיך בחילופי דעות במציאות משתנה

מאת פולס

התרגשות על חטיפת מטוס סבנ־ נה ושיחרורו בידי המחבלים כאילו השכיחה לזמן־מה כל נושא אחר מתודעתנו; אך אין מנוס מלחזור ולעסוק בבעיותינו המדיניות.

לא היה יכול להבין, כי ההזמנה הרומנית הזמינה את ראש ממשלת ישראל לבוקרשט משום שהיה בדע־ תה להודיע לה, כי היא צברה את הצד שלנו בכל הנוגע לקונפליקט המזרח־ תיכוני. אם מר ג'אורגי מאורר היה נוח בשיחות, לא היה בשל כך פיו־ פני יותר לגבי גופם של העניינים מאשר מר צ'אושסקו; משוני הנימה שבדיבור אין להקיש על הבדלים ב־ גישה הפוליטית. שניהם נשארים דב־ קים בפירוש הערבי של החלטת מו־ עצת הבטחון מ־22 בנובמבר 1967, שלפיו ישראל נתבעת לפנות את כל השטחים שנכבשו במלחמה. בין פירוש זה ובין פירושנו אין לגשר על־ידי פשרה; שום אמנות בלשנית לא תחולל את הנס הזה.

כלום בשל כך לא היה טעם בהז־ מנתה של הגב' מאיר להזמנת המנ־ היג הרומני? דומה גם עכשיו כי היה טעם בכך, הגם שלא הופשר ה־ קפאון הנ"ל.

✶

הרבה דובר על כך שמר צ'אושסקו נקט ביוזמה כדי להוסיף נדבך נוסף לבנין תדמיתו כמנהיג לאומי עצ־ מאי, המסוגל ליישר הדורים בינ־ לאומיים. נניח, כי גרעין של אמת טמון בהנחה זו. אך יש גם להביא בחשבון כי מר צ'אושסקו לא היה מסתכן בצעד כה מרשים — ואף מר־ עיש, כשזוכרים את הרגישה שעורר הביקור בקרב היהודים — לולא היה מעוניין בפעילות רומנית למען הפגת המתיחות שבין מצרים לישראל ולולא האמין כי יוכל להצליח במאמץ כזה.

אמונה זאת עלולה אמנם להתבדות; אבל העניין של בוקרשט בצמצום ה־ פער בין קהיר לירושלים צויין ב־ מפורש כמה פעמים בגילויי הדעת של מנהיגי רומניה. יש הסבורים, כי עניין זה יונק מדאגתה של בוקרשט פן המשכת הקונפליקט במזרח התי־ כון עלול לחזק את הכאוס הסוב־ ייטי באגן המזרחי של הים התיכון — דבר אשר כאילו יכביד את רומניה לתוך צבת רוסיה. ועוד אפשר, כי רומניה שוקדת על יתר בביטחה ל־ השקטה אזורית ראויה לה לדרושה גם בנקודת־ראות זו. ככל בקום: גם בעיניו בו בשיחה־הבקור של ראשי ממשלת נחפכו לעבין של שיגרת, אין להתהכע כי הזמנת הגב' מאיר מס־ תברה על רקע צרכים יקודיים של מר צ'אושסקו בלבד.

✶

לפי כל מה שידוע עד כה, הוגש המצאה באותו ההורות כלו, כי מצ־ רים מעוניינת בשלום, או בהסדר מדיני עם ישראל. האנשים האח־ רונים של אנואר סאדאת עמו רבנה כדי לברר בהתכוונת הסכנה הזאת. ידוע, כי בראשית חודש דצמבר ש־ עבר כבר נקבע „יום הציף" להפרת הפסקת האש כצד הצבא המצרי. סי־ בות לפקפוקים ביחס לכוונות קהיר להסדר מדיני אתנו אינן חסרות. עם זאת לא נקרעו כליל חוטי המגע ש־ בין מצרים לארה"ב.

כן המליה של הגב' מאיר באה הטענה שלא שמעה מפי צ'אושסקו על נסיונותיו של נשיא מצרים למען הסדר מדיני גם שלא שכבה קודם מפיהם של מייצגים מערביים שסרו לקהיר. אך כאן צריך להעיר, כי זהות זו לאו דווקא מהווה את ספ־ קנותה של ראש הממשלה. על אמ־ ריקאים ומטים אזון להצהרות בע־ לות צליל כתון של סאדאת אפשר לזכר, כי הם המליכים, ועל בריטים שהם נגועים באהדה מסורתית לע־ רבים ובקולות־דעת כבכם הולכנית ב־ יחס להבטחותיהם; בעוד שמר צ'או־ שסקו, אפילו בהתייג הוא עקרונית מעמדתנו תומה לדעה, כי קודם כל על ישראל להרגיע את חששות ה־ מצרים, אין לחשוד בו כי מכבע אינו כאמצל להחזיר מבפר כסוזה ה־ נימוסים שבדיבור של מדינאי מצרי או ערבי. לעדותו של המנהיג הרומני בדבר כוונותיו של סאדאת צריך ליי־ חס משקל מסוים.

הגב' מאיר בשאיה כבראה ספקנית כפי שהיתה; אך היא הסכיכה את כאוזה להעביר לקהיר את עמדתה, ותהיה זאת שלילית לגבי תביעות מצרים (ודעותיה של הנהגה הרד־ כגית) כאשר היתה — יש בכך משום דו־שיח ישראלי־מצרי עקיף. אין לת־ לות כרגע בדו־שיח עקיף זה תקוות רבות, אך גם חילופי דברים בדרך זו אינם נטולי ערך. נבצר מאתנו לדעת לעת עתה כיצד התרשם ה־ נשיא צ'אושסקו מכוונותיה של הגב' מאיר ואיזו עצה ישיא לנשיא מצ־ רים. עד עתה כזה נוכל לדעת כי־ צד יגיב סאדאת על עצה רומנית במקרה וזו תנתן, בסיזה זו או אח־ רת. הכרה רומנית כי כנוי ונמור עם ישראל שלא לקבל דרישה לנסי־ גה מוסאלית. אך הודעת רומניה ב־ זירת הסכסוך המזרח־תיכוני עשויה לפתוח אפיק חדש למאמץ הדיפלומטי ואין ישראל צריכה להיות מסויגת בסתימתו.

✶

כאשר נתקבלה ההזמנה הרומנית וגברת מאיר נסעה לבוקרשט, צריך היה להניח כי קיומה של פיסגה מוסקבה אינו מוטל בספק. פירושים לפיהם יש לראות את פגישת מאיר־ צ'אושסקו כשייכת למערכת ההכנות לפיסגה זו, נראו סבירים מאד. בי־ נתיים נתחדדו היחסים בין שתי מעצ־ מות־העל, בעקבות המאורעות שב־ דרום־מזרח אסיה, ונתעוררו ספקות אם יוכל הנשיא ניכסון לנסוע למוס־ קבה. אם תבוטל הפגישה שבינו ל־ מר ברז'נייב סביר להניח כי תגבר המתיחות הבינגושית ובמצב הכרח להניח, כי התפתחות זו תשתקף ב־ מהרה גם בזירה האזורית שלנו. אבל גם אם תתקיים הפיסגה כמתוכנן, תהיה האווירה בן הסתם קרירה ל־ כדי — מפני הנדרים. שוב מן הדין כי קרידות זו ההייגה לה השלכות בצד הבצרי. היתכן לבודד איזור אחד בכלל רקמת היחסים שבין שתי המעצמות הגדולות, שאינטרסים להן במזרח התיכון?

על בידוד כזה אפשר להלום, אך סיכויי הגשמתו של הלום זה הינם מינימאליים, אף על פי כן — ענין לנו במודוס ויוואנדי עם מצרים, ומי שאינו חוזה כלוחמה בין ארצות הברית לברית המועצות, כן הראוי שלא יוכל מלחתור להידברות בינינו ובין שכנינו שבדרום־מערב. העו־ בדה את הסיכויים לכך תהיה אופ־ טימית או פסימית בהתאם לתבגדות במצב הבינלאומי, אך לאורך ימים יוסיף להתקיים הצורך בנורמליזציה שביחסי ישראל־ערב. לצורך זה גם עלינו להרים תרומה, ומי שאינו מוכן להאמין, כי המתיחות בין ברידים לארה"ב תגיע לכדי מלחמה, ודאי שיזוהה דעתו, כי גם באקלים הבינ־ לאומי הנוכחי עלינו להמשיך ולהד־ גיש, כי ישראל מוכנה בכל עת להח־ לפת דעות עם מצרים, תוך מגמה להגיע לידי סיום מצב המלחמה. גם הצנים הקודרים ביותר עשויים להת־ פור אי פעם, וככל שנהיה זהירים להדוף כל מתקפה, כן עלינו להת־ מיד באמצעים להגיע להידברות תוך שאנו עומדים על הנוסחה של גבולות בטוחים ומוכרים, נוסחה המקפלת בתוכה ויתורים טריטוריאליים בחצי־ ואי סיני.

הצד שכנגד נראה שהוא ממשיך ב־ אטום אוזניו לשמע בשורתנו זאת. ברי כי לא נזוז מקוי הפסקת האש ללא תמורה מדינית נאותה. אך ה־ נכונות להסדר — אם תוצע לנו תמו־ רה כזאת — לא צריכה להיעלם.

לוחות

איך להחליט בלי לחץ

הממשלה אינה בנויה לענות על אתגרי הפנים והשלום

מאת יואל מרקוס

קשה ודאי לכבוא כיום — לאחר מעשה — בישראל אדם שאינו שבע רצון מהדרך בה פעלה הממשלה בפרשת המטוס החטוף. ואמנם אין ספק בכך שהדרג המדיני בטלו סי־ כון מחושב, גילה לא פחות אומץ מהדרג הצבאי המבצע. הממשלה פע־ לה במהירות, ללא היסוסים ומעל לכל גילתה כושר החלטה מצורך התפעלות. אני מוסיף את המלים כצורך התפעלות מכיוון שזה זמן רב לא ראינו את הממשלה פועלת בצו־ רה כה החלטית וחד־משמעית.

ניתן ללמוד מזה שהממשלה מגי־ עה למלוא כושר ההחלטה שלה רק כשהיא נתונה תחת לחץ. או אולי יותר נכון לומר רק כשהיא דחוקה בקרן זווית במצב של אין ברירה, כשלא נותרה בפניה דרך אחרת אלא להחליט לפעול. „לחץ" זה יכול להת־ בטא בדרך כלל בשתי צורות:

✶ היווצרות אירועים המחייבים את הממשלה לנקוט עמדה.

✶ היווצרות לחץ ציבורי או איר שי של שר בממשלה הגוררים את הממשלה כולה להחלטה, לעתים ב־ ניגוד לרצונה.

אין זה מקרה שההחלטות היותר טובות וחד־משמעיות התקבלו עד כה בתחום הבטחוני. אולי בזכות העובדה שזהו התחום היחיד בו הלחץ על שתי צורותיו — לחץ האירועים ולחץ אישי של שר הבטחון — יצר לעתים קרובות את אותה קרן זווית שהממשלה לא יכלה להחלץ ממנה אלא על ידי הכרעה ברורה.

שתיים־שלוש מן ההחלטות הגור־ ליות של הממשלה נפתחו במלים „הממשלה הסמיכה את שר הבט־ חון..." לאמור, כי בשלב מסויים הוסמך שר הבטחון להוציא לפועל תכנית או מדיניות שהציע הצליח לגייס לה את תמיכת הממשלה כולה. תמיכה זו איננה כרוכה רק בגלל אישיותו של שר הבטחון אלא משום שמושרשת בממשלה רגישות כה עמוקה לענייני בטחון שקל לה לע־ תים קרובות יותר להגיע במישור זה לאותו מצב של „חוסר ברירה" בו היא מסוגלת להכריע. כתוצאה מכך נוצר מצב שכושר ההחלטה של ה־ ממשלה מגיע לשיאו רק בקבלת הח־ לטות על פעולות צבאיות.

✶

מי שעוקב אחרי דרך ההחלטותיה של הממשלה יתן דעתו על כך כי פרט להחלטות הקשורות במישרין לבטחון המדינה, מיטלטלת הממשלה על גלי המאורעות ולעתים אף נס־ חבת אחריהם. על פי רוב היא מעדי־ פה שלא להחליט כלל וכשהיא מח־ ליטה — כאמור תמיד עקב לחץ כלשהו — הרי זה לעתים מאוחר מדי וכתוצאה מכך גם מעט מדי. המנהג שבעניין הוא שלעתים נאלצת הממ־ שלה לקבל בסופו של דבר החלטות חיוביות מיסודן שתחילה דחתה או רצתה להתחמק מהן.

הדוגמה הטריה לדרך זו היא פר־ שת נתיבי נפט. הרי בסופו של דבר החליטה הממשלה לפני מספר שבו־ עות אותן החלטות שהציבור תבע מכמה עוד אשתקד והיא להכה נגדן בציפורניה. לא קיבלה החלטות אלו עוד לפני שנה היא היתה חוסכת ביקורת ציבורית חריפה, מונעת מעצמה אובדן יוקרה, מונעת הקמת ועדת החקירה, מונעת את האשמות החריפות שהומטרו על הממשלה ועל שלוחותיה והעיקר: היתה מופיעה בעיני הציבור כממשלה אמיצה היו־ דעת לקבל החלטות גם נגד מחוליה. ואילו בדרך שנהגה היא גם החליטה כה שלא רצתה להחליט וגם נראית כמי שנגררה אחרי דעת הקהל.

במישור המדיני, החליטה הממשלה פעמיים באופן בולט נגד רצונה. פעם אחת כשקיבלה את ההצעה בשאלת הסדר הביניים ובפעם השניה כשהח־ ליטה להשעות את השתתפותה בשי־ חות יארינג עקב הזות הטילים. לאחר מעשה התגלו שתי הצעות אלה, שמשה דיין היה היזום שלהן, כהחל־ טות נבונות. האחת נתנה בסיס להמ־ שך הארכת הפסקת האש והשניה איפשרה הגברת הסיוע האמריקאי לישראל.

אם מצרפים לדוגמאות אלה גם את ההחלטה על השתתפות בשיחות השלום שבעקבותיה פוצצה ממשלת הליכוד הלאומי וגם את ההחלטה הטריה בעניין המלחמה באינפלציה — שתי החלטות שהתקבלו בלחץ ציבורי באיחור של שנה — אי אפשר שלא להגיע שוב למסקנה: במידה שהממשלה מקבלת החלטות מחוץ למישור הצבאי — וזה די נדיר — גם הן תוצאה של לחץ. וכך מוצאת הממשלה את עצמה — גם כשהיא מקבלת החלטות טובות — צועדת אחרי המתנה במקום לצעוד לפניו כפי שצריך להיות. בדרך כלל רוב הדברים במדינה, בוודאי בנושאי מ־ דיניות, נעשים תוך קביעת עובדות ללא החלטות, בהיסח הדעת, כפי שאמר פעם כבקר שנן על הצורה בה הוקמה האימפריה הבריטית.

✶

הגב' גולדה מאיר הינה אשה פראג־ מאטית מאוד אך כוחה העיקרי שלא לקבל החלטות כשלא צריך הוא גם חולשתה.

המשפט „למה לנו להיכנס לווי־ כוחים ולהחלטות בטרם עת כשלא צריך" הפך ממטבעות הלשון הלאו־ מיים שלנו. המושג „צריך" הוא בעי־ ניה של ראש הממשלה מושג צר מאוד. הגעתה היא שצריך להחליט רק כשמתעורר הכרח בטחוני, או כשדיין לוחץ, או כששניהם קורים יחד. כתוצאה מכך שר הבטחון הוא כיום האיש שיכול יותר מכל אדם אחר להזיז את הממשלה למצב של כושר הכרעה. אלא שמטבע הדברים הוא דוחף את הממשלה רק להכרעות שהן בתחום עניינו הישיר — בענייני בטחון. לכל שאר התחומים אין אבות, אין דוחפים ואין החלטות כבעבר.

אף כי מותר להתברך על שיש לנו ממשלה היודעת לקבל החלטות נב־ נות כשסכין מונח על צוארה — הרי יש מקום לדאגה כשהיא יודעת רק דרך זו להגיע לכושר החלטה. נכון שכאשר פועלים בלחץ מתחדדת יכולת ההחלטה אך במקרה זה הסי־ כון יותר גדול ומרחב התמרון יותר קטן — שתי מיגבלות הפוגעות ב־ חופש הפעולה ובסיכויי ההצלחה. האין זה רצוי שממשלה לא תמתין עד שיהיה סכין לצווארה ותקדם מצבים על ידי ראייה לטווח רחוק וההחלטות המתקבלות תוך תכנון ו־ שיקול דעת?

במה דברים אמורים למשל? במי־ שור הפנימי יש התמרה שלא היתה כמותה. הידרדרות כלכלית וחברתית, יחסי עבודה מעורערים, בעיות שע־ עתי ודיור והתובעות יד מנהיגה וכושר החלטה. במישור המדיני אנו עומדים בקפאון כאיגע. מצד אחד ההתפתחויות החדשות בוייטנאם עלו־ לות לתת עילה בידי בריה"מ לעודד אסקלאציה באיזורנו ומצד שני רואה ישראל את עצמה כשוחררת מכל חובה לנקוט יוזמה להפשרת הקפאון — קפאון שבמהלכו עלול סאדאת לאבד את כל הצידה להמשך התשגה אפשר לשאול מדוע צריכים אנו ל־ המתין עד שבשני התחומים אלה יהפ־ כו הבעיות החריפות לסכינים על צוארה של הממשלה?

יש כיום לישראל קבינט מלחמתי מצויין. על משקל הגדרה מפורסמת אפשר לומר שאפילו היוונים בקבי־ נט זה הם יונים של פלדה. יש לנו ממשלה היודעת להחליט באומץ על פעולות צבאיות. כל זה טוב, טוב מאוד, אילו היינו כל הזמן במלחמה טוטאלית. אך קשה לשאת את המח־ שבה שאותה ממשלה הפועלת יפה כשסכין על צוארה היא חסרת כושר הנהגה בכל שאר התחומים ואינה בנויה לענות לא על אתגרי הפנים ולא על אתגרי השלום.

דראמה בין לוד לירושלים

מאחורי הקלעים בממשלה בפרשת המטוס החטוף

מאת דן מרגלית

שר הבטחון היה בבסוק שהטיסו כסיור בסיני לישיבת הממשלה ב־ ירושלים, כשהגיעה אליו הידיעה ה־ ראשונה על חטיפת מטוס סבנה ב־ ידי מחבלים. הוא הורה להטיסו אל שדה התעופה לוד, והודיע כי לא ישתתף בישיבת הממשלה.

באותן דקות עמדה הממשלה ל־ התכנס כדי לשמוע דיווח ראשון על מסעה המוצלח של ראש הממ־ שלה גולדה מאיר לרומניה. היא בוד־ רה מה לספר לממשלה כאשר הגיעה אליה הידיעה כי מטוס נוסעים של „סבנה" נמצא בלוד. בו במקום נמ־ סר לשרים דיווח מפי ראש הממש־ לה ומפי שר התחבורה שמעון פרס, אשר מיד לאחר מכן יצא ללוד להצ־ טרף אל שר הבטחון. הממשלה המ־ שיכה לשמוע דיווח על המסע לרו־ מניה, שנפסק מדי פעם בדיווחים נוספים על ההתפתחויות בלוד.

למעשה לא קיבלה הממשלה ביום ב' בערב כל החלטה פרט לכך ש־ השאירה את הניהול המעשי של ה־ משא ומתן בידי שר־הביטחון, ש־ אליו הצטרפו הרמטכ"ל רב אלוף דוד אלעזר, וקצינים בכירים אח־ רים. השרים הבינו כי המשך הדיון על מסקנות המסע לרומניה יתקיים בישיבתה השבועית הרגילה של ה־ ממשלה מחרתיים. איש לא יכול היה להעלות או בדעתו כי הדראמה תגיע לשיאים כאלה, עד כי תוך 20 שעות יוכל מישהו להתבדח באזני שר ה־ אוצר פנחס ספיר: „מתי זה היה, שגולדה נסעה לרומניה?"

„לא ישנתי כל הלילה"

השר היחיד שבאותן דקות לא ידע על המאורע היה זאב שרף, שנשאר כמעט יחיד בכנסת הריקה, לסכם את הדיון בענייני משרד השיכון. אך גם לשרים האחרים לא היה באותו שלב מה לעשות, שכן לא נתבקשה כל החלטה. שר אחד חזר מבניין ראש הממשלה למזנון הכנסת לפטפט באורחים. שר אחר איחר לארוחת ערב. בלשכתה של ראש הממשלה גולדה מאיר נשארו השר ישראל גלי־ לי ועמו המנכ"ל שמחה דיניץ, מז־ כיר הממשלה מיכאל ארנון, המז־ כיר הצבאי ישראל ליאור שאליו זרמה האינפורמציה. כבכל משרד־ החוץ הוסמן לראש הממשלה לקבל הבהירות בדבר הקמת צוות לטיפול בעניינים דיפלומטיים.

אחת בכבה דקות הגיע ללשכת ראש הממשלה בידע חדש אם ב־ קשר לעמדה־בלגיה, סבבנה הנוסעים אחרים, אם בקשר לנסבה בנמל לוד. בלשכה כבכל משרד־החוץ צוחר צוות קטן אך חסר תעסוקה.

גולדה מאיר נשארה במשרדה מ־9 בערב עד לאחר חצות. משם נסעה לביתה. למחרת, ביום ג', סיפרה ב־ ישיבת הממשלה כי „לא ישנתי כל הלילה". כפי שאמר אחד השרים: „היא שוחחה בטלפון שלוש פעמים עם דיין, ועם עוד כמה שרים". ברור כי נרגעה בישראל גלילי.

ההתייעצות העיקרית היתה לפני עלות השחר, כאשר הוסתמן סיכוי ל־ פעולה צבאית. באותו שלב סברו גולדה מאיר, דיין וגלילי כי יש ממש באיום המחבלים לפוצץ את המטוס. „בכל הסיוט", אמר אחד ה־ אנשים הקרובים לה, „היתה שעה זו השעה בה אפשרות הפיצוץ נראתה המוחשית ביותר".

הדברים שהוחלפו ביניהם מאיר ו־ דיין היו גורליים ליושבי המטוס ול־ עתיד הפעולה הצבאית המתוכננת. לפי אחד השרים התנגדה מאיר ל־ פעולה צבאית. גם דיין הצדיק תקי־ פה לאור היום, אך אם יחמיר המצב ויתברר שהמחבלים יפוצצו את המטוס, לא תישאר בידיו ברי־ רה אלא לתקוף בהקיכה. לדברי שר אחר אמרה ראש הממשלה כתום ה־ התייעצות עם גלילי „עוד לא", והיתה זו דעת שר הבטחון. לדיין היה עוד שיקול: יש לעשות כל מא־ מץ לשכנע את העולם שישראל סיכ־ נה את הנוסעים רק אחרי שמיצתה את כל האפשרויות למשא ומתן.

ישיבה מהוהה

הידיעה שהגיעה לירושלים עם בוקר יום ג' היה מפורש לכדי: דיין קבע טקטיקה שנועדה להרוויח זמן, לטל־ טל את ארבעת המחבלים בין תקווה ויאוש. במסגרת טקטיקה זו, אשר נוהלה על ידיו לכל פרטיה, הוא הציג לערבים פתיונות ולאחר מכן ביקש לדכא את רוחם. במקביל לכך נמשכו ההכנות הצבאיות והבחירה ה־ יחידה אשר תבצע את הפעולה, יחי־ דה אשר אחד מחייליה הוא בן־אחיו של שר הביטחון.

לפני הצהרים לא אירע דבר. רק אחד ממקורבי שר־הביטחון ידע ל־ הבטיח כי „משה לא יתן לעסק הזה להימשך יותר מדי זמן". ראש ה־ ממשלה הורתה לכנס את השרים ל־ ישיבה ביוזמתה. לא היתה לה הח־ לטה או הצעה כלשהי, אבל היה מקום לדווח לשרים. מאיר ביקשה מדיין ומרב־אלוף אלעזר להישאר בלוד וביקשה משר התחבורה לבוא לירושלים לדווח.

הישיבה נמשכה שעתיים. אחד ה־ שרים סיפר לאחר מכן כי חשש שמא תועלה הצעה לנהל משא ומתן ממשי עם המחבלים בדבר החלפת המחבלים בנוסעים.

„נזכרתי בדברים שסיפר פעם ה־ שר יוסף בורג בממשלה", העיר ל־ אחר מכן משהו בירושלים. הדבר היה אחרי חטיפת המטוסים ל־ זרקא בירדן. ד"ר בורג סיפר למב־ שלה מעשה במהר"ם מרוטנברג, כאשר נחטף, אסר לפדותו בכופר יקר כדי לא לעודד סחטנות. אולם בפרשת־ זרקא, כאשר אחד הרבנים האמרי־ קאיים הידועים היה בין החטופים, ביקשו עמיתיו בארצות הברית להב־ חין בין כלל זה לבין המקרה בו מרחפת על החטוף סכנת מוות. ה־ פעם לא הציע איש בממשלה להי־ כנע לסחטנות. קשה לדעת מה היה קורה לוא התארכה הפרשה, אך ב־ אותו שלב לא היתה הסכמה לדחות את תביעת המחבלים למרות שראש ה־ ממשלה, השר פרס וגורמי הביטחון הסבירו מה הסכנה לחיי הנוסעים מפריצה צבאית אל המטוס. הסברים אלה הוסיפו מתח רב לישיבת הממ־ שלה, ולדברי אחד השרים ניכר ה־ דבר גם בצורת דיבורה של ראש הממשלה ובחיוורון של השרים. כולם קיוו שהמחבלים יסכימו לשחרר את הנוסעים תמורת הסכמת ישראל לשלחם לחופשי.

היה בירושלים עוד הרהור: שמא הרחיק שר הביטחון לכת בהצעתו „לעיסקת חילופי שבויים" כוללת? האין זה היסוד מצידו ומה אם יית־ לו הערבים בהצעה? כיצד יתנהל המו"מ בו יסובבו גורמים ערביים נוספים? כל זה לא קרה. לעומת זאת היתה הסכמה כללית בממשלה — אם כי לא החלטה מנוסחת ובהירה — כי אם יסכימו המחבלים לשחרר ללא תנאי את הנוסעים — תניח להם ישראל לטוס לארץ אחרת. למ־ רות, הבדלי הגוונים יכול היה השר פרס בבואו ללוד להודיע לעמיתו דיין כי הממשלה סמכה פה אחד את ידה על דחיית תביעות המחבלים. מכך נגזרה גם המסקנה שיש אישור או־ פרטיבי לגורמי הבטחון לפעול ב־ צורה ובשעה הנוחות.

אושר ואזהרה

השרים התפזרו. רובם הלכו לכנסת בה עמדה להיפתח הישיבה שתוזן בבחירת ח"כ ישראל ישעיהו כיושב ראש הבית. הם הצטופפו בחברת עשרות חברי הכנסת סביב מקלט ה־ רדיו לשמוע דיווחים ישירים מנמל התעופה, דרוכים ומתוחים לקראת הפעולה הצבאית, עד כי הסדרן נאלץ לזרזם להיכנס לאולם הישיבות. גם ראש הממשלה עזבה את לשכתה בה נשאר ישראל ליאור, ובאה לכנסת.

בעוד הישיבה בכנסת מתנהלת כ־ מתוכנן הגיעה ההודעה הראשונה: ה־ פריצה בוצעה. גולדה מאיר החווירה. היא מסרה את הפתק שכתב לה ארנון לשר המשפטים. שפירא אץ להודיע זאת לח"כ מנחם בגין. ה־ חרדה היתה בשיאה. בינתיים נתקב־ לה הודעה נוספת, שהנוסעים החלו לצאת מן המטוס. ראש הממשלה הורתה לשרים להתכנס בחדר הישי־ בות למטה. זאב שרף — השר שאמש לא היה בישיבת הממשלה — היה הראשון שעלה למעלה ובישר כי ה־ מטוס שוחרר.

שר המשטרה שלמה הלל הגיע מ־ לוד לירושלים וסיפר על שתי דקות של חרדה: היתפוצץ המטוס אם לאו?

בכנסת חיכו זמן מה לדיין, אך שר הביטחון נסע לעיין במשרדו במבר־ קים שהמתינו יום תמים על שולחנו. לאחר מכן הזמין לארוחת ערב את הקברניט לוי ואת רעייתו, שכמה שעות קודם אמר לו באנגלית: „ראי־ שי בידיך".

בערב באה גולדה מאיר מאושרת לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת. כל ירושלים שמחה. למחרת אמר שר ותיק: „הם יחפשו נקמה בהקדם. צריך להיות דרוכים".

هكذا من الأصل

هكذا من الأمل

נוף מהפיסגה

ישראל ומצרים ייצאו נשכרים ממניעת מלחמה מחודשת

מאת א. שווייצר

האם תקויים פגישת הפיסגה הרוסית־אמריקאית במועדה? יש הסבורים, כי הגבלת התגובה הסובייטית על הודעת המיקוש של הנשיא ניכסון לגינוי מילולי, מעידה על כוונתם להמשיך במדיניות ההקרבות לארה"ב. אחרים גורסים, כי לא יוכלו להימנע מעימות במפרץ טונקין ובאזור נמל האיפונג, וכי אין סיכוי שבנסיבות אלה יוכלו להיערך דו־שיח משמעי. אולם נדמה שהמנולפה בקרמלין תיפול בהסתמך על מבחן אחר.

מוסכם, כך נדמה, על ההנהגה הסובייטית, שצריך לנסות להגיע להסדרים עם ארה"ב בנושאי מחלוקת שונים. כמו כן נדמה שיש כיום רוב בקרמלין לסבורים, כי הדבר אפשרי. אך טבעי הוא, שהסובייטים ינסו לעשות עיסקה תמורת מינימום של ויתור מצידם — ולמה יש אספקט אישי ברור ואקטואלי.

כאשר הוחלט במוסקבה להזמין את מר ניכסון באמצע מאי 1972, לא נעלם מעיני הי"ה בראז'נייב וקוסיגין, כי המוזמן עתיד להתייצב לבחירה בראשית נובמבר. הזמנתו לצורך דיון ממצה בשאלות הגדולות הנוגעות לשתי מעצמות־העל, לא יכלה להתפרש אלא כמתן פומבי להערכה, כי ניכסון ייבחר שנית. שאם לא, מה טעם לדבר עם איש העלול להיעלם מן הזירה בעוד פחות מחצי שנה? ולזה צריך להוסיף, כי שעה שההזמנה יצאה ממוסקבה לא היו חילוקי דעות קריטיים באף אחת מהשאלות החלוקות, שדחייה בטיפול בהן תיתה מסכנת את ברית־המועצות.

יוצא מכאן שהסובייטים יכלו לחכות עוד חצי שנה — וללכת על בטוח. אם לא כך נהגו, הרי שהגיעו לכלל דעת שמר ניכסון הוא האיש שאתו יצטרכו לשאת ולתת. ואמנם הערכה זו נראתה עד שבאה הספלת בווייטנאם. השאלה אינה צבאית: עד כמה שהדבר נוגע למוסקבה, חשיבותה של ווייטנאם עכשיו מצויה כולה בהשפעתה הפנים־אמריקאית. אם התגובה לצעדי ניכסון בווייטנאם יעוררו התנגדות כה חריפה בארה"ב שמעמדו בתחרות לנשיאות תועמד בספק, יחול שינוי במסקנות שהסיקו הסובייטים מהערכתם את סיכויי המועמדים לנשיאות. במקרה זה, לא יהססו לבטל את פגישת הפיסגה. לא משום שאין הם רוצים בהידברות עם ארה"ב. אלא משום שלא ניכסון הוא בעל הדבר.

אפשר אפילו לגרוס, כי בראייתם את התועלת הרבה שהיו מפיקים מבחירתו של הסנאטור מקגאוורן, עלולים להיות היושבים בקרמלין להחריף את המשבר במגמה לגרום בארה"ב לפחד מפני עימות בין־מעצמתי — דבר שיבאיש את ריחו של ניכסון בעיני הבוחר החרד מצרות בין־לאומיות. אך דומה כי הלך רוח יותר מימין זה הלם יותר את ניקיטה כרושצ'וב המנוח מאשר את מנהיגי הקרמלין הנוכחיים. ריח של סיכון־יותר נודף ממדיניות אקטיביסטית, מה עוד שאת חלקה האופרטיבי מוכרחים לבצע בנסיבות צבאיות בלתי נוחות, מול עדיפות עוצמה ימית ואווירית מוחצת של ארה"ב באיזור הסכסוך.

★

יש איפוא יסוד לסברה שהסובייטים יעדיפו עמדת „נחכה ונראה", ולא יחריפו את הסכסוך הווייטנאמי באופן משמעותי, אלא ישלימו עם הכרעתו של הקהל האמריקאי. פירוש הדבר שמפגש הפיסגה אכבס (?) יתקיים. אלא אם תקום סערה ציבורית מוחצת נוכח צעדיו האחרונים של מר ניכסון. ואם אמנם יתקיים, עשוי הנושא המזרח־תיכוני לצלות בו, כפי הנראה בזוטות המאראיים (?). המצב באיזורנו הוא כעין תמונת־ראי של המצב בווייטנאם; אלא שכאן ידם של בני החסות הסובייטים על התחתונה, וכמו שדריך קיסינג'ר השכיל לחדש בעת ביקורו במוסקבה, כי הסובייטים אמנם אינם אחראים לעמדתה הנוקשה של האנוי, אך גם לא מוכנים לנקוף אצבע כדי לרככה — כך יוכלו הסובייטים לחדש עמדה אמריקאית דומה כלפי ישראל. דמיון נוסף בין שני הצדדים הוא בשליטתם המוחלטת של מעצמות־העל על בנות־החסות: הסיוע אינו מקנה מרות מוחלטת, לא של ברית־המועצות על צפון וייטנאם, לא של ארה"ב על ישראל.

במצב ענינים זה עשויה העלאת הנושא על מנת להכריע לגרום לתוצאה לא רצויה לסובייטים: היא תשמש עילה לאישורה מחדש של המדיניות האמריקאית האופרטיבית (להבדיל מהמלל הדיפלומטי) כלפי האיזור, מדיניות המתבטאת בחיזוקה של ישראל ובהישענות עליה כאחד ממוקדי הכוח הערבים ליציבות במזרח התיכון. ייתכן שיש בקרמלין אנשים שיצביעו על התועלת שבסיבוך נוסף של האמריקאים לצד ישראל והרחקתם המקבילה מהערבים, ומצרים בפרט. אך המגרעת של גישה זו היא במגמתה לגרור את הסובייטים למעורבות מתעמקת בסכסוך במזרח־התיכון — וספק אם תוצאה זו מתיישבת עם מדיניות ההרגשה הסובייטית כלפי המערב.

✶

האפשרות הקרובה ביותר אל הדעת היא, שאם ייערך מפגש הפיסגה כמתוכנן, תידון שאלת המזרח התיכון בצורה של הצגת עמדות הדדית מתוך ידיעה שהמצב אינו בשל לסיכומים אופרטיביים. יש בכך מידה של סיכון עבור ברית־המועצות, שהרי מצרים עלולה. מתוך ייאוש מחוסר התוחלת, להחליט על חידוש האש. אך נדמה שזה סיכון קביל שאפשר להגבילו הן בשידולים והבטחות למצרים, הן באיומים כלפי ישראל פן תיגרף זו להגרבה מקיפה מדי. תיקו עם ידיות לא מפחיד את הסובייטים יותר בלי ידיות: קיומו של זה, כמו של זה, לא מחייב עשיית מהלכים סובייטים ישירים לצבר מעורבות מוגברת.

יש בישראל רבים, בהם מנהיגים מהמימין הבכיר, המסתכלים על מצב כמו המתואר בשוויון־נפש ואפילו ברצון. הסואץ שווה קצת קטל. הרי בין כה אין עם מי לדבר. סאדאת אינו שותף ראוי לאימון (ראה הצהרותיו האחרונות) ובעצם אין מצב טוב יותר מהסטאטוס־קוו. ואמנם יש בדעה זו כוח שכנוע לא מבוטל. גם באופיה הסטליסטי (אין מה לעשות עם המשוגעים בצד השני) גם בהערכתה את היתרונות והאופרטיביים של קווי אש נוחים להגנה. אך השאלה היא אם חוסר־המעש מצד ישראל אין פירושו החמצת הזדמנות — הנזכרים אמורים בחוסר מעש אחרי מפגש הפיסגה.

אם אמנם יתנהלו הדיונים במוסקבה בערך לפי המתואר לעיל, תעמוד מצרים לפני הבחירה הקשה אם לפתוח באש או להמשיך במקודם ללא סיכוי סביר למפנה? נראה שזה המועד המתאים לנסות ולפתוח ארתה שתבהר בהסדר מדיני ריאליסטי. להבדיל מחזיות על מלחמה עם מיליוני הרוגים והכבשת ישראל. הסיכויים שנסיון כזה ישא פרי, אינם ודודים — אך יהיה זה משגה אם לא ייעשה הדבר. כמינימום, עשויה יוזמה ישראלית לשמש מבחן להלך־הרוח בצד הערבי — ובמקרה הטוב (אם כי בלתי־סביר) אף תיתכן שתיעגה.

הדבר אמור בהצעה ישראלית לגבי הסדר בתעלת סואץ. מן הראוי לבחון היטב את עמדתנו. כדי לודא אם אין בה יסודות שניתן להטותם כך שידמו יותר לתפיסות המצריות. אפילו בטוחה ישראל בצדקה, ואולי דווקא בשל כך, מוטב לא לדחוף את האויב למעשי ייאוש. לא רק מצרים. גם ישראל, תצא נשכרת ממניעת מלחמה מחודשת.

דמיונות ופגישה פיסית

סימני ההיכר של המנהיגות המלחמתית של משה דיין

מאת שבתי טבת

מרגע שנחת מטוס „סבנה" החוטף בלוד החלו כל היהודים להגיע מרחותיהם בדמיונות שונים, הכיצד להשיב ריקם את פני החוטפים בלא שיבולע לנוסעים, לצוות ולמטוס. הכל רצו להשיג אם אפשר את פשיטת גרבי המחבלים בלא לחלוץ נעליהם תחילה. מספרים לנו על הצפה טלפונית של משרדים והכוונויות ישראליים בארצות הברית, בעיקר בניו יורק, מצד מגישי עצות, רעיונות ופתרונות. המצב בישראל לא היה שונה, והיו משרדים שנאלצו לנתק את הטלפון. אפשר, איפוא, להסתכן ולהכליל שלפחות מחצית העם היהודי היתה טרודה בטיכוס עצה.

דומני שרוב היהודים חשבו על שני פתרונות עיקריים: הגאז והמים המסוממים. אני עצמי שמעתי מפי חיים, משפטנים, עקרות־בית, סקירים (?), גברות אלגנטיות, עוזרות־בית ואנשי־עסקים אנגלי — מיגוון חברתי שרק לעתים רחוקות מתלכד במחשבה בנושא אחד — ש„באי" להם רעיון הגאז. הדעות נחלקו בקשר לשיטה בה אמרו להחדיר את הגאז — המרדים, המהמם או המצליף — לתאי הנוסעים ולתא הטייס. היו שחשבו כי אפשר לקדוח בהיחבא בשעות הלילה חור בתחתית המטוס, להשחיל לתוכו את הצינור שישמש מפלט לגאז; אחרים חשבו שטוב יותר לשלוח סוכן שלנו, בכסות איש הצלב האדום, או משהו כזה, שיחזיק בהסתר מפית גאז, ייכנס למטוס באמתלה כלשהי וירסס. ועוד.

רעיון נפוץ יותר היה המים המסוממים. כלומר, דוקא מביאים מים צוננים וטעימים לכל האנשים שבמטוס. החוטפים צמאים כחטופיהם והם שותים מהמים הטעימים. אלא שהמים סוממו כמובן ומיד נופלת תרדמה על הכל. אז נכנסים אנשינו, משחררים את החטופים ולוכדים את החוטפים, המתעוררים עד מהרה במתנה המעצר.

לרעיונות ג'ימס בונדיים — „מלאכיים" — משימה־בלתי־אפשרית — איירונסייד אלה ודומים. להם נוספו גם רעיונות פראיים: למשל, מביאים מאה או אלף — המספר לא חשוב — „פתחים", קשורים אותם למטוס ולאבירו, האומרים לאנשי ספטמבר השחור, בבקשה, פוצצו את המטוס, אבל בלהבות עולים גם חבריכם. יקצר המצע מלפרט ולתאר את כל הפתרונות שצצו ועלו בראש בימסה המסמרה (?) שעברה עלינו, ואפילו למעט מאותם רעיונות יהיה דרוש גיר רב מדי. מספיק לומר שככל הידוע לא עלה בדעת הרבים הפתרון הפשוט שהופעל בסופו של דבר בהצלחה — פגישה פיסית עם המחבלים. דומה, כי אף סביר לשער שרובנו הופתענו מעצם הפשטות — הוולגארית הייתי אומר, ודאי בהשוואה לפתרונות ה„אלגנטיים" שבדמיון.

✶

הרהורים אחרים עולים בעקבות מבצע־ההילוך (?) בלוד. אחד מהם הוא שנגזר עלינו לקיים פגישה פיסית מתמדת עם אויבינו, שאין במציאות שלנו שום דרך „אלגנטית" של ניהול־מרחוק של יוסינו אותם, לא בדרך של שלט־רחוק ולא בדרך מרבר־מיכנית. מבחינה זו היה המבצע בלוד סמלי.

כמה דברים מתחייבים מהכרח זה, כגון שכושר הקיום בנסיבות אלה מותנה ביכולת להבחין מהר בסדקים ובפערים ולוא גם הצרים והבלתי־נראים לעין ביותר. האבחנה בבקיעים בחומה הפיסית הסוגרת עלינו, הנכונות לנצלם באומץ ובתושיה, הם המאפשרים לנו לצאת מהמאבקים שלנו וידינו על העליונה.

האלוף טל והאל"ם אותן (?) בעת התיקצות (?)

במקרה של מטוס „סבנה" די היה למצוא סדק זעיר במערך של המטוס הבצור ובמצב הנפשי של המחבלים. היה זה משה דיין, בטרם היה שר־בטחון, שאמר, כי ישראל הלוחמת אינה דוגמת המעצמות או הארצות הגדולות, אותן המשיל ללוחמים השטים להם במים ופוגעים, או משיבים מלחמה; את ישראל הלוחמת המשיל לעכבר המסתתר בחורו והיוצא ממנו רק בעתות כושר. התבונה לגלות את שעת־הכושר היא המאפשרת לו להתקיים — איך לומר? — בכבוד. אפשר להגיב היום עם משלו זה של דיין מלפני שמונה שנים ולומר שאותו עכבר רכש לו נסיון ותירגול כאלה, שלמעשה נהפך הוא לאריה קטן המגיח מחורא דעכברא.

✶

הרהור אחר עולה מהטענה (?) של המחבלים כי נוצחו בערמה, לדבריהם, על־ידי ניצול של אנשי הצלב האדום וכו'. זו איננה הפעם הראשונה שאנו שומעים מהערבים את הקריאה „לא הוגן". טענה דומה נשמעה מפי חיילי וקציני הלגיון הערבי לאחר הקרבות בגדה המערבית במלחמת ששת הימים. גם הסורים טענו שהובסו במלחמה „לא הוגנת", שהגה נדמה להם שישראל לא תפתח במלחמה עליהם, וכבר היה זה קרוב לוודאי שכך, והנה לפתע, בבת אחת, לא נהגה ישראל כצפוי.

במלים אחרות, כלה של ישראל — במה שנוגע למלחמה — איננה כלה, הבטחה איננה הבטחה. בקיצור, אין לבטוח בה. גם הפעם ניהלה משא־ומתן, הבטיחה להחזיר מספר מסוים של מחבלים־עצורים ואף הביאה את חוטפי המטוס לאמונה שנצחונם מובח כבר בכיסם. ושוב, לפתע, בלא התראה, נהפך „הכל" על־ידי לשון חלקה, מירמה ונוכל אמצעים „לא הוגנים" השיגה נצחון.

אין זה המקום לדון בכללי הגינות במלחמה, אף לא בכללי משחק שאפשר לכנותם נאותים בכל מה שנוגע לחסימות מטוסים, איום לפרצם ומיצוא בהם. העובדה היא שעל־ידי הכורח לבצע על־ידי פגישה פיסית מתמדת, וכלוהאי לצורך לדעת להבחין בסדקים, יש צורך בהערמה: ואכן, מבצע קדש החל לא כמלחמת תנופה, אלא, לפי הכרזת דובר צה"ל, כפשיטה נגד קני פדאיון, כפעולת־תגמול מוגברת; יתר על כן, חודש ימים לפני תחילתו של קדש פעל צה"ל רק נגד הלגיון הערבי ודוברי ממשלת ישראל חזרו והתרו בירדן — מצרים וצבאה לא נזכרו אף כלל.

✶

ושוב, מלחמת ששת הימים. נזכור את האיפול המוחלט שהוטל על התקדמות יחידות צה"ל בסיני. במשך יממה שלמה לא נודע כמעט דבר על נצחונות צה"ל, עד כדי כך שעד ערבו של 5 ביוני יכול היה לחשוב, מי שרצה להאמין להודעות הצבא המצרי, כי באר־שבע מכותרת והצבא המצרי מתקדם במרץ לעבר תל־אביב.

השתיקה שאפפה את תנועות צה"ל ביום הראשון של מלחמת ששת הימים היתה אחד מסימני ההכר של המנהיגות המלחמתית של דיין. דומה, כי סימן־הכר זה שלו ניגלה מחדש בפרשת המטוס — מההודעות ומהדיווחים השונים אפשר היה לחשוב שמתנהל משא־ומתן בין ממשלת ישראל וחוטפי המטוס, ושוב נוצר הרושם שחוטפי המטוס קרבים לנצחונם. כמו שביוני 1967 קרב הצבא המצרי לבאר־שבע, כך היו הפעם חוטפי המטוס קרובים להשגת מטרתם.

המלחמות, הקרבות, הפשיטות, המבצעים והכנתו של צה"ל היו אם לא לדרך חיים של הדור הגדל בישראל, הרי לשונות מתבוננות חוינוכיות. בהיותן כולן בחינת דברים מעשיים לא בתלוותה להן תורה, לא אידיאולוגית וודאי לא פילוסופית. טרם נעשה נסיון להגדיר את העיקרים עליהם אנו מתנהגים.

לא ניתנה עדיין שום הזדמנות לשאול את משה דיין — האחראי במידה כה רבה לשיטות הלוחמה שלנו — לגבי הצידוק, נאמר הרעיוני, לאותן שיטות המתכנות תדיר בפי הערבים „בלתי הגונות", ואשר בדעת הקהל בעולם משוות לישראל הלוחמת דמויות שונות, ולאו דוקא של עכבר, הזל מנחש המכיש לפתע וכלה בחתול־הבר המסתתר בעצים ומנתר על קרבנו כחתף.

אולם במעשיו הביע דיין דעתו פעמים אחדות על מה שנקרא „בלתי הוגן". פעם חדר עם אנשיו לחצר של קבוצת שמרון המגודרת, לא במקום שציפו לו; פעם אחרת, בלא להודיע על כך מראש, חדר עם אנשיו לג'ונעדה (?), שהיתה מבצר של ה„הגנה", בהוכיחו שניתן לחדור פנימה. מעשה נוסף — אולי הידוע ביותר — אירע בתמרון הדו־צדדי הגדול באוגוסט 1951, כאשר לא התחשב בנוהל הקרב ופקד על חטיבת השריון שבפיקודו לנוע מיד, בלא להודיע על כך לשיפוט ולא למינהלת התרגיל. בכל הפעמים האלה התריסו נגדו ואמרו לו: „לא עושים כך, זו לא חכמה". ובכל אותן פעמים השיב „זו דוקא כן חכמה". לאמור, אולי, שכאשר על כף המאזניים מוטל הקיום, התוצאה, ורק התוצאה, היא הצידוק היחיד לחכמת־החיים, או לדרך־החיים, שהביאה אותה.

הכניעה לקטלני הכבי

בדרך למדורה — ובחזרה

מאת אורי קיסרי

הוא היה ילד בן ארבע. אך לא יום אחד יותר. לשונות אש שהאירו את הסביבה, להבות אש באותה עיר שבדרום, באר־שבע, כנראה קסמו לו, קראו לו.

זו היתה מדורה, מדורת ל"ג בעומר. מקובל לומר כי מדורות שמדליקים בל"ג בעומר, הן חג לילדים. וגם דרור דייני רץ, ברגליו הדקות והקטנות, אל הרמזור האדום המפתה הזה, רמזור האש של שמעון בן יוחאי.

דרור ראה את המדורה. עם יתר הילדים רקד וקפץ. הוא לא ידע כי זו מדורתו האחרונה. לבסוף החל חוזר הביתה. אל תשאלו שאלות. אל תבואו, בפעם האלף, בטענות־סרק ואל תפתחו בחיפוש שעירים לעזאזל. כן, אני יודע... היכן היו ההורים? אבא, היכן היה? ואם לא אבא, או אמא, היכן היתה? והאחות הבכירה, או הפחות בכירה? האכבם לא היה מישהו שישגיח על הילד?

אנא, אל תרימו את קולכם ואל תטענו כי לא יתכן שלא היו אנשים טובים בסביבה וכי על השכנים — הטובים — הללו היתה מוטלת החובה האזרחית, היהודית, התרבותית (הדמוקרטית... לא כן?) להשגיח בשבע עינים על זאטוט בן ארבע, עגוג ויקר, המתרוצץ בכבישים. כשברקע לוחשת ומאירה מדורת המלכודת הציבורית, המשפחתית, הלאומית. מלכודה ניידת זו על גלגלים.

ואכן, לא במישרין ולא בעקיפין לא היתה קיימת שום השגחה על בן הארבע מבאר־שבע שבדרום. בן הארבע שיצא לטיולו האחרון אל מדורת אש וחזר ממנה ישר אל מותו שהגיש לו האוטובוס.

★

המדורה היא מסורת. האוטובוס הוא קידמה. לפנים היו הילדים בני הארבע מוצאים את מותם במגפות. לפנים היו הצוענים חוטפים, גונבים אותם. היום דואג לכך הכביש, הוד מלכותו הכביש! האם נתתם אל לבכם בכמה כבר עלו לנו הכבישים הללו? כמה חיים כבר גזלו מאתנו?

בשבועות האחרונים הרבו לדבר אצלנו על הרחוב... הפלספו והסיקו מסקנות סוציאליות, מוסריות, על הרחוב. על הכביש, לא דיבר איש. במאבק בין החברה בעלת היומרה התרבותית, הדמוקרטית, לבין הכביש, ניגפה החברה. הכביש הכשיר לגדוע חיים, לנתץ נפשות, להרוג. הכביש האילם שאנו הרבנו אותו, סללנו אותו, שיפרנו אותו.

כמובן, מוטב היה שהוא לא יקרין לילדינו, פיתוי של מרחב ודמיון; אבל ילדים, מטבע ברייתם, נמשכים אל הכביש. לאן ילכו הילדים: ליער, ללקט גרגרים? זה סיפור מיושן, הוא נותר אצל האחים גרים, אצל הסבתא, אצל הכפה האדומה. כל זה נעלם. אפילו הזאב הגרגרן נטש את היער, והיום הוא מהלך, גם הוא על פני הכבישים ושם ידו על מה שמותיר לו האוטובוס. זה של ממלכת הצמיגים הגלגלים, מלכותו הניידת של המוות.

אכן, במלחמה זו עם הכביש הממית, נחלנו תבוסה, ניגפנו להלוטין. ושימו לב, כי הגרוע בכל הוא שהשלמנו עם מצב דברים זה, עם תבוסה מבישה זו. רק לפני תקופה לא ארוכה היו העתונים מתריעים על ההשתוללות בכבישים. טורים ארוכים של כותרות בעהן (?), אוהיה (?)

של קידוש לבנה, כאילו ביק[illegible]
את הציבור, את העם, שיע[illegible]
הו, שלא יסתגר בתוך אדיש[illegible]
קציר קרבנות של כל 24 שע[illegible]
תגובה בכתב, בעתונים, תג[illegible]
פה, דומני אפילו בכנסת
ניתן לאזונים הנכבדים
מעיסוקיהם הפוליטיים.

★

היום נשתתקה ההמונה.
ההמון, כור אחד, לא יותר
תיות שקטה. לשון נוד
בשקט, לשון של מי שקיבל
את הדין.

בן הארבע נדרס בכביש
אוטובוס. ובכן? המדינה
עברו לסדר היום. אלא מ[illegible]
זאת אין להגזים, לא כן?
על הפרופורציה. כן, גם ה[illegible]
ידוע: נהג האוטובוס נעצ[illegible]
ורק תמימים ושוטים יתאר[illegible]
שהנעצר ילמד פרק וחבר[illegible]
מהר, מחרתיים, ויוזהר לא
סובוס ציבורי על פני כבי[illegible]
כאילו גם האוטובוס וגם
רכושם הפרטי, עומדים לה[illegible]
עדי.

יותר מזה! גם הילד ב[illegible]
שהלך לראות את אש הפ[illegible]
שמעון בר יוחאי, גם ה[illegible]
היקר, עד לרבע חייו האחו[illegible]
כאילו רכושו של אותו
בלי עינים, ללא תשומת
הכביש וכך ערף את התינו[illegible]
בע.

אני מכיר אזרח־סאדים
עתון ומאזין לרדיו כשעו[illegible]
וכך הוא עושה, על המק[illegible]
חשבון בחיבור שנותיהם
תאונות הדרכים. היום:
לי: „הקציר של היום
בחסר. ארבעה הרוגים, וס[illegible]
146 שנות חיים שנמחקו.
אחרי המות, מוחק גם
להתאונן — הוא אומר.
חשש, יהיה עוד יותר ג[illegible]
זוקף עליו עינים „מבין לן
מהר די" ובכן, הודיעו הי[illegible]
פצועים קשה... והוא ער[illegible]
עם סיכוי לכאן ולכאן.

ומסקנה זו שלו אינה
רה. אלה הם פני הדברים.
רת הציבור היא של אי־איכ[illegible]
כלהגנה. כשמכונית פרט[illegible]
למוות, מרהם השופט לא
מי שנקפחו חייו, אלא ע[illegible]
בכונית שיצאה מכלל ה[illegible]
כהסס, עם ביטב הרגו[illegible]
מהסס לדון אותו לשל[illegible]
הנהגה.

★

אני מודה ומתוודה, כי:
משנה, ואולי כעטניים,
לכתוב בכור זה על התאונו[illegible]
זו היתה מעין כהאה אי[illegible]
ידעתי שהיא מיותרת ולל[illegible]
הפעם לא עמדה בי החלי[illegible]
בן הארבע, דרור דייני זו
כל התעוניים וכל היזכויות
כיים להיות ולראות. כדו
ואש לרוב, מדוע, לפתע,
את חייו? הוא הציק לי מ[illegible]
הוא מציק לי גם עכשיו
כראש. את כאבם של כל
בע שניצבים בתור אל כ[illegible]
אוטובוסים הריבצים הנ[illegible]
גב כן בתור, על אספלט
הכבישים.

אבניס יאמרו כי זו כו[illegible]
בגטלית, קינה על תינוק
זוהי עדות להתאבדות
הנצבות ונבכבת ואין יוד
יבוא לה כוח.

לתווך בין האזרח והלוויתן

הבירוקרטיה גורמת לניכור בין השלטון לנשלטים

מאת אליהו סלפטר

כמו אמהות, גם ההתנדבות נמנית על הדברים הטובים מטבעם. השאלה היא אם בעולם בו יש „תנועת שיחרור נשים" נגד שלטון הגבר וסימני־שאלה מדובקים לקדושת האמהות, עדיין יש מקום להתנדבות במרומי סולם הערכים החברתיים.

ראש הממשלה משוכנעת כנראה, כי התשובה חיובית והאחרונה הקימה ליד לשכתה גוף חדש: „מרכז המתנדבים". הגב' מאיר אינה היחידה המאמינה שאפשר ורצוי להחיות את ההתנדבות: היא רואה נגד עיניה בוודאי את האידיאלים של החלוציות, אך בעולם המערבי יש סוציולוגים רבים אשר רואים בהתייבת גופים וארגונים וולונטאריים את האמצעי היעיל ביותר לגישור על הפער המתרחב והולך בין האזרח הקטן ובין הבירוקרטיה הממשלתית והמוניציפאלית, הגורמת לניכור מפאיר בין השלטון ובין הנשלטים, דווקה בתחומים הנוגעים לחיי יום־יום של האזרח.

דמוקרטיה וצדקה

ההתנדבות — כהעשתה עזרה על־ידי מי שאינו חייב לעשות זאת, לבודדים או לקבוצות נזקקים — עברה תהליך של דמוקרטיזציה כפולה: של המתנדבים ושל נושאי התנדבותם. פעם היתה זאת התעסקות נשי הצמרה ואח"כ גם של הבורגנות הגבוהה לאסוף אכצבים ואולי אף להשתתף בחלוקתם „למען הנצרכים". עם הרחבת זמנה הפנוי של האשה בת המעמד הבינוני בחברה המערבית, בעיקר בארה"ב, נעשתה ההתנדבות נחלת הרבים וקמו מאות ארגוני נשים למטרות צדקה וגם מועדוני גברים (רוטרי, ליונס וכו') הצטרפו אל המשימה.

ואם במאה התשע־עשרה היתה הדאגה העיקרית בהגשת מזון, לבוש ורפואות, הורחבה ההתנדבות ומקיפה עתה אירגון ומימון מוסדות סוציאליים, נסיעה גנים ציבוריים, הקמה ומימון של מוסדות חינוך ובריאות, הגנה על נאשמים חסרי אמצעים, מתן מלגות וכו'. אך בשנות הארבעים והחמשים ואלה המקצועיות לחזור גם לתחום ההתנדבות: את העבודה המעשית עשו יותר ויותר עובדים שכירים שהתמחו בכך ואלה השתלטו אט־אט על ניהול הסיוע הוולונטארי עד כי לעתים קשה היה להבחין בהבדל בין סעד ממלכתי (או ציבורי ממקור אחר) ובין סעד וולונטארי.

בתקופה האחרונה החלו גופים מתנדבים להתעניין לא רק בבעיותיהם החומריים של הנזקקים, אלא גם בסיוע להבטחת זכויותיהם התרבותיות והפוליטיות. היתה זאת תוצאה טבעית של הצטרפות סוג חדש של מתנדבים ושל התמורה שחלה עם התפשטות חברת השפע: אמנם נותרו עוד הרבה צרכים אשר רק נדיבות הזולת יכולה לספק לאלה שידם אינה משגת למילויים. אך דברים רבים יותר קיבלה על עצמה החברה לספק, באמצעות רשויות השלטון. לכן נהיה לא פחות חשוב ללמד את הנזקקים מה הם יכולים לדרוש מאת הרשויות בזכות — ולא בחסד — ואיך לדרוש זאת.

אך בכל שחברה מתקרבת למעמד של מדינת סעד קורים שלושה דברים מקבילים:

✶ הבירוקרטיה הציבורית הצומחת באספקת השרותים נהיית יותר ויותר מסורבלת, מפתחת מערכת אינטרסים אוטונומיים אשר לא תמיד זהים עם האינטרסים של אלה שלמענם הוקמה. לא פעם הולך ונוצר בהדרגה יחס של עוינות בין השרות ובין מי שצריך להיות הנשרת; וכמעט תמיד נוצרת אצל הצרכים הרגשה שוקקים למתווך — אם לא לסנגור — בינם ובין אלה שלכאורה תפקידם לעזור להם.

✶ שנית, ככל שגדל היקף השרותים שגופים ציבוריים מקבלים על עצמם לתתם, מתרחב חוג האנשים הנצרכים להם — ולמנגנונים המופקדים על אספקת השרותים.

✶ ושלישית, כל זה כולל מצמיחת היער הסבוך של איסורים והתרים של בירוקראטיים שהחברה המודרנית מקיפה בו את האזרח.

אין, דומני, דוגמה טובה יותר להליך משולש זה מאשר מה שמתרחש בישראל. לכן היה זה בתבונה כאשר, עם הקמת „מרכז המתנדבים", הוחלט שנוסף לשני היעדים המובנים — טיפול בפער (?) החברתי וסיוע לקליטת העליה — יטפל המרכז גם בתיאום העזרה לסתם אזרחים המוצאים עצמם חסרי אונים מול מבער כי הבירוקרטיה.

לשכת יעוץ

המרכז, שבראשו תעמוד הגב' אסתר הרליץ, מי שהיתה באחרונה שגרירת ישראל בדנמרק, יעסוק למעשה בשלושה דברים:

א) ייזום ותאום פעולות מצד ארגונים וולונטאריים קיימים;
ב) גיוס מתנדבים ומתנדבות;
ג) קיום לשכות יעוץ והכוונה לנזקקים לשרותי המתנדבים.

בלשכות אלה ייסבו חלק מהמתנדבים וידרכו לא רק לעזור במילוי טפסים או להסביר אל איזה משרד צריך לפנות הפונה הנדרש או אם לשכונה ילדים משכונת הצריפים, אלא גם להרים טלפונים אל הפקיד או הממונה עליו ולהבטיח שהזכויות שנקבעו לא יימצאו (?) ותחת ערכת הנידת (?) ולא ייחנקו בסחבת הרגילה של „תבוא מחר, תבוא בעוד חודש". בין היתר, יושיבו יועצים מתנדבים במרכזי קליטה, יארגנו מתנדבים למתן שיעורי עזר בשכונות עוני, ייעצו למעוטי יכולת בפניות אל משרדי ממשלה, וכו'.

הגב' הרליץ משוכנעת שיש כיום בישראל אפשרות לפתח את ההתנדבות. שכן, מצד אחד, ישנו רצון ניכר בציבור לעזור ולעשות משהו, ומצד שני יש מספר גדל והולך של אנשים היכולים לעזור — גברים שהגיעו לגמלאות, אך עודם בכושרם הפיזי והשכלי, ונשים שילדיהן גדלו וניהול משק הבית משאיר להן זמן פנוי ובלתי מנוצל.

הנחות אלה בוודאי נכונות. אך דומני כי הענינים אף עמוקים יותר:

✶ בחוגים רחבים לכדי של הציבור האכיד מבצבצת הרגשת אי־נוחות מוסרית מהנייכת מרמת־החיים האישית מול המציאות של שכונות עוני ושכבות אוכלוסיה מקופחות.

✶ ישנה דאגה אנוכית למה שעלול לקרות אם לא ייעשה משהו לשיפור המצב אשר ממנו צומחים הפנתרים השחורים למיניהם.

✶ אצל לא מעטים קיימים עוד שרידים של האידיאלים החלוציים.

✶ מתחזקת ההרגשה שאם לא נעזור לעצמנו — נולע בשקע בבוץ הבירוקראטיה.

✶ ישנה דאגה כנה לעתיד המש־תר של הישוב.

✶ מגברת ההתיאשות מהממסד כגורם שמסוגל לפתור את הבעיות החברתיות.

בקורת על השלטון

ישראל אינה המדינה הראשונה בה נעשה נסיון „לארגן את ההתנדבות" בעזרת הממשלה. גופים דומים ל„מרכז מתנדבים" קיימים — במימון הממשלה — גם באנגליה ובארצות אחרות במערב אירופה. הצלחת הרעיון בישראל תלויה, דומני, בשני דברים:

ראשית, אם ישנה עדיין בציבור אותה מידת ליכוד וערבות־הדדית אשר על בסיסה יכולה תנועת התנדבות להיות מנוף לתמורות חברתיות; או שמא דורשים כאן להפעיל כאמצעי משהו שלמעשה יכול רק להיות תוצאה של תמורות חברתיות.

שנית, האם תהיה הממשלה, ובעיקר ראש הממשלה, מוכנה להעניק את מלוא התמיכה הדרושה לעובדים הוולונטאריים ולארגוניהם גם כאשר יתברר — ואם יעשו מלאכתם ביעילות, יתברר מהר מאד — שהם מהווים לעתים קרובות שוט ושבט לא רק כלפי הפקיד הבלתי־יעיל האינדיבידואלי, אלא גם כלפי השיטות המסורבלות ואף כלפי גישות־יסוד מוטעות או מיושנות של אגפים, מוסדות ומשרדים ממשלתיים? התהיה הממשלה מוכנה להשלים עם מבקרי המתנדבים, ולהמשיך לעזור להם, אם יתברר שהם באמת מגיני האזרח — מעין אומבודסמנים זעירים — ולא שומרי ומצדיקי הממסד?

ההתנדבות צריכה, לדברי היוזמים, לסייע לא רק להקלת בעיות הנזקקים אלא גם לחולל שינויים בהלך־הרוח בחברה הישראלית. אך לשם כך יצטרכו המתנדבים לעזור לא רק לנזקקים ולעולים חדשים, אלא גם להמוני האזרחים הפשוטים, שבמגעים עם הבירוקראטיה [illegible] מרגישים כאן כולנו [illegible] שנה מתהבת אתה.

שאלות נוקבות על תכנית ל'

לדעת רבינוביץ מוקדם לתבוע שרותים בתהליך ההיווצרות

מאת יהודית וינקלר

לא היו פני הדברים באיזור המגורים החדש המכונה תכנית ל' בתל אביב חמורים ומדאיגים, ניתן היה לכנותם כקומדיה של טעויות, בניגוד למחזהו המשעשע והשנון של שקספיר, שבסיומו הטוב האחים האובדים אחוזים זה ביד זה ובטרם רדת המסך אומרים: „באנו לעולם כאחים, נלך יד ביד ולא האחד אחר השני", נגזר על תושבי תכנית ל' להיות עם הטעויות התכנוניות והביצועיות לדורות.

על תכנית ל., הרזרבה הקרקעית הגדולה של תל־אביב בצפון, דובר רבות עוד בטרם הונחה לבנה על לבנה. תלו באיזור תקוות, כתרו לו כתרים ובטרם יצרו את התשתית האורבנית, נתנה עירית תל־אביב הסכמתה ואילמת להרחבת תחנת הכוח ולבניית רדינג ד', השבוע, בדיון בתכנית ל' במועצת העיריה, השיב יהושע רבינוביץ כלאחר יד בענין רדינג ד', כי התושבים ידעו לקראת מה הם הולכים, שהרי איש לא התביא את הארובה בכנף בגדיו. יותר משיש בדברים אלה תשובה ענינית, יש בה כדי להעיד מבחינה סגנונית ומבחינת הרגישות לקובלנות האזרחים משלמי המס בתל אביב.

ההירוק (?): חבלי לידה

מר רבינוביץ מתחמק מלענות על שאלות נוקבות המופנות אליו, הזיילה בועדת בנין ערים העירונית אחר במליאת מועצת העיריה. תשובותיו עד כה נסבו בדרך כלל על הטיעון, כי האיזור נתון בחבלי־לידה, בתהליך של היווצרות ואין לשפוט מלאכה גמורה למחצה.

הוא סיפר, כי העיריה השקיעה עד כה 1.2 מיליון לירות ביצירת התשתית וכי סוף־סוף הוקמה ועדת מהנדסים־אדריכלים שיבדקו כל תכנית בית מבחינת עיצובו הארכיטקטוני. להבנת הפער בין המצוי לרצוי הרבה להוכיח, כי אבן־הפינה לתכנית ל' הונחה בשלהי 1969, כי קודמו לכך שנים רבות בהן היה בידי העיריה על שלוחותיה הזמן להכין באורח מדוקדק תכניות, מיפרטים. סטנדרטים, לקבוע סולם עדיפויות להקמת מוסדות ציבור ושירותים.

עד היום אין באיזור שלו מכשיר טלפון. מסיעוני משרד התקשורת והודעות העיריה כאחד מתברר, כי הקבלן ברגר, מי שבנה את בית המגורים הגדול ליד קולנוע מקסים בתל־אביב, שבמרתפו שוכנה מרכזות טלפונים, הציע לפני למעלה משנה לעיריה להתקין מרכזת לתכנית ל' בבנין מגורים הנבנה על ידיו בתכנית ל'. המשא והמתן עם הקבלן ברגר נברך המשך, הזמן חלף, ראשוני הדיירים החלו לאכלס את השכונה וטלפון אין.

מדוע נמשך המשא והמתן זמן כה רב ומדוע רק ב־10.4.1972 איכרה ועדת הנכסים העירונית, החכרת מגרש בגוש 6649 לצרכי מרכזת טלפונים למשרד התקשורת לתקופה של 99 שנים, על שטח של 2 דונם? מדוע ב־1972, שלוש שנים לאחר הנחת אבן־הפינה לבנין הראשון, לא פורסם עדיין מיכרז לגינון? מדוע לא דאגה העיריה בעוד מועד, בתיאום עם אגד ודן, להבטיח קו אוטובוסים לשכונה? מדוע לא דאגה העיריה לפתיחת חנויות במרכז המסחרי, פרט לחנות מכולת אחת, בעוד מועד?

כיצד נעלם מעיני העיריה, כי קבלנים רבים הקטינו את חדרי האשפה, בניגוד לתכניות מאושרות? כתוצאה מכך הציבה העיריה מיכלי אשפה במגרשי החניה, המשמשים כמגרשי משחקים בהעדר פינות משחק לילדים. ערימות זבל נצברות ליד מיכלי האשפה וסביבם מבלים ילדי התושבים במשחקיהם. מדוע לא נקטה העיריה בצעדים נמרצים ותקיפים לתקן את המעוות?

חבר ועדת בנין ערים יגאל גריפל הודיע במליאת מועצת העיריה, כי קבלן מסוים, בעל קשרים משפחתיים עם שר בממשלה, ניצל את הקומות הכפולות בשנים מהבתים שבנה ברחוב אפשר להוספת שטחים למשרדים ועסקים על חשבון השטח שנועד בתכניות מאושרות לשירותי הדיירים? מי נתן אישורים להסבות אלה בניגוד לתכניות מקוריות, מדוע עתה, עם היוודע הדבר, אין ראש העיריה נוקט בצעדים מיידיים לתיקון העיוות?

כיצד אירע כי הבנינים בתכנית ל' נבנו בצפיפות, עם שטח מינימלי לגינון בחזיתות הבתים? כיצד קרה כי מינהל ההנדסה העירוני אישר הקמת מיבנים בגבהים שונים, כאשר ארובות ההסקה של בנין נמוך פולטות גאזים לקומות העליונות של הבנינים הגבוהים יותר?

ראש העיריה רוגז על בקורת בטלוויזיה

תושבי תכנית ל' הזועמים וקובלים על מחדלים קטנים כגדולים מאז היכנסם לשכונה החדשה, ביקשו לפני כשבועיים פגישה עם ראש העיריה. הפגישה בוטלה על ידי מר רבינוביץ בעקבות תכנית הטלוויזיה, בה אמרו התושבים את אשר עם ליבם. והתכנית כה הרגיזה את ראש העיריה עד כי הודיע, כי בתנאים אלה לא יאות לקיים את הפגישה. כלום יש להסיק מכך, כי פגישה עם מר רבינוביץ כאשר אזרחים משלמי מס מבקשים באורח לגיטימי לתנות את טיעוניהם, מותנית בשתיקתם ובהעלמת דעותיהם בפני כלי התקשורת ההמוניים?

גם במליאת מועצת עירית תל־אביב השבוע נמנע ראש העיריה לענות על כמה שאלות נוקבות שהופנו אליו ובמקום זאת הציע לבעל השאלות, יגאל גריפל, לשוחח אתו „אישית" על מכלול הבעיות.

מה יש להסתיר?

נסיון להרחיק ככל האפשר מידיעת הציבור פעולות או מחדלים של העיריה עובר כחוט השני ביחסיה עם העתונות. חרף פניות רבות נמנע מהעתונאים לקבל באורח רשמי פרוטוקולים של ועדות עירוניות המטפלות בנושאים כמו כספים, תכנון ובניה, נכסים, מקרקעין, מיכרזים.

עירית תל־אביב איננה מוסד בטחוני, היא עוסקת בעניני יום־יום אפורים הנוגעים לכל אזרח, ולכל אזרח הזכות לדעת עליהם ולקבל הבהרות מדוייקות, בלתי מתחמקות, גם אם מבחינה תועלתית הללו עשויות להיות בלתי־נוחות לאבות העיר. התחמקות ראש העיריה מלהשיב על שאלות חשובות ביותר בנוגע לתכנית ל', הצלם של כל חברי ההנהלה במליאת המועצה בנושא זה והסכמתם להוריד מסדר היום הצעה לדון במתרחש בתכנית ל', מעידים כי ההבטחות שהופרחו ערב הבחירות על „צוות חדש" בראשות העיר, ראויות לגניזה בצד הבטחות רבות אחרות, האופטימיות לתקופת ערב בחירות.

המשמעת הקואליציונית והסיעתית במועצת עירית תל־אביב לא רק מגוחכת לעתים קרובות, כי אם גם מעוררת הרהורים נוגים ביחס לצרמאותם המחשבתית והביצועית של האנשים שהובאו להנהלה ב־1969 במסגרת „הצוות החדש" ליד יהושע רבינוביץ. איש מהם לא קם לתבוע עלבונה של תכנית ל' ולהתריע על המתרחש בה, איש מהם לא יעז להמרות פיו של ראש העיריה, גם אם בשיחות פרטיות רבים קובלים על סתימת הפה והעדר אפשרויות לפעול.

שיכוני תכנית ל' בצל ארובת רדינג [illegible]

צמד־צמיד
השקעה שהיא גם ביטוח־
ביטוח שהוא גם השקעה

כך או כך „צמד־צמיד" היא תוכנית אחרת. תוכנית שונה מתוכניות ביטוח־חיים שידעת עד כה. תוכנית בלעדית של מעוז חברה לביטוח בע"מ.

התוכנית החדשה של מעוז מאפשרת לך להבטיח את עתידך מבלי להשקיע סכומים גדולים. מחצית השקעתך (החל מ־50 ל"י לחודש) תהיה בביטוח חיים נושא רווחי הצמדה. בכך תהנו, אתה ומשפחתך, מהגנה כלכלית מלאה מיד עם התשלום הראשון. המחצית השניה תושקע ב„צמד" — קרן אגרות חוב צמודות בנאמנות של בנק לאומי לישראל. בדרך זו מובטחת לך השקעה נושאת רווחים נאים.

„צמד־צמיד" הוא מה שאנחנו קוראים השקעה שהיא גם ביטוח חיים וביטוח חיים שהוא גם השקעה.

פרטים נוספים והסברים מדוייקים תוכל לקבל אצל כל אחד מסוכני מעוז, בסניפי בנק לאומי לישראל ובסניפי בנק אגוד לישראל.

מעוז
חברה לביטוח בע"מ
מעוז למשפחה

תל־אביב: לילינבלום 36, טל. 59634/5/6/7 חיפה: דרך העצמאות 55, טל. 522266/7
באר שבע: דרך הנשיאים, בית רסקו, טל. 2183.

מחדלי הערכה ומודיעין בווייטנאם

סוכנות הביון המרכזית טוענת שהווייטנאמיזציה לא תפעל

מאת וויליאם פ. באקלי
מיוחד ל„הארץ"
מ„ניו־יורק טיימס"

ניו־יורק

שאלה שאני רוצה להציג: מדוע ידענו כל כך מעט? מדוע היה שיפוטנו לקוי כל כך? לפני זמן מה הודיע נשיא ארצות הברית לאומה האמריקאית ולעולם כולו, שהפלישה לדרום־וייטנאם תיהדף, וכי כך דעתו של גנרל אברמס, מפקד צבא ארה"ב בווייטנאם.

כיום הדרום וייטנאמים קרועים ושסועים כמעט בכל מקום. הכמויות העצומות של פצצות שממשיך חיל האוויר האמריקאי להטיל על צפון וייטנאם ועל חלק גדול מדרומה, משפיעות על הפסקת המיתקפה הצפון וייטנאמית כמו פיצוצים גרעיניים תת־קרקעיים באמצ'יטקה. הכל ארץ אחר כבר נפל בידי הקומוניסטים, השני עומד ליפול גם הוא. הפליטים נורמים מהערים בהמוניהם, כמו הסינים שברחו בשנות ה־30 מהיפנים. הצבא הדרום־וייטנאמי מתפורר, חטיבות שלמות וגדודים אינם אלא שמות המופיעים בעתונים. מדוע לא ידעה זאת ארצות הברית? מדוע לא הזהירה מפני הסכנה?

ישנן טענות רבות שאפשר להשמיע נגד ניכסון, אבל אסתפק בטענה פשוטה אחת: עם כל נסיונו, עם כל ידיעתו, כיצד הפגין קודמו תריסר פעמים אופטימיות שהיתה כה לא במקומה עד שדמתה להומור מקאברי, מה עשה כדי לבדוק ולתקן את הצינורות שבאמצעותם קיבל את המידע שלו?

האם זאת אשמתו של הגנרל אברמס, שמילא תפקיד זה עוד לפני שנבחר ניכסון. במה היו הערכותיו של אברמס בוטחות? האם שגה בדעתו על רוח הקרב של הדרום־וייטנאמים? אם כך הדבר, מדוע שגה? האם בהערכותיו התחשב כספיק בגורם המורל? ואם לא, מדוע? האם חקר מיניסטריון ההגנה את הענין, או שמשום קיבל את הערכותיו של המפקד בשדה הקרב? האם תרמה סוכנות הביון המרכזית את חלקה להערכות? בתחילת שרותו של ניכסון טענה שרות הביון המרכזית שהווייטנאמיזציה לא תפעל; האם נסתרו טענות אלה, ואם כן — על ידי מי. מה היו טענות־הנגד שהושמעו? מה היה הניתוח שנעשה?

או האם טעתה ארצות הברית בהערכותיה לגבי עוצמתה הצבאית של דרום־וייטנאם? הנשיא אמר שבאוקטובר 1971 גילו האמריקאים כי האויב מתכונן למיתקפה גדולה. האמנם ידעה ארצות הברית באיזה קנה־מידה מתכונן האויב? האם מודיעי הביון פעלו היטב? האם נאמדה כמות הציוד שפורקה מאניות המשא הסובייטיות? האם היה ידוע כמה הציוד שהובא? האם הוסקו מכך מסקנות לגבי השימוש העתיד בו? האם אירגן הצבא את מערכות ההגנה, ואם כן, האם עשה זאת ביעילות?

בשבועות הבאים יהיה על האמריקאים להתרכז בדברים רבים, הנוגעים לתוצאות המתרחש עתה בווייטנאם. אחד הדברים הוא המשגים המדהימים בחישובים האמריקאים. האמריקאים נשמעו כמו הצאר ניקולאי השני, שסכן בבטחון בפני אנשי החצר, כי הצי הקיסרי יביס את יפן תוך שלושה שבועות.

מדוע אין מפטרים גנרלים

כמה שגיאות נוספות נעשו, כמה טעויות נוספות בחישובים עליהם נשענים עכשו האמריקאים? כעת יושבים נציגים אמריקאים בהלסינקי ומנהלים שיחות עם הרוסים; האם צעדי ארצות הברית בשיחות היו על בסיס מידע של אותם אנשים אשר הרכיבו את המידע על וייטנאם? היא תגיע לכך שתפטר כמה גנרלים. ואם תעשה זאת ארצות הברית? כלום היא מפטרת אי־פעם גנרלים?

סנטור מקגאוורן אמר שמספר החיילים היום הוא חמישית בלבד כמספרם בתקופת השיא של מלחמת העולם השניה, ובכל זאת מספר הקצינים הגבוהים הוא כפי שהיה אז. כיצד היה הדבר? לינקולן מצא לנכון להחליף את הגנרלים שלו, מדוע לא נעשה הדבר כעת?

האם חייבת ארצות הברית לערוך לגמרי מחדש את שרותי המודיעין שלה? ומה בנוגע למיניסטריון החוץ? וכמובן, כה בנוגע לצבא.

יש אנשים רבים שישאלו שאלות טכניות קשות, לאחר שיכלו את אבדן דרום־וייטנאם ואת סבלם של אותם וייטנאמים שנלחמו, כיוון שנאמר להם בשרותי השידור כי ארצות הברית לעולם לא תפקיר אותם. האנשים שיציגו אותן שאלות, לא ינהגו בצבא בכפפות משי. יתכן מאד שגם לא יחסכו את שבט לשונם מהמפקד העליון. ואינני בטוח שעליהם להימנע מלעשות זאת.

היועצים האמריקאים מפנים מהעיר קואנג טרי לפני כיבושה

בחיפוש אחר ימות המשיח

מאת רוברט וואלטש

הסוציאליזם כחוויה דתית בעיניו של היסטוריון

[...]יוליוס בראונטאל, שמת בלונדון [...]בחג שעבר בגיל 81 (התמוטט ב[...] תוך כדי הכנות לנסיעה), היה [...]בין האחרונות אישיות רבת־[...]ילה בעולם הסוציאליסטי — כלד[...] בסוציאליזם מהזהר הישן, ש[...]נ שוב באופנה ברוב הארצות. [...]א לו שם של היסטוריון האינטר[...]יונאל בזכות הספר בשלושה כר[...]ם גדולים על תנועת הפועלים ד[...]הלית כאז מלחמת־העולם הרא[...]נה, כשבהרס ב־1914 השלום של [...]ליבראליזם הפרולטאריון של כל ה[...]מות. הכרך השלישי שהושלם ר[...]אם בגרמניה (ויצא בקרוב באנ[...]ית) מביא את הסיפור עד לפלישה [...]הסובייטית לצ'כוסלובקיה ב־1968.

הפלישה ההיא שמה קץ, לפחות [...]נית, ל„סוציאליזם בעל פנים הו־[...]ניים" (בצ'כוסלובקיה), עליו לחם [...]אונטאל כל ימי חייו. מ־1949 עד 19[...] היה הוא מזכיר האינטרנציונאל [...] השני), וב־25 השנים האחרונות [...]דיש עצמו לכתיבת ספרים רבים, [...]ין על תולדות האינטרנציונאל. שניים מבין ספריו האחרונים ב־[...]ני להזכיר כאן, משום שיש להם משמעות יהודית, היינו הביו־[...]אפיה של שלושה מנהיגים של הס[...]ציאליזם האוסטרי, ויקטור ופרידריך אדלר ואוטו באואר.

ידידי יהודי

בראונטאל עצמו היה סוציאליסט [...]וג מיוחד. אחד המעטים שמעולם [לא] הכחישו את מוצאם היהודי ואת [...]קתם לעם היהודי. זה היה דבר [...]יר בסוציאליזם האוסטרי, שבו גדל [...]ים. הוא אמנם נולד בווינה, אך [...]ביו נולד באודיסה וגדל בעיר ברודי [...]גליציה האוסטרית, עיר הגבול בין [...]סיה ואוסטריה, שרוב תושביה היו [...]ודים ושיגשגה הודות למסחר הג־[...]ל (ביחוד בבקאות וסחר פרוות) [...]יתה מרכז ההשכלה. משם לבירת [...]מדינה, כלומר לווינה, היתה הדרך [...]רה.

יש לנו תעודה אוטוביוגראפית [...]שובה מאד, שנכתבה על־ידי יוליוס [...]אונטאל בימי מלחמת־העולם הש[...]יה, כשישב בלונדון כפליט מפני [...]נאצים. הוא נתן לה את השם „תוך כדי ביקוש ימות המשיח"*). וכבר כותרת זו רומזת לעובדה שבשביל האיש, מדעת או שלא מדעת, היה קשר שלא ניתן לניתוק בין הסוציאליזם שלו והיהדות שלו.

בספר מרתק זה, בו מסופרת הדרך הרוחנית של חלק גדול של האינטליגנציה היהודית באירופה המרכזית (שרבים ממנה באו כן המזרח), יש גם משום דיוקן יהודי גדול. את האווירה בבית ואת אישיות אביו, שהיה יהודי אדוק והאמין בטמנו שהוא עם סגולה, ויחד עם זה היה שוחר מוסיקה הלהוט אחרי אופרות של ואגנר, מתאר בראונטאל תוך אהבה והבנה.

פרידריך אדלר

בין דת לדעת

אולם על בית־הספר היהודי (תלמוד־תורה) לשם הוא נשלח, אין לו זכרונות טובים. הוא הלך באותה הדרך כמו אלפי צעירים בווינה של התחלת מאה זו. ביניהם יוצאי גליציה רבים, שהשליכו מעליהם את „רצועות התפילין". אנו יודעים שהאינטליגנציה בווינה, סביב 1910 בערך, פנתה לאידיאלים חילוניים והיהודיים שבה נתפלגו לציונים ולסוציאליסטים. הסוציאליסטים פסלו את הציונות בכל תוקף, משום שלא רצו להסכים להפרדה בין יהודים ואחרים בתוך המחנה הקוסמופוליטי הסוציאליסטי. הם התנגדו להקמת „אומה חדשה" בעת בה המטרה היתה ביטול הבדלים לאומיים.

בראונטאל הצעיר נמשך על־ידי חבר למועדון הנוער הציוני ושם נהפך לציוני נלהב. קרא את כל הספרות הציונית והשתתף בפעולה. עד שפגש חבר אחד שהסביר לו את תורת המרכס ואת ההעבקות התוסישיים בדעות שכבשו אז את לבות הנוער. כה נהרסו הקוסמולוגיה התנ"כית, ובגיל 15 בערך נטש את אמונתו היהודית והמסר לגמרי למדע הטבע ולסוציאליזם. בו ראה עתה את הדרך לשיפור גורל האדם, לגאולת המקופחים, לשלטון הצדק ולהצלת המוסר. אולם גם בשלב זה, כשהקדיש את כל כוחו לפעולה נמרצת במפלגה הסוציאליסטית וביחוד לעבודה החינוכית שלה, לא שכח את דברי הנביאים בהם הוא מצא את הביטוי הראשון של דרישת צדק סוציאלי.

נגד הכנסיה הקתולית

בראונטאל הסביר לי בזמנו מדוע הוא נטש את הקהילה היהודית, אף־גם בלבו נשאר נאמן ליהדות. באוסטריה היה כוח הכנסיה הקתולית גדול מאד, היא השפיעה על הדרכי המדיניה בכיוון ריאקציוני והיתה המעצור הראשי בכל התקדמות סוציאלית. היא היתה אחד הגורמים שנגדם היתה מכוונת המלחמה הסוציאליסטית. הסוציאליסטים דרשו הפרדה בין כנסיה ומדינה, דגלו בנישואין אזרחיים (שבינתיים נקבעו בכל מדינה מודרנית). כדי להפגין את האנטי־קלאריקאליות שלה דרשה המפלגה מכל עסקניה — וגם כבה שזה ניתן לביצוע גם מסתם־חברים — שיסתלקו מכל ארגונים דתיים.

לפי החוק האוסטרי היה כל אדם חבר באיזשהו אירגון דתי, אולם בעידן הליבראלי ניתנה למבוגר הרשות לנתק את הקשר הזה על־ידי הכרזה ולהיעשות „נטול־דת". החברים הקתוליים צייתו לצו זה, לכן לא יכלו הסוציאליסטים היהודים להיכנע מצעד דומה לגבי הקהילה שלהם. בין כך היו רבים מהכנים להישאר מהכלם היהודי גם מרצונה התועשי. בשבילם היה זה צעד פחד־מאלי, ללא כשקל אישי. לא רבים היו המקרים הדומים לבראונטאל, שבשבילו גם כשאבדה לו האמונה הדתית, פרידה כן היהדות היתה בלתי־אפשרית בבחינה נפשית, למרות היותו הפרנסאלי. על דילאמה זו הוא מהודה באריכות בספרו הגיל, בפרק המוקדש לביקורו לארץ־ישראל ב־1935.

ביקור בארץ־ישראל

כבר קודם היו לבראונטאל קשרים אינטימיים עם מנהיגי פועלי־ציון והוא ראה עצמו קרוב אל הציונות הסוציאליסטית. ביחוד בימות הכלדשים הלואה, אחרי מלחמת־העולם השניה. בהגיעו ארצה ב־1935 קיבל את פניו ידידו מגיל זינגר, מנהיג לשעבר של פועלי ציון בווינה, והראה לו את הארץ ואת מה שנעשה בה. בין ידידים שלו היו גם אישים כגון ברל לוקר, שלמה קפלנסקי, שלום אדלר־יוהל, זלמן רובשוב (עתה זלמן שזר, נשיא המדינה).

הדרך על ביקורו בא"י, פרק 27 של הספר, נכתב כמו כל הספר באנגליה, בתוך מלחמת־העולם השניה, מתוך זכרון. בשעת הכתיבה היו כבר ידועים הפרטים על השואה, דבר שלמבטן חוזק את תודעתו היהודית. בהתלהבות הוא הגן על זכות העם היהודי למולדת וטען שאין כל כוונה לגזול את הערבים מאדמתם, אדרבא, ההתיישבות היהודית ופיתוח מדיני על הארץ ירחיב את אפשרות הקליטה ויהיה די מקום לשני העמים (זה נכתב ב־1945, לפני חלוקת הארץ). בתור אינטרנציונאליסט מושבע ראה בראונטאל במפעל זה צעד לקראת הקמת עולם של אחוות העמים.

ההתנקשות

גם בביוגראפיות שהוא כתב על שני האדלרים ועל אוטו באואר כוד־[...]כה גישה אוטוביוגראפית. שלושה האישים, מורים ונביאים, כבלו באותן בלתי־מודע מן התסביך היהודי שהם רצו להתעלם ממנו. בראונטאל היה פועל שעבד בקבוצות שהיות בשכר נמוך ורכש את כל השכלתו העצמה בתור אוטודידקט.

פרידריך אדלר היה הדמות המרכזית בבטשיה הגדולה באוקטובר 1916 כשהתנקש בחייו של ראש הממשלה האוסטרית הרוזן שטירק, לא רק לאות מחאה על המשך המלחמה אלא גם בכדי להתריע נגד המפלגה הסוציאליסטית שבראשה עמד אביו, ויקטור אדלר, משום שהיא תמכה במאמץ המלחמתי ובגדה בעקרון הסוציאליסטי האנושי. לפני בית־המשפט נשא אדלר נאום במשך 6 שעות שעשה רושם עצום. זה היה קול בודד למען אנושיה ושלום.

פ. אדלר היה סבור שעליו למות. ולמעשה הוא נדון לתליה. אולם פסק־הדין הוחלף למאסר 17 שנים באוסטריה „הדמוקרטית" היא של' מעשה היתה די ליבראלית. על־כל־פנים בהשוואה עם מה שבא אחר־כך בארצות אחרות. פרידריך אדלר שוחרר ב־1918 ואחר כך היה מזכיר האינטרנציונאל. בראונטאל מצטט את דברי אדלר בנאום בניו־יורק ב־1944 (הוא מת ב־1960, בגיל 81 כמו בראונטאל): „לכל אדם יש בתודעתו הפוליטית הנחות הנראות לו מובנות בעצמן, והינן זקוקות לראיה מדעית, הן דומות להוויה דתית, במובן הרחב של המושג דת. להבדילו מהכרה מדעית".

בשבילו זהו הסוציאליזם לא מבוסס על מדע מארכסיסטי, אלא היה הוויה רליגיוזית. הוא הדין אצל הרבים סוציאליסטים רבים מאותו הדור. וביחוד היהודים ביניהם, שהעבירו את האינטנסיביות שהיתה לאבותיהם בדבקותם הדתית אל האידיאל הסוציאליסטי. זוהי הגרסה היהודית של סוציאליזם ומשום כך הם דבקים בו למרות אכזבות רבות ובניגוד לנסיון המציאות. בראונטאל היה סוציאליסט כזה וגם יהודי נאמן. הוא היה אדם נחמד ובעל לב חם. אידיאליסט עקיב. כל ימי חייו התהלך בביקוש ימות המשיח. קשה לתפוס שהוא איננו.

*) In Searrh of the Millennium, London 1945.

כשלון למפסידים ולמנצחים

משמעות הצלחת הלייבור בבחירות לרשויות המקומיות

מאת אלף שם
סופר „הארץ" באנגליה

לונדון

הבחירות לרשויות המקומיות שהתקיימו השנה השלימו את התמונה המפליגה לטובת הלייבור בשלטון המקומי. כמעט כל הערים הגדולות והבינוניות נמצאות עתה בשליטתו, כך שנתהפכה המגמה שהחלה באמצע שנות ה־60 וגרמה לשלטון השמרנים בכמעט כל הרשויות המקומיות כחוץ לווילס ולסקוטלנד. (חוץ מאשר ללונדון רבתי נערכות בחירות למועצות המקומיות אחת לשנה לגבי שליש מן המושבים, כך שאותם מושבים עליהם נערכו הבחירות השנה היו נושא לבחירות קודמות ב־1969, שהיתה שנה טובה לשמרנים).

המגמה היתה פחות או יותר אחידה בכל רחבי הארץ ומכאן מסתבר שתוצאות ההצבעה לשלטון המקומי נקבעות עתה כמעט באותן בלעדי על ידי עמדת הציבור כלפי הממשלה והאופוזיציה — ללא התחשבות בבעיות של שלטון מקומי, או בבעיות השגיה של הרשות המקומית המדוברת. כרגיל, הביעו גם הפעם שתי המפלגות סיפוק רב מן התוצאות: הסוציאליסטים בשל השגיהם, השמרנים משום שהמפלה נגדם עלולה היתה להיות גרועה יותר.

צודקים השמרנים כשהם מייעצים זהירות בפירוש התוצאות הבאות של הבחירות הבאות לפרלמנט — לאור תוצאות הבחירות שנערכו עתה. קודם כל, מאז גמר מלחמת העולם השניה מעלות בדרך כלל בחירות לרשויות המקומיות תוצאות שליליות לגבי המפלגה הנמצאת בשלטון. מפלגת הלייבור, אחרי נצחונה ב־1945, איבדה הרבה רשויות מקומיות, וחזרה והשיגה רוב כשאיבדה את השלטון ב־1951. בתקופת השלטון השניה של הלייבור (1964—1970) חזרו הרשויות המקומיות לשליטת השמרנים. על כן יהיה זה בלתי־נבון לייחס לתוצאות הבחירות השנה חשיבות רבה מדי לטווח הארוך. אך אפשר לומר בביטחה כי שליטת הלייבור בשלטון המקומי תכביד עתה על הממשלה השמרנית.

שכר דירה נתמך

הבעיה הראשונה תהיה בעיית השיכון. הלייבור דוגל באופן מסורתי בשיכון מטעם הרשויות המקומיות, בשכר־דירה נמוך, תוך סובסידיות ממסים עירוניים וממשלתיים. עתה מעבירים השמרנים דרך שלביה האחרונים הצעת חוק, האומרת להעלות במידה ניכרת את שכר הדירה בשיכונים של הרשויות המקומיות, חוץ מאשר לגבי דיירים עניים באמת.

חלק גדול מדעת הקהל תומך בכך. ככלות הכל, בשיכונים של הרשויות המקומיות חי רק שליש אחד מן האוכלוסיה, ושני השלישים שאינם חיים בהם מוכרחים בכל זאת לשלם סובסידיה לדיירי שיכונים אלה. העובדה שרבים מאותם דיירים הם במצב כלכלי שפיר, וידם משגת רכישת מכוניות חדשות כשיחד עם זה הם מקבלים סובסידיות, מעוררת טינה.

אך הרבה רשויות מקומיות שבשלטון הלייבור התחייבו להתנגד לחוק. במקומות בהם דיירי שיכונים של הרשות המקומית מהווים אחוז גבוה מאוד, לא יהיה כל קושי להתנגד לחוק, מועצות אחרות יכופו את עצמן, בין מתוך חוסר־רצון להסתכסך עם הממשלה, בין מתוך שיקול שתוך שנתיים עלול להשתנות בלאו הכי הלך־הרוח בקרב הבוחרים, בדרג המקומי והארצי כאחד.

מפה חדשה

בשנה הבאה ייערכו בחירות לרשויות המקומיות החדשות שיקומו כתוצאה מארגונו. המשורטט מחדש כל מפת השלטון המקומי מחוץ ללונדון רבתי. הרשויות החדשות ייבחרו באביב ובקיץ כבה החדשים של דרקים עם הרשויות הישנות יקבלו המועצות החדשות את הצבעים לידיהן. היתחזק או שייחלש הלייבור כתוצאה מכך? כנסים הם אלה המסתכנים לנחש את הדבר, אף כי הלייבור הוא עתה בהלך־רוח אופטימי.

בעוד שנתיים בקירוב יגיע תור הבחירות לפרלמנט. גובה צירוף התוצאות של משאלי דעת הקהל מזה והבחירות לרשויות המקומיות מזה, רחוק כן הדעת שיקיים ראש הממשלה את הבחירות לשנה זו. מובן שהלייבור מקווה לשוב לשלטון בעקבות הבחירות. מנהיגיו הבטיחו לבטל את החוקים החדשים של הממשלה בדבר שכר הדירה בשיכונים של הרשויות המקומיות, אך התחייבו להחזיר את המצב לקדמותו.

החוקים הוכנו עוד בימי שלטון הלייבור

הבקיאים בנושא יודעים מן הסתם, כי חלק הגון כן החוקים הממשלתיים הנוכחיים בקשר לשיכון הוכנו תחת שלטון הלייבור, על־ידי פקידי הממשלה. אף כי פני הדברים היו שונים לוא חזר הלייבור לשלטון ב־1970, הם לא היו כה שונים מן החוקים השמרניים כפי שעלולים להבין אנשים תמימים על־פי נאומים של עסקני הלייבור המגיבים על חוקיה המוצעים של הממשלה.

באשר לשאר, יחזרו הרשויות המקומיות שעברו עתה לשלטון הלייבור, על התלונות שהיו להן בימי השלטון השמרני: שהממשלה המרכזית נוטלת מהן את סמכויותיהן, משעבדת אותן שיעבוד מופרז לפיקוח של פקידי ממשלה, מטילה עליהן חובות חדשים, ויחד עם זה איננה מספקת להן מקורות הכנסה נוספים.

מנהיגים מן השלטון המקומי ממחנה הלייבור יתפרצו נגד מיניסטרים שמרניים תוך פחות מעצורים משהיו מתפרצים, בשל אותן פעולות עצמן, נגד מיניסטרים משלהם. אך קשה להניח שהדבר ישנה את המגמה לשיעבוד הגובר והולך של השלטון המקומי לפיקוח המרכזי, בו בבד עם עליית ההוצאות של השלטון המקומי.

השלטון המקומי נחלש

מה שהשלטון המקומי גדל יותר, הוא נחלש יותר מבחינה פיננסית ופוליטית. כיוון שהשלטון המקומי גדל מהר יותר תחת שלטון הלייבור מאשר תחת השמרנים — מפני שהוא המכשיר העיקרי של מדינת הסעד — הרי נובע מכך שתהליך שיעבודו של השלטון המקומי הוא מהיר יותר תחת שלטון הלייבור.

יש עסקנים החשים בכך, ומכאן שאלה המעוניינים ביותר בשלטון מקומי אינם חוגגים את נצחונות הלייבור בשמחה כה רבה כפי שהיו עושים לפני כמה שנים. תגובות המטולטלת גרמו להם למטאליזם כלשהו. איש איננו מאמין אמונה שלמה שאמנם התקדמו באמת התקדמות ניכרת לעבר עולם שכולו טוב. טוב לפי שעה שהשלטון חזר לידינו, אך מה בדבר השנה הבאה, חברים? בעוד 10 שנים, היישאר בכלל שלטון מקומי כלשהו?

המצביע מושפע מפוליטיקה ארצית

הגורם מכל לגבי מפסידים ומנצחים כאחד היא ההכרה שלמעשה אין כל קשר בין השגיהם כמנהלי עריהם ובין הפסדיהם או השגיהם בבחירות. אם ניהלו את הערים טוב או רע, אם בתור אופוזיציה היו קונסטרוקטיביים או הרסניים — הדבר לא השפיע על תוצאות ההצבעה, כי הללו נקבעו על־פי מגמות ארציות, על־פי הערכות מה מידת כשרונה ויכולתה של ממשלת אדוארד הית.

אין בכך כדי לסייע למוראל העסקנים בשלטון המקומי — אנשים המתוסכלים בלאו הכי, כיוון שנראה כי המרכז מכרסם יותר ויותר בסמכויותיהם. לפי שעה קודר הלך־הרוח בקרב השמרנים כפליים כיוון שהם סבורים שממשלתם שלהם עצמם גם נוטלת מהם את סמכויותיהם וגם גרמה להם לאבדן הרוב שלהם ברשויות המקומיות בשל ניהולה הגרוע את העניינים הארציים. אנשי הלייבור בשלטון המקומי נהנים באותו זמן מהתרוממות־רוח של נצחון; אך מ־[...] התה לפני השטח חשים גם הם שזמנם מתקרב לקיצו.

להשכרה בשכר חודשי

1) דירות 2, 3, 4 חדרים, חדשות, וריקות בסביבת כיכר המדינה צפון הישן.
2) 2 דירות מנות חדר אחד מרוהטות מלא + טלפון. בסביבת כיכר דיזנגוף.
3) 14 חדרים + טלפון, קומה שניה בסביבת מלון דן.

לפנות:
ה. ברנר בע"מ
רח' זמנהוף 9, ת"א
טלפון: 223224/5
4.30—6.00 8.30—12.30

הידעת כי

גם אתה
זכאי להנחה ניכרת מדמי המנוי.
ראה מודעה בעתון בעמוד 19
הארץ

קונה רציני

מעוניין במגרש בגודל 10—8 דונם
בסביבות פתח־תקוה, רמת־גן, תל־אביב, גבעתיים.

המטרה:
בניית בית־חולים פרטי
למחלות כרוניות.

אפשרות של שתוף בעל המגרש כשותף בעיסקה הנ"ל.
בהצעות רציניות (בלי מתווכים) נא לפנות לת.ד. 1021, ר"ג
סודיות מובטחת

מבצע פרסים גדול

* טיסה לשארם־א־שייח וחזרה
* 8 טיסות בשמי הארץ

יוגרלו בין החותמים על מנוי שנתי ל־ ביעף

במבצע המנויים הנערך בשתוף עם החברות
ארקיע וכימאויר

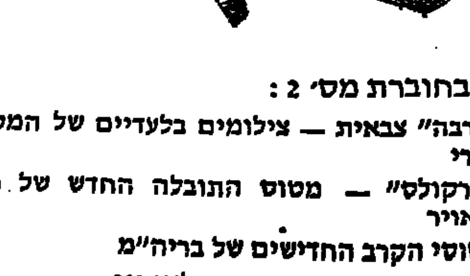

קרא בחוברת מס' 2:
* "ערבה" צבאית — צילומים בלעדיים של המטוס בירי
* "הרקולס" — מטוס התובלה החדש של חיל האויר
* מטוסי הקרב החדישים של בריה"מ
* עמוד צבעוני בפנים החוברת לאיסוף
* מדורים בנושאי חלל, טיסנאות, היסטוריה של התעופה בארץ, חידון זהוי ועוד...

לכבוד
"ביעף"
ת.ד. 16368,
תל־אביב

נא לצרף אותי כמנוי של כתב־העת לתעופה וחלל — „ביעף" לתקופה של שנה (6 חוברות) החל מחוברת מס' ___ מצ"ב סך של 12.50 ל"י בהמחאה/בהמחאת דאר.

שם משפחה ___ שם פרטי ___
גיל ___ רחוב ___ מס' ___
עיר ___ מיקוד ___
בכבוד רב,
חתימה ___ תאריך ___

פרסום ניב

אמריקה

תגלה אותך ברגע שתגיע אליה

גלה את אמריקה בדרך הנעימה והמעניינת ביותר
לניו־יורק, בופלו, שיקגו, לאס־וגאס, גרנד־קניון, לוס־אנג'לס,
סאן־פרנציסקו, וושינגטון ו...לונדון.

32 יום־4399 ל"י עד 4629 ל"י (בתוספת 420$)*

המחיר כולל:
* כרטיס טיסה קבוצתי תל־אביב—ניו־יורק—תל־אביב.
* טיסות בתוך ארה"ב.
* מס נסיעות ומס קצוב (בתוקף ל־1.1.72).
* 19 לילות אכסון בבתי מלון לתיירים — 2 מיטות בחדר + שרותים צמודים.
* סיורים בלווית מורי דרך מקומיים.
* מלווה ישראלי.

• לבעלי חשבון מטבע זר רשמי.
• מותנה במינימום 15 משתתפים.

סיורים יוצאים	חזרה
1.6.1972	3.7.1972
6.7.1972	7.8.1972
27.7.1972	28.8.1972

פנה לסוכן הנסיעות שלך או לאחד ממשרדינו.

KLM
תל אביב, רח' בן יהודה 35
ירושלים, רח' יפו 33
חיפה, רח' הבנקים 3

נא לשלוח לי את עלונכם אודות
הסיורים לגילוי אמריקה
השם ___
הכתובת ___
___
הסוכן שלי ___

هكذا من الأصل

هكذا من الأمل

הצבי מדבר במקום לרוץ

הסברים ותרוצים על מחדלים והזנחה בשרותי הדואר

שקי דואר מצטברים בשרותי הדואר

מאת מתי גולן

הישגו הנכבד ביותר של שר ה־תקשורת מר שמעון פרס בתחום שרות הדואר הוא ללא ספק העלאת רמת הנימוקים והסיבות להידרדרותו של שרות חיוני זה. אודה ולא אבוש: גם אני הייתי בין אלה שנימוקיו ו־הסבריו של השר הרשימו אותי. כחו הרטורי של מר פרס הצליח להשכיח ממני את המכתבים שהגיעו אלי ב־איחור של ימים ושבועות או לא הגיעו כלל. בלבי נדתי לשר המסכן, הדיי־הביצועיסט המנסה להילחם בגלית של בעיות אוביקטיביות בלתי ני־תנות לפתרון.

עד שבא הדו"ח האחרון של מבקר המדינה ופקח את עיני לראות שב־ניגוד לדוד המלך ניסה פרס להביס את גלית לא בקליע אלא בהבל־פיו. אך בניגוד לדוד המלך לא הצליח השר בביצוע המשימה.

מחדלים, אדישות, הזנחה

מסקנות המבקר הסירו את עטיפות ההסברים והנימוקים אחת־אחת וגילו מחדלים, אדישות, הזנחה וקפיאה על השמרים. המבקר אמנם הסכים, כי יש בעיות של כוח אדם, אבל הוא מצא שגם במסגרת הנתונים הקיימים לא רק שלא נעשה די, אלא שלא נעשה מאמץ בעל משמעות לנצל את היש. בעדינות ובאלגנטיות קבע ה־מבקר שהצבי מדבר — במקום לרוץ.

הלכתי אל מנכ"ל משרד התקשורת מר שמחה סורוקר, כדי לשמוע את תגובותיו לדו"ח המבקר. במקום תגו־בות זכיתי שוב להרצאה מקיפה על הקשיים הניצבים בפני האחראים. עם זאת הודה מר סורוקר כי את דו"ח המבקר לא קרא. פשוט לא היה לו זמן לכך. למרות זאת לא היסס להצ־היר, כי המבקר אינו מבין את ה־בעיות.

בפגישה נכח גם המנהל היוצא של שרותי הדואר מר אלפרד רנן וסגנו מר יצחק זמל. רק בתום הרצאתו של מר סורוקר הצלחתי להגניב כמה שאלות־ביקורתיות.

התשובות שקיבלתי היו טיפוסיות:

ש: המבקר קובע כך: משרד ה־תקשורת שם לו מטרה שרמת השרות תהיה כזאת שדבר־דואר המושם ב־תיבה לפני שעת הריקה האחרונה יגיע ליעדו למחרת היום. המשרד אינו עומד במשימה זו.

סורוקר: היום מחלקים כ־1.4 מיל־יון דברי דואר. צריך להבין את משמעות ההיקף הזה. היקף זה הולך וגדל והוא אינו מדביק את שיעור התפוקה שניתן להוציא מהעובדים.

ש: אם כך — האם אתם מוכנים לצאת בהודעה לציבור — כי אינכם מסוגלים לעמוד במשימה?

ת: שקלנו יציאה עם הכרזה כזאת. אולם לדעתנו אנחנו עומדים במשימה זו בשיעור של 80 אחוז. לגבי 20

שמחה סורוקר

אחוז המכתבים המתאחרים אין לנו תשובה.

כאן שוב, זכיתי בהרצאה על קש־יים בכוח־אדם, על אדישות הציבור וכו'. זכיתי גם בדבר נוסף: סיפור על תכניות הנשמעות כחזון אחרית־הימים. מר סורוקר סיפר על הכוונה להנהיג תאי־דואר בשכונות חדשות; שיפוץ שתי מכונות מיון חדשות ועוד.

תמוהה ביותר היתה התלונה של מר סורוקר על התרבות דברי הדואר. הוא סיפר, ביותר משמץ של רוגז, שהמיכון גורם לעליה גדולה במש־לוח דברי דואר וכי מוסדות משתמ־שים בדואר למטרות התרמה.

חזרתי לשאלות: המבקר כותב ש־כשליש מדברי הדואר בירושלים מגי־עים באיחור.

רנן: האיחור אינו נובע ממיון אלא מחלוקה. המיון בירושלים הוא היום מלא ואין איחורים.

ש: מדוע, אם כן, קיבלתי אתמול מכתב שלפי חותמת הדואר נשלח לפני שבועיים? האם יתכן איחור כזה רק בגלל חלוקה?

רנן: לא. זה נראה דבר יוצא־דופן.

המציאות לועגת לסטטיסטיקות

האמת היא שבירושלים יוצא דופן הוא המכתב המגיע בזמן ליעדו. ל־תושבים רבים בעיר יש סיפורים על מכתבים, עתונים ושאר דברי־דואר המגיעים ליעדם שבועות לאחר הי־שלחם. אנשי הדואר, ואפילו המבקר, מדברים במונחים של אחוזים אולם בירושלים לועגת המציאות לכל הסט־טיסטיקות. כאן, בעיר הבירה איבדו תושבי העיר את שארית אמונם ב־דואר. מר רנן טען, כי יש כאן אשל־יה של אנרכיה, מכיוון שדי בכך שהדואר יאחר באיזור אחד, כדי ש־הצעקה תיצור רושם מוגזם. טענה זו מוכיחה עד כמה מנותקים האחראים מהמציאות.

רק לגבי המיקוד מודים המנכ"ל ועוזריו שנעשתה טעות. הם אומרים שהפעלת השיטה נעשתה בחפזון ו־היה צורך להכות עד כשנתיים. אד־לם בכל זאת, מדוע אין אפילו מש־רדי הממשלה משתמשים במיקוד? יותר מכך: מדוע אין משרד התק־שורת עצמו מפעיל את השיטה ב־מכתבים היוצאים? כיצד ניתן לצ־פות שהשיטה תחדור לתודעתו של האזרח כאשר משרד התקשורת עצמו מפגין זלזול לגביה?

על שאלות אלה לא קבלתי תשו־בות, פרט לטענה שגם במדינות אחרות חלפו מספר שנים עד שה־שיטה פעלה ללא פגם.

דיברנו על מחדלים נוספים שהע־לה המבקר, אולם אין טעם לפרטם. עובדה היא ששרותי הדואר הצליחו לטעת באזרח הרגשה של אדישות. פעם היה האזרח נוהג להתלונן. ה־יום הוא התעייף מתלונות. כאשר מישהו מעוניין שדבר־דואר חשוב יגיע ליעדו בדחיפות הוא משתמש באמצעי משלוח אחר. יותר מכל עייף האזרח משמיעת הסברים ונימוקים.

בשנות השבעים של המאה העש־רים מגיע לאזרח הישראלי לצפות לכך שיקבל את מכתביו למחרת ה־יום בו נשלחו. המבקר קבע שניתן לעשות זאת גם בנתונים הקיימים. עתה צריכים שר התקשורת ועוזריו להטמין במגרה את כל נאומי ה־הסברה ולשלוף במקומם תכניות־פעולה מיידיות. נראה כי לציבור, נמאס כל הענין הזה.

התמודדות בבית־לחם

צעירים החלו לתפוס עמדות ✶ אין לצפות לשינוי מהותי

מאת כרים עודד

בית־לחם נמנית עם הערים הקדו־מות ביותר בארץ. שמה מפורסם ב־עולם בעיקר בקרב הנוצרים. כנסית המולד שהוקמה בה מושכת אליה המוני צליינים ותיירים. עובדה זו היא הגורם לכך שאוכלוסית העיר בדרך כלל היתה בעלת רוב נוצרי.

בעיר מתגוררים כיום כ־16 אלף תושבים. אולם בני בית־לחם רבים פזורים במדינות שונות ביבשת אמ־ריקה ומונים כ־25 אלף איש. רובם מקיימים קשרים טובים עם עירם.

מועצת העיריה הראשונה הוקמה בבית־לחם בימי השלטון העותומאני ב־1872. בראש תשעת חברי המועצה הראשונה עמד מיכאיל אבו סעדה שזכה לתואר „האזרח הראשון" ב־עיר. מאז ועד היום התחלפו כ־18 נכבדים באותו התפקיד. אולם העיר הקדושה לא ראתה מעולם התמוד־דות מרה ומחלוקת כה חריפה בנו־גע לנכבד שיעמוד בראשה, כפי ש־ראתה בימים אלה. לא מן הנמנע, כי הסיבה לכך היא השיטה הדמוקרטית שהונהגה באחרונה לגבי בחירתו של ראש העיריה.

ברוב המקרים הקודמים חסך ה־משטר הקיים מהנכבדים את המא־מצים בכך שמינה לתפקיד זה את הנבחר שעמד בדרישות מבחינת הש־קפתו של המשטר. אולם עתה שונה המצב. הממשל הצבאי החליט למנות לראשות העיריה את הנבחר המרכיב את הקואליציה הרחבה ביותר. משום כך החלו חלק מהנבחרים להתמודד על תפקיד זה, כשכל אחד מהם רו־אה בעצמו את האיש המתאים. הת־מודדות זו היא שהביאה לכך שחברי מועצת בית־לחם לא הצליחו להגיע לידי הסכם, למרות שיותר משבוע ימים חלף מאז הבחירות.

הצלחה למשכילים צעירים

אחת התופעות המעניינות בעקבות הבחירות שנערכו באחרונה היא ה־עובדה שבחלק מערי יהודה צברו

אליאס בנדק

משכילים צעירים אחוז גדול מקולות המצביעים. הדבר בלט באל־בירה, שם הצליח ראש העיריה והצעיר עבד אל־ג'ואד צאלח לצבור מספר קולות מכסימלי (1318 קולות מתוך 1529 מצביעים). גם ברמאללה ובבית־לחם הצליחו שני צעירים, שעד ל־בחירות לא היו מעורבים בחיים ה־צבוריים, להגיע למקום הראשון. ה־זוכה הראשון ברמאללה מר כרים כלף בן ה־35, המכהן כתובע כללי בעיר, אף הצליח למקד סביבו שבעה מחברי מועצת העיריה ולזכות ב־ראשות העיר, למרות התנגדותו של ראש העיר היוצא מר כליל מוסא.

בבית־לחם הצליח המורה בן ה־41 אברהים אבו חמד, בוגר אוניברסי־טת קהיר, לקבל את מספר הקולות הגדול ביותר, למרות גישתו למערכת הבחירות כמועמד עצמאי, שעה ש־שתי רשימות בעלות משקל התמודדו בבחירות. האחת היא רשימתו של ראש העיר שמת ימים ספורים לפני הבחירות, אשר זכתה בארבעה מוש־בים במועצה; השניה היתה רשימתו של שר הפיתוח הירדני לשעבר וראש עירית בית־לחם לשעבר מר איוב מוסלם, אשר זכתה בשלושה מוש־בים במועצה.

לא מן הנמנע, כי תופעת הצלחתם של צעירים משכילים מעידה על נקודת מפנה חשובה לגבי ציבור ה־תושבים והבוחרים. כי הרי טבעי הדבר שדעת התושבים משפיעה על גיבוש עמדתם של הבוחרים (הם מהווים כ־10% מכלל התושבים) ל־גבי מועמד זה או אחר. נקודת־מפנה זו מוכיחה, כי לתושבים נמאס מהמנהיגות המסורתית והם החלו לפנות לצעירים שאותם הם רואים כמוכשרים יותר.

למרות העובדה שברוב הערים ב־יהודה, וגם בשומרון לפני כן, הצ־ליח הנבחר הראשון ללכד סביבו קו־אליציה ולזכות בראשות העיריה, אין סיכוייו של מר אבו חמד כך, כפי הנראה עד כה. הדבר קשה לגביו כיוון שהמתחרים בו הם שני נכב־דים בעלי משקל העומדים בראש רשימות ולא־דווקא עצמאיים כמותו.

השפעת מותו של בנדק

המתחרה הראשון, אליאס פריג', היה השני במספר ברשימתו של ראש העיריה המנוח אליאס בנדק. הוא גם מכהן כראש לשכת המסחר בעיר וחבר מועצת העיריה היוצאת. בנוסף לזה ולמרות היותו במקום השלישי מבחינת מספר הקולות, הוא עומד בראש רשימה בת 4 נבחרים. השני הוא איוב מוסלם, ראש עירית בית־לחם בשנים 1958—62 ושר הפיתוח הירדני לשעבר, העומד עתה בראש רשימה בת שלושה חברים.

נשאלת השאלה מה מידת ההשפ־עה שהיתה למותו של ראש העיריה הקודם אליאס בנדק, ימים ספורים לפני יום ההצבעה על הבחירות? רוב המשקיפים משוכנעים, כי אם ארבעה מרשימתו הצליחו להגיע ל־

תושבי בית לחם בעת הבחירות

מועצה ודאי שאף הוא היה מצליח ובמספר קולות ניכר. לולא מותו, כך מעריכים, היתה רשימתו זוכה בחמשה חברים לפחות מבין התשעה במועצה.

מר מוסלם שולל טענה זו ואומר, כי מותו הפתאומי של בנדק, ימים ספורים לפני הבחירות, עורר מעין רגש אהדה כלפיו בקרב התושבים. דרך המוצא של רגש אהדה זה באה לידי ביטוי בהצבעה עבור יורשיו. מר מוסלם טוען עוד, כי לא מן ה־הכרח שרשימתו של בנדק היתה מצ־ליחה בצורה מוחלטת, אילו נשאר בחיים.

אין אפשרות לחזות מי משלושת המתמודדים מסוגל לשרת את העני־נים הצבוריים הפנימיים בבית־לחם טוב מאחרים. אולם דבר אחד ברור והוא: עמדתם ביחס לעניני חוץ. ידוע שבנדק המעיט מאד להכניס את עצמו בעניינים פוליטיים והצליח להסתדר עם כל הצדדים. הוא רכש בעת ובעונה אחת את אהדתם של שלטונות ירדן ושל הממשל הצבאי.

קשריה עם ירושלים וראש עירייתה היו מן הטובים ביותר. למרות זאת לא גונה כבוגד, לא מצד ארגוני ה־חבלה ולא מצד ירדן. זכורה היטב הצהרתו המפורסמת של בנדק, כי מאז ותמיד בית־לחם היתה קשורה בירושלים. זה אירע לפני מספר שנים, כאשר הועלתה הדעה לצרף את בית־לחם לאזור חברון.

הבאים אחריו ברשימתו תמכו ב־דעתו זו באופן מוחלט. מר איוב מו־סלם היה בשעתו בין היוזמים ל־החתמת עצומה שמחתה על הכוונה לספח את בית־לחם לחברון וקבעה, כי העיר תשאר מלויה בירושלים כפי שהיתה תמיד. מר מוסלם אמר לי, כי גם בימי השלטון הירדני הו־עלתה הצעה כזו והוא פעל רבות להכשלתה.

תושבי בית־לחם על כל שכבותיהם והשקפותיהם רואים בעירם עיר קודש המארחת עשרות ואולי מאות צליינים ו־תיירים מדי יום. על כן יש ל־הבטיח לה את השלווה, היופי וה־תכנון הדרושים לעיר מסוג זה. ה־התמודדות על ראשות העיר לא תח־רוג ממסגרת היריבות האישית ואין ב־בחירתו של נבחר זה או אחר להביא לידי שינויים כמותיים בקוי היסוד של העיר במישור המדיני.

האנציקלופדיה העברית

המרכז: רמת־גן, דרך ז'בוטינסקי 21, טלפון 3—734202
סניף ראשי: תל־אביב, רחוב הרצל 2, טל. 56628

הופיע כרך כ"ד

העורך הראשי: פרופ' יהושע פראוור
ערכים: מעאויה — נזיקין

מן הערכים החשובים שבכרך: מצרים, מקרא, משנה, מתמטיקה, מרוקו, נובל (עם רשימה מלאה של מקבלי הפרס), נורבגיה ועוד.

כרך כ"ה נמצא בשלבי עבודה מתקדמים

הצטרף אל רבבות חותמי האנציקלופדיה העברית

מחיר החתימה על 32 כרכים — 1344 ל"י
תנאי התימה נוחים

אוניברסיטת הנגב

מודיעה

על פתיחת קורס הכנה לבחינות המיון

למדעי הטכנולוגיה

(מסלול מיוחד)

שתתקיימנה בדצמבר 1972

ב־2.7.72, תיפתח מכינה מרוכזת.
הלימודים יתקיימו יום וערב, חמישה ימים בשבוע וימשכו 5 חדשים. המכינה נועדה לבעלי תעודת בגרות ריאלית וביולוגית,וכן לבעלי תעודת גמר מבית ספר תיכוני מקצועי 4 שנתי המקנה זכות כניסה לטכניון.

מקצועות הלימוד	מס' שעות משוער	שכ"ל *
מתמטיקה	275	300.— ל"י
פיסיקה	275	300.— ל"י
אנגלית	50	100.— ל"י
כימיה	50	100.— ל"י

* בנוסף ל—25 ל"י דמי הרשמה. קיימת אפשרות להרשם לקורס אחד בלבד.

ההרשמה: חיילים משוחררים יירשמו באמצעות היחידה להכוונת חיילים משוחר־רים, רח' אבן־גבירול 12, תל־אביב. אזרחים יפנו בכתב למדור רישום לכינות, אוניברסיטת הנגב, ת.ד. 2053, באר־שבע או אישית לחדר 25, מלון עין גדי (לשעבר). שעות קבלת ימי א'—ה' (בלבד) בשעות 10—13, 14—16.

קורסים בכתב

מ־א (אנגלית) עד ת (תכנות מחשבים)

אם רוצה אתה ללמוד אנגלית על בוריה; או לרכוש מקצוע מבוקש ומכניס; או להשלים את השכלתך הטכנית ומסחרית או אם בכוונתך לגשת לבחינות הבגרות, אנו הכתובת עבורך! שיטת הלימוד היעילה שלנו בכתב תוכננה במיוחד לתנאיך ולדרישותיך המקצועיות. ללא הוצאות על נסיעות לבי"ס, על ספרי לימוד ועל מורים פרטיים, תוכל עתה להגשים את תוכניות לימודיך בביתך ובזמנך הפנוי, בתנאי תשלום נוחים ביותר (התודש ניתנת הנחה מיוחדת של 20% ו־25% לחיילים, למשלמים מראש).

לקבלת פרוספקט חינם ופרטים מלאים, סמן ב־X את הקורס המבוקש ושלח את התלוש בהקדם.

מדעי המסחר	טכנאות והנדסה	השכלה כללית ושפות
☐ הנהלת חשבונות	☐ בנין	☐ בחינות מוקדמות
☐ מנהלי חשבונות מדופלמים	☐ מכונות	☐ בחינות בגרות
☐ פקידות כללית	☐ חשמל	☐ בחינות מיון לטכניון
☐ ראית חשבונות	☐ רדיו	☐ בחינות מלואים
☐ כלכלה ומשק	☐ שרטוט בנין	☐ פסיכולוגיה למורים
☐ ציור וגראפיקה	☐ שרטוט מכונות	☐ אנגלית
☐ קורספונדנציה מסחרית	☐ רדיו מעשי	☐ עברית
☐ מזכירות	☐ אלקטרוניקה	☐ ערבית
☐ תמחיר	☐ טלביזיה	☐ צרפתית
☐ ארגון וניהול	☐ G.C.E.	☐ רוסית
☐ בנקאות	☐ תכנות מחשבים (בשפה האנגלית)	☐ גרמנית
☐ עתונאות	☐ חשמלאי מוסמך	☐ כתיב עברי
		☐ Cambridge Proficiency

שמי ______ כתובתי ______

מבצע לעידוד הלימודים בקיץ 1972
1. 25 קורסים חינם יוגרלו בין התלמידים החדשים.
2. 35% יוחזרו ע"י משרד העבודה לבוגרי הקורסים הטכניים.

המכללה העברית להשתלמות בכתב

ירושלים: בן־יהודה 2, ת.ד. 1259 | תל־אביב: פינסקר 2, ת.ד. 4637 | חיפה: בלפור 9, ת.ד. 4123

המכונים הבריטיים

ירושלים

עירית ירושלים

קורס השתלמות ועבודה קבועה

כעוזרים למפקחי בנין

עירית ירושלים מודיעה על פתיחת קורס עתודה לעוזרים למפקחי בנין בירושלים.

מטרת הקורס להכשיר עובדים להפקיד עוזר מפקח בנין במחלקת מהנדס העיר ויצירת עתודה של בעלי מקצוע בתחום הפקוח על הבניה.

בוגרי הקורס יועסקו בעיריה והעמדתה בפניהם אפשרויות קידום והשתלמות במקצוע הפקוח והטכנאות.

הקורס יפתח בתחילת חדש יולי 1972 וימשך כחודש ימים. בתקופת הקורס יקבלו המשתלמים —600. ל"י לחודש.

כמועמדים יתקבלו בעלי השכלה של 10 שנים לפחות, יועדפו בעלי השכלה תיכונית מלאה או מקצועית.

פרטים נוספים וטפסי הרשמה ניתן לקבל בלשכת מנהל שרות העיריה, רח' יפו 22 חדר 23 בשעות העבודה.

ההרשמה תסגר ביום 26.5.72.

המנהל הכללי

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

הפקולטה להנדסת תעשיה וניהול

מודיעה

ההרשמה ללימודי מגיסטר

במדעי הניהול

מתקיימת בתאריכים 5.3.72 — 14.7.72

קיימת מגמת השתלמות ביחסי עבודה וניהול כח אדם. מתקבלים בעלי תואר ראשון במדעי החברה, פסיכולוגיה, מדעי המבע, הנדסה, כלכלה ומטמטיקה.

טפסי הרשמה ניתן להשיג בבית"ס ללימודי מוסמכים, בית הסנט, קרית הטכניון, חיפה. פרטים נוספים חוברת הסבר ניתן לקבל במזכירות הפקולטה להנדסת תעשיה וניהול, טל. 225111, קו פנימי 546.

בגרות

ומוקדמות

הרשמה למועד אוקטובר

למד עד להצלחה בגרות ומוקדמות.
חשוב שתדע: במחיר קורס אחד תלמד עד להצלחה.
מענק ספרים, מלגות למצליחים.

השבוע נפתחים קורסים חדשים

פרטים והרשמה: במזכירות ביה"ס
בשעות 1—9; 8—5

פוליטכניקום

ת"א: ברנר 17 | ר"ג: תלפיות 19 | חיפה: שמריהו לוין 30

אוניברסיטת חיפה

מודיעה

1. כי נמשכת הרשמת תלמידים חדשים לחוג ללשון עברית

(במסלול דו חוגי)

לקראת התואר הראשון

ההרשמה תפתח ביום ב' 15.5.1972, ט' סיון.
חוברת הסברה וטפסי הרשמה ניתן להשיג במחיר —.2 ל"י, במשרד השכפול של אגודת הסטודנטים באוניברסיטת חיפה, בימים א' ב' ד' ה' בשעות 10.00—17.00, יום ג' בשעות 10.00—13.30.
המעונין לרכוש את החוברות בדואר, מתבקש לשלוח המחאת דואר ע"ס 2.25 ל"י לפקודת אגודת הסטודנטים באוניברסיטת חיפה.
חיילי צה"ל הפונים באמצעות הדואר הצבאי, יקבלו את החוברת ללא תשלום.

2. על פתיחת ההרשמה ללימודי מ"א בחוג לאנגלית

ההרשמה תבוצע ביום שישי ג' בתמוז (15.6.1972)
טפסי הרשמה אפשר לקבל באמצעות הדואר וכן במזכירות ההרשמה בשעות הקבלה.

3. כי הראיון האישי למועמדים לחוג להיס־טוריה של ארצות האיסלם

יתקיים ביום א' 4.6.1972.

הזמנות אישיות תישלחנה.

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למתימטיקה ולמדעי הטבע

מחנה לנוער שוחר מדע

יתקיים במסגרת הפקולטה למדעי הטבע בתאריכים 6 — 27 באוגוסט ש.ז. בקמפוס בגבעת־רם.

המחנה מיועד לבוגרי כתות י"א של בתי ספר מוכרים

יתקיימו חוגי מחקר בהדרכת חוקרים ומורים של האוניברסיטה בתחומים הבאים:

מתימטיקה — פיסיקה
כימיה — בוטניקה
זאולוגיה — גנטיקה
גיאוגרפיה + מדעי האטמוספירה

נשארו מספר מקומות

פרטים וטפסי הרשמה אצל מנהלי בתי הספר או ע"י פניה בכתב אל: עפרה באב"ד, מרכזת המחנה הפקולטה למדעי הטבע — האוניברסיטה העברית, ירושלים.

הידעת כי

בסטודנט באחד המוסדות להשכלה גבוהה אתה זכאי להנחה ניכרת מדמי המנוי שלך.
ראה מודעה בעתון בעמוד 19

הארץ

אוניברסיטת חיפה

מחנה ספרותי

בפגרת הקיץ תשל"ב

המחנה מיועד לעוסקים ביצירה בתחומי השירה, הפרוזה והמחזאות וימשך כשבועיים, מ־30.7.1972 עד ל־11.8.1972.
מסגרת המחנה כוללת דיונים בקבוצות עבודה וכן הרצאות כלליות בתחומי הספרות.
בין המרצים והמנחים: מתי מגד, עמוס עוז, דן פגיס, טוביה ריבנר, פרופ' ג. שקד, א. ב. יהושע.
פרטים והרשמה במחלקה להשתלמות של אוניברסיטת חיפה, טל. 254411.

ארגון מוסמכי הטכניון | אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים בישראל

מברכים את בוגרי מחזור מג' עם קבלת התארים האקדמאיים

ומזמינים את כל בוגרי המחזור —
יחד עם יתר בוגרי הטכניון —

ליום המוסמך

שיערך בקרית־הטכניון ביום שלישי 16.5.72 בשעה 10.30

פרטים: במשרדי אגודת דורשי הטכניון
בחיפה: רח' הרצל 16 (בית הקרנות) טל' 666983
בתל־אביב: רח' ליסין 14 טל' 251763

הועדה לאנרגיה אטומית
קריה למחקר גרעיני־נגב

דרושים מועמדים לקורס: מפעילי כורים

תנאי קבלה: בוגרי תיכון (רצוי מגמה ריאלית) או בי"ס מקצועי 4 שנתי — בעלי כושר בריאות תקין.

משך הלימודים: הלימודים יערכו בקריה למחקר גרעיני־נגב במסלול יום וימשכו 6 חודשים.

תנאי לימוד: — בזמן הקורס תשולם ללומדים משכורת
— המגורים בבאר שבע דימונה או ערד (הסעה מאורגנת ע"י המפעל)
— תנתן השתתפות בשכר דירה.

ההרשמה לבחינות הכניסה: המעוניינים יפנו בצירוף קורות חיים וגליון ציונים של גמר תיכון לת.ד. 9001 ב"ש מדור קבלת עובדים.

יומן החטיפה: שעה אחר שעה

פרטים שלא פורסמו מתוך יומן מבצעי שנוהל במהלך שני ימי החרדה

מאת זאב שיף

...קופטר צבאי בודד ובו שר ... עשה את דרכו בשמי צפונה, ... ביום שני בשעה 18.30. משה ...יים יום ביקורים מפרך ביחי־ ...חיל בסיני. עתה נמצא בדרכו ...ליישיבת הממשלה בה צריך ...ה הגב' כאיר לדווח על בי־ ...ברוכניה. מהא הטייס הרצברה הודעה שזה עתה נתקבלה ב־ בחדר המבצעים במטכ"ל. ה־ ...אבונה, כי מטוס סבנה שנח־ ...טה את דרכו לילה. דיין ההור ספרות והורה לטייס לשנות ללוד.

...1. ההליקופטר של דיין נר־ ...כעם באותם רגעים נוסע מטוס לאיטו על מסלול ההקפה. ...ום נמצא כבר אלוף פקוד ה־ רחבעם זאבי.

...1. בחדר שמתחת למגדל ה־ ...חדרם של פקחי הטיס. דיין ...השדה כסלו מתייצבים. דיין ...כי לא יתירו למטוס להיכנס ...ל העיקרי. החשש הוא כי אם ...לבנין הנמל יגרמו נזקים ב־ ...של קרב והתפוצצות. לקברניט ...נאמר, כי המסלול העיקרי ...מכוונים אותו לקצה מס־ ...לקה. מגופי המטוס מבשיכים

...1. דיין מבקש, כי יזעיקו אליו ...מבצעים כאל־על. מגיע ראש ...מבצעים בנימין דוידאי. ביני־ ...מתחילים להכנס אנשי צבא ב־ ...מגיע הרמטכ"ל, האלופים טל, ...הוד זעהוד, יריב. שרון ...ה דרכו בארקיע כאילת, ...גם הוא. קצין קשר ראשי, ...מתחיל בהפעלת אמצעי ה־ ...מלבד הקשר למטוס מתקינים ...ישיר למבצעים ולראש המב־ ...מאוחר יותר מופיע גם מנהל ...מר בן־ארי.

החלטת דיין נחושה

...19. דיין מנסה ללמוד מדוידאי ...לעשות כדי לקרקע את המ־ ...בלי שירגישו בכך מבפנים. ...בשלב זה חשים כולם, כי הד־ ...נחושה: המטוס החטוף לא ...מליד! דוידאי מציע לשחרר ...הסמן מהמערכת ההידראולית. ...בבנ בני מאל־על נקרא ל־ ...כקבל הסבר ויוצא למטוס ...עדיין עובדים. קברניט ה־ ...מודיע, כי הדלק הולך ואוזל. ...של דיין ברורה: להביא את ...ליו להלות כחלטת בנבל. ב־ ...עצית מתברר, כי במטוס כ־ ...דלק. דיין: שישרוף מה שיר־ ...כדי שבנקודה של התפוצצות ...לו מעט דלק." קברניט מב־ ...יחידת־כח מהקרקע.

...20. כסלו מנהל את השיחות ...קברניט. דיין לידו. למקום מגי־ ...גם השר פרס, מוטה לעניין ...ים, האלוף עמוס חורב, התד־ ...איתן ושניים מפעילי של דיין. ...דה עתה היא להביא לדימום כל ...המטוס, החשש הוא שאם אחר ...ימשיך לפעול יוכל המטוס להמ־ ...השאלה היא אם הכחבל אמנם ...בסיים. מסכימים לשלוח את ...ה־חכה. עתה מתנהל ויכוח כמה

אנשים יגשו למקום. התנאי הוא ש־יבואו בלי נשק. לפתע מוצעים המ־חבלים, כי לאנשי יחידת ההתנגבה יש מכשירי קשר והם דורשים לסל־קם. יחידת־הכח מתקרבת ומתחברה, הקברניט מודיע על דיכום כל 4 המנועים. מרגע זה הלוו המטוס ב־שרותי הגמל.

ההוכחה להצלחת המכנאי

21.00. המכנאי בני הוזר מהמטי־מה. הוא התקרב למטוס בתחילה ל־כעבור דקות הגיע אל מתחת ל־כנפיים ושחרר את השמן מהמערכת של ההגאים. כהוכחה להצלחתו הוא מביא את הברז של השמן. המכשיר נשאר על השולחן כעדות דוממת עד לסוף המבצע. הטייס לא מודיע דבר ומכאן מבינים שדליפת השמן היא כנראה איטית. דיין לדוידאי: בני. מטוס זה כמו מכונית? אפשר להו־ציא האוויר מהגלגלים? דוידאי כא־שר שאפשר לעשות זאת. דיין: שלא ירגישו, כדי שלא ייצאו מהכלים!

21.30. שני מכנאים של אל־על זוחלים אל מתחת למטוס ומרוקנים את האוויר ללא השמעת רעשים.

בינתיים מעבירים המחבלים את תביעותיהם. הם נותנים אולטימטום של 10 שעות כדי לשחרר יותר מ־300 מחבלים. הם מקריאים את שמות המחבלים. מסתבר, כי הכינו את הרשימה בכמה עותקים. בבוקר, כא־שר נכנס הצלב האדום למרים, הם מוסרים באמצעותם רשימה מצולמת של שמות המחבלים.

המו"מ נכנס להילוך גבוה. פעם מנהל את השיחה האלוף יריב, אך כסלו הוא איש הביניים המקבל את ההוראה מדיין. קוד הקריאה של המטוס הוא „ז'וליאט גולף", ושל מגדל הפיקוח — רוג'ר. דיין מתוח, אך לא עצבני. עם זאת אינו אוהב שמתערבים בהערות מיותרות. הוא אינו חוסך הערות השתקה גם מאי־שים בכירים (אל תתערב! אתה מתמצא גם בעניני מטוסים?).

„ישבור אותם עייפות ונמשית"

22.00. מגדל הפיקוח: זה עניין של שעות רבות עד שנרכך את האסירים. חוטפים: רמלה קרובה. תביאו מ־שם את לחברינו ומכלא גבלוס. נבּ־תין. אחר כך תטיסו אותם לקהיר. בשלב שני נטוס אנו עם הנוסעים ואחר כך הם יוחזרו. יש לכם עשר שעות (לאחר מכן שכחו את מועד האולטימטום ומדי שעה חזרו והזכירו אזהרות כמו: יש לכם עוד שעה! ושוב שוכחים. דיין מעיר על כך. הם רוצים לצאת מכאן. צריך לשבור אות־תם עייפות ונמשית. יש להביאם להד־עצבנות, אך לא לייאוש. הבעיה היא להרוויח זמן).

22.30. מגדל הפיקוח: המכנאים שלנו מספרים, כי מצב הגלגלים של־כם גרוע. קברניט: לא הבחנתי בכך, אך יש לי דליפה בשמן. הם מאיימים ורצי־ניים באיום. מגדל: אולי תפתחו את הדלתות לאוויר בשביל הנוסעים. קברניט: הם מסרבים. מגדל: תסביר לג'נטלמנים, כי לא יוכלו להמריא. קברניט: הסברתי להם שאין לי הגאים. אני רוצה לרדת לבדוק את הגלגלים יחד עם אחד הג'נטלמנים אך הוא מסרב.

פוך הדרך: אחד התוקפים ההרוגים מובל על אלונקה

רב־אלוף דוד אלעזר

האלוף רחבעם זאבי

בנימין דוידאי

23.00. הקברניט יורד בעצמו ד־משתבע, כי לא יוכל להמריא.

23.30. המחבלים דורשים שנציג חברת בואינג ידבר עמהם ויבוא לתק־ן המטוס.

מובא קברניט למכשיר האלחוט. הוא מקבל פרטים טכניים מהמטוס. על כך הוא משיב למחבלים: זה תי־קון שיקח מספר שעות טובות.

24.00. המחבלים מסכימים לבוא ציג התקון. מתחיל ויכוח על גודל הצוות. מציעים 8 טכנאים. המחבלים: רק ארבעה! איננו רוצים להמשיך בשיחה עמכם. לא נדבר בלי הצלב האדום. על נציגי הצלב האדום להי־ביא הוראות מהארגון שלנו. מגדל: נציגי הצלב האדום יוכלו לבוא רק בבוקר.

דיין מדווח לגולדה

בינתיים מביאים סנדוויצ'ים ד־קפה. פעם בפעם ניגש דיין לטלפון ומדווח לגולדה.

בשדה כבר נמצאים כוחות צבא. משמר הגבול מגיע גם הוא. המטוס מוקף מכל עבר. 30 אמבולנסים ו־בהם רופאים יחד עם מכוניות כי־בוי, ניצבים על אחד המסלולים. האלוף של מתאם בשלב זה את כל הנושאים המבצעיים. בבוקר הוא ה־לך לישון. מחליף אותו אלוף פיקוד המרכז זאבי.

01.00. דיין יורד מהמגדל. יוצא במכונית צבאית לאחד המסלולים ד־משם דרך השדות מתקרב למטוס החטוף. הוא מתקרב לטווח של כ־30 מטר מן המטוס, מצידו האחורי. מסתכל בו ללא אומר. זרקורי המטוס מאירים קדימה. אותה שעה מטפל השר פרס בשיחות ובשיחות עם השגריר הבלגי. לכולם ברור כבר, כי לא יהיה מנוס מהפעלת כח.

01.45. דיין לגולדה: צריך להיות מוכנים לפעול בכל רגע במקרה של התרחשות פתאומית. אני מפק־פק אם הפעולה צריכה להיות בלילה. דווקא ביום יש סיכוי שיהיו פחות קרבנות. צריך קודם להתיש אותם. הם דורשים את הצלב האדום. כדאי לקבל את ההצעה בבקרה ותהיינה תקלות. צריך לתת לצלב האדום סי־כוי.

גולדה מתייעצת עם מישהו לידה (השר חיים בר־לב) ומסכימה לעמ־דתו של דיין.

02.00. בכל זאת מורה דיין ל־רמטכ"ל להיות מוכן לפעול בכל רגע. מישהו ניגש לדיין ומוסר לו כי בן אחיו רוצה לראותו.

הצעיר הוא בנו של זוהר ז"ל שנהרג במלחמת העצמאות. דיין או־מר: לא עכשיו! (אחרי הפעולה הוא מפצה את בן אחיו בארוחה משות־פת).

בשלב זה מתגבשות שתי דעות. האחת, לפעול עוד בלילה, לפני עלות השחר. שניה, להמתין ליום, כשהמ־חבלים יותשו יותר. הרמטכ"ל מנהל שיחה עם רהיכ. נראה כי היא תו־מכת בהצעתו של דיין מאחר שבתום השיחה הוא אומר לדד: בטל הוראתך.

לחדר המסה זורמות הצעות מב־צעיות ממקומות שונים בארץ. אנ־רחים טורחים לשגר הצעותיהם ב־מברקים, בקריאות טלפוניות ודרכים אחרות. יש הצעות לא הגיוניות, אך אחרות מעידות על מחשבה רצינית. ההרגשה היא שכל העם הפך ל־מטכ"ל אחד גדול.

אחד האורחים מציע להחדיר גז שינה במי השתיה. אחר מציע להביא עשרות מחבלים ולהושיבם מתחת ל־מטוס כך שיפגעו במקרה שהחוטפים יפוצצו את המטוס, ועוד ועוד.

על כל ההצעות מגיב דיין: יתכן שזה טוב במקום אחר אך איני יודע אם הדבר יעבוד כאן. אני צריך מא־מין באומץ לב. בפעולה ישירה. יש בחורים כאלה והם אולי מן הטובים בעולם. כדי להקל על הבחורים אנו צריכים לדאוג שהחוטפים יהיו מו־תשים ושיהיה מכסימום בטחון לנוס־עים בעת הפעולה.

השחר עולה. אם האור הראשון הלך להחליף בגדים. הוא יורד לחדר הילדים שבנמל התעופה. פושט מכ־נסיו ומנסה לנמנם. נראה כי המתי־חות רבה מדי. כעבור שבע דקות קם מהמיטה הקטנה שציור של ג'ירפה מתנוסס מעליה. הוא מתרחץ ומתגלח ומקבל קפה וסנדוויצ'ים. בגדים רע־ננים מובאים אליו ממזוודתו אותה הוא נושא דרך קבע במכוניתו. הוא עולה לאכול באולם הנוסעים היוצ־אים, אך סקרנים מטרידים אותו.

אור ראשון. שני נציגי הצלב האדום מגיעים מת"א. בראשם פרנסו־אה פרז. לאחר מכן מגיעים שני נצי־גים נוספים מירושלים ובראשם פול.

דיין לאנשי הצלב האדום: ברצוני שיהיה לכם ברור, כי תפקידכם להע־ביר את הודעותנו, להתעניין בשלום הנוסעים ולהחזיר לנו את הודעות ה־חוטפים. אני מסכים בהחלט לפעילות כזו שלכם, אך בשום פנים לא אסכים שתעלו הצעות משלכם, שתגלו יוזמה משלכם בבריה, או שתעבירו לחוט־פים הודעות מהריל.

לאנשיו אומר דיין: המטרה לא לתת להם להתאבד. לא לייאש אותם, אלא לעייף אותם.

7.00. אנשי הצלב האדום חוזרים משליחות ראשונה, אותת מהבות. בי־נתיים מתארגן המטה בחדר אחר, חדרו של כסלו. נציג הצלב האדום: המצב קשה מאוד. מיזוג האוויר לא עובד. אין חולים.

החוטפים מסרבים לקבל מים ו־מזון. לא קבלתי היתר לדבר עם ה־נוסעים. מסרו, כי יתאבדו עם הנוס־עים במקרה שדרישותיהם לא ית־מלאו. מפקד החוטפים כבן 35. נראה שקט, אך הצעיר השני, כבן 20, עצ־בני ומחזיק אקדח שלוף. הם אמרו: תוך שעה עליכם להביא תשובה מהיהודים.

דיין: אימרו להם שאנו מוכנים לתקן את המטוס, אך שיתנו לנוס־עים לרדת. אנשי הצלב האדום חוז־רים. התשובה שלילית. המחבלים אומרים, כי הבעיה אינה תיקון ה־מטוס אלא תשובה לדרישה לשחרר את השבויים.

שליחות נוספת עם דבריו של דיין: הבעיה שלכם כיצד לצאת מכאן וש־יהיה ברור שלא תצאו עם נוסעים. לאנשי הצלב האדום אומר דיין: אני מבקשכם לפעול רק על בסיס הומא־ניטרי. אל לכם להיות צד ושותף להפיכת אורחים לבני־ערובה.

אנשי הצלב האדום יוצאים לדרך, אך קודם לכן הם מבקשים רשות להתקשר עם ז'נבה. מכינים להם הדר ומכשירי־קשר כדי שיוכלו לב־צע את תפקידם. הם משוחחים עם מרכוס חזורים עם פיתוים לדיין, בטרם יצאו לדרך.

08.30. בנוסף לחיילים העומדים לפרוץ למטוס החטוף, מכינים קבו־צה של כמאה איש לבושים בבגדי אסירים. הכוונה להעבירם במכונית, או במטוס של התעשיה האוירית שעליו סימן חברת סי.וו.אי. (מטוס שהיה בשיפוץ בתעשיה האוירית) בכוונה שהחוטפים ישתכנעו, כי נכ־נעים להם וביניתיים להרוויח זמן. זו מלחמת עצבים כשהאלמנטים הפסי־כולוגיים מהווים בה גורם מכריע.

09.30. דיין משוחח עם פרס בטרם ייצא במסוק לישיבת הממשלה בירו־שלים. פרס מביא דבריו של דיין ל־שרים, כי יתכן שיתעורר צורך לפעול כל רגע. יתכן שתהיה שעת כושר או הכרח הנובע ממצב חירום. אנו מוכנים. את העיתוי נקבע במקום.

12.20. השר פרס חוזר מישיבת ה־ממשלה. הוא מביא עמו את ההחלטה האומרת, כי הממשלה מייפה את כוחו של שר הבטחון לפעול בהתאם ל־נסיבות והצורך (כמעט בדומה ל־החלטה שקדמה למלחמת ששת ה־ימים). עם זאת ברור, כי במקרה ש־המחבלים יסכימו להצעה לעזוב את לוד לבדם, יוותרו על הפעולה.

כן המטוס מודיע הקברניט, כי יחידת־הכח הקרקעית נחלשת. קיימת סכנה, כי הקשר ינתק. מציעים לספק יחידת־כח חדשה. המחבלים מסרבים לדבר עם איש הבטחון המדבר אליהם ערבית. הם מבקשים רק שיחה באמ־צעות הצלב האדום.

12.30. אלוף זאבי יורד לאנשי ה־יחידה. במקביל מודיעים מהמטוס, כי הקברניט לוי יגיע לשיחה עם הישר־אלים. הוא בא כשכולו מזיע. לא מגולח ועיניו רפויות. כולו נרגש. דיין: מגיעה לך תודה על עוז רוחך ואומץ לבך.

„אנא חנכו את בתי"

לוי: אני מצטער שאני נפגש עמך בנסיבות כאלה. איני יכול ללחוץ ידך. בכף ידו של לוי גרגרי ט.נ.ט. ששלחו המחבלים כהוכחה, כי מצוי בידם חומר נפץ. הוא שופך את החומר על השולחן ואומר: המצב ללא נשוא. אחד המחבלים הוא מאי־נסי. רצה כבר לפוצץ את המטוס. הצלחתי להוציא את האקדח מידי חברו. האקדח היה נצור. חברו ה־עצבני כמעט ירה בי, אלא שרפעת הצילני. אני מבין שהם רוצים בי, כי אחרת היו יורים בי. נראה לי שאם יאבדו את העשתונות יפוצצו את המטוס. עליכם לדעת, כי אשתי בפנים אך אין הם יודעים על כך. לאחר מכן הוא אומר בקול שקט לכסלו, קוטל ולביא: היום מלאו לי חמישים. אם לא נצא מזה חיים אנא קבלו על עצמכם לחנך את בתי. כולם שותקים, עד שכסלו משיב: אני מבטיח. בעיני כמה מהאנשים נראות דמעות. דיין שותק, אך מספר את הסיפור לגולדה בטלפון.

לוי: המחבלים יסכימו לקבל אוכל, מים ותיקון המטוס. אך מה יהיה הלאה?

דיין: את זה תשאיר לנו! (לאחר הפעולה מספר לוי, כי לא היה לו ספק שהישראלים לא יכנעו).

לוי: האם אתם מקבלים את הת־ביעה שלהם בקשר לשחרור שבו־יים?

דיין: אתה אמור להם שהעברת את ההודעה ואנו קבלנו אותה (גי־סה מעורפל בכוונה).

לוי עולה למגדל הפיקוח, אך קו־דם הוא מבקש מדיין: אל תמנעו את שובי למטוס. באלחוט הוא מודיע לסגנו במטוס, כי יספור למחבלים: יש לי הצלחה, הם מס־כימים כנראה למשאלותיכם.

רפעת: מה עם תיקון המטוס והמז?

מגדל: אפשר להביא צוותים.

רפעת: מסכים. תודה! אך על ה־קברניט לחזור קודם למטוס רק אח"כ נתקן.

„נסתדר לבד"

14.00. גולדה מקבלת דיווח על ההתפתחות. בינתיים מקבל דיין את סגן שר החוץ הבלגי. הלה מציע לדיין שאם יש צורך לדבר עם מדי־נות ערב מוכנה ארצו לעשות זאת. למעשה כבר התנהלו שיחות, אך מדינות ערב הודיעו, כי אין להן השפעה על המחבלים. אם יש בעיה כספית מוכנים הבלגים לסייע. דיין: תודה. נסתדר לבד.

14.10. המחבלים ממתינים לצוותי התיקון. אנשי הצלב האדום היוצ־אים למטוס מקבלים בפעם הראשו־נה רשות לשוחח עם הנוסעים. הם מבקשים מהחוטפים להעביר מזון ו־כים לאנשים התשושים.

מגדל: מציעים שתשחררו בינתיים את הנשים ואת הילדה.

חוטפים: מסרבים. לא עד שנש־אה את השבויים ממריאים.

דיין לרמטכ"ל: מתי יהיה הכח מוכן?

רמטכ"ל: (לאחר שיחה אלחוטית קצרה עם זאבי (גנדי) עד 15.30 יה־יה הכל מוכן.

15.00. דיין עלה למגדל הפיקוח. ליד מכשיר הקשר הוא משקיף ב־משקפת לעבר המטוס. המתנה מכ־וזנת. מודיעים למטוס, כי מכינים את החולפים וזה יקח זמן. בינתיים מחלקים מזון ושתיה במטוס.

16.05. שיירת המכונאים מתחילה בתנועה. הם יוצאים לכיוון חרטום המטוס. בכוונה כדי שלא לעורר חשד.

ירייה מאקדח

16.10. החיילים בלבן מתחילים ב־טיפול במטוס. על העגלות המכניות שלהם יש גם מזרנים, אותם יפרשו לצידי המטוס במקרה שהנוסעים יי־אלצו לקפוץ מפתחי החרום.

16.50. הקברניט ומהנדס הטיס יורדים מפתחי־חרום שבתא הטייס כדי להשגיח על התקונים.

אותה שעה פורצים החיילים בלבן דרך פתחי החרום שלצד הכנפיים ומאחור. המחבל השני שישב ליד מכשיר הקשר חש במתרחש ופורץ קדימה. הוא יורה לכל עבר. מא־חור יושבת המחבלת ליד מטען ה־נפץ. לכאן מכוונים שניים מהפורצים את דרכם. המחבלת נורית בבטנה, אך לפתע מתעוררת אשה צעירה, ש־חורת שער, מכסאה ומנסה לברוח אחורה. זוהי נוסעת צעירה. הבהלה היתה בצורה. כדור פוגע בראשה מאחור.

מבחוץ נהרים שני טורים של אמ־בולנסים ומכוניות כיבוי. תוך דקות ספורות מגיע גם שר הבטחון וצו־ותו למקום. המבצע נגמר. כולם מת־חבקים ומתנשקים. עולים למסיבת עתונאים. אך דיין מסתלק מהמקום. הוא סיים את תפקידו.

מענק מיוחד
לבני ירושלים
שנולדו בכ"ח אייר תשכ"ז
יום שחרור ירושלים

לכל בני ירושלים ובנותיה יפתח
בנק לאומי חשבון חסכון בתכנית

כח לצעיר

ובו סכום התחלתי של -.30 ל"י

ילדים וילדות שנולדו ביום שחרור הבירה מוזמנים אפוא בלווית הוריהם לאחד מסניפי בנק לאומי בירושלים היום, יום ו', כ"ח אייר, תשל"ב ומתבקשים להביא עמם תעודת לידה.

בנק לאומי לישראל בע"מ
הבנק הצומח עם הארץ

בכל מוצאי שבת
dinner dance

ארוחות ערב עם ריקודים לאור נרות במלונות שרון, הרצליה חוף-ים

בואו ליהנות מארוחות ערב מפוארת
בלווי תזמורת ריקודים מעולה
(בניצוחו של מוני רוני) בכל מוצאי
שבת, בשעות 7-11, במחיר של -.13 ל"י
(כולל שירות ומסים)

מלונות שרון, הרצליה. טל. 938777

המכון לחקר החינוך הקיבוצי
אורנים
הקרן לזכר סגן ישי רון

הקרן לזכר סגן ישי רון העמידה לרשות המכון מלגת מחקר שנתית בסך 2,500.— ל"י (אלפיים וחמש מאות לירות).

המלגה תינתן לכותבי מחקרים חינוכיים הדנים בשאלות הנוער הישראלי בכלל ובנוער החינוך המשותף בפרט.

תינתן עדיפות למחקרים חינוכיים בתחומים הבאים:
א. יחסו של הנוער לארץ־ישראל
ב. יחסו של הנוער ליהדות בתפוצות
ג. יחסו של הנוער לתרבות ולמסורת היהודית.
ד. השפעת צה"ל על דמות הנוער בתקופת השירות ולאחריה.
ה. התמטיקה של הנוער ומבוגריו בספרות העברית הישראלית
ו. תחומים אחרים הקשורים לשרותו של הנוער בצה"ל.

המלגה תינתן לחוקר(ים) או מחנך(ים) משתלם(ים) שיעסוק(ו) בעבודת המחקר בשנת הלימודים.

על הפונה לפרט בהצעתו:
א. הנושא המוצע וראשי פרקים לעבודה
ב. דרכי ביצוע העבודה.
ג. קיצור תולדות חיים

הצעות יש לשלוח ב־6 העתקים, עד יום א' כ"ט בסיון תשל"ב 11.6.1972 לפי הכתובת: המכון לחקר החינוך הקיבוצי — אורנים, דואר קרית טבעון.

מפעל מתכת מודרני
עם התמחות במכניקה מדוייקת

מעוניין בשותפות עם חברה עתירת מדע
לייצור משותף של מוצרים מתוחכמים

לפנות: ת.ד. 3041 רמת־גן בורסה

בגלל נסיעה
מכירת חיסול תמונות
צ'רניאק
רח' התשבי 108 (מאחורי 110)
הכרמל — חיפה
בשבת בשעות 10.00 לפנה"צ עד 8.00 בערב. בימי חול 5.00 אחה"צ עד 8.00 בערב.

18 זכיות ב GRAND PRIX

אינן "הולכות ברגל"

ב־15 ביולי 1934, זכתה לראשונה AUDI במירוץ ה־GRAND PRIX. 5 שבועות מאוחר יותר היא זכתה ב־GRAND PRIX השוויצרי, ולאחר מכן ב־GRAND PRIX הצ'כי. בסך הכל זכתה AUDI אותה שנה ב־18 GRAND PRIX וב־16 תחרויות בשטח הררי. כל זאת בנוסף על הזכייה בגביע ונדרבילט — גביע היוקרה האמריקאי.

כיום, איננו משתתפים יותר במירוצי מכוניות אך לזכות בפרסים ראשונים אנו ממשיכים! השנה זכו AUDI 100 ו־AUDI 100 COUPE S ב"כוכב הזהב" כמכוניות הטובות ביותר בסוגן, במשאל חסר תקדים בהיקפו שערך השבועון הגרמני "שטרן" בקרב 166,163 בעלי מכוניות. הן זכו בזכות הביצועים, הנוחות, הבטיחות והתמורה שהן נותנות בהשוואה למחירן.

במבחן מקצועי שנערך ע"י שבועון הרכב הגרמני AUTOZEITUNG קיבלה AUDI 100 GL את המקום הראשון בהקדימה את מרצדס 220, פיג'ו 504, וולוו 144 דה לוקס וב.מ.וו. 2000.

בסקר כדאיות קניית רכב שפורסם בחודש מרץ השנה על־ידי בטאון הרכב הנפוץ ביותר בגרמניה AUTO MOTOR U SPORT עמדו למבחן 20 המכוניות הנפוצות ביותר בסדר גודל שבין 8,000 עד 12,000 מרק גרמניים, מספר הנקודות הגבוה ביותר ניתן ל־AUDI 100 LS.

בעלי מקצוע וצרכנים כאחד, ממשיכים לזכות אותנו בפרסים המוכיחים את עליונותה של AUDI 100.

קח גם אתה חלק בהצלחה — סע ב־AUDI 100

פרסום קורן

AUDI NSU
עדיפות באמצעות הטכניקה

مكبرة من الأصل

هكذا من الأصل

גנזי דוסטויבסקי

ספרות היומנים רבת פנים, רבת סגנונות וכוונות היא. ספרות לשמה: ולקוראים, מראש, ספרות מוסווית, ספרות למורת רצונו של הכותב עצמו; עתים במרכז היצירה כולה, עתים אי־שם ב„מרתף", בשוליה. התייחדותו של סופר עם עצמו, מחוץ לתחום מבטו של הקורא, צפויה לשחררו מעול מעצורים ועכבות. אך יש שהיא מבליטה אותם ביתר־שאת. יחסו של הסופר אל עצמו הוא מורכב כמו יחסו אל הקוראים, ואף הרבה יותר. כך הופך יומן־היחיד גם לדיאלוג, לויכוח, לריב עם עצמו. כתבים גנוזים אלה מגלים לפעמים את כל האסטרטגיה של כתביו, שלא נועדה לקוראים, נעשים במרוצת השנים מקור לחקר כתורת סופר־סופר ויומנו האישי היהודי. יומני קאפקא, למשל, הקדימו את יצירתו הספרותית, היו לה קרקע־צמיחה, לא נועדו כלל לקוראים, אך ערכם היום כמו זה של הכתבים, אינו נופל כלל מערכה של היצירה הספרותית עצמה. ואילו היומנים של אנדרה ז'יד נועדו מראש לקוראים והם אוצרים, זה בצד זה, את האינטימי ביותר ואת הכללי ביותר — תקופה שלמה רבת־עצמה בתרבות הצרפתית, על כל תמורותיה ותע־תועיה. ודומני שיומני ז'יד יאריכו ימים בתולדות הספרות הצרפתית יותר מאשר הרומאנים שלו. בספרות העברית, אגב, סוג כתיבה זה אינו מפותח כלל. וחבל. ויש לכך, כמובן, סיבות שלא נחקור בהן כאן.

בספרות הרוסית הקלאסית ניהלו שני גאוניה, טולסטוי ודוסטויבסקי, עשרות בשנים יומנים, ואלה שונים בתכלית כפי שהיו שונים כותביהם. כאן בדבר ביומני־מחברות־פנקסיו של דוסטויבסקי, אשר הכרך האחרון שלהם הופיע עתה — לרגל מלאת 150 שנה להולדתו — ואת, לאחר הפסקה של כשלושים שנה כמעט ב־הופעת הכרך הקודם. הכרך הגדול בן שבע מאות העמודים, המקיף תקופה של עשרים שנה — 1860—1881 — נפתח בשני מאמרי־הקדמה חשובים, מאת רוזנבלום ופרידלנדר (רב חל־קם של היהודים במחקר דוסטויבסקי: גרוסמן, ברודסקי, בכטין, זילברש־טיין ועוד), והוא מלווה פירושים למכביר. וכדי לתת לקורא העברי מושג כולל על אופיים של „יומנים" אלה, אביא ציטטה נרחבת משהו ממאמרו של רוזנבלום, הממצה את הנושא:

„דוסטויבסקי לא ניהל יומנים ב־מובן הרגיל של המלה. הוא, בניגוד לטולסטוי, למשל, לא חש לגמרי ב־צורך לרשום את התורה הנמויה, לעסוק באנאליזה עצמית עם עט ביד. אופיו של הסופר מסביר הרבה בעניין זה: הבישנות החולנית, ה־נחבאות אל הכלים, סירובו להעלות את הנסתר ביותר שלו על הנייר, ומאידך גיסא, סגולתו להתמסר כו־לו לרגשי החיים, עד לגבול האחרון, עד אפיסת־כוחות, עד שלכתיבת ה־רשמים ביומן לא הספיקו הזמן וה־כוחות, ולבסוף, התעניינותו המיוחדת במאורעות החורגים מן השכיח, ב־מאורעות נדירים וצוי מבע כל־כך עד שנחרתו בלאו הכי בזכרונו, יחד עם התקוות לספר עליהם אי־פעם לקורא. על יסוד זכרונות אלה נוצרו פרקים ביוגראפיים ואפיזודיים ב־יומני הסופר בשנים 1873, 1876 וב־1877. ראוי גם לזכור שדוסטויבסקי לא נשתייך אל הסופרים קלי העט, המרבים לכתוב להנאתם ולעתים קשתה עליו מאד כתיבת מכתב, ב־מיוחד אם צריך היה לדבר על הלך־נפשו... כדי לכתוב מכתב תשובה צריך היה ד. להתגבר על מחסום פנימי, על הורדה מן המלים יצועו.

תרבות וספרות

יגעו את המחשבה והרגש. לעתים חש בחילה ממש מכתיבת מכתב ו־אפילו אמר: אם אקלע אל התופת ענשי יהיה בוודאי כתיבת עשרה מכתבים ליום. כמובן, בין כתיבת מכתב ובין כתיבת יומן יש הבדל מהותי. מכתב מכוון לזולת ואילו יומן — לעצמו. אך היקשה על דוסטויבסקי דווקא ההזה שבין ה־שניים; כבד עליו ההכרה למבע מגילויי של מחשבותיו ורגשותיו. ובכל־זאת יצר דוסטויבסקי יומן יחיד־בסגולתו: לא רק כתב־עת ידוע בשם „יומנו של סופר" אלא גם יומן ממש, שהוא קרא לו „ספר בכתובים", „מחברות", „רשומות", שאותם ניהל שיטתית במשך עשרות שנים בחייו".

כתב־העת „יומנו של סופר", ש־הוציא לאור בחייו, מוקדש היה ב־עיקרו לפובליציסטיקה, לפולמוס ה־גדול שלו, להפצת דעותיו, למאבקו הפוליטי האידיאי עם הליבראליזם הרוסי, המערבני, להפצת הבשורה המחודשת ורק לעתים רחוקות מאוד נמצא ביומן זה מקום לספרות היפה (הסיפור „האדם המגוחך", למשל). אך גם ה„מחברות" שהשאיר, שהיו לא־לפרסום, גם הן עוסקות, למרבה ההפתעה, בעיקר, בענייני הוק, במה שקוראים „פובליציסטיקה". ולפע־מים מתפלא אתה כמה תשוקת־לב וכמה אנרגיה נפשית השקיע בריבו עם נמושות, שזכרם לא נפקד אלא בזכותו של דוסטויבסקי. מפתיעה לעתים הסמיכות הגרוטסקית: על דף אחד רשימת ההתקפות שפקדוהו בתקופה מסויימת, עם תאריכיהן, חשבון ההוצאות והחובות שהציקו עליו תמיד, ובצד אלה הערות פול־מוסיות, ותגובות ארוכות על מאמרים בעתון — והכול בסגנון סטנוגראפי, יבש, לא־אישי כביכול, ורק מעט מן מעט ממעבדת היוצר הגאון (לסיפור ה„נער").

יש כאן הפולמוס הגדול, הגורלי בינו ובין הסוציאליזם הליבראליזם, בינו ובין העסייה המערבית בתול־דות המחשבה, ומפעם לפעם, מבעד להערות־לוואי קטנות, מתגלה האו־פק הרחב והמחשבה הפזה המטא־פיסית הדתית, השואלת שאלות אחרונות, שרק הוא יודע לשאול. מה שעולה מכל הערב־רב של תגו־בות, הערות, איזכורים, הוא אי־השקט הגדול, האינטלקטואלי, הצמ־אך הבלתי נרווה אל האבסולוט, אל המשיחיות האסכטולוגית הנוצרית. ב־16 לאפריל 1865, שני ימים לאחר מות אשתו, מאריה דמיטרובנה רושם גדול המטאפיסיקנים הדתיים בספרות הרוסית את ה„אני מאמין" הפילוסו־פי־הדתי שלו:

„מאשה מוטלת על השולחן. האם עוד אראה עם מאשה?

„לאהוב את הזולת כמו את עצמו לפי מצוות כריסטוס אי אפשר. חוק האישיות על האדמה מרתק. האני מפריע. כריסטוס בלבד מסוגל היה, אך כריסטוס היה אידיאל בנצח, אליו שואף וצריך לשאוף האדם. ברם, לאחר הופעת כריסטוס כאי־דיאל האדם שנתגשם בבשר, נהיה ברור כיום, שאם ההתפתחות האי־שית העליונה האחרונה צריכה ל־הביא לכך (בסוף ההתפתחות) ו־האדם ימצא, יכיר ויוכח כי השי־מוש העליון שיכול הוא לעשות באי־שיותו, בשלמות ההתפתחות האנו־שות, משמע כאילו להשמיד את האני, לתתו כולו לכול ולכל אחד ואחד לחוד, ללא גבול ובמסירות נפש — זהו האושר העליון. בדרך זו חוק האני מתמזג עם חוק ההו־מאניזם וההתמזגות זו של האני ושל הכל (הפכים, לכאורה) המש־מידים זה את זה, מגיעים אנו אל המטרה העליונה של התפתחותו האי־שית של כל אחד ואחד.

זה גן־העדן של ישו. אך אם זוהי המטרה הסופית של האנושות, ש־יוצא איפוא שהאדם בהגיעו אליה מסיים את קיומו הארצי. אדם עלי אדמות הוא, איפוא, ישות לא מוגמ־רת, בחזקת מעבר. אך מטרה עילאית זו הוא חסרת־שחר אם הכול יודע עמה, ואם האדם יחדל בהגיעו א־ליה. המסקנה ההכרחית: יש חיי עתיד גן־עדניים. מה טבעם, באיזו פלאנטה יהיו, באיזה מרכז של ה־מוחלט, היינו, בחיק הסינתזה הכו־ללת, היינו האלוהים, אין אנו יוד־עים זאת. יודעים אנו רק קו אחד בטבע הישות העתידה לבוא, שספק אם תיקרא אדם: „לא נישאים ולא חושקים אלא חיים כמלאכי־שמיים".

דוסטויבסקי מרחיב ומפרש את ה־פסוק האסכאטולוגי של האוונגליון. לאחר־מכן הוא משלים את הדיאלק־טיקה שלו בחזרה אל האדם על אד־מות:

„האדם שואף, עלי אדמות, אל ה־אידיאל הנוגד את טבעו. משלא מי־לא חוק שאיפתו אל האידיאל, מש־מע, לא הביא באהבה את האני שלו קרבן לאנשים או לישות אחרת (אני ומאשה) הוא חש עינוי וקורא למצב זה חטא. מסתבר, שהאדם צריך ל־חוש בלי הפוגה את העינוי המתאזן בהתענג שבמילוי החוק, כלומר, ב־קרבן. בזאת מתקיימת ההתאזנות ה־ארצית. אחרת החיים הארציים חס־רים כל משמעות", דברים אלה נכתבו עם מותה של מאשה, כשגופתה עדיין היתה מוטלת בחדר. בסיפורו של דוסטויבסקי „חלום האדם המגוחך", שנתפרסם בכתב־העת „יומנו של ה־סופר" הועלה חזון זה על החיים הגן־עדניים על פלאנטה אחרת — ללא תשוקה, ללא קרבן, ללא ישו. הא־דם הארצי משחית את גן־העדן הזה, אך נשאר לו הזכרון, זכרון האושר,

פ. מ. דוסטויבסקי

שבו היחיד והכלל חיים בהארמוניה מוחלטת. הנצרות הפראבוסלאבית עם קץ ההיסטוריה שלה עם אידיאל חיי מלאכים שבאחרית הימים, ואילו עד אז הכרת החטא שבחיים הארציים — אל אמונת ישו זו, הגיע דוסטויבסקי, כדבריו, דרך כור־היתוך של ייסורים, עליה הוא נלחם ביומנים, במחברות אלה, בחירוף־נפש ובחימה. למעשה, נאבק עליה תמיד, נאבק עם עצמו. כי מלחמתו העזה נגד הניהיליזם והני־הליסטים גם היא מלחמה עם עצמו, ומשום כך היא כל־כך נואשת, כל־כך נזעמת, מלחמה לחיים ולמוות. „כי כולנו ניהיליסטים" — פורצת מקרבו הצעקה באחד הדפים של היו־מן.

*

דוסטויבסקי היה, במונחים של י־מינו, סופר מגויס. מגויס לרעיונות ומגמות, מגויס למערכות פוליטיות חברתיות של זמננו. הרומאן שלו, בניגוד, למשל, לרומאן של טולס־טוי, נטוע בתוך זרם החיים הסוס־פים. וזה המייחד את הרומאנים הג־דולים שלו, במבניהם ומגמתם, ב־פילוסופיה, בפובליציסטיקה ובכרו־ניקה שלהם — בבבואת התקופה על כל עיוותיה ותעיותיה. ב„מחברותיו" הוא רושם סימני־היכר של הנצו־רים הללו, והעתון הוא בשבילו מקור חדש ולא־אכזב לידיעת החיים, להב־רת התמורות, להתנבאות לזעזועים גדולים יותר. ומפתיע היקף התעניי־נותו היומיומית, היצמדותו אל משא־בי העתונות. הוא קורא כל העתו־נים שהוא מצליח להשיג — גם עתו־נים פרובינציאליים, גם עתונים לו־עזיים. הכרוניקה העתונאית משמשת לו חומר ליצירה, ו„המחברות" הללו מלאות מראי־מקומות, הערות תמו־הות, תגובות־לוואי עם סימני־קריאה או סימני־שאלה, איזכורים, הקבלות, ביטויים, פירושים קצרים ובוטים למאורעות היום־יום. במיוחד מעסיקה אותו הכרוניקה המשפטית — פסקי הדין, שיטת הענשים, ומעל לכול — ענשים גופניים, ובמיוחד עונשי יל־דים. כל זה הוא לו בחזקת חומר למ־אמרים שהוא תיכנן לכתוב ב„יומנו הסופרי" שלו, שכתב או שלא הס־פיק לכתוב.

*

בראש נושאיו עמדה המערכה הג־דולה שלו נגד הליבראליזם, נגד הסוציאליסטים והסוציאליזם, נגד ה־מערבנות. והיה לו נגד מי לערוך מלחמה: גדולי הפובליציסטיקה הה־גותית של רוסיה עמדו בצד ה„שמאל" בצד הליבראליזם המהפכני: צ'ר־נישבסקי, מיכאילובסקי, גרצן פיסא־רב — אידיאליסטים גדולים וסופרים מעולים. אך דוסטויבסקי עצמו ה־צוי היה בין המחשבה הפוליטית־החברתית־הסוציאלית של זמנו ובין אידיאל־העולם הנוצרי הכלל־אנושי הנבואי שבלעדיו לא יכול. מצד אחד, לאומנות, אנטי־מערבנות סלאבופי־ליות, ומאידך גיסא — „הלאומיות אי־נה מלה האחרונה", יש כלל־אנו־שות, שמעבר ומעל לאומים. הוא לחם נגד תיקוני המערב והשפעתו ולעומת זאת העריץ הערצה לוהטת את ער־כי אירופה האנושיים והאסטטיים; כי איש רוסי „קרקעי", פאטריוט, סלא־בופיל עקבי, ומאידך גיסא „אין האיש הרוסי מסוגל לחזור אל עולם רוחו־ני של עם אחר, במיוחד של אירופה. איש רוסי גדול הוא גם אירופאי ג־דול יותר מן האירופאי עצמו (פוש־קין)". וזו גם התעודה המשיחית של העם הרוסי: „להציל בסופו של דבר את אירופה מן הקומונאריים המומ־דים להחריבה" אמונה לוהטת בנצ־רות הפראבוסלאבית, ככוח הכלל־אנושי של האידיאל הנוצרי... ושי־בוש באידיאל נוצרי למטרות פוליט־יות פרטיקולאריות — של ההתפשטות של התעצמות הרוסית המדינית ה־הבאית. מכאן, הפוליטיקה המתאר־ביסטית הריאקציונית בעיני כל ה־אינטליגנציה הרוסית של זמנו; מכאן בדידותו הגדולה. כי מיטב מעריציו האמיתיים היו במחנה של השמאל, שנגדו הוא אסר את מלחמתו. „ה־ימין לא התעניין ביצירתו אלא הש־תמש בו רק לשם מלחמתו הפוליטית נגד השמאל והליבראליזם, כדבריו במחברת „בין השמרנים לא מעטים המטונפים מאשר בין הסוציאליס־טים".

הדרכו בפוליטיקה: מטעיות אי־דיות מקריות, אל ניחושים, פסקי־דין ונבואות. ובאלה טעה ולא טעה. לא טעה, לצערנו, למשל, כשכתב: „מפ־לגה מהפכנית רעה משום שהיא מקי־מה רעש יותר כאשר עושה. היא תשפוך דם יותר משכרה. (אמנם ה־דם זול אצלנו). כל חברה מסוגלת להכיל רק אותה מידה של קידמה שאליה היא נתפתחה ואותה היא יכו־לה להבין. למה, איפוא, לקטוף כו־כבים מן השמים? על־ידי כך הרי אפשר לאבד את הכול, כל הדם הזה, שוהים המהפכנים, כל ההמולה ו־עבודת המחתרת ישובו ויפלו על ראשי המהפכנים עצמם".

הוא טעה, לעומת זאת, לגבי ייעודה של רוסיה להציל את אירופה מן ה־קומונים, לגבי כוחה של הנצרות לעצור בפריץ, בכוחה של המונארכיה לאחד את העם ולהיות המשכר הי־ציב ביותר, טעה בכוחה של הנצרות הפראבוסלאבית לעמוד בפרץ מול כל המורייצוריות של התקופה. הכנסיה לא התעניינה הרבה ביצירתו ואף ניצלה אותו בלבד. וכאן אולי המקום לציין את השתעבדותה של כנסיה זו למשטר הקומוניסטי, להזכיר ש־בראש התנועה „הכנסיה החיה" השו־אפת להתעוררות נוצרית חדשה בב־רית־המועצות עומד אחד קראסנוב לויטין, יהודי לפי מוצאו — שעוד ביקר בילדותו בבית־הכנסת — ה־מתייסר על אמונתו הנוצרית במח־נות ובבתי־חולים לחולי נפש.

יומרנותו הפוליטית היתה גדולה. כיבוש קושטא, שחרור העמים הסלא־ביים וכן הלאה, כבוש אל אסיה ש־רוסיה הניהנה אותה, פוליטיקה של התעצמות עולמית (חלום שמתגשם בימינו), והנוצרי המטיף למידות צ־דקה נוצריות רושם הלכה פוליטית דיפלומטית פרו דומו בלשון ענווה זו:

„אילו דיפלומט (מתוחכם) אני, לא הייתי כורת ברית עם שום צד, אלא הייתי מראה שוויון־נפש עי־לאי לכרות ברית או לא לכרות ברית, זו או אחרת. מעמד סודי זה היה מושך אלי התעניינות רבה. היו מ־חזרים אחרי כמו אחר קורטיזנית. ו־מצד אחר, הייתי מרבה להתבונן ב־דברים כדי לא להניח ליוזמה מזיקה, ואילו היה הדבר מגיע לידי כך, הייתי כורת איזו ברית במקום שלא ציפו לה כלל, ברית שלפי חשבוני שלי מועילה ביותר". הוא לא חזה בוודאי ברית עם השטן הנאצי, אך ניסוח נרחב כל־כך מעבר לטוב ול־רע, ללא כל סייג מוסרי, ללא כל מגבלות, „קורטיזניות" זו, עם סיומת פשוטה מקובלת יותר, — דיפלומט־יה שהיא מאקיאבלית יותר משהיא נוצרית, אופיינית לדיפלומאטיה הרו־סית־הסובייטית בימינו, אם גם כרך זה של „המחברות" אסור היה ל־פרסום במצוות הצנזורה עשרות בש־נים. הוא ראה בקאתוליות סילוף ער־כיו גדולי של הנצרות („אגדת ה־אינקוויזיטור הגדול") ורשם כאן ש־מהקאתוליות יצא הסוציאליזם ואילו מהפראבוסלאביות תצא האחווה, אך בעצמו נתן דוגמה לניצול הנצרות הפראבוסלאבית למטרות איכספאנ־סיוניסטיות לאומניות. יצר השתוק האוארטי, יצר הפגיעה, שהלך שו־לל אחריהם ברומאנים ובחיים, הו־ליכהו שולל גם בפוליטיקה. אך גם בתחום זה נותן היה בדיאלוג, בוויכוח עם עצמו.

*

רשימות ההכנה לרומאנים הגד־ולים ש„המחברות" בייחוד ל„אחים קאראמאזוב", נתפרסמו כבר קודם, בכרך מיוחד. ובדרך זו נתמעט מאוד בכרך זה החלק הספרותי ונתבלט החלק הפובליציסטי הפוליטי. נותרו רק דפים אחדים של רשימות־הכנה לסיפור „הנער" והראשים ראשון ל־רומאן „בעל־הלומבות", שלא נכתב. אמנם נושאו אינו חדש בשביל דוס־טויבסקי, הועלה כבר, בוואריאנטים שונים, ביצירתו. גיבורו כאשר את האושה ההבחנה בין החלום והמצי־אות. מפעם לפעם הוא מתגונן בין החלום והמציאות עיבצה אותו יותר ויותר, עד שהוא כולה יד־בכשו. נכונה. אם אמן יפנה עורף לאמת הרי מייד יהפך לחסר־כשרון ויאבד בין רגע את הטאלאנט שלו".

במקום אחר הוא מעלה את המ־ציאות כזוות הכול, כאידיאל לאמ־נות, שאין להשיגה. ביצירתו, כמובן, מקבלות מלים שימושיות אלה כיוון־מחשבה נכונה, מציאות־משמעות אחרת בתכלית משמשים לו, למשל, האידיאולוגים הרשמיים של הספרות בברית־המועצות. חוקר חשוב ב־ספרות הרוסית שהתעמק במיוחד ב־יצירתו של דוסטויבסקי, מיכאיל באכ־טין, בספרו „הפואטיקה של דוסטו־יבסקי" (העומד להופיע גם בעב־רית), הראה מה מורכב המבנה של הרומאן הפילוסופי־הפוליפוני של דוסטויבסקי, מה מורכבים סימני־היכר המשוטים כל־כך כאן כמו „כי־חדי" ו„מציאותי" ו„מחשבה נכונה". האופי הדיאלוגי המובהק של יציר־תו — בניגוד לאופי המונולוגי של טולסטוי — שעליו מבסס בכטין את מחקרו, בולט גם ב„יומנים" אלה. מ־פעם לפעם נכנס לעלילה „הכשנה", מהרהש כעין פיצול. „המחשבה הנ־כונה" היתה לשתיים, והמציאות מג־לה פני חזון. אמנם הוא הקדים אות־נו ואמר שגם הפאנטאסטי ביותר צ־ריך להיראות כמציאותי, וקרוב לו יותר הפמאן כאדגאר אלאן פו. אך את קירוב הקטבים, אפילו אחדותם הפנימית של הקטבים, הוא גילה באמנות כמו בנפש האדם. כך רשם כי בכל סאטירה יש יסוד טראגי וב־כל טראגדיה יש יסוד סאטירי: ה־סאטירה והטראגדיה אחיות הן, לפי הגדרתו. הוא הגדיר את עצמו לא כ־פסיכולוג אלא כריאליסט של מעמ־קי הנפש האנושית; הוא לועג לנא־טוראליזם הקפדני של זולא. אך גם בריאליזם לא סגי. ב„שירה („שירה" אצלו היא שם נרדף לאמנות, ליצי־רה גדולה) דרושה תאוה, אצבע מר־רמת בלהט הנפש. שוויון־נפש, תי־אור ריאלי של המציאות סתם הם חסר־משמעות. אמנות כזאת חסרת־שחר היא: מבט פשוט, מתוך תשו־קת־לב, עשוי לגלות הרבה יותר במ־ציאות". אך למעלה מכל ספק מתנ־שא הצורך העליון של הספרות כאמ־נות. לכן ראה כמירוף־דעת את פרי־שתו (הזמנית אמנם) של טולסטוי מן הספרות, „ואולי באמת יצא מדי־עתו". ולא רק ערכה העליון של ה־ספרות מאיר לו. חשוב לו לא פחות, אם כי במובן אחר, ערכם המוסרי של סופרים. „הארו לכם את טולסטוי, גונצ'ארוב חשוכי כבוד. איזה פיתוי, איזה ציניזם היו מעוררים וכמה ר־בים היו המפותים. יאמרו: אם אלה כך, הרי וכו' וכו'..."

*

אסור ליהנס למדע. בזמננו ראו במ־דע את הכתר הגדול באלוהים, בנצ־רות. כך ראתה אותו האינטליגנציה הרוסית ששאפה למלכות הצדק עלי אדמות באמצעות המדע והקידמה. כך ראה אותו גם הכנסייה והאורתודוכ־סית. דוסטויבסקי הוא אולי הראשון שראה גם את ההתלהבות הדתית שב־מדע, חזה בו אופקים רחוקים שאיש לא ראה בשעתו:

„ערב־רב האי־בהירות במושגים בני זמננו, סיבתם פשוטה ביותר, ו־היא: החקירה־השיטתית של הטבע התולה לא כבר (דיקארט, בייקון). אספנו עובדות מועטות בלבד כדי ל־הוציא מהן מסקנות, ובינתיים אנו נחפזים להסיק מסקנות סופיות, כ־תוצאות כעובדות של היום... להיר־גע בכך יכולים רק אנשים מוגבלים ביותר, מי שלא יהיו ואיזה שם שלא ישאו. ובעמוד האחרון, ממש לפני מותו, הוזה החוזה האדיר על גורל המקבילים באינסוף: „באינסוף צריכים המקבילים להיפגש, אך אינ־סופיות זו לעולם לא תבוא. אילו ב־אה, היה בכך משום קץ לאינסוף, משמע אבסורד. אילו נתמזגו המק־

(המשך בעמוד 27, טור 1)

ר. מ. רילקה

מות משה

אפס, המלאך הקודר שנפל רק,
אבה; נטל נשק, חגיל מות
בגש לו. אבל כבר נסג,
הדהד אחורנית, למעלה,
צעק השמימה: לא אוכל!

כי בעד גביניו העבותים
ראהו משה ומתן הוסיף לכתב
דברי הברכה והשם האינסופי.
וטהורה היתה עינו עד ליסוד הכוות.

אז ירד אלהים, כשהוא מוחף עצמו
מחצית הרקיעים, ובעצמו פרש לו ההר;
השכיב הזקן. מביתה הערוך
קרא לנשמה; והיא, הפי! והרהרתה
במשתף לספר, ידידות אין שעור.

עד שלבסוף הספיק לה. כי די לה בכך
הדרתה המשלמת. אז אל הותיק
והתיקו של עולם אט הרכין את פניו
הותיקים. בנשיקה נטלו מעצמו
אל ותקו אשר ותק ממנו. ובידי הבריאה
כסה את סגור ההר. למען יהיה אחד
בין הררי הארץ שנברא בריאה חדשה
ואיש לא ידעו.

המוות

הנה המות. מעט מיד מתלהל
בספל העומד ללא תחתית.
מקום מוזר בעצם בשביל ספל:
עומד הוא על גב־יד. ועוד יכל
להבחין על הזגג שבשפה
שברה של אזן. מאבק. ריתוק־הי־
כתוב סביב באותיות דהות.
אותו שותה, המדבר, את זאת
הדאי קרא בארוחת הבקר.
איזה מין יצורים משנים הם אלה
שאך ברעל יגרש לבסוף?
ואחרת לא יכלו? כלום הם דבקים
בכאן, באכילה שדחק מלאתו?
שמא את ההוה מהם, החמר,
כמו שנים תותבות שלוף?
ואז הם מבובים. יבב, יבב...

איך נפל כוכב,
זכיתי או מעשר לחזות.
זכור אותו. עמד.

תירגם :

מכס בילן

נאטאלי סארוט ובעיות היצירה הספרותית

ד"ר מכס בילן משמש כמרצה בכיר במחלקה לתרבות צרפת באוניברסיטת תל־אביב.

בשנת 1956, שנת הופעתו של „עידן החשד" לנאטאלי סארוט, ש־יצא עתה לאור בתרגום עברי*, זכ־תה הביקורת הצרפתית להצדות האבילות שלה הדות לשבות אשר מיסדו אותה בבירה מסוימת: בארת („מעלת־האפס של הכתיבה" 1953) פולא („מחקרים על הזמן האנושי", 1949 ו„שירה ועומק", 1955) ק.א. מאגני („גבולי אמפדוקלס", 1945), רוסא („הספרות של תקופת הבארוק בצרפת", 1954), מורון („באלאר־מא", 1950). את תור הביקורת הצר־פתית החדשה אמנם בישרו חלוצי הגדולים: פרוסט, ואלרי, באש־לאר, באטאי ובלאנשו, אולם החי־דוש שנסתמן עתה היה בכך שבו־בזמן שחקרה את הבעיות אשר הצ־עמוד לפניה בתוך התייחסות לאוב־ייקט שלה, לספרות, בבדידה של אר־כוטופיה הולכת וגדלה, אף ניסתה הביקורת למצוא לה דרכי גישה אל המכשמ הספרותי בהתמקד על מד־עי־האנוש. ואכן, כעבור עשר שנים, בעשרת ימי כנסת סארייזי, שהוקד־שו ל„מגמות העכשוויות של הביקו־רת", הבהיר המבקר־הפילוסוף דו־ברובסקי: „במשך כל עשרת הי־מים האלה התרשמתי שאנו נמצאים בלב־לבו של משבר, או בנקודת־המפנה כלו... האופייני לתרבות זמ־ננו: החזרה והלכוה־מחדש של תפיסת האדם המודרני את עצמו, בהספקתם ההולכת וגוברת של מד־עי־האנוש..."

בו בזמן שהצביעה נאטאלי סא־רוט, כמו ב„עידן החשד", את חשי־בות הדיאלוג, בציינה כי הוא נוטה לתפוש את מקומה של הפעולה ב־ספרות זמננו, התבססה הביקורת על חשיבות היחסים האינטר־סובייקטי־ביים: מה שצפתה סארוט לגבי ה־רומאן והדמויות שבו, היה נכון גם לגבי תחום הביקורת, כחקרה הב־ליתה, לדמות האנונימית, שעליה בישרה נאטאלי סארוט, הקביל הפר־פר [illegible] האובייקטיבי, שניתן ב„סימפאתיה" לניגודים שעיצבו את רפת עולמן הפנימי של הדמויות של סארוט, קלוד סימון, רוב־גרייה וביטור, הק־בילה הדיאלקטיקה של האנטינומיות של היחסים המורכבים של היצירה („יחסים שהם, בעצם, כחולילה"). לב־רירה בין מצב עולי ובין ההתגיי־סות, שאליה נדחף הסופר, הקבילה, בתחום הביקורת, האפשרות לבקר את היצירה בהקשר ההיסטורי־החב־רתי שלה, או, להיפך, לנתק אותה כליל מהקשר זה. המושגים בדידות, הידברות, שפה, חירות, נבטו עם אוצר מילותיו של היוצר באותה מי־דה שנבטו עם אוצר מילותיו של המ־בקר. אם שאיפתה של סארוט היתה תמיד לאפשר לסופר ולקורא להז־דהות זה עם זה, הרי שאפה הבי־קורת בעשרים שנות מהלכה, להגיע להזדהות זו להגיע ליותר שלמות. ואם בסופו של דבר חששה סארוט שמא יתדרדר הרומאן המכונה „קלא־סי" ויגיע למדרגה של „יומן אינטי־מי" או „עדות", הרי פחדה גם הביקורת מאותה סכנה ממש: היא רצתה להיות „יוצרת".

רואים אנו, איפוא, שאותן שאלות שעלו עצמה נאטאלי סארוט לגבי הרומאן, ניצבו גם לפני הביקורת. לכן גם כן ההכרח היה שביום מן הימים תראה עצמה סארוט כאחת מדמויותיה: דמות „היוצר". וכך אמנם אירע לפני ארבע שנים ב„בין החיים והמוות", כאשר רצתה „לספר" את „החיים תחת־קרקעיים" של היצירה...

כמסתבר, בעצם, שמעולם לא חיפ־שה אלא דבר זה בלבד: „החומר הגלמי של הכתיבה הוא שהיה מס־רת היעשי בכל ספרי... בהפלאג־כדים יכול היה אלאן כמעט להיות סופר... משכבות 'פירות הז־הב' היא הצורך והוסר־היכולת לת־פוס ערך אבסולוטי ביצירת־אמנות" — כך הצהירה סארוט בשיחה במאי 1968, ואף הוסיפה ואמרה, כי מה שניסתה להראות ב„בין החיים וה־מוות" היא „אותה תחושה ראשונית בשורשה של יצירה", או, ביתר דיוק, „התחושה הנמצאת תמיד בסכנה, הנ־זעת רשבה וכתותיה, כדי שעוב היסקף לה סכנת מוות" („קאנזאן ליטרארי", 15.5.68).

בדברה על היצירה, מגלה נאטאלי סארוט עד כמה „הכול נשאר מקושט, מהסס, רוכס, באמצע הדרך, ממש, כך נראה לי, כמו המציאות עצמה." וראוי להדגיש במיוחד מלים אלה, המעידות על ההוות שבין הפיכתו של הרומאניסט ובין זו של תיאור־טיקן היצירה.

למה שואפת סארוט, כשהיא מתבו־ננת בעצמה בעת פעולת הכתיבה? להראות „תנועה אשר בדרך־כלל חומקת מפיקוחו של כוח־הרצון ואף מן התודעה הצלולה". שתים־עשרה שנים קודם־לכן, כאשר עסקה ב־צורך שלה לכתוב ולא בתופעת הכתיבה — כלומר, ב„עידן החשד" — היא ציינה, כי הקורא דורש מן הסופר לחשוף „אותיים אפליים" אלה. לדעתה, חייב היוצר „ליצור מחדש אותן תנועות פנימיות זעירות ומור־כבות..." (עמ' 89), להגיע אל „קו הגבול הנע, המבדיל בין שיחה לתת־שיחה" (עמ' 95), „להביא לקורא לחבוד בלי הרף בקיומן של התנו־דות הפנימיות, ריבוין ומורכבותן" (עמ' 97) ולמטרה זו יש לגרום לכך שהדיאלוג יהיה „סיום תנודות ר־בות ומעורבות שעלו מן העומק" (עמ' 97).

הרואים אנו, איפוא, שבעיוניה בת־חום הביקורת יש לה לנאטאלי סא־רוט לא רק הראייה של מחברת־רומאנים, אלא גם אוצר המלים שבא־מצעותו היא מנסה לחתום את המ־ציאות האנושית. עיקר תרומתה הה־יה בוודאי ההוכחה כי זו אמנם מציאות אחת...

גם בתחום זה, כמו בתחום הרו־מאן, סארוט היתה בחינת מורת־דרך. כן נוגעת היא — אף־על־פי שהיא מכחישה את „היותה פילוסוף" — בבעיה הנוקבת של היצירה הא־נושית, הביקורת והחשיבה הפילו־סופית, כשהיא מוצאת בעצמה את „המגמה הכפולה הזאת: הרצון להשת־לב בחברה, והרצון להעניק את עצמה בתוך לעצמה". לפי דוברוב־סקי, הדיאלקטיקה הזאת היא „הקו המובהק בחשיבה של זמננו, על שתי מגמותיה המנוגדות: זו החוזרת מן היצירה, הנוגעת כאובייקט, אל תוד־עת־הקיום אשר חוללה אותה; וזו המולידה את המכוונות ברגע שבו היא תובעת בכל קיום שהוא („בי־קורת וקיום", „הדרכים העכשוויות של הביקורת"). ואילו הפילוסוף ז'אק דרידא, מצדו, בהתבוננות ב„כוללה" שלפני ההפרדה בין החיים והיצירה, מגלה אצל ארטו „שפה הרוצה להיות בלי עקבות, כלומר בלי קווים" („הכ־תיבה והשוני"). האם לא ארטו הוא כחש צורך „לחזור למקור"? האם אין זה גם הצורך שאותו מדגישה נאטאלי סארוט, כשהיא עדיין רוצה, שלושים שנה לאחר דבריה על „טרו־פיזם" (1938), לגלות מחדש בחיפו־שיה היוצרים, קצבים, אותות, „הב־הובים קצרים הפותחים סדק אל

בעגונה למקור הראשוני... ששם נול־דות כל התחושות הראשוניות ביו־תר, הדוחפות (את הסופר), אל הכ־תיבה... לעקוב אחר מהלכם דרך עצם הכתיבה... בחיפוש אחר הדבר נטול הכינוי..."

המהלך היוצר, המקור, הדבר שאין לו כינוי — באלה מתקרבת סארוט אל בלאנשו, שעליו מסתמכים הסט־רוקטורליסטים והאכזיסטנציאליסטים גם יחד, והאומר גם לאלה וגם לא־לה באורח דיסקרטי ביותר, בהלמול חוזר ונשנה: „הספר שהפך ליצירה נמצא מחוץ לדיאלקטיקה שלו", „ה־ספרות זרה לתרבות", היא „הנוס־טאלגיה של הלוגוס התיאולוגי" מ־שום ש„הספר הוא תיאולוגי ביסו־דו". בלאנשו, כמו סארוט, גם מצביע על דרך אפשרית לביקורת: „אין כלה לשירה בספרות. בין הסופר ובין מה שנאמר קיים פער שיש ל־הכחישו" („השיחה האינסופית"). בלאנשו הוא אף החושף את הכוונה היסודית של הסופר: „הוא בורא עצמו מחדש ומרכיב עצמו כחדש..." („מנת האש"), כשם שסארוט חוזרת בלי הרף למקור „אם עדיין לא יבש — ואם אמנם יבש, הרי „נשקפת ס־כנת מוות". זוהי, איפוא, שיבה לב־דידות הנופלת לרגע על־ידי הספר

נאטאלי סארוט

התומים נרחבים": „...בראשית ישנו מה שחשים בו, אותו ניד, אותו רטט, אותו דבר שאין לו שם, שיש להפכו לשפה... שם הוא המקור החי... לשוב

שעם השלמת כתיבתו מאפשר לסופר לקנות לו, „מעמד בין האחרים". ש־בה אל „התנועות הדקות מן הדק, הסמויות כמעט... אשר כשחקן הבלתי פוסק מהווה את השתי־וערב של כל יחסי אנוש ואת עצם תבנית חיינו" („עידן החשד", עמ' 27), אל אותם מצבים אשר, אליבא דבאטאי, עשוי לאפשר גישה לאמת שאין הש־פה ההגיונית יכולה להביעה, חוויה שאין למסרה, אך ניתן להתקרב א־ליה באמצעות השירה ועל־ידי „הד־אור ההגאים שבהם רגילים להתקרב אל מצבים אלה" (באטאי, „הספרות הרע"). הנו גם מה שעושה סא־רוט: נסיון לכבות מצבים בלתי־ניתנים לכיבוי אלה.

קירבה זו בין סארוט, בלאנשו ובא־טאי אינה צריכה להפתיענו. ברכת החוויה המבשית, הגילויים נעשים והים זה לזה. יש רק להוסיף שבצ־כות מגששות אלה תמצאנה בסיס משותף להן ולהקפדה הביוהדולוגית, כלומר: נקודת־מפגש בין המבקרים היוצרים והמבקרים־האנאליטיקנים. אולם עובדה אחת אינה ניתנת לער־ער: ביקורת־הספרות הצרפתית שו־אפת למצוא לעצמה בראה חדש, קני־מידה חדשים, אולי אף נקודות־ציון חדשות, בהקריבה את ה„ראויה" הדטרמיניסטית, כדי להתגרות בתוך עצמאות־יותר בסיכוני החקר הבוד־דד למבצודס־לכבוד את המקודש, המיתי, המסתורי, כאילו כדי לגלות מחדש בת־קה של זכר קדמון.

* נאטאלי סארוט: עידן החשד. מסות על ספרות. מצרפתית: יונת סנד. הוצ' הקיבוץ המאוחד. תשל"ב. 153 עמ'.

אהוד בן עזר / ספרי דורות קודמים

צריך העץ לעבר הדני

„צריך העץ" הוא ספרו הראשון של הסופר עבר הדני (שמו האמיתי: אהרן פלדמן), אשר נפטר לפני כחודש בהיותו בן שבעים ושלוש. עבר הדני מתאר בספרו קבוצה בגליל העליון, בשנים הראשונות שלאחר מלחמת־העולם הראשונה. שם הקבוצה „צריך העץ". קרוב לוודאי שהוא תיאר בספרו את כפר־גלעדי. עבר הדני נשלח בשנת 1913 על־ידי הוריו ארצה ללמוד בגימנסיה הרצליה, ובשנות מלחמת־העולם עבר את כל דרך הייסורים והנדודים שעברו על תלמידי המוסד ומוריו. תוך כדי בחינות הסיום התנדב לגדוד העברי, ועם שחרורו עבר לעבוד בישובי הגליל העליון, מתניים וכפר־גלעדי. התרשמותו וחוויותיו בשנים אלה מפרנסות את הספר. גם גורל אחד הגיבורים, מנחם הרפתן, דומה לדרך־חייו של המספר. בסוף הסיפור עוזב מנחם את הקבוצה ונוסע אל מעבר לים ללמוד חקלאות. ואכן נסע עבר הדני עצמו, בשנת 1924, להולנד להשתלם בענף גידול בקר ותעשיית חלב, וכשחזר כעבור שנתיים, ארצה, התמסר להדרכה בחקלאות והירבה לפרסם מאמרים בעתונות המקצועית החקלאית, בצד סיפורים ורשימות וספרים, העוסקים בתיאור ההתיישבות בארץ־ישראל.

„צריך העץ" שייך בלי ספק לסוג הספרות האגיבית מחיי הקבוצה והארץ. עבר הדני כותב בסגנון של „עם המצלמה בידי", והקירבה האינטימית אל קבוצת האנשים, שאותם תיאר, היא שמנעה ממנו להעמיק חקר בנפשותיהם. לסדרת הספרים האגיביים הללו מצטרף גם הרומאן „הגובה" של אביגדור המאירי, שהופיע בשנת 1934, ארבע שנים לאחר „צריך העץ", אף הוא בהוצאת „מצפה". אני מקווה שלא אחטא בגוזמה אם אומר כי התיאורים מחיי הקבוצות בספרים הללו כאילו שואבים את עיקר כוחם מעצם העיסוק בנושא (מגרעת שאולי קיימת גם כיום ב„ספרות הקיבוץ"). דומה לעתים שהסופר חש עצמו כעיתונאי, או כאתנוגראף, שבא לשהות ארוכה בקרב אחד השבטים בארץ זולו, והוא שמח לפתוח את הקורא בסודותיה ובאורחות־חייה המיוחד של חברה סגורה מסתורית וחדשה. אגב, גישה זו אינה אופיינית לספר אחר מחיי הקבוצה „ימים ולילות" (1926) של ביסטריצקי־אגמון — שבו יש נסיון לחשוף את תהומות הנפש של בני ה„עדה", הקולקטיב, ולא להסתפק בתיאור החיצוני בלבד. ואולם ההרגשה שצריך לספר על תופעה זו שקבוצה שמה, וכי האנשים הלוקחים חלק בניסוי החברתי הזה נוסף להם דבר־מה המייחדם מכל יתר בני־תמותה, משותפת לספרים רבים, למן ימי הספרות האגיבית הפאתטית ועד ימינו אלה. ראיית האדם כמיוחד וכשונה רק בשל השתייכותו לקבוצה — כלומר, הדגשת השונה, ולעתים גם צביעות מדעת ושלא מדעת — הן מן הסכנות האורבות לספרות העוסקת בקבוצה בראשיתה.

„צריך העץ" — כלומר, המקום — הוא הביטוי המרכזי בסיפורו של עבר הדני, והוא גם ציר העלילה. גישה זו, גישה של התבטלות בפני עולם־המעשה הציוני־הסוציאליסטי, בפני ההתיישבות בכלל ו„ההתיישבות העובדת" בפרט, קיבעה את סגנונו של עבר הדני (וזוכה גם כל סופרים אחרים כבני־דורו) — סגנון הכרוניקה. וכך, לא האדם הוא העיקר, אלא המפעל. הסופר ממלא אחר תביעה חברתית וציונית — לתאר, להיות בעטו אחר ההיסטוריה והצפיית יום־יום ושעה־שעה, ולראות את המיוחד שבכל פרה, בכל חריש ובכל שדה. משום כך אין „גיבורי האיכרים" שלנו מגיעים כלל לסיפורים בחיי האיכרים שכתבו הסופרים הסקאנדינאביים הגדולים. עם כתבו על הויה חקלאית, טבעית ובת־דורות, שאולי עומדת בפני שינוי מכריע עם התפתחות קצב החיים של המאה הפסיים; ואילו אצלנו המשק החקלאי הם בשאר־הנפש התחלה חדשה, הם העתיד, ואילו על החוזה של העבר מוטבע התהם אחד: תלישות. על־כן נכשלו נסיונות כה רבים לתאר את ה„טבעיותי" וה„איכריותי" שבחיי הכפר הישראלי החדש, ומבין השיטין עלה כמין צריבה כל ב[illegible], של חוסר אמונה כנגד הכתר עצמו בשורשיות ובקביעות של הצורך החיים שהוא מתאר. נוסף על כך גם [illegible] הבא בפני הצורך לכלא אחר אותה תביעה חברתית־לאומית לתאר את המפעל ולהנציחו לדורות.

כשנוגע עבר הדני באנשים חיים, הוא מוציא מתחת ידו שורות עזות־ביטוי. כך, למשל, בתארו את אנשי הקבוצה הגלילית השכנה, „עין־הזהב": „מנחם מכיר את אנשי „עין־הזהב", שהרי לא פעם לן אצלם בעברו בעגלה. ב„צריך־העץ" איכרים על צוך והב, כהיא בת־מקלט לרחוקים זקנים ולבחורות הזכרות סוד את יקבריה הגדולה... תמימים הם כילדים הזקנים האלה, שהתבכרו במשך שנים מתוך שבוה ובלב שלם למחזיקה ולמכעי, ופתאום התעוררו, הגת הדדיהם בלאים אבק, שירי מקברות, כלאים עלובים מגובבים על גבי מוהזות יבשות, להתבאו לפני פנים מבית־אבא, הכיסות סתורות ונודפות ריח זיעה, זבל ואבק הקש הממלא את המזונים הקשים." (עמ' 45).

בקטע כזה הולות הנעשות לשרת את המפעל ונעצות הבליה לעצמן, תכלית שבהופר־הכלית, כאב של בדידות ואכזבה, של אנשים שנתעוררו יום אחד בהכרה שהמפעל רימה אותם, היתל בהם; וכי באידיאות החברתיות והלאומיות, אבי האכזבה בהן נהגה ציוק למהפך להתהלה הודעה שבחיי כל איש ואיש — באידיאות הללו אין תשובה למצוקתו הקיומית של האדם, ובעשתן צפויה לפתור, או שלא לפתור, בעיות כלכליות, חברתיות ולאו־מיות; יש בהן כאילו תשובה למצוקתו הקיומית של האדם כל זמן שהוא סוכה ומשפיה את עצמו והודהה עם מטרת הכלל, אך כשהוא נותר בודד עם עצמו, חרב עליו עולמו. המפעל אינו אלוהים, ואפילו לא זה הדעה. וכבר כתב על כך עגנון ב„תמול שלשום": „דת העבודה, דת העבודה. בני אדם שבעזלילים בעיקר הדת נפלו לעצמם במוכב הביב זה, באהבה המיטבים החודשים למזוכירים שם שבים בשיהם, אף על פי כהם כהואה שירתהם אין יודעים את הטם ואינם רוצים לדעת את הטם. רצה אבה לקבוע את דעתי, ובבן שבע. אדם מחוב לעבוד, כאב אינו לעבוד כה יאכל. כשאני לעצמי אין לי צורך בריפותנות לא על הארץ ולא על העבודה, די לי לאדם שזכה לדור בארץ ישראל. הלוואי שלא במודך להתבייש מן הארץ." (עמ' 176).

ישנם פרקים בודדים ב„צריך העץ" המגיעים בתבוך התיאור של אנשי „עין־זהב", פרקים על אהבה, של אכזבה ואיבוד־דרך, פרקים שהאדם לעצמו עובד במרכזם. ואולם רוב הספר עובד בסיכון הכרוניקה והדיאליזם התמים, ובבחר שכוח הוא כעצמו גם במסמך ועדות לתקופתו.

אגב, בספר זה, שהופיע כאמור ב־1930, מצאתי בפעם הראשונה בספר עברי את המלה „קומקום", ועבר הדני, שהוא מיוחד שבשימוש בה, הוסיף בהערת־שוליים: „כם בלשון ירידים, שנהגו בבושבי־עולים לבשירותי־פשאות באמצע הלילה." (עמ' 14).

עבר הדני: צריך העץ. סיפור מחיי השדה בארץ. ספרית פרוזה מקורית בעריכת אשר ברש. הוצאת ספרים „מצפה" בע"מ, ירושלים־תל־אביב. 1930. 197 עמ'.

בעולם הספרות והאמנות

ושוב אדגאר אלאן פו

אדגאר אלאן פו מוסיף להטיל צל כבד על הספרות האמריקאית. מדי פ־עם נבחנת דמותו האניגמטית של ה־כותב המבודד הזה ונראה את עומק השפעתו על הספרות הזאת. לכאורה היה פו מקובל יותר מחוץ לארצות־הברית מאשר בה: זכורה האהבה ש־רחשו לו הסימבוליסטים הצרפתיים. פולחן פו של בודלאר, כמתרגם ס־פוריו או של מאלארמה (כמתרגם שי־ריו) ושל שני הדורות של הספרות הצרפתית בכלל. לאחר המרד נגד הסימבוליזם התנפצה הפופולאריות בראשית המאה, שלנו סר חינו של פו. אך בכריאת הופיע איגיותו להוות מוקד־משיכה למבקרים כמו ת.ס. אליוט ופול ואלרי.

בימינו אלה נוהגים להתקיף את פו. בייחוד באה"ב, דרך מתקפיו של ה.ל. מנקן כהוא במגוריה על בעל „העורב" ואהוה הצביד בפנתיאון של הגיבורים הספרותיים הקרובים לו ביותר (כאבבה אפשר למצוא בו גם את וויטמן..). ספרו של המבקר הוקד הכפורת דניאל הופמאן „פו פו פו פו פו פו הוא קריאה בודהאטית ובאת על צירה, כבותוח ומיצידי על הבנור באנשיו. שהיה אדגר אלאן פו: ביסקין ודאצינאר־ליסט. בעיקרבדגן ופיסכולוג, אישיות פרודית, דאבנית, ומכורה לבבית ולאלכוהול — התגלמות הרומאנטי־זם שהפריץ עליהם קלאסיה. בקיצור: איש שכל אחד יכול למצוא בו צד מעניין והמעהו כולה מוהיבה כאחד מפלאי הטבע.

דניאל הופמאן נקט בספרו בשיטה של מיזוג הביקורת הטכסטואלית ה־מוסבירה ונינוגה המוחלט — אימפרס־יוניזם קיבוצי. כך אנו מוצאים בספר זה „קריאה בקרוב" של סיפוריו כ„וויליאם ווילסון" או „אשר. סיפור פליפגי על [illegible]; כל העיקר בסיפור זה או צ. של [illegible] ביקורת: שניים" על פו [illegible] שסר כולו ברתק עד מאוד הרבה על־אודותיו של פו („ניו־יורק טיימס בוק ריביו").

מקומו של מוראביה

עם צאת ספרו החדש של אלברטו מוראביה „שניים" בתרגום אנגלי (הוצ' פאראר, שטראוס וג'ירו) כותב ב„ניו־יורק טיימס בוק ריביו" המבקר הנודע לואיס פידלר על מקומו של מוראביה בספרות האיטלקית המודרנית. מוראביה הוא בוודאי בין הפרוזאיקנים החיוניים שבין סופרי איטליה — דא עקא, כבר מזמן אין המבקרים „האינטלקטואליים" מתייחסים אליו ברצינות, הוא מוגדר כסופר פופולארי. הרמזה לכך העובדה שמוראביה הוא פורה כל־כך — עש־רות כרכי רומאנים, מסות, רפור־טאזות וסיפורים קצרים יוצאים מ־תחת עטו והוא מפרסם כבר ארבעים שנה כשני ספרים בשנה. פריון כזה יכול להדהים — ולהקשיח. אף ש„ה־אשה הרומאית" זכתה לפופולאריות רבה בארה"ב, ואפשר על מוראביה פירסומו של ציורה מאבזה ואף זה של איגנציו סילונה. מוראביה נעשה מוכר בעיקר בכוח העובדה שרומא־נים רבים שלו הומחזו („בין שתי נשים") ועקב כך הוא ירד כביכול להלוטין להמונים.

אך התופעות תהילה אלו גרמו לכך שערכו האמיתי של מוראביה נשאר בלתי־בדוק. ההפסד הוא של הקו־רא המשכיל, שכן עם כל החולשה והרגלנות־לפ־קים, שהן ה־פיון הגז כוה, יש ביצירת מוראביה כדי להדק ולהביא בית בעבירוה.

מוראביה סבור, יחד עם ע־רים לא מעטים, שבתקופת הציה אורבאנית כה במצוחה של ימינו, ההמום היחיד שב לתפוס את „האדם המבמביר ה־חיי הבייך, מכאן התיכוק כלו בבעיות מין וקונפליקטי אהבה („אהבה נטואיבר") ב הנושא הכללי של ספרו החדש באיטלקית „אני והוא", שהוא אנגלית „שניים", מסיבת בל־רוח.

ההתבוננות של הרומאן ה־מן פאליו נוהו בין כיפור ש־בין הגיבור ואבר־המין שלו. היא הכרתו מין ב־ מהדק, בבהיר כי סבת כשלונו בחיי היוצרים המינוגים הבלתי־ הוה. אילו רק יכול היה להי־ היו, לעבור „סובלימאציה" ו דו לא הפך בעבר של עב־ רי") יחול כל כבובתו לאורך שהכיל נשבעים לו בתוך או הציהה, מוראביה הראה כא ייבורות כל עבביו, ואפילו כ[illegible], יש בו סגולות של גו גדול.

מותו של בית

„בשנת 1840, תיתה לסבי־סבי, הכ־כר נתנאל שאר [illegible] או כמהן ראשי בכנסייה האפיסקופלית בבאר־אילראיק בירקשייר, התקלות. כבה ציווה אותי האל ללכת אל העולם החדש — הוא הלך". כך פותח ספרו של הנה גרין „מותו של בית" (הוצ' „דאבלדי") שמבקר ה„ניו־יורק טיימס ריביו", ריצ'ארד אלמן, רואה בו את אחד הספרים היפים שתיווה לו הגר דפנות לקרוא זה בבית.

זהו ספר על קורדותיה של משפחה גי־דולה, [illegible] כשבט. החיה באמתי ונבבאת בהבליך של התפר־דות. הגיבוא אבייבן אינו חדיש והוא שיבש כהזבל להאבאיגב לביב. כהם בשתיים, ייהודה של הנה גרין הוא בבובוץ, שהוא הבדובה של כתיבה אייהיה עם ההיבבות הכספרוהיות. הצד [illegible] הבאפשרת מיזוג של לדיקה עם צפיקה. לא קשה ל־ בפר בכפר זה הוא אבטוביוגראפי. חלקים בכבו הופיעו לפני פרסומו בכרך זה ב„ניו־יורקר". [illegible]

(„ניו־יורק טיימס בוק ריביו")

אתלט מיני או מספר סיפורים?

ספר על הנרי מילר, שיצא לאור לא מכבר, מכפר הרבה יותר מכפי שרוצים למבצתה להצגו ופבעיניה הוא בותק ומעניין. „הנרי מילר: שלושים עשרות שנים של ביקורת", הוא לקט בין שנערך אמנם בידי הפרופ' אדוארד ב. מיטשל ויצא בהוצאת הא־ניברסיטה של ניו־יורק, אך אינו דווקא אקדמאי ביותר. אשר לתחומו: ראשית נשאלת השאלה כלום היה או לא היה? האמנם היה ה„ולד ה־נוראי" של פאריס של שנות השלו־שים אתליט מיני כמדרגה אולימ־פית, או שמא אינו אלא מספר סי־פורים בעל דמיון? על־פי עדות עצמו, בספריו הראשונים עשה רוב זמנו בבית־הבושת של פאריס. האם ניתן להאמין לעדותו של מילר על מילר? ומה האמת אשר היה, ב־הוציא עשה ונפרכה עם נשים, שהוי מולדו לו לכתוב שני ילדים ובגיל 70 לערך בבא אם אשתו ההבישית — חוקי הרדוקו טוקדה. מילר עצ־מו כתב באיזה מקום: „פה ושם אני משקר בכוונה — פשוט כדי להשגות את המבקרים".

הספר שקיבץ [illegible] לוסה [illegible] הבקרים שוכן בתו האבבסיי לבהק בבבות [illegible], תהלך ה בחיבה של [illegible] אור מילר, אורוול, [illegible] מילר נכבד פירכה את ספר באריס [illegible], הביר את הזה [illegible] של [illegible] הצרפתית, מכבר מילר, [illegible] „הגו הטרופי וכתב עליו: „ה דמוי כיפר [illegible] ביהא [illegible] בבזנים הדיגה". את [illegible] ב בין הקאר, [illegible] „הביצר [illegible]; [illegible] הבצירות", את [illegible] בין [illegible] דוד ליפמאן בב „ההוניב של מילר", היא כוה. עולמו של מילר הוא „בקים ב לכדור [illegible] : „בספריו של מילר בעם כדי להוציא את [illegible] ולא [illegible] („[illegible]").

> חומר ל„תרבות וספרות" לא יוחזר אלא אם תצורף אליו מעטפה מבוילת וממוענת.

העורך : אברהם יבין

4 תערוכות בבית האמנים בירושלים

דן שחורי

גד אולמן

היריבה המתמידה והתמורה האחד בבלי אבסטרקט־הקונקרטיות הם הד־הנושא לעבודותיו של גד אול־

בריבת התחריטים מציגה שפע אבטבים צבעוניים — מהדפס צי־ צריבה ועד להטבעת שקע. הטכני מסייע לו בשילוב אל־ ים ,,מתחריט", כגון: רישום וצי־ אוליה עוסק על פני דף דר־ י לשונות תבלים. המחייבים אי־ הדיוק. לא רק בבניית המיתוב, ו בניצוח ה,,משקל" של האלמנ־ המתנצבים על פני אותו דף. זה כבבית להעצמת כל מדיה ריה, צילום, צבע) בעבודות כוד־ ה הוא, לא אחת, כבשלה, הנפ־ באילן עלידי קשירה אסתא־ או גיאומטרית על מרכיבי הדי־ ה. לביתו של גד אולמן ייאמר, ין הוא בוחן בדרך של בניית דף ת־ בלבה, ואין הוא נתפס לאפקט יה של אמצעים טכניים. ברוב והות הוא מכלב רישום וצילום ירת הדפס צילומי שניתן להגי ק ב,,אכספרסיוניזם טכנולוגי", ש־ האיקונוגראפיה שאובה מנושאי הד־ של אמצעי־התקשורת.

צבעוניות המורכבת של אלמנטים יגאנטים, כטלפון, מכתב ומעגל לי, ארכיטקטורה מהדלאריות ר בקרה, כסמליה, ולמהויות, אי־ גדרה אחרי עיצוב הפופ הפלא־ י הכוללי של סמלים אלה. שהים צבעוניים שקופים או עכור ים האבים את המשמעות הקיוית ירוגיה של התחריטים.

בות האדם, כשולבת בפרטי בניין, י בשדר או חלקי מיכנור. מר ח כאלבום סיפורי. הדוואהי כי ה מידה, שימוש בנגאטיב ופוזי־ ה הבליט ושקע, מדגיש את נוש־ של כל התחריטים המוצגים: ער־ ח בין האדם ואמצעי־התקשורת.

אליהו גת

צייר־מכחול מובהק שיסודו ב־אכספרסיוניזם. רווי צבעוניות וחמריות, ושיאו במשטחים סוערים, שבו המכחול נע בחופשיות כבעל פני הבדים של ציירי האסכולה של ניו־יורק שלאחר מלחמת־העולם השניה. רבות מעבודותיו של אליהו גת עשויות כציור־פעולה (action painting) הבונה דימויים פיגוראטיביים. מעוני הוויה ומהות. אין ספק שבציורי הציורים שלו, המיטחים ר הומוריים — הוא מהיחידים העוסקים בנושא זה בטכניקה זו.

עבודותיו נראות מרוחקות כל־כך ממשמעות של סכס כמתאח סוציר פוליטית, ומכל מודעות לטכניקות ולחומרים חדשים. אליהו גת מצייר את הציור עצמו. את התגובה הצירית מול מראות בטבע, ואת הבלתי־מודעה שלו עצמו, המתבהרת לו, כהפתעה, על פני הבד המתכסה במשיכות מכחול.

מתוך תרבות הציור של המאה, מסגן אליהו גת את ,,הציירי" בלבד, ועבודותיו הן מן הטובות שנוצרות כיום בארץ בתחום זה. תחושת הצר־כם בהתערוכה זו. מול דיפוי הצבר דות המוצגות, נובעת מן העובדה שהאיכות בציוריו של גת אינן זקוקות לסיוע כמותי.

גד אולמן: ,,מאחורי הרשת" (תחריט)

צבי תדמור

הדפס־המשי של צבי תדמור נשענים על עיצוב שהתגבש אצלו במשך שנים של ציור בצבע שמן. בניקום משיכות המכחול הקטועות והעכורות. מצויים כאן כתמים שט־נקיים. המצטרפים לדימוי של פריצת חלקיקים מבריכה מאסיבי. מגע הדרישה אינו נתון כאן על־ידי קווים מתבשכים. חלוקת ההדפס לכתמים בעלי שטח רחב יחסית ולגניעות זעירות של גוון, מפעילה אשליה של העודות המתרצות סביב למוקד של עוצמה. הצבעוניות המתרכזת לתחושה קבבית זו, כאילו מדהה ברצישות רבה על פני לובנו של הנייר.

מנקודת־מוצא של נופים נתונים, בונה תדמור מיחבר דינאמי, מפשט למחצה, כשקווי ההיקף הנוזליים של הצורות המפורקות מצטרפים לתחושות ציורית בלתי־צנינ.

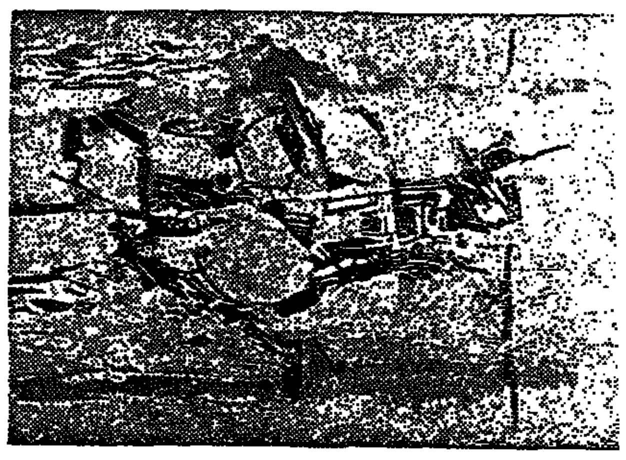

צבי תדמור: הדפס משי

רחל שביט

בדי האקריל של רחל שביט מצוצבים בוחדת של מצלמה ממוקדת באור חריף, וזאת תוך נסיון להיצלות נושא אחד: הצל. הגוונים הבקיים של מיבנים ארכיטקטוניים באים להדגיש את ההצללה הכהה, שהוא האלמנט השליט בעבודותיה. לא קיימים כאן מעברים הדרגתיים של אור וצל. המבנים מוכים בשמש מסנוורת ומטילים צל הנשבר על־פני משטחים נפחיים. בטכניקה של 'Hard edge' משיגה רחל שביט מעברים חדים. הרחובות הרחבים והמוארים, ריקים מכל נוכחות אנושית, נושאים אווירת המוכרת מהציור המטאפיסי האיטלקי. אך היבצוע הטכני, שלמותו נדרשת בציור כעין זה, מפגר אחר האידיאות הציוריות של אמנית זו.

אהוד פקר

גלריה צ׳מרינסקי, תל־אביב

ציוריו של אהוד פקר הם כעין דו שיח בין המשטח הבצוע לבין מסגרת הציור. אין הוא מקבל כמובן־מאליו את המלבן המרובע הרגיל, אלא חותך ומגבר את לוחות העץ, שעליהם הוא מצייר, בזוויות ובצירונים שונים. כך נוצר פיסוק רב צלעי מצויר רב, הפועל ליצירת מתחים צורניים. בניגוד, או בהמשך, לקווי המסגרת האלה הוא בונה קומפוזיציה, הנוטה לרוב למינימליזציה. רוב המתחים נובעים במשחק רב־ערכי של פרספקטיבה מעוותת. הדעין נבוכה אחר הבלע האלכסוני, היוצרה הדטיה של קו ההחוד לחלל, אך אלכנס בהכי אחר הבליט והמשטח רוקם זה. בבמה עבודות כתוקף פקר בבתם זה, הציור בסאר בתחום הגיאומטרי, כשכסים כבורים והמדבקים מהוים את התוכן הציורי הבלעדי.

בעבודות אחרות הוא נוטה לפיתות רעיון זה של ,,שבירת תבניות" על־ידי הוספה מרכיבים אחרים: בצד הצורות הגיאומטריות מופיעים כתמים, או מיגורות, אמורפיים, היוצרים ניגוד חריף לאופיו הנוקשה של המישטח. בעבודה אחרת הוא מוסיף מרכיב ציורי פרספקטיבי בדמות דלת מצוירת ומפתח התקוע בה מטיל את צילו עליה. במקום אחר מצוירים קוי טופוגראפיה רשומים בעפרון, היוצרים שוב רושם שונה של חלל הלת־מימדי.

בהבחינה הצבעונית נוטה התערוכה לצמצום. מדי פעם נוצר ניגוד צבעוני מעניין בין שטח חלק ובמירקם רוסט וחומשי של עבודת מכחול. לעתים הוא משתמש במתח נמוך כאוד שבין אפורים לאפורים־ירוקים, בין צהובים מגוון שונה. עבודה זו מעידה על חיפושיו של אהוד פקר אחר ציור ,,נקי", מתומצה הוולסי, שבו מבודדים המרכיבים הציוריים ומעומתים זה עם זה ללא התערבות וטשטוש מצד גורמים משניים. גישה כזאת דורשת דרך־ראיה מתוחכמת וחוש־מידה דק. לזכותו ייאמר, שלרוב התחכום אינו הופך להתחכמות, ואם כי עדיין מורגש בתערוכה מסהו מהתחלתיות בלתי־מלוטשת, הרי מצויים בה ללא ספק תוכר ציורי עשיר וניצנים של דרך־בישוי אישית.

מירית כהן

גלריה הגזית, תל־אביב

תערוכת הבכורה של ציירת צעירה זאת, בוגרת המדרשה למורי ציור בתל־אביב, מעידה על אישיות אמנותית חזקה, בעלת כשרון אישי ויכולת בישוי. ציוריה קרובים בסגנונם לעבודותיו של אריה ארוך, אך היא מצליחה להקנות להם אכספרסיביות ואוירה השונים באופיים מן המוצהדים והלירייה הפיוטית של ארוך. כמוהו היא עובדת על עץ, אלא שהיא בוחרת להוות עץ כבדים וגסים, כעין גרוטאות. את הלוחות האלה היא פצעה בחריטה, בקידוחים ובשבירה. לעתים היא מדביקה עליהם קרעי נייר. על גבי המשטח הזה מתרחשים אירועים צבעוניים רב־ערכיים: עבודה בשכבות גסות של צבע, הנספג בעץ הנפי עליו לסירוגין, ,,בישוליי" העשיר של צבע זה בגוונים קרובים ורכים, הוספת מרכיבים ציוריים, כשרובם חריסה והדבקה, ולעתים אף כתם זר באופיו למירקם השליט. הקומפוזיציה מבוססת לרוב על חלוקת המישטח לפסים רחבים ואופקיים, שלכל אחד מהם ניתן מיגוון צבעוני אופייני. חלוקה סכימטית זו נשברה על־ידי מרכיבים חריגים, המפרלים נגדה והמערערים את אחידותה. בצד עבודות העץ מוצגת גם עבודות בצבעי פנדה על קרטון, שבהן מושגה צלילות צבעונית זכה יותר, ואופיים נוטה לציורן לירי.

האיכות בעבודותיה ניכרת ביכולתה לבנות מירקם צבעוני מגובש, בשל ועשיר־באירועים, הנשען על סולם־צבעים עכור וכהה. היא מצליחה, לרוב, להתמקד מהסכנה של גלישה לאלגנטיות, ורוב עבודותיה מרשימות בכה־ביטוין ובעוצמה הרבה העצורה בהן.

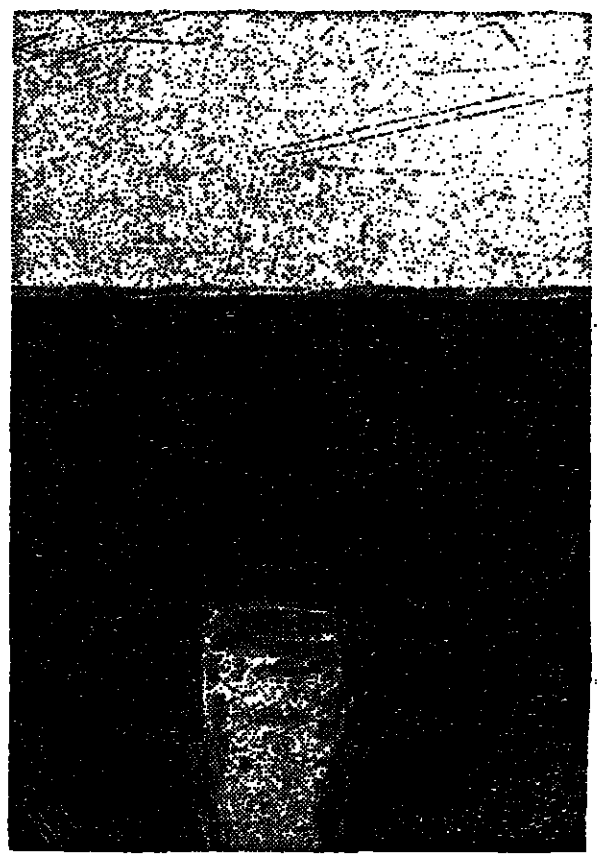

מירית כהן: ציור

תערוכת הדפסים

בגלריה גורדון, תל־אביב

שישה אמנים מפאריס מציגים כאן את הדפסיהם. שניים מהם — אברהם הדר ואילן מן — הם ישראלים היושבים המתפרסים בפאריס בשנים האחרונות. כל השישה עובדים בטכניקה דומה (ליטוגראפיה צבעונית), ובתפיסה אמנותית אחידה פחות או יותר, וניכר, שבשל טעם מסוים הפך אותם לאנסמבל. עבודותיהם נוטות לכיוון סוריאליסטי כלשהו, לאכספרסיביות מעודנת, שניתן לכנותה ,,סלונית", ולהבנגה וירטואוזית טכנית. המעניין בקבוצה הוא בערדריאו הצרפתי, שעבודותיו משלבות בתוכן אלמנטים גיאומטריים ודמויות, הלקוחות מהלכסיקון של ה,,פופ". הוא מצליח לבנות דף רב־אירועים, שדמויות ורישומים זעירים נצים בו בין כתמי צבע חריפים וגדולים. יורגן אהרה הגרמני מציג סדרת דפים אלגאנטיים באפור־כסף ובשחור, המבוססים על מערכות של צורות אמורפיות המשתלבות זו בזו. ופילים פורטגזצאנ היווני מציג ליטוגראפיות עמוסות בפרטים ריאליים ובדמויות סכימטיות מוכרות בעלות עיניים גדולות ובוהות. הרושבות־שוכבות בחלל של חדר דחוס. דרך־העיצוב נוטה לנאיביות ומערכת הצבעים כבדה ועבוסה. מישל פומיים וצרפתי משבץ בדפיו קטעי גוף ואברי אדם, המעוצבים תוך הדגשת נפחיותם ותוך שילובם בכתמי צבע הנוטים למתקתקות. אילן מן, שזה זמן רב לא ראינו את עבודותיו בארץ, מציג תחריטים וליטוגראפיות, הנוטות לתיאור מחופסס של דמויות גולמיות ומגושמות הבעות במסגרת של חלל תלת־מימדי. אברהם הדר מפתח כאן את נושא ציוריו הקודמים, שעיקרם בדמויות אדם מפורותות ובדחוסות מכבירה של מרכיבים דקוראטיביים צבעוניים.

מרים אגוז

גלריה 220, תל־אביב

ציוריה של מרים אגוז עומדים על גבול המופשט, אך ניכרים בהם עדיין מרכיבים פיגוראטיביים כרמזי דמויות ושרידים אורנאמנטליים של צמחים מתפתלים. מהבחינה הציורית קרובות עבודותיה לסגנונו של המופשט התוסשי, השואף לפיתוחו של מירקם צבעוני עשיר ורב־גוני, והמתבסס על עבודת מכחול חופשית ובלתי־אמצעית. היא מצליחה, לרוב, להשיג צלילות ושפע צבעוני, המתנגנים בגונים בהירים ובמשחק־גומלין שבין כתם לקו רישומי מתפתל.

צבי רפאלי

משה גבעתי

גלריה גולדמן, חיפה

תצוגתו הנוכחית של משה גבעתי היא המשך ישיר ועקבי לניסיוניו הקודמים ברישום. התערוכה, הכוללת ציורי־שמן, הדפסי־משי אחדים וטכניקות מעורבות היא ביטוי נוסף לרצונו לראות ביצירה אמנר תברהי, המתבטא במלחמתו של האמן בהרס הטכנולוגי. בבדים רחבי־ידיעה משקף היוצר את העימות בין השכמה התחורבן מזה ובין שיפוצו ושכלולו של הנוף מזה. המוטיבים הגראפיים שבעבודותיו הקודמות פותו והם משמשים אך תשתית, שכבבה כשתפים מרכיבי צבע נייטראלים, הבאים לשבור את ה,,הרמה" הפונקציונלית כביכול. הקוקוו הגיאומטרי, אוזרי משטח סימטריים התחומים במיתאר — קוו אופקי ומאוזן — מטנים מקום לצבעוניות חדה ופיוטית. כן הצליח הצייר להת להומר הכיבי את אשר אין בו; כך, למשל, דומים ציורי־שמן אחדים לציורי־אקווארל עדינים, ואף ה,,לא־צבעי" משתקף כיצירה קולוריסטית לכל דבר. הפעם נראה שהצייר הקתורר ב,,אמביקוניציה עהיותה שולטה לעתים במרכיביו. אט־אט נבראים כאן מוטיבים של הנוף הקרוב, רקמת הצבע הנעקשה בעבר הלא־רחוק, נעשית סובטילית ורגישה יותר והמבנה הארכיטקטוני של היצירה אינגו עוד סגור כפי שהיה, אלא חופשי ומרתבי יותר. במיוחד הצליח גבעתי להעלות בטכניקות מעורבות דו־שיח דיאלקטי בין ספונטאניות כמו־שוביסטית ובין עיצוב קונקרטי.

אריה רוטמן

,,גרפיקה 3", חיפה

אריה רוטמן, הידוע יותר בתחרישיו מאשר בציורי האקווארל, חוזר כאן על המוטיבים האיקונוגראפיים האהובים עליו, בנסותו להשתמש בצבע כבטכניקות של התחריט. בדרך זו הוא הצליח ,,לחקות" את עצמו, מתוך הדגשה כתב־היד האישי, המתבטא בתמצות מינימלי של מרכיבים, הנראים כמצודדים על גבי קלף עתיק. ואריאציות שונות על נושאים קלאסיים, שבהן ניתן להבחין בדמויות מושאלות מציורי ליאונרדו ודירר, הופכות כאן למיניאטורה אלגאנטית, המבליטה שינויי זוויות וראייה גיאומטריות ואורבאניות כאחד.

מוקד היצירה הוא עולם הסמלים של גלגל־המזלות, גרמי השמים, וכליל פאסטיבליות, העשויים במתכנת גראפית מובהקת והמרכיב הקולוריסטי, הממתיק לעתים את הקומפוזיציה יותר על המידה, הוא לא תמיד מחוייב המציאות האמנותית.

מכתב לעורך

,,אנשים שהם מעל ומעבר"

כותב שורות אלה אינו חש כל ן לערב עצמו במלחמותיו הפר־ ית של יורם ברונובסקי, יהיה טיבן יר יהיה, ואלמלא נמצאו ברשימתו שים שהם מעל ומעבר" (,,תרבות ספרות" 28.4.72) כמה עניינים הנוג־ ים בשאלות עקרוניות, ספק אם תב זה היה נכתב.

ם לקבל את נקודת־המוצא של ברונובסקי, הרי שהצורה האמי־ ת היא לא במצבם האובייקטיבי חיי התרבות בארץ, אלא ברמתם רבותית הירודה של מבקרי אותו ב. מבקר א' משתמש במלים לר־ ות אשר כפק רב אם הוא מבין פשרן. מבקר ב' הסרים לו ספרי חינס בעברית, וזה למרות שאת לא ידע לכתוב נכון (ליתר בט־ ח העתקתי את השם אות באות שימותו של מר ברונובסקי, ואני לה שהבחור העצעור לא שיבש ן...). מבקרת ג' מקוננת על פר־ ה של תרבותנו החסרה את פרוסט ברית, בפור עספק רב אם ,,זאתי־ זה שורה אחת שלו בחייה, וכן זה וכן הלאה.

ם לקוות שמר ברונובסקי יודע ין של המלים הלועזיות שהוא תמש בהן; יש להניח שהוא ית נכונה את שמו של אקווינס; להאמין שהוא קרא כמה שורות ל פרוסט (בכן־תרבות אמיתי הרי הוא שולט בצרפתית). אפס, מה זה מוכיח? זה מוכיח אולי שרמתו האינטלקטואלית של מר ברונובסקי היא ,,מעל ומעבר" לרמתם של בעלי דבבו. יופי. אך האומנם זה מה שמטריד אותנו? האם זו תשובה לטינרניהם של יריביו?

הבה נעיף מבט אל מחוץ לגבולותיה של ישראל. כלום יכול מישהו לנקוב בשמה של ארץ תרבותית אחת, שבה לא תורגמו מיטב יצירות־המופת של ספרות העולם לשפתה של אותה ארץ? מסופקני. השאלה איננה אם פלוני אלמוני קורא את פרוסט. השאלה היא האם יש בידו האפשרות לקרוא את פרוסט, אם וכאשר יעלה הרצון מלפניו. על שאלה זו לא נתן מר ברונובסקי דעתו כלל.

כותב שורות אלה מכיר כמה וכמה אנשים צעירים ,,המתים" לקרוא ספרים כמו ,,יוליסס" או ,,בחיפוש אחר הזמן האבוד" או ,,אדם ללא תכונות", ואינם עושים כן מחמת מיגבלות לשון. היה זה שופנהאור, כמדומה, שאמר כי תרבות מתחילה בשפה השנייה. אשר. אולם אין להבין כי אותו שופנהאור היה נכון לוותר על תרגומיהם של ספרי־מופת זרים לשפת־אמו בשם עקרון היפותטי מעין זה.

לפיכך, הצעתו של מר ברונובסקי לכל ,,הרופאים הללו" לרפא את עצמם, הגם שהיא אולי הצעה טובה לכשעצמה, אין בה לפתור דבר. אפילו הם מרפאים את עצמם, כלומר מגביהים עצמם לרמתו של מר ברונובסקי, גם אז לא תצמח לנו ישועה. מצבה של התרבות העברית הוא בכל ערך, לאו דווקא באשמתם של המבקרים הששנים. הדברים אינם חדשים. מאז קום המדינה מתקיימת התרבות העברית בלחץ רב, כמשמרה מדרבן, בשולי חברתנו אחוזת תזזית. המעש, מבלי שיהא בכוחה להשפיע כהאזה על איכות מעשיה. אין זה המקום לעמוד על הסיבות שהולידו מצב זה. די יהיה לצורך ענייננו כי נכיר בעובדה עירומה זו, ששום הכמויות מילוליות לא יהיה בכוחן להעטות עליה מחלצות. לכן, כל עוד המצב הוא כמו שהינו, תתפוס קביעתם־קינתם של בועז עברון ומבקרים אחרים כי ,,דור בארבאריים גדל בארץ הזו". ועם כל הרצון הטוב, אין פרקים נבחרים מיומניו של יורם ברונובסקי יכולים לשמש משקל־נגד לאמת מאויימת זו.

ברם, פרשה זו של הקצאת טורים יקרים במוספי הספרות הצמוקים של עתונינו לדברי סיח תפלים בכסותה של קלטורה מוקצת, צריכה דיון נפרד.

יוסף בן־טל
רמת־גן

גנזי דוסטויבסקי

(סוף מעמוד 16)

ים היה זה קץ לעולם, לחוק ה־ ומטרי ולאלוהים — וזה אבסורד. רק לגבי המוח האנושי. עולם ר־ (הנברא) הוא סופי, אך עולם חמרי הוא עולם אינסופי. אלב־ האינסופיות לא היתה גם סופיות. לו אין לתאורה. ואם יש אינסוף, יש אלוהים, יש עולם אחר, וה־ אחרים משבעולם הריאלי (הנב־ ". בפירושים המלווים מצאתי כנראה תגובתו של דוסטויבסקי תורתו של המתמטיקאי הגאוני י לובאצ'בסקי על הגיאומטריה אוקלידית.

מוך לכך שורה בודדת, ללא כל ן שייכות: ,,מות מסוער אך לא ". האם על עצמו פסק או על של החולת, שהגה בו. מוהו היה כמסוער וגם לוגי.

י רגיעה, נסערות דראמטית, מא־ מתמיד עם העולם ועם עצמו, א־ וכפירה, קוטביות וצבאון ל־ מתיה אצורים בדפים אלה, ללא ספרות ופיוט, לעתים ביובש כמ־ מפתיר. דפי חשבונות ארוכים הבנסות והוצאות (כה רבו ההר־ ת לסיגריות, שנעזר בהן בכ־ הו הלילית) ובבדן רשימה מפו־ של ההקפות כהלת־הנפילה עם נים: התקפה ,,הוקה", ,,בינונית־ שה", לפעמים בציון מוג־האוויר לגלות את הקשר בין ההתקפות ו. אך במקום אחד — רק אחד — שה סיפוק והנאה כמעט. הגאון לא רק ממחלת־הנפילה אלא גם ; שהוא קרא ,,קאבאר הגרון", אה כהמת התיעון המופרז, וכן האנושי ביותר — צבירה הקיבה. יצה חודשיים בבקום־בראשא ב־ בית, שהה שם בים מיבריאים. כן — ארבע כוסות בבוקר ושתיים ב, וההרידה של רגיעה וסיפוק עליו: ,,השקול והלגדוג בגר־ בתמעטו והתבטאים עם כל יום. הפרשות פיזיות מצויינות. הזיעה בלילה פחותה, אם כי לא נעלמה לגמרי: לילה־לילה מחליף אני את כותנתי. אך איני מאבד כוח כלל וכלל. גם עצבנותי חלפה. אתמול היה יום גשום. היום רוח ולח למדי..."

המים המינרלים, לא עזרו הרבה ובמהרה חזרו אליו תחלואיו. אי־שקט הרגיל, האהוב עליו שב אליו, שבו העצבנות הריגושג, תוססת המסספ שלו, ובעיקר שרירות־לבו לרכר, לפסוק את פסוקו, כדרך ,,איש המרתף" אף כי במה שהוא שקרא ,,בכיוון הנכון בכיוון האמונתי" רצדנו הוא למעלה כניפוקי הענין של הכלל, בעניינים הקטנים שהוא יודע אמנם לשוות להם משמעות מכרעת קיבצנית ובדברים שברומו של העולם. היי־שגה חווי־עולם דינם אחד, בשניהם עולה צליל של אחרית הימים. ,,איש האפוקאליפסה" כינהו הפילוסוף הרוסי הנודע ברדיאב וכוחו בהמדמוניות שונות גם כאן, לעתים בגאווה ובתרועה לעתים בענוה בהסאי כאילו, והנה קבל העולם: ,,מכריז אני, לעת־עתה בלי הוכחה: אהבה לאנושות היא בלתי־אפשרית, בלתי־מובנת בלתי־משוערה לגבריי, בלי האמונה בצלמת־בריתה באלוהות הנשמה האנושית. ימשכו נא בכתפיהם חכמינו, אך אכסיומה זו, אבת זו, עמוקה יותר מחכמתם, ואני מאמין אמונה שלמה כי יבוא יום והיא בהכרח תהא אכסיומה לאנושות כולה". כך פוסק הוא בעניני האלוהות, על דעת עצמו, בשרירות־לב; וכך פוסק הוא גם בעניינים אחרים, כקלים כחמורים. בודד בבהנהר, ביציו ובכנסייה, הוא נלהם בחירוף נפש בשמאל הליבראלי, אך הכולה לליבראלי יקרה גם לו, הכוא כדבריו ה,,ליבראל הגדול האמיתי דהוא הכלל־אנושי הגדול, הרוסי הלאומי, האירופאי האמיתי" בלתי־מובן חושד הוא בעיני המבקרים. כבנים את הרומאנים שלו ,,יצירות חולניות" ועל כך יש בפיו תשובה מוחצת: ,,יצירות חולניות! אך ברי־אותכם היא כבר חולי. מה מבינים אתם בבריאות זו" — כך מטיח הוא כלפי מבקריו וכלפי עולם כולו. הוא הבריא בין חולים.

הוא שיקע את עצמו ביצירה בספרות עד שלא נותר לו הרבה ליומנים, למכתבים ול,,מחברות". אך המגע במעבדתו, בחמרים שבהתהוותם, בסגנון־לא־סגנון זה, ללא כל העמדת־פנים ואיפור, בלשון עירומה זו, לשון תכליתית ופשוטה המעוררת קנאה והמפתה לחיקוי, המגע זה ב,,מחברות" אלה יש בהם תמיד מן המגע באש, בסכנה, בסופו של דבר מחזיר הוא את הקורא אל כבשן היצירה עצמה, שבה הרחיק והעמיק יותר מאשר ברשומות הטופשה סודמיות אלה.

*

הצנזורה הסובייטית השהתה הופעתו של כרך אחרון זה למעלה משלושים שנה. והיו לה לכך סיבות מספיקות. הכרך הזה הוא פוליטי, כלהמתי־פולמוסי ותוקפני הרבה יותר מאלה שקדמו לו. אך נראה שאי אפשר היה עוד לגנוז את ירושתו של דוסטויבסקי (הספר יצא בסדרה ,,ירושה ספרותית", שבהוצ' ,,מדע"). 150 השנים שמלאו לא מכבר להולדתו של הגאון הרוסי, לא גרעו כלום מן האקטואליות שלו, ואף־על־פי כן כוחה של היצירה חייב שינוי כלפיה גם בפוליטיקה הספרותית הסובייטית. לכן הוכרז על הוצאת אקאדמית מלאה של כל כתביו, שהכיל גם את כל ,,יומניו של סופר", שהיו אסורים עד עתה בברית־המועצות. השפעתו של דוסטויבסקי באינטליגנציה הרוסית היום חזקה יותר מהשפעתו של כל סופר אחר. אפשר לאסור הדפסת ספרי סולז'ניצין אך אי אפשר כבר לגנוז את ירושתו של דוסטויבסקי. ואולי ניתן לראות בכך את כניעתו של הקומוניזם, שלפי אבגהו של דוסטויבסקי נועדה רוסיה להציל ממנו את אירופה.

האם תמנו (ב)

ברשימתנו הקודמת כבר העמדנו על השיבוש שבפתיחת משפטי שאלה משועבדים על ידי ,האם', כענין: ,,קשה לדעת, האם... " או ,,הוא מהסס האם להציע...". כבר קבענו, כי מצד איסור והיתר, אין לפתוח משפטים כאלה בלשון ,האם', וכל הנוהג כן מטעה. עם זאת ביקשנו להבין, מה אירע ללשוננו, שכך נוהגים כותבי עיתונאים רובם אם לא כולם, ויש שאפילו בעלי לשון נכשלים בכגון זה. העלינו, כי בלשון ימינו נעלמה למעשה היא השאלה

טור הלשון

לפני שאלות ישירות, והן מסומנות בלשון על ידי אינטונציה בלבד. ואלו השאלות המשועבדות טעונות ציון גם בלשון דורנו. כך אירע, שפתיחות שונות התחילו להיחשב לסימנים ראויים למשפטי שאלה משועבדים. בצד הצורה הראויה 'אם' נמצא אפוא גם את השיבושים: האם/באם ולמעשה דוחקים השיבושים את הצורה הראויה.

עד שנוכל להמשיך בבירורנו עלינו לעיין במקור לשון 'האם' כדי לעמוד על הבסיס שעליו אנו נשענים. מיד מתברר, שהבסיס הוא צר ביותר. הרי כל השימוש אינו אלא פיתוח דברי הכתוב בשני מקומות. בבמדבר יז, כח שואלים בני ישראל את משה: ,,האם תמנו לגוע". מי שמעיין במקום נוכח לדעת, כי מצד הפרשנות יש ספקות ניכרים, אלא שבכל זאת יש אפשרות פרשנית לצד פתיחת משפט שאלה. אבל זו שאלה ישירה. ואילו מצד המבנה אין לנו במקרה זה אלא לומר: האם־היינו כעין צירוף של שנים סימנים הפותחים שאלות של ברירה. שהרי כך דרכה של לשון במקרים של שאלת ברירה, שהיא מנסחת: ,,ה...אם..." כך במקורות, וכך כמובן אצל סופרי הלשון החדשה, כגון שיכתוב אחד העם (קנ"ה): ,,לדעת הטובים הם אם רעים". או מדברי ביאליק: ,,מה זאתו הפרחי סתו אם פרחי אביב" (רלד). ובכן: המבנה של שאלה כפולה (ה...אם...) נחשב לפי פירוש זה של ,,האם" כאלו שני היסודות הדבו כאן יחד, וכך נולד 'האם' מתוך ה...אם...

כאמור, זה פירוש אפשרי למקום בבמדבר, אבל לולא חזר צירוף המליות עוד הפעם (איוב ו, יג) כמעט היינו דוחים את הכל ואומרים שלפנינו שימוש בודד במקרא כולו. ואלו מדברי איוב אנו לומדים, שהצירוף קיים — אם כי בנדיר. זו צרה, ששוב אין כאן ביטחון, מה מידת התלות התחבירית בפסוקים הקודמים: ,,מה כוחי כי איחל ומה קצי כי אאריך נפשי. אם כח אבנים כחי אם בשרי נחוש. האם אין עזרתי בי..." כלום יש כאן התניה המורה בשימוש או מקריות, כלום אפשר להשתמש בלשון ,האם' רק אחרי שכבר נאמר ,אם'?

החומר המקראי אינו מספיק כדי להשיב, ואחרי המקרא נפסק השימוש כליל. רק דבר אחד מתברר: ברבדי לשון מאוחרים יותר — בשעה שחזרו והתחילו להשתמש ב,האם' — לא נתפרש השימוש המקראי אלא למסגרת של שאלה ישירה. ואם אין רשימותיי מטעות אותי לא נהגו סופרי המופת בדורנו — בניגוד לעתונאים — להתיר את הרצועה. מכל מקום, אם תגלה דוגמה, הרי תהא דרך חריג ופליטת קולמוס.

נמצאנו אומרים: הבסיס במקורות הוא צר מאד ובעצם אין בו כדי קביעת כללים. ומאחר ששאלה עקיפה אינה מזדמנת ממילא אלא בהקשר תחבירי מסוים, אין בעצם הכרע גמור. רק זאת: בשעה שהתחמשו החיו את ,,האם", הרי השימוש נשמר בקפידה לשאלה ישירה — בהתאם לפירוש שניתן למסגרת המקראית גדלה הביטוי. מה שאירע אפוא בלשון ימינו הוא פשוט למדי: עם היעלם היא השאלה בן השימוש — ובשים לב לעובדה שמשפט עקיף אינו נפתח בה — הרי 'אם' ו'האם' כאלו גוזהו. וכדרך שקורה רבות, לשון 'האם' כנראה אף הורגש כ'ספרותי' יותר — היינו לפנינו מעין פסוידו־ספרותיזציה. ומאחר שבמעמד אחר — היינו בראש משפטי תנאי — דוחקה 'באם' את 'אם' (ובכך לא נעסוק הפעם) — הרי נכנסה 'באם' גם במשפטי השאלה המשועבדים להמיר את 'אם'. מכאן השימוש המשולש: אם/באם/האם כאלו באותו תפקיד. אפשר שמשום שמירת 'אם' בתפקידים אחרים מעדיפה הלשון העיתונאית דווקא 'באם/האם', ואפשר שדווקא אורך הצורה מסייע כאן. בין כך ובכך: בלי שום זכות באו אלו ודחקו את 'אם' התקנית. הגענו לכך, שכמעט כל משפט שאלה משועבד נפתח ברובד הלשוני העיתונאי־דיבורי בלשון 'האם/באם', בעוד ש'אם' נדחקת הולכת מן השימוש.

עד כאן ההסבר המרמז להתפתחות. תרופה איני יודע — אבל הביעור רב, ומצווה על כל מורה לשון ועל מי שקולמוסו אומנותו לחזור וללמד עצמו להקפיד: בשאלה משועבדת 'אם' דווקא, ולא: האם/באם.

משה גרשן־גולדשטיין

עורך המדור עונה על שאלות קוראים בבעיות לשון שיש בהן עניין לכלל. את השאלות יש להפנות למדור ,,טור הלשון", מערכת ,,הארץ", ת"ד 233, תל־אביב.

יורם ברונובסקי

דף יומן י"א

4.5.72

בימים האחרונים העצבים אכלו אותי בכל פה — ולטענת א. קבלתי מזה ,,עיניים מטורפות לגמרי". רצוי היה שאתרחק מבני־אדם לזמן מה, נדמה לי, אך מה לעשות כשהמשיכה שלי אינה מהותה מהודייה. אני משקם את עצמי בקריאת סאטירות של בואלו, אלכסנדרינים מלוקקים ומשעממים פועלים עלי תמיד פעולה מרגיעה. קראתי תשע סאטירות במשך הצהריים והייתי כבר רגוע למדי ונוטה לישון, אבל עוד בכוח האינרציה המשכתי לתוך ,,אמנות הפיוט". הפרק הראשון מסתיים בדוסור כזה:

בקיצור, בכדי להביא את הדברים לסיומם:
מטומטם ימצא תמיד מעריץ בדמותו של סופר־מטומטם.

(מוטב כבר לתרגם־איכשהו מאשר ליצור באלאגן בדפוס עם השורות הלועזיות, על כל פנים ,,סופר־מטומטם" בא במקום plus-sot). לדיסור הזה יש כוכב־של־הערה, כיאה לעבודה מדעית, וההערה אומרת: ,,המטמטם הוא כמו המזה — מידבק". לא רע באלו, לא רע.

ואיכשהו הגעתי לזה שכתבתי כמה משפטים של ,,ארס פאטיקה" שלי, רחמנא ליצלן, במידה מסוימת בעקבות ויכוחים שהיו לי לאחרונה עם א.י. משהו כזה: ,,אירוניה — לא פתרון. סאטירה — לוכסוס. אמת וצדק נקיים ממרכאות חשש מפני פאתוס — איזה פאתוס יש בדברים פשוטים ומשתלמים אלו? — או בכל חשש אחר. מלה שיש לה משמעות־המשמעות היא דומה לאבן", וכו'.

אחרי זה שוב פעם הייתי מעצבן ומכיון שכבר נכנסתי לרטוריקה המושלמת של בואלו — והוא עצמו כבר נמאס עלי — קראתי כמה עמודים של דיקארט, צלול כמותו אך פחות מיגע.

,,החלטתי לא לבקש חכמה אחרת מלבד זאת שאפשר למצאה בתוך־תוכי או גם בספר הגדול של העולם"...

משפט זה של ,,המסה על המתודה" צער אותי בשל דבר מה משעשע־עצוב, ששמתי אליו לב זו הפעם הראשונה. דיקארט החליט לנטוש את חכמת הספרים ולחפש חכמה בעולם הממשות. אף שאין זה כתוב במפורש, מובן שהוא מקווה למצוא בו חכמה גדולה יותר מזו של הספרים. אילו היה בן המאה שלנו היה הולך מיאוש ליאוש — העולם הגדול לא היה מלמד אותו יותר משלימדו אותו הספרים וכו' (אך בעצם הרי האבטיפוס של החכם שלמד הכול ההייאוש מהכול — פאוסט — קודם לדיקארט) ובוודאי היה מוותר על ההקבלה המלאכותית למדי בין עולם הממשות והספרים. מי יעשה היום הבדלה חותכת בין ,,ממשות" ו,,ספרים" (כמושגים המייצגים שתי אידיאות), לשון אחר: בין ,,מציאות" ו,,חלום". גם אנשי־מדע מחמירים אינם יכולים היום לחתוך ולומר מה ה,,חלום" ומה ,,מציאות". אינני זוכר כבר באיזה ספר של פסיכולוג רציני נתקלתי במשפט כזה של משורר (סיני?): ,,הלילה חלמתי שאני פרפר ועכשיו איני יודע אם הייתי אדם שחלם שהוא פרפר או שעכשיו אני פרפר החולם שהוא אדם". וזה מובא שם כחומר תיעודי. לסופרים היה התחום המטושטש הזה בין חלום ומציאות לקרקע פוריה ביותר, מרכזיותו עשתה מאובססיה של סופר ארגנטיני משונה, בורחס, ספרות גדולה. בדרך־כלל מייחסים את המרכזיות של העניין להשפעת פרויד, אבל דומה שהיא פועל־יוצא של הרבה דברים עד שאי אפשר לייחס הכול לאדם אחד.

אבל הדבר שנגע ללבי ושמתי אליו לב לראשונה בטכסט המפורסם של דיקארט, שכבר כזמן אני יודע אותו פחות־או־יותר בעל־פה — היא העובדה שגם את עולם הממשות רואה דיקארט כספר! ספר העולם הגדול! ייתכן שאין זו אלא מליצה מקובלת, מה שקרוי ,,טופוס", ויש הרבה מקומות המתארים את העולם בדמות ספר, כמו שהאחרים תיארו אותו כבמה (כל העולם במה). קורטיוס הקדיש ל,,טופוס" זה פרק (,,הספר בתור סמל") ב,,הספרות האירופית וימי־הבינים הלטיניים" שלו. אך אם נתעלם מזה — כמה שזה משונה — לברוח מספרים אל עולם הממשות — שגם הוא ספר!

6.5.72

ברגע מסוים של ליל אמש חשבתי בהרחים על אפשרויות־שלוה (גן צבאים), הבוקר אני זוכר שני בתים של מחשבותי, אבל איני יכול להיזכר במלה השלישית של הטור הרביעי בבית הראשון (כיסופים? מלאכים? בלילת הכל אפשרי).

אני עברתי במנוחה
וגן צבאים נפתח עלי
והקולות של אגוזות
חיו של ————, אולי.
———————
———————
והרי את לי מקוסמת
בעיני צביה גדולות
ועם שהגבינה עוממת
נחול מן המחולות.

,,מחנה ספרותי" בחיפה

בסוף חודש יולי יתקיים באוניברסיטת חיפה מחנה ספרותי. למחנה זה מוזמנים יוצרים בתחומי הפרוזה, השירה והמחזאות.

המחנה לקיים, בקבוצות קטנות דיון, בירורים וניתוחים של יצירות המשתתפים, להעלות בעיות הקשורות בתהליך הכתיבה, וכו'. את הקבוצות ינחו סופרים ומשוררים. כמו־כן תינתנה, במסגרת המחנה, הרצאות כלליות בנושאים ספרותיים ע"י מרצים שונים.

מחנה זה יתקיים השנה בפעם השניה, וזאת לאחר ההצלחה הרבה למחנה הראשון, אשר התקיים בקיץ 1971 באותה מתכונת.

יוצרים אשר השתתפו במחנה הראשון רשאים בחולם להשתתף במחנה השני.

בין המנחים המוצעים: כתי' מגד, פרופ' ג. שקד, ט. ריבנר, עמוס עוז, דן פגיס, א. ב. יהושע.

הופשטטר בזאלצבורג

תערוכה מקיפה של שמונים עבודות משל הצייר הישראלי אוריאש הופשטטר נפתחה בחודש אפריל בגלריה וולק בזאלצבורג.

הופשטטר, שיצירותיו הוצגו בביתן הישראלי בביינאלה האחרונה של סאן־פאולו, הוזמן להציג בגלריה זו. המציגה גם אכספרסיוניסטים ואמנים בני־זמננו כקוקושקה, ושרובה, הרדליצקה, מאנצו, פרוניוס ואחרים.

התערוכה נערכה בחסות שגריר ישראל באוסטריה, ותועבר מזאלצבורג לווינה ולציריך.

תמונות

המאפיין את החיים בישראל, לעומת חיי הגולה ושאר ארצות תבל, זוהי הסגולה המיוחדת של "Joie de Vivre" הארצי־ישראלי. עובדה זאת באה לידי בטוי ביצירותיו של נחום גוטמן, נוסף על אספקט הדכאון, שקיים בהן והמשותף ליצירותיו של כל אומן גדול...

השבוע:
• נחום גוטמן — תקופת טבריה
• מאנה כץ, קרס (KARS) ECOLE DE PARIS:
• פיקסו: LA SERIE DE DANSE, GRAVURE SUR CUIVRE

רוז Rooz גלריה לאמנות
סמטת בית השואבה 1 (פינת אלנבי 94) תל־אביב, טל. 613924

ספרים חדשים

ספר הלכות גדולות
לר' שמעון קיירא. הספר החשוב ביותר בספרות ההלכה של הגאונים, יו"ל ע"פ כתב־יד בצירוף הערות ומבוא ע"י עזריאל הילדסהיימר, חלק א' (מקיצי נרדמים) 42.— ל"י

הציונות ומדינת ישראל ב,,הארתו" של משפטן ערבי
תשובה לספרו של הנרי קאטאן ,,פלסטינה — הערבים וישראל — החיפוש אחרי צדק". מאת פרופ' נתן פיינברג 5.— ל"י

תגים
פרקי עיון וציור מאת חיים תורן
ששה מדורים בספר: למען ירושלים; מיקירי ירושלים; בסוד חכמים; על ירושלים ויקיריה; במעגלי סופרים וספרים; זוטות ואימרות־כנף.
בכריכת בד נאה 10.— ל"י

שירי לי בת עמי
שירים, סונטות ופואימות. ספר חדש מסוג יהודה מאת המשוררת המהוללת מלכה שפירא 8.— ל"י

להשיג אצל המוכרים ומוכרי הספרים או אצל
הוצאת ראובן מס, ירושלים, ת. ד. 990

האוניברסיטה העברית בירושלים
בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי
"יד עגנון"
מודיעים
ארכיון עגנון בבית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי בירושלים אוסף כל חומר מאת ש"י עגנון או הקשור ביצירתו (כתבי־יד, מכתבים, תמונות וכו') ומבקש מכל מי שיש לו חומר כזה, להעמידו לרשותו לשם צילום. העתקי הצילום יצורפו לארכיון עגנון.
עד עתה נרשמו בארכיון עגנון־שבבית־הספרים הלאומי והאוניברסיטאי כ־850 כתבי־יד, כ־350 מכתבים מאת עגנון וכן תצלומים, מאמרים וחומר אחר הקשור ביצירתו לרוב. החומר שבארכיון משמש את החוקרים ואת כלל המתעניינים ביצירתו.
המעוניינים יפנו לארכיון עגנון בבית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי, ת.ד. 503 ירושלים, טלפון 30211 קו פנימי 693.

גלריה לאמנות "העתיד"
תערוכת ציורים והדפסות
של
ליקה טוב
הפתיחה במוצאי שבת, 13.5.72
בין השעות 9.30 — 7.30
התערוכה פתוחה בימי א' — ה' בין השעות 9—1 לפנה"צ, 4—7 אחה"צ, בימי ו': 9—1 לפנה"צ
ירושלים, רח' החבצלת 2, קומה ב', טלפון 232131

הופיע
מאת ישראל דוריון
ממזר של תורה?
מיהו
הזמנות: ,,תמיר", סוכנות ספרים, ירושלים, רח' בן־יהודה 2 טל. 224808

אולפן גרץ (בר־קמא) פותח מחזורים קורס ל־
קצרנות
עברית ו/או אנגלית
הצלחה מובטחת! פרטים:
ת"א: גורדון 5, טל. 236209
או ,,ידעטון", טל. 252425

עיריית חולון
מכרז 64/72
עיריית חולון מכריזה על קבלת הצעות לביצוע עבודות אינסטלציה לסינון וחימום והקמת חדר דוודים בבריכת השחיה העירונית.
את חוברת המכרז אפשר לקבל באגף ההנדסה בעיריה, חדר 108, תמורת תשלום של 25.— ל"י.
יש להגיש ערבות כספית או בנקאית בהתאם לדרישת גזבר העיריה בשעור של 6% מערך ההצעה, לתקופה של 3 חודשים, אחרת לא תובא ההצעה לדיון.
את ההצעות יש להגיש במעטפות סגורות למזכיר העיר לא יאוחר מ־7.6.72, שעה 17.00.
המחירות והנסיון של המציעים יהוו שיקול בעת הדיון על מסירת העבודה, ואין העיריה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.
פ. אילון, ראש העיר

Deutsche Botschaft
Kulturzentrum
ולטר הודר
Walter Huder
ירצה על
תור הזהב
של
שנות העשרים
הדיוקן הספרותי של עשור ברפובליקה
בירושלים:
בית הלל
הדר 16
ביום שני
15 במאי 1972
בשעה 8.30 בערב
בחיפה:
בבית רוטשילד
האולם הקטן
ביום רביעי
17 במאי 1972
בשעה 8.30 בערב
ההרצאות והויכוחים בשפה הגרמנית
הכניסה חפשית

הכל בכל בלוב
בלוח הכפול

هكذا من الأصل

יתרון במלכה אינו מספיק

שחמט

משה צרניאק

השחמט הסובייטי זכה לצליונות בולטת לא רק בזכות הידע התיאורטי והטכניקה המשוכללת, שהן תכונות אופייניות לשחמטאי ברית המועצות. הרוסים מעידים גם מעוף תחבולני וחולקים כבוד לשחמטאים אשר הגדישו הסתבכות טקטית עד־צרת נשימה על „חיים שקטים" של משחק פוזיציוני.

המשחק הבא, שנערך באליפות ה־צבא הסובייטי, מדגים התמודדות רצופה הברקות, בו נתקלת התקפה — בהתקפה, רעיון מפולפל — במ־כה נגדית מפתיעה. התיקו הסופי, כמוהו כפרס לשני המתחרים.

לבן: צייטלין
שחור: רייבוב
לנינגראד 1972

1. ה4, ג6; 2. ד4, ד5; 3. ה:ד5, ג:ד5; 4. ג4, פ—ו6; 5. פ—ג3, ג6;

בוסת שונן של התקפת פאנוב ב־הגנת קארו־קאן. השחור מקריב רגלי כדי לזכות לפיתוח כלים עדיף.

6. ג:ד5, ר—ז7; 7. ר—ג4, 0—0; 8. פ־ז—ה2, פ־ב—ד7; 9. פ—ו4, פ—ב6; 10. ר—ג3, ר—ו5;

אמנם הוצבו כלי שחור בצורה טבעית יותר אך האם יש בכך כדי לפצותו על הפסד רגלי?

11. 0—0, פ—ג8;

תמרון מלאכותי. פשוט יותר ...11. צ—ג8; 12. מה—ה2, כה—ד7.

12. צ—ה1; פ—ד6; 13. ה3, ה—ג8; 14. ר—ד2, פ־ו—ה4; 15. פ:ה4, פ:ה4; 16. ר—ג4, מה—ב6;

נסתיים שלב התמרונים ומתחילות התחבולות.

17. ר:ה5, ר:ד4; 18. צ:ה4, ר:ו2+; 19. מ—ח1, ר:ה1; 20. ר:ג8, צ:ג8;

בסיכום התנגשות טקטית: ללבן רגלי חופשי חזק; לשחור — שני רצים.

21. מה—ד3, מה—ב3; 22. מה:ב3, ר:ב3; 23. פ—ה6!!

מכה טקטית נהדרת זו מעמידה את השחור במצב קשה מאד. הלבן מא־יים צ—ה1. כנגד 23... צ—ב8; הוא ימשיך 24. ד6! עתה תורו של הש־חור להוכיח מה רב כשרונו התח־בולני.

23... ז:ה6; 24. ד:ה6, צ—ה2!!

רעיון מבריק. המשך 24... צ—ב8; 25. ה7+, מ—ו7; 26. ר—א4, ר—ב6; 27. ר:ג6, ב:ג6; 28. צ—ה1, מ—ה7; 29. צ:ה3, צ—ה8; היה מביא כנראה לתיקו אחר הגנה מדוייקת מצד ה־שחור.

25. ה7+, מ—ו7; 26. צ־ו:ה2, ר:ה2+; 27. מ—ח1

כמובן, לא 27. מ—ה2?? ר—ג4+. אך עתה, כיצד ימשיך השחור את התקפתו? הרי 27... צ—ה2+ מפ־סיד ל־28. מה:ה2.

27... ר—ב2!!;

עוקץ התחבולות של השחור. הוא נשאר עם רץ תמורת מלכה(!) ובכל זאת מרשה לעצמו „מסע שקט". לא זו בלבד שהלבן אינו יכול לנצח הוא חייב לדייק מאד כדי לא להפ־סיד.

28. מה—ה5+, מ—ו6; 29. מ—ח2, ר—ג6+!;

ולא המסע ה„מתבקש" — 29... ר—ד5+; כי אז 30. מ—ה3, צ—ה2+; 31. מ—ו4, ו5!; 32. מ—ו5, צ—ה2+; 33. מ—ו4, צ—ה2+; 34. מה—ה3 עם סיום עדיף ללבן.

30. מ—ה3, צ—ה2+; 31. מ—ו4, צ—ה2+;

המסע המוזר 31... ו5+ היה מאפ־שר למלך הלבן להימלט.

32. מ—ו4, צ—ה2+; 33. מ—ו4, צ—ה2+; 34. מ—ו4, צ—ה2+; 35. מ—ה4, צ—ה2+; 36. מה—ו3, ר—ו7+; 37. מ—ו3, ר—ג6+; תיקו.

בעיה מס׳ 678

א. גליצקי, 1900

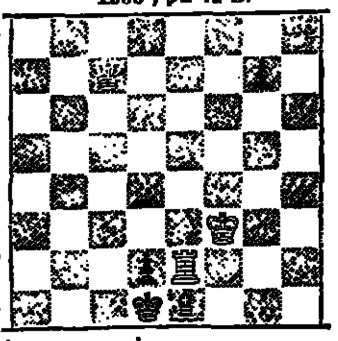

מט בשלושה

בעיה מס׳ 679

מאת ה. ב. פלאטוב, 1908

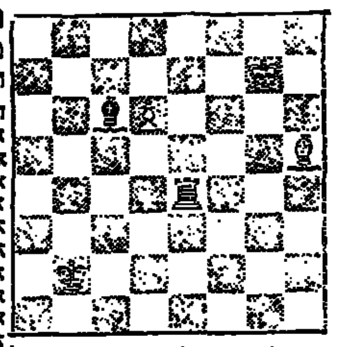

הלבן מתחיל וכופה תיקו.

שחמט בישראל

19 שחמטאים הועלו בדרגה

בדרגת רב־אמן: און גינמן (ת״א), רמז הרולשטייליל (נצרת עלית). דרגה ראשונה: הדי קינן, נפתלי גולד־שטיין (חיפה), משה צוקרמן (ת״א). דרגה שניה: מיכאל לב (פ״ת), דוד פיקלני (ת״א), יאיר קמבר (בית אלפא). דרגה שלישית: דב ויקלר (ראשל״צ), דב רוזנברג (קריתיים). דרגה רביעית: מרדכי שור (הל־כונד). דרגה חמישית: בעז אוסט־רינסקי, גדעון שוויקי, שמחה רוזנ־כל (ירושלים), ארנון קליין (ראשון לציון), יהודה טילים (קידאון), אלי־הו מרול (בני ברק), ישי ליפשיץ, יוסף פולישוק (גבעת השלושה).

ליגה ב׳
(אחר הסיבוב השישי)

ההקרבה מתבקשת

באליפות הנוער בארגנטינה ניצח אלדו ויידלר, בן 18. יש שרואים בו כוח עולה. אשתקד הוא כפה תיקו על בובי פישר במשחק סימולטני נגד 10 (עם שעונים).

סיום משחק מס׳ 745

אליפות נערכה בארגנטינה, 1972

ויידלר

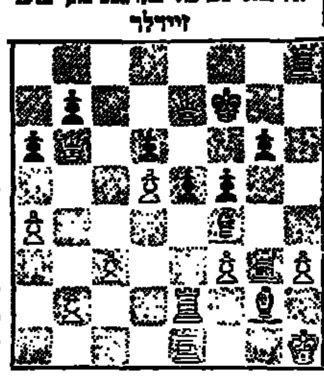

הולמן

התחבולה הבאה היא אמנם שקו־פה למדי והקרבת צריח ב־ח3 ממש מתבקשת, אך יש לראות מראש, כמובן, את ההקרבה השניה, שבל־עדיה אין התחבולה מצליחה כלל.

34... צ־ח:ח3+; 35. ר:ח3 צ:ח3+; 36. מ—ג1, מה—ג5+; 37. צ—ג2 צ—ה1+!; 38. מ—ג2.

לא 38. מ:ח1, מה—ח4+; 39. מ—ג1, מה:ה1×.

38... מה—ח4+; 39. מ—ג2, מה:ה3; והשחור זכה.

פתרון בעיה

מס׳ 677 (הייקר) 1. צ—ה8+ (נכשלים הניסיונות: 1. צ—א8, פ—ב3!; ר״1. צ—ה5, פ—ה7) 1... מ—ה7; 2. צ—א7+, מ—ה6; 3. צ—א6+, מ—ה5; (אשר ל־3... מ—ה7 — ראה א) 4. צ—א5+, מ—ה4; 5. צ—ה5! (עתה אסור 5... פ—ה4 כי ה־פרש יוכה בשח). או א): 3... מ—ה7; 4. צ—א7+, מ—ה6; 5. צ—א6+, מ—ה5; 6. צ—א5+, מ—ה4; 7. צ—א4! ועתה אסור 7... פ—ה3 משום שהפרש יוכה בשח.

הומור סובייטי

משחק סימולטני ב„יום האשה"

המכה החדשה

„כמי אתה מתרה שח? חצוף שכמותך!"

שחמט בעולם

ידיעות בקצרה: בובי פישר הסכים לשחק בתנאים שנקבעו קודם לכן הדו־קרב שלו עם ספאסקי יתקיים ברייקיאביק, בירת איסלנד, החל מ־2 ביולי. זאת לאחר שהאגוד ה־בינלאומי איים לפסול את זכותו של פישר לדו־קרב. האם זהו סוף פסוק ל„פרשת פישר" הגיעה לקיצה? עתו־נאים ותיקים ויודעי דבר אומרים: „נחיה ונראה" ● באנגליה נערכה תחרות בינלאומית בה השתתפו, בין השאר, 7 רב־אמנים בינלאומיים. סיבוב אחד לפני הסוף היה נצחונו של לרסן מובטח (11 מ־14) כאשר אחריו פורטיש וליובוייביץ עם 9 נקו־דות ● גרמניה המערבית ניצחה את צ'כוסלובקיה בתוצאה 6:10 במסגרת משחקי אליפות אירופה לקבוצות. ב־גמר אליפות זו ישתתפו איפוא ברית המועצות, יוגוסלביה, הונגריה, גר־מניה המערבית, רומניה, פולין ואנ־גליה (על המקום השמיני יתמודדו ספרד עם שוויץ) ● בריגה, בירת לטביה החל הדו־קרב על אליפות העולם לנשים בין נונה גפרינדשווילי (האלופה) ואלה קושניר (השואפת לתואר). יערכו 16 משחקים. במקרה של תוצאת תיקו (8:8) האלופה שו־מרת על תוארה.

שליטה בשליטים

יד משחק: מהלך צפון. הכל פגיעים.

צפון
♠ 8 7 5 2
♥ A
♦ A K J 6 2
♣ Q 7 3

מערב
♠ 10 6 4 3
♥ K Q J 9
♦ 9 5
♣ K 6 2

מזרח
♠ Q
♥ 8 7 5 4 2
♦ 8 7 5
♣ 10 9 8 4

דרום
♠ A K J 9
♥ 10 6 3
♦ Q 10 4
♣ A J 5

בתחרות קבוצות הגיעו דרום־צפון להחוזה סופי של „6 ספייד" בשני ה־שולחנות לאחר מהלך הכרזה שגרתי. בכל מקרה התחיל מערב את ההגנה עם ה־K הארט שנלקח בדומם עם ה־A הבודד.

בשולחן הראשון שיחק הכרוז ספייד מהדומם ולכד את ה־Q ספייד של מזרח עם ה־A ספייד בידו. הוא חתך הארט עם ספייד בדומם, והמ־שיך בספייד. מזרח השליך הארט והלקיחה נלכדה על־ידי ה־K ספייד ביד הכרוז. זה נעצר לחשוב ולהתהר ביצד להימנע בכשלון; כאשר הוא חייב להפסיד לקיחה אחת בספייד ל־10 שביד מערב. הכרוז חישב, כי הוא יכול להימנע מלהפסיד לקיחה שניה רק בתנאי שמערב מחזיק (בנוסף לארבעה קלפי ספייד) לפחות בשלושה קלפי דיאמונד, ובתנאי ש־מזרח מחזיק ב־K קלאב. תנאים אלה היו מאפשרים לכרוז לעקוף את ה־K קלאב של מזרח, ולהשליך קלאב שלישי מידו על הדיאמונד הרביעי בדומם. הכרוז שיחק, איפוא, לפי תכנית זו. הוא חתך הארט שלישי מידו עם הספייד האחרון בדומם, ו־עכשיו ניסה את העקיפה בקלאב. אולם ה־K קלאב של מערב זכה ב־לקיחה, והכרוז נאלץ כמובן להפסיד לקיחה שניה ל־10 ספייד של מערב, כך שביצוע החוזה נכשל.

בשולחן השני התפתח משחק שו־נה במקצת. גם כאן התחיל מערב את ההגנה עם ה־K הארט שנלכד בדומם על־ידי ה־A הארט הבודד. ה־כרוז המשיך גם כאן עם ספייד נמוך מהדומם, אך נעצר לחשוב כאשר מזרח הופיע עם ה־Q ספייד. הכרוז חשש כי ה־Q ספייד הוא קלף בודד ביד מזרח, ולפיכך יש לו לקיחה מפסידה בטוחה בסידרה זו. לכן, אם מוכרחים להפסיד לקיחה בספייד „כתהיה זו ל־Q", החליט הכרוז. הוא השליך בידו את ה־9 ספייד ואיפשר ל־Q ספייד לזכות בלקיחה, להפ־תעתו של מזרח. זה חזר בקלאב, אולם הכרוז סרב לעקוף ולקח מיד עם ה־A קלאב. עתה חתך הכרוז הארט מידו עם ספייד שני מהדומם. הוא חזר לידו באמצעות ה־A ספייד וחתך הארט שלישי מידו עם הספייד האחרון בדומם. הכרוז חזר לידו ב־אמצעות ה־10 דיאמונד, ומשך את שני קלפי הספייד הנותרים של מע־רב עם שני קלפי הספייד הגבוהים בידו, כאשר הוא משליך שני קלפי קלאב מהדומם. הכרוז משך גם את ה־Q דיאמונד בידו ועבר לדומם ב־אמצעות ה־A דיאמונד. שם נותרו שני קלפי דיאמונד גבוהים שהשלימו את ביצועו המוצלח של החוזה. ה־כרוז זכה, איפוא, בשלוש לקיחות ספייד בידו, שלוש לקיחות הארט ב־דומם (כולל שני היתוכים) לקיחה בקלאב, ובחמש לקיחות דיאמונד. ה־ביצוע הצליח הודות לעובדה שהכרוז שמר לעצמו את השליטה בקלפי ה־ספייד (השליטים) על־ידי כך שויתר בלקיחה הראשונה בספייד ל־Q של מזרח.

נבחרת הצעירים

התחרות על אליפות הצעירים (עד גיל 27) נסתיימה בנצחון הזוג (1) רומיק־לב שהקדימו את (2) זליגמן־לבנהאר, (3) בירמן־גינצבורג (4) מרקפלד (5) אלגנבוגן־קוק (מתוך 14 זוגות). נבחרת הצעירים של יש־ראל לאליפות אירופה תהיה מורכבת משלושת הזוגות הראשונים. הזוג ה־רביעי (מרקפלד) ישתתף בסגל כ־עתודה.

שערי ניירות ערך בבורסה התל־אביבית

10.5.1972

מניות			
תעשיה, מסחר ושירותים			
חשמל (ש)	63	+1.5	63
אליאנס ב׳ (ש)	800	+9	
אלקו 1 (ש)	108.5	+1	109.5
אלקו 2.5 (מ)	108.5	+1	109
אלקטרה 1 (ש)	200	−1	
אלקטרה 5 (ש)	188	−2	187
ארגמן (ש)	319	−1	321
ארגמן (ב)	328		
ארגמן ר״מ (מ)	331.5	−1.5	334
אתא ב׳ (ש)	174		174
אתא ג׳ (ש)	173		173
אתא משנה (ש)	154.5	+1	
בית הרכב (מ)	71		70.5
דובק ר״מ (מ)	313	+5	314.5
קרור 1 (ש)	260		
קרור 10 (ש)	137.5	+0.5	140
כבלים (מ)	163		163
סריב ר״מ (מ)	131.5		131.5
ספנות (ש)	112		
כימיקלים (ש)	65	−2	66
ל״אפי ר״מ (מ)	95	−1	94
מולר (ש)	193	−0.5	
נחושתן ר״מ ● (מ)	217	−11	
טבע (ש)	745		
טבע (מ)	776	+5	
פיננציה ר״מ (מ)	116	−1	117
מפעלי ניר (ש)	251	+5	256
עסיס ב׳ (מ)	239.5		244
שמן ר״מ (מ)	115.5		116
הצל ב׳ (מ)	185		184
צרד (ש)	92	+0.5	93
בנקים וביטוח			
אוצר שלטון (מ)	191	+1	192
א. ה. ה. (מ)	284		285
אוצר לתעשיה (מ)	323		327
אי.די.בי ר״מ (ש)	199	−1	199.5
אי.די.בי. ב (ש)	234.5		
בנק אגוד (ש)	218	+2	
אפותקי (מ)	180.5		182
איי בריטי ר״מ (מ)	189.5		
איי בריטי (מ)	186.5	−1.5	
דיסקונט א׳ (ש)	356		
בנק להקלאות ר״מ (מ)	102.5		104.5
בנק מזרחי (מ)	130.5		
פועלים (מ)	245	−1	246
פועלים ר״מ (מ)	262		262
בנק כרמל (מ)	135	−3	
לאומי רגיל (ש)	310.5	+0.5	310.5
מסכי בנין (מ)	141.5	−0.5	
סחר חוץ (מ)	248	−13	
פ׳ העשיה 8% (מ)	86		
פ. מסכי (מ)	201	+1	200
מסכי כלי (מ)	152		152
כלל תעשיה (ש)	124.5	−2.5	125.5
מרכזית ב׳ (ש)	177		178
הסנה (מ)	182		184
ת.ק.ב. — 1 (ש)	193	−2	202
ת.ק.ב. — 10 (מ)	113		113
ספחות ר״מ (מ)	175	+2	175
מפתח (מ)	170.5		171.5
סהר ג׳ (מ)	168	+2	170
ציר (מ)	147		
מקרקעין ופיתוח			
אזורים (ש)	152.5	+4	
אפריקה 1 (ש)	361	+9	
אפריקה 10 (ש)	331		351
חברי הישוב (ש)	228.5	0.5	228
חברי הישוב (מ)	356		233
מבני הדר (ש)	101.5	+2.5	102
ידים (ש)	142		141
ג. ובנין (מ)	205	+1	207
מהדרין (ש)	144.5	+1.5	148
פרי אור (ש)	164		170
אגש״ (מ)	117.5	+0.5	116.5
נאות אביב (ש)	88.5	+2	89
ריאלכי (ש)	123.5	−3.5	
רסקו ר״ב (ש)	103		101.5
רסקו (ש)	73	−3	74
[illegible]	200		198
[illegible]	182		182
[illegible]	78	−4	

חברות להשקעה			
אלגר (מ)	85		85
אלרן (מ)	195	−2	195
פועלים (מ)	202.5		203
יצוא (מ)	88		88.5
פז (מ)	106	−3	106.5
אמפא א׳ (ש)	122		120
דיסקונט (ש)	195		195
עוז (ש)	202		
יפת ב׳ (מ)	140		
לאומי (ש)	189.5		190
סחר חוץ (ש)	103	+1	104
מזרחי ב׳ (מ)	107		
פריון ב׳ (ש)	73	−1.5	74
כלל (ש)	121		120
שוק חופשי			
נפטא (ש)	72	+2	72.5
לפידות (ש)	139		140
לפידות (מ)	166	+6	172
מניות בכורה			
אי.די.בי (ש)	207		
אמישר (ש)	70	+3	70
7% בנק משכ׳ לשיכ׳ (מ)	113	−0.5	114
6.5% כור (ש)	158	−2	
7% צים (מ)	251		
מניות הנסחרות במטבע חוץ			
אוניקו א׳ (מ)	71	−3	
8% אוניקו (מ)	89		
7% פ׳ התעשיה (ש)	217		
6% פ. התעשיה ב׳ (ש)	168		
6% פ׳ התעשיה גג (ש)	99		
6% פ׳ התעשיה גג 1 (ש)	98.5		
גזית (ש)	63		
אגרות חוב			
צמודות לדולר			
5% זוטא ים המלח (ש)	197.2		
5% אג״ח ים המלח (מ)	103.7	+0.7	
6% חשמל חטיבה ב׳ (ש)	125	+1.3	
וולפסון קלור מאיר 6.5% אג״ח (ש)	86.5	+0.5	
הוליים 5	114.1		
הוליים 6	114		
הוליים 7	116.9		
הוליים 8	102.3	+0.5	
הוליים 9	103.1	−0.8	
הוליים 10	105.1	+0.5	
הוליים 11	103.5	+0.6	
הוליים 13	104.1		
הוליים 14	104.6		
הוליים 15	103.5		
הוליים 16	103.5		
הוליים 17	105.2		
הוליים 18	104		
הוליים 6 פדיון	112.6		
צמודות למדד, קרן ורבית			
מלוה במהון 1967			
סדרה א׳	168.1		
סדרה ט׳	167.6		
סדרה י״א	168.2		
מלוה במהון 1968			
סדרה א׳	146.4	−0.5	
סדרה ה׳	145.8	−0.2	
סדרה ט״א	143.6	+0.3	
מלוה במהון 1969			
סדרה א׳	140.7	+0.5	
סדרה ט׳	135.2		
סדרה ט״א	134.5	−0.3	
מלוה קליטה 1962			
אינדקס 132.6	148.4		
מלוה קליטה 1963			
אינדקס 132.6	215	+0.1	
מלוה קליטה 1964			
אינדקס 138.5	194.3	−0.5	
מלוה קליטה 1965			
אינדקס 110.1	176		
מלוה קליטה 1966			
אינדקס 118.7	146.5	−0.5	

מקרא: ר״מ — רגילות מבוכרות; א׳ — מניה א׳; ב׳ — מניה ב׳; ג׳ — מניה ג׳; (ש) — על שם; (מ) — מוכ״ז; בלתי מסומנות — מניות רגילות; ● — מוכרים בלבד; ✱ — קונים בלבד.

החברה לניהול קרנות בנאמנות בע״מ

	מחיר יחידה	מחיר פדיון	מחיר שוק
צבר	203.0	193.5	193.5
ארד	115.5	110.1	110.1
איתן	144.20	—	111.40

הנאמן: בנק הפועלים בע״מ

ירושלים-הכנסת
מדליה ממלכתית תשל״א

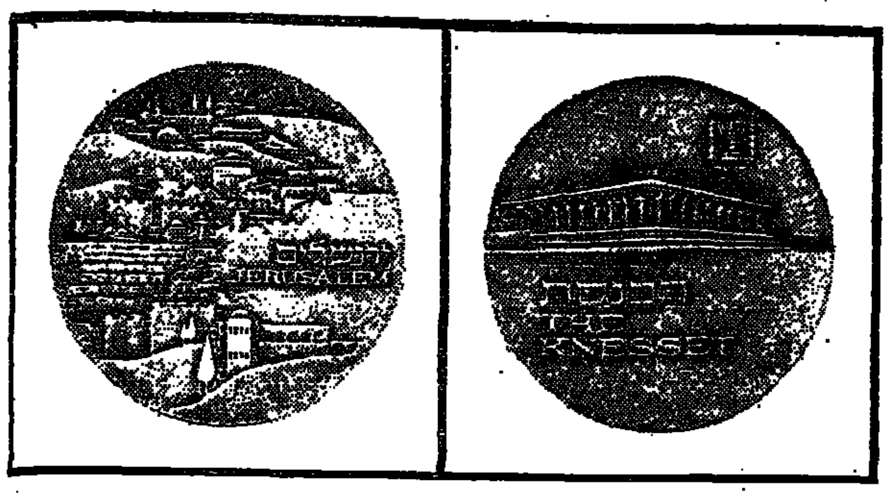

ארד	59 מ״מ	95 גראם	15.— ל״י
כסף	59 מ״מ	115 גראם	100.— ל״י
ארד	45 מ״מ	40 גראם	14.— ל״י
כסף	45 מ״מ	48 גראם	42.— ל״י

כל המדליות ממוספרות ונושאות על שוליהן את סמל המדינה והמלים "מדינת ישראל" בעברית ובאנגלית.

החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות

להשיג:
במשרדי החברה בירושלים, רח׳ קרן היסוד 11, ובתל-אביב, רח׳ מנדלי 3, בבנקים ואצל סוכנים מורשים.

ביה״ס להנדסאים

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל — משרד העבודה - משרד החינוך והתרבות, המכון הממשלתי להכשרה טכנית

מודיע

על הרשמה לקראת שנה״ל תשל״ג

1. למגמות ותת המגמות
אלקטרוניקה, בניה, מכונות, כימיה, חשמל, אדריכלות, מיכון חקלאי, פלסטיקה, פיזיקה, דרכים, אוירונוטיקה, מזון, ביו הנדסה, מדידות (גיאודזיה), תעשיה ונהול

משך הלמודים: א. למודי יום הנדסאות — שתי שנים כ־40 שעות בשבוע.
ב. למודי ערב הנדסאות — ארבע שנים.
ג. למודי צבירה — פעם פעמים בשבוע לפי בחירה.
ד. למודי יום טכנאות — שנה מוגברת.
ה. למודי ערב טכנאות — שנתיים מוגברות.

הערות:
א. מתקבלים/ות בוגרי/ות י״ב תיכון לרבות בעלי תעודת בגרות אקסטרנית או בוגרי בתי ספר תיכוניים מקצועיים (רמה 4 שנתית).
ב. התלמידים/ות המשתתפים/ות בלמודי יום נהנים/ות מהלואות בטעם משרד העבודה.
ג. חיילים/ות בשרות חובה הלומדים בכתות הערב מקבלים הנחה כסכר לבוד בשיעור 50%.

2. לכתות קדם הנדסאות
כתות ערב חד שנתיות לבוגרי י״א כתות של בתי ספר תיכוניים ו/או מקצועיים.

● לשם קבלת פרטים או הרשמה יש לפנות:
בחיפה: (למודי יום וערב) כרכז ביה״ס חצר הטכניון, הדר הכרמל, טלפון 661151 קוים 45, 36, 7 אחרי הצהרים 668439 כל יום בשעות 08.00—13.00 וביום א׳ ב׳ ה׳ בשעות 16.00—18.00.
תל־אביב: (למודי ערב בלבד) הטכניון, רח׳ ליבין 14 טל. 03/268126 כל יום לפנה״צ ואחה״צ.
במדרשת רופין: למודי יום בלבד טלפון כפר יונה 053/98383.
בעמק בירדן: 1. למודי אחה״צ (מבנות והבנה). 2. למודי בוקר אלקטרוניקה כולל פניה, כוננה אוירית, עמק הירדן, צמח, טלפון 50421.
באילת: (למודי ערב בלבד מכונות ותכנה) מהנדס א. באיב, תמנע, מכרות הנחושת, טלפון 2121/2.
בגברת: (למודי יום וערב בניה ומכונות ותכנה ערב) מהנדס פרג׳י רח׳ 10/316 טלפון 54831.
בצפת: מר כבודי, ביה״ס צמל ע״ש בלאושילד, טלפון 30284.
בתל־חי: מר ח. אברהמי, המכללה האזורית טל. 067/40969.
בעמק יזרעאל: (למודי ערב) מר י. להב, המועצה האזורית יזרעאל, אחוזת יזרה, דואר נע יזרעאל טלפון 065/22956—7.

עירית ירושלים

דרוש מבנה בן 4-8 חדרים

באזור מערב העיר (בית הכרם, קרית משה, בית וגן ויפה נוף) בשכירות חדשית

למטרת כיתות בית ספר

בהצעות נא לפנות לאגף הנכסים, עירית ירושלים, רח׳ יפו 22 טלפון 232251 בשעות לפנה״צ.

הידעת
מדוע כדאי לך
דוקא השנה
להעזר בלשכות הייעוץ
בנושאי מס־הכנסה
כדי למלא
את הדו״ח השנתי שלך?

פרטים יפורסמו בעתון זה בימים הקרובים

נציבות מס הכנסה ומס רכוש

אנקורי
בי"ס אכסטרני לבגרות

תיכון בוקר עיוני | בי"ס ערב לבגרות

תכנית לימודים חדשה למוקדמות ולבגרות!
לאור החקלות המיוחדות בתכנית המתוכנת של משרד החינוך והתרבות:
קורסי ערב מיוחדים למוקדמות ולבגרות על פי התכנית החדשה
פתיחת הקורסים: השבוע!

הומניות | מוקדמות
ריאלית | בגרות
כימיה | אוקטובר 72
ביולוגית | אפריל 73

כתובתנו החדשה: סירקין 3, תל אביב
פינת בוגרשוב, ע״י בית בן־יהודה 46
טל. 24 97 29, 18 87 28, 11 25 23

ירושלים
עירית ירושלים

עירית ירושלים מודיעה כי על
הקבלנים והספקים הרוצים להצטרף
לרשימת הקבלנים והספקים
המוכרים ע״י עירית ירושלים למכרזי זוטא,
למלא שאלון מיוחד שניתן להשיגו באגף המודיעין בבנין העיריה רח׳ יפו 22.
את השאלון יש למלא בשני עותקים ולהמציאו עד י״ב בסיון תשל״ב (24.5.72) לעירית ירושלים, רח׳ יפו 22 באמצעות הדואר או להגישו אישית לפי אותה הכתובת הדר מס׳ 304.

שיטה מהפכנית ומודרנית
ללמוד ההקלדה במכונת כתיבה לסטודנטים ובעלי מקצוע
יבטיח שבתות עד הזרים
„מלבין" היצה הדר יום 6
טל. 84194

בית-ספר מקצועי תיכון עירוני „אורט"
רח׳ חנה כנש חיפה. טל. 668000

ההרשמה נמשכת לכתות ט׳, י׳, י״א בנים ובנות במגמות:
1. אמנות — גרפיקה, רישום, צורה וצבע, פיסול, קרמיקה, צורפות, הדפסת עץ ונחושת, תולדות האמנות, שרטוט טכני.
2. פקידות־מזכירות — נהול חשבונות, הסבון בסחר, נהול משרד, מזכירות, אנגלית מסחרית, תכתובת בעברית ובאנגלית. כתבנות עברית ואנגלית, קצרנות.
3. כימיה — כימיה אורגנית, כימיה אנאורגנית, כימיה אנלי־טית, כימיה תעשייתית, נסיונות במעבדות.
בכל המגמות נכין את תלמידינו לתעודת גמר ממשלתית ולבחינות בגרות חיצוניות
כל הנרשמים יזכו על ידינו בקורס קיץ בחודש יולי.
המשרד פתוח יום־יום בין השעות 08.00—15.00 וביום ששי עד שעה 13.00.

יום ירושלים

הימים הראשונים לשיחרור ירושלים

עוזי בנזימן

המושל הצבאי לא ידע כיצד לנהוג בראש העיר * רק חמישה מתוך שבעים פקידי העיריה לא נמלטו * רדיו רבת־עמון קרא לתושבי מזרח העיר לבטוח בניצחון הערבי * פקודת ביטול מועצת העיריה הערבית נכתבה על מפית נייר

מימין: שלמה להט, יעקב סלמן, אנואר אל חטיב, אהרן ליש, טדי קולק.

אלוף (מיל) חיים לסקוב, בשנה שלמה להט (צ'יץ') אלוף (מיל) יעקב סלמן צלו לבכוס בחגה, עמוס בצית בשדה התעופה בניו יורק. היתה 5 לפנות בוקר ב־6 ב־ 19. עמם במטוס היו 18 רופ־ ראליים שהזדמנו זה שבור של כיהודי הקונסוליה הישר־ ביקשו כי יכיסו אותם הבי־ שדה התעופה התקהלו אלפי אמריקאים שבאו להפרד מ־ ישראליים מצויידים בכרטי־ אה אך נטולי מקומות במטו־ הבואינג" של אל על המריא כשהמטוס מרוות לנוספים רקיע קהיר על בצוחוה

מקץ כעשר שעות, לאחר נחיתה אלחוס, המתינה ל־ לסלמן מכונית צבאית עם שי־ פיקוד המרכז עוזי נרקיס. "בור" הפיקוד בקריה ביב הוא נתקל בשר הבט־ דיין. "ההסתיים הגעת לך שאני מחפש אותך? — "לא, הרגע הגעתי מ־ — השיב צ'יץ'. סע מיד ים. אתה תהיה מושל העיר־ דיין. "אבל אני רוצה ל־ "המלחמה הזה, המערך ה־ מתמוטט. צריך להשגיח היטב צב בירושלים. היא חשובה יהיה בה פוגרום וערבים — אתה תתן את הדין".

הגיע לבירה האפלה, וקפץ בשכונת בית הכרם. היא ריקה. לפתע, הבין את הכת־ הב בבקלס. כאן עזב את ה־ שלושה שבועות קודם לכן ל־ השתלמות בארה"ב, קרה כ־ בירושלים. יום העצמאות דל צים, ימי המרוצה הנעברת, ה־ למזון, החרדה למשמע מסחי הפוגעים בעיר, הצפיה לש־ הקריבות ולידידות העוברות כי הצבאות נמצאים מול ה־ . סלמן ירד למקלט. בני ה־ נמו והוא לא הצליח לכבוש סלמן עורר לרגע את בני המופתעים לשובו, מיהר לדירה ללבוש מדים ונו־ לון "אמבסדור" בחלק המזרחי עיר, בו היתה מפקדת המימ־ צבאי.

גוויות בשערים

שלים היתה חבולה. גוויות ים ערביים היו מוטלות ליד החומה ובשכונות בקו התפ־ המלחמה. הצחנה היתה כבדה. הקצבים מלא הבשר הנרקב קרור, סרחון רב. תרהובות ריקים. מכוניות שרופות נראו פינה. הכבישים היו זרועים ב־ זכוכית, שברי אבן, חוטי ובכבלי חשמל. הצנחנים היש־ ים עדיין לחמו והד הירויות היטב במפקדה בה שררה אנ־ רוסיה, אספקת המים נותקה עקב חבלה מכוונת במשאבה ערבי זועם.

נטל את התפקיד כמושל ה־ סלמן מונה סגנו. השניים הח־ כי תהילה עליהם להשתלט עיות הבטחון בעיר התמומה. ראו למפקדי הכוחות שהתמקמו עם ותודרכו אותם כיצד להת־ רשויות בטחון הופעלו כדי יסודות עיוניים ולמצוא כת־ שק.

את המפקדת עמד תיק מל־ שעודכן ביולי 1966. הוא ה־ ידע בסיסי: כתובות ומספרי של כל אישיות במזרח ה־ רשימה של אנשים שיש לפקוח עין, סקירה על המיבנה ה־ וקוות העיר תחת שלטון רשימה של מוסדות ובנייני ומפה מדויקת על מיקומם, הכפרים הכלולים בתחום ה־ פלי של מזרח העיר ומספר בים בכל כפר. קיים היה מע־ שפטי אך יישומו לא תורגל, חקי המלחמה", בעת התפרו־ מעולם לא תורגלה הפעלת ים לאחר כיבוש כוחות צה"ל הרעיון כי פעם ישוב מזרח לשליטה ישראלית היה רחוק נתפס. מפקדת צה"ל בירו־ לא נתנה, אפוא, דעתה ב־ לתיק המלחמה. המאורעות ובאו והתפתרונות שהוצעו בים, תוצר של שיפוט מיידי.

המושלם ההמום

יוני. צ'יץ' וסלמן מהליסים את אנואר אל חטיב, נא־ מנו של המלך חוסיין, מושלה ה־ ירדני של ירושלים, בשנת 1966. המושל, גבוה, נאה, עשיר, לשעבר שר בממשלות שונות בירדן, ממייס־ די הבעת', נראה המום מאד. הוא נלקח ע"י חיילי צה"ל מביתו למלון "אמבסדור" והתייצב בפני מפקד ירושלים וסגנו שלא תודרכו כצולם כיצד נוהגים במקרה כזה. השניים, לאים, בבגדי חאקי מתופספסים, ישבו מול המושל, גא, הדור בלבושו, וניהלו שיחה שקטה מכובדת. לא רצינו במלחמה — אמרו צ'יץ' וסלמן לאל חטיב. חברך, חוסיין, בחר בה לכרבה הפתעתנו. מדוע פתח במלח־ מה?

אל־חטיב: איני מבין אותו. נאצר הטעה אותו. כנראה שהמלך ביקש לגלות יוזמה מלחמתית מועטת אך לא שיער את מידות התהדרדרות. אני מבין את תגובתכם. אני מלא התפעלות מקצב המלחמה שלכם. ה־ מהירות בה חדרתם למזרח העיר לא תאמן.

מלחמה גוררת אכזריות. מרגע זה ואילך אנחנו רוצים להחזיר את ה־ חיים לתיקונם. נקפיד מאד בענייני בטחון. נגיב בחומרה על כל נסיון לערער את הבטחון.

אל חטיב: מבעד למכונית שהבי־ אה אותי אליכם ראיתי חזיון מוזר. מצד אחד נלחמים צנחנים ומצד אחר אנשיכם מביאים מים לאוכלוסיה ו־ מפנים חולים.

היו לנו כאן אבידות כבדות.

אל חטיב: לכן גדולה הפליאה ל־ נוכח התנהגות החיילים. לא היו תוצאות המלחמה הפוכות היו הער־ בים עורכים ביהודים שחיטה שההיס־ טוריה לא ידעה כמותה. במהלך ה־ שיחה שארכה כשעתיים הציע אל חטיב: מחר, אנחנו יושבים ומשו־ חחים בנימה שקטה ומכובדת ואת כאשר אתם קצינים כובשים.

לשון עניינית

לאחר מכן זומן למפקדה ראש העיר, רוחי אל חטיב, אל הגבר בעל הפנים המצומקים שעפעפו שחור מקשט את שפתו העליונה, דיברו אנ־ שי המפקדה הצבאית בלשון תקיפה וקצרה. עליו לדאוג להפעלה השי־ רותים העירוניים. מחר יוסר העוצר למספר שעות ועל ראש העיר לדאוג לפתיחת חנויות המזון ולפינוי החל־ לים. עליו לוודא כי רשת המים תוק־ נה. המימשל הצבאי יעמיד לר־ שותו רכב כדי לעזור בהפעלת ה־ שירותים. אם המשימות לא יתבצעו תחול האשמה על ראש העיר.

עליו להבטיח כי כל הנשק שב־ ידי האוכלוסיה יימסר לכוחות צה"ל. שלושה ימים עומדים לרשות תושבי מזרח העיר להניח בפתח בתיהם נ־ שק. אם לאחר מכן יימצאו כלי נשק בבתים ייענשו הדיירים בכל חומר הדין. קציני המטה הצגו בפני אל חטיב. הוא היה המום מהמפגש וה־ גיב לכל הוראה ב"כן, כן, כן".

ראש עירית ירושלים, בחלקה ה־ מערבי, טדי קולק, שיושבים קודם לכן שמע הלצה מאלוף הפיקוד כי יהיה תוך זמן קצר ראש העיר המאו־ חדת, החומן אף הוא למפקדה הצ־ באית. סוכם, כי יפעיל את השירו־ תים העירוניים בעיר המאוחדת וי־ קשר את מנהלי מחלקותיו עם המק־ בילים להם בתפקיד בעיריה הער־ בית. קולק, מלא מרץ והתלהבות מהשעה ההיסטורית היפה בה זכה, דירבן את פקידיו לעקוף נוהלים פור־ מליים ולהורתם מהר למשימותיהם.

אשליות סגן המושל

בכנסיית סנט־אן במזרח ירושלים התכנס ב־5 ביוני מטה מזרח העיר, בראשותו של מושל הכוחות אנואר אל חטיב. חבריו — סגן־מושל עב־ דול מג'יד שוריידי, מפקד המשטרה בירושלים מוחמד סאריף, מפקד ה־ צבא מוחמד אחמד סאלים, מהנדס העיר יוסף בודיירי, קצין המשטרה הממונה על התיירות ג'מאל מוראד וכן הממונה האזורי על התיירות תאום כאלדי — דנו במתרחש.

זה ארבעה ימים מנסה המטה ל־ תרגל את תושבי מזרח העיר בנוש־ אי הגיא אך הציבור מגלה אדישות. אנשי המטה יודעים כי לא עומד לרשותם ציוד רפואי אלמנטרי וכ־ הם מטוללים תידרוך בחולץ נגב־ שק. אנשי המטה קיבלו בשמחה את הידיעה שהודרו ברדיו קהיר: זה כמה שעות בבוקר ה־5 ביוני, על בתחבושות הצבא המצרי. קדי סלמן קישרו את הכה עם בנין המשרדים הראשי של העיריה ליד שער יפו ועם שלוחותיה. כחלוקת המים בבנין אל חבש (ליד בנין הדואר), הכהסון והתחנה הכיבוי בשכונת ואדי ג'וז.

את הדי ההפצצות בבוקר ה־5 ביוני יחסו אנשי המטה ועובדי העיר־ יה לפלישת חיילי הלגיון הערבי אל ארמון הנציב. בשעות אחרי הצה־ רים הרימו את ראשיהם למשמע אוו־ שת מטוסי סילון. הרוב גרסו כי אלה מטוסים עיראקים. אחרים ה־ עזו לבטא חשש לסימני ההיהוי הם ישראליים. התפתח ויכוח סוער כש־ הרוב כאסיים את הכיפוש שהוא בים המיפיי. אנשי המטה והפקידות הבכירה נוהרו במשרדים ברציפות עד לבוקר ה־6 בחודש. גורל המע־ רכה לא היה נהיר להם. רדיו רבת עמון קרא לתושבי מזרח העיר לא להאזין לרדיו הישראלי ולשים את מבטחם בנצחון הערבי. המטה בסנט אן הודיע בטלפון כי אין מקום לדאגה. "במלחמה יש תהפוכות. לא לצאת מהכלים. אלוהים גדול" בקע משפופרות הטלפון של אנשי העיריה הקול הסמכותי של אנשי המטה.

ב־6 ביוני. תחנת כיבוי האש בוא־ די ג'וז מודיעה, בשעה 9.30 כי צנח־ נים ישראליים נראים ברחוב נחל אגוז. יותר מאוחר היא מודיעה על גיחתם של טנקים ישראליים מכוון מוזיאון רוקפלר. אנשי התחנה מת־ בקשים על ידי פקידי העיריה שב־ בנין המרכזי לעלות על גג המאפיה הסמוכה לתחנת הכיבוי כדי לתאר את מדי החיילים. המבאים מוסרים ואחר והמרכז בשער יפו פוסק כי טעות בידם וכי החיילים הנראים אי־ נם אלא אנשי הלגיון.

התרגשות ומתח

פקידי העיריה בבנין הראשי בכל זאת מודאגים. הם מתקשרים עם ה־ מטה בכנסיית סנט אן ומוסרים על זיהוי התחנה בואדי ג'וז. אחד מפ־ קידי העיריה עולה על גג המנזר הלטיני ומוסר להוכיח כי הבחין בדגל הישראלי מעל מוזיאון רוק־ פלר. למטה נמסר דיווח ואנשיו מ־ אשרים כי אף הם הבחינו בדגל הכ־ חול לבן. מתצפית בגג כנסיית סנט אן. המטה מודיע כי הוא עוקר ל־ בנין הוואקף ליד שערי הר הבית.

השעה 10. תחנת הכיבוי בואדי ג'וז מודיעה בבהלה כי טנקים יש־ ראלים קרבים מעבר הר הזיתים. הבנין הראשי משיב: יעזור לכם אלוהים. ב־10.10 כבר אין התחנה בואדי ג'וז משיבה לצלצולי הטלפון מהמשרד הראשי.

סלאח אדין ג'ראללה מזכיר ה־ עיריה במזרח ירושלים ניגש לראש העיריה רוחי אל חטיב ושואל אותו מה עליו לעשות. מתוך שבעים הפ־ קידים שהיו במשרד הראשי יום לפני כן נותרו חמישה בלבד. ראש העיר מתיר לג'ראללה לעשות כחפ־ צו. ג'ראללה: אני חרד לגורל מש־ פחתי. אנסה להגיע הביתה. מה תע־ שה אתה? אל חטיב: אסתתר, איני יכול לחזור לביתי בבית חנינא אב־ צא סידור. הוא ואנטון סאפי, עוז־ רו המינהלי, פנו למנזר הלטיני ש־ בין החומות.

ג'ראללה נמש בצעדים את בנין העיריה ופנה לביתו שברחוב המלך פייסל מצפון להר הבית. בבנין בית הספר הסמוך, ב"קריליה", חנו כו־ חות הצבא הירדני. ההתרגשות וה־ מתח מנעו מג'ראללה ובני משפחתו לעצום עין באותו לילה. לאחר חצות קלטו רעש מנוע, כאשר יצאו הח־ נוכחו כי החיילים הירדניים נעלמו מבית הספר. משפחת ג'ראללה הב־ ינה כי הצבא נמלט.

החיילים הישראליים הגיעו לביתה של משפחת ג'ראללה למחרת, ה־7 ביוני בשעה 2.30 אחרי הצהרים. עד בואם עברו על המשפחה שעות הר־ דה. הרדיו הישראלי הורה להניף דגלים לבנים, אספקת החשמל וה־ מים לא פעלה, המזון במקררים החל להבאיש. רעם המטוסים שהטילו פ־ צצות על סביבות העיר זעזע את הבתים והשרה אימה על דייריהם. קולות עבריים "קדימה" — יצרו בע־ תה אצל דיירי רחוב המלך פייסל. נשים יבבו ונפרדו מבעליהן בהנחה כי יצאו להורג.

הקולות העבריים הקרבים נשמעו בבירור על רקע דממה יחסית שיר־ דה על העיר שבין החומות. תושביה שמעו נהמת מכוניות, קולות נפץ קטועים, שאון רגלים רצות, נקישות על דלתות וחריקת ציריהן. ג'ראללה פתח את דלת ביתו למשמע הנקישות הגסות. חיילים שכיוונו את כלי נש־ קם אליו חדרו לביתו. הוא ניסה ל־ שוחח עמם בעברית, אותה זכר מ־ מגעיו עם יהודים בתקופת המנדט, אך ניבו לא היה ברור. החיילים הציגו לו שאלות באנגלית ובצרפ־ תית ובמוחו חלף הרהור שמא אינם אלא חיילים זרים הנלחמים בשביל ישראל. אחר כך נוכח כי ביתם לבין עצמם הם משוחחים בעברית. התח־ קיר היה קצר: שמו, תפקידו, היכן תעודת הזיהוי. לעמוד ליד הקיר, ל־ הניח את הידיים על הראש. חיפוש בבגדים. כל אנשי הבית הובאו החוצה. שוב חיפושים. המפקד הישראלי פ־ קד על חייליו להמנע מביזה אך כש־ אינו מבחין הם נוטלים לעצמם חפ־ צים אישיים מדיירי הבית.

ברחבת הר הבית, אליה הובל ג'־ ראללה, מצא מאות גברים ערביים דיירי הסביבה, כשהם יושבים מוקפים בחיל משמר ישראלי. היה קריר. על הר הבית היתה תנועה קדחתנית של מכוניות צבאיות. בין הגברים הער־ ביים היו כל אנשי מטה העיר, להוצ־ יא את המושל אנואר אל חטיב וראש העיר רוחי אל חטיב. החיי־ לים הורו מדי פעם לשבויים להניח את ידיהם על הראש אך ויתרו על הדרישה כשנוכחו שזה מעיק. מי שביקש קיבל מים וסיגריות. היו חיילים שהכו את שומרי הר הבית שלבשו מדים בגוון חאקי. מדי פעם הבחינו השבויים הערביים בהמולה בקצה הרחבה ובתשואות. היו בהם שהבינו כי אישים ישראליים חוזרים מגיעים לכותל.

עם ערב התיר קצין לנכבדי העדה לחזור לבתיהם. הם ביקשו ליווי מ־ חשש שחיילי צה"ל לא יידעו כי שוחררו. בקשתם נענתה. לאחר מכן שוחררו גם האחרים. כאשר שבו ה־ ביתה שמעו ברמקולים וברדיו כי עוצר הוטל על מזרח העיר.

האיש החזק

ד"ר אהרן ליש, מורהו באוניבר־ סיטה העברית, הוצב ב־6 ביוני ב־ מפקדת ירושלים. הוטל עליו להיות קצין קישור בין המימשל הצבאי לעיריה הערבית. ליש חיפש קשר אל ראש העיריה רוחי אל חטיב, שהיה של שעות ספורות במזרח י־ רושלים לימדה אותו כי ראש ה־ עיריה הוא האיש החזק ומגע עמו יבטיח תפעול מהיר של השירותים. בין השניים נרקמה מערכת יחסים עדינה ומורכבת שיצרה זהות הש־ קפות לגבי הצורך בהמשך קיומה של מועצת העיריה הערבית. אלא שליש היה בודד במטה הישראלי בדעתו שיש להמשיך ולקיים מועצה ערבית במזרח ירושלים. מאז פורחה נמשכים ללא הצלחה נסיונות השל־ טון הישראלי לכונן מסגרת יצוגית לתושבי מזרח העיר.

ליש פגש את רוחי אל חטיב ב־8 ביוני. הוא הבהיר לו כי חובתו כראש העיריה לדאוג לתושביה. הש־ גים יצאו למזרח בבוקר, בעת שהו־ סר העוצר לכמה שעות, לסובב בש־ וקים. בעלי החנויות שחששו לה־ ענות לקריאה לפתוח את דלתותיהן הציצו מבעד לתריסים אל עבר ראש עירם שפסע בסמטאות בצד קצין יש־ ראלי וקרא לתושבים לצאת החוצה ולהפעיל את עסקיהם. הם נענו מיד. לאחר מכן יצאו השניים לחברת ה־ חשמל שבראשה עמד ראש העיריה. הוא הורה להפעילה מחדש. משם המ־ שיכו למכון המים בעינתא.

בסוף אותו יום הודיע אל חטיב ל־ ליש כי רצונו לכנס את מועצת ה־ עיריה. הוא סבר — מבלי שיאמר זאת — כי מידת שיתוף הפעולה עם השלטון הכובש שגילה במשך היום מחייבת אותו לקבל גיבוי מחברי הנהלת העיר. ליש הסכים. השניים דנו כיצד לזמן את המועצה והחליטו להפעיל לשם כך את שידורי ישראל. אנשי בית השידור הערבי ברדיו הישראלי באו לביתו של אל חטיב והקליטו מפיו הודעה לתושבי העיר, שתוכנה: המלחמה תמה. יש לפתוח את החנויות ולהניח הנשק בפתחי הבתים. חברי מועצת העיריה נקר־ אים להופיע למחרת בבנין העיריה.

תשעה מבין אחד־עשר חברי המו־ עצה התייצבו למחרת באולם הישי־ בות של מועצת העיריה. אל־חטיב, שלא שכח באותם ימים להבטיח ל־ עצמו אליבי שכל מעשיו הם תוצאה של צווים ישראליים, ביקש מליש להישאר בישיבת מועצת העיריה לב־ רות שהקצין הביע נכונות להותירם לבדם. ראש העיריה פתח את הדיון בהערה כי נציג המימשל הצבאי נו־ כח. הוא ביקש מליש להבהיר לחב־ רי המועצה מה דרישות המימשל.

קצין הקישור תבע כי הנשק שבידי התושבים יוחזר וכי השירותים יופ־ עלו. בן דרש שהוראות המימשל י־ מולאו בדייקנות. לשאלות חברי ה־ מועצה הבטיח כי לא יאונה רע לתו־ שבים שיניחו נשק בפתחי בתיהם. אל חטיב מילא אחר דברי ליש. הוא אמר לעמיתיו כי עליהם להמשיך בתפעול שירותים חיוניים תוך מש־ טר הכיבוש. עליהם לשמור על יח־ סים תקינים עם השלטון הישראלי ולתאם עם נציגיהם את הפעולות ש־ נועדו להחזיר את החיים למסלולם. יש לחתור לקיצור שעות העוצר וה־ דבר תלוי בהתנהגות התושבים, אמר ראש העיר. המועצה קיבלה החלטות האומרות כי על פי בקשת נציג ה־ מימשל הצבאי יינקטו פעולות להח־ זרת החיים לתיקנם. המועצה קראה לתושבים להחזיר נשק. היא הזהירה שכל מי שלא ייענה לקריאה זו צפוי האחריות לגורלו.

התעניינותו של אל חטיב בגורל מועצת העיריה הערבית נחשפה כבר בפגישתו הראשונה עם ליש. ראש העיריה שאל בזהירות מה יהיה גור־ לה. ליש השיב כי לפי שעה אינו יודע. זמן קצר לאחר שהתוודע לאל חטיב הביאו בפני צ'יץ'. המושל הצ־ באי גילם עמדה תקיפה כלפי ראש העיר. הוא תבע הפעלת השירותים מחדש והחזרת הנשק שלפי המידע שבידי צה"ל עדיין מצוי בידי התוש־ בים. ראש העיריה ניסה לומר משהו וצ'יץ' בלם אותו בגערה והכבסת אגרוף על השולחן.

אל חטיב נפגע עד עמקי נשמתו. כשיצאו, הוא וליש, הודיע על כוו־ נתו להיכלא ובלבד שלא יאולץ לס־ פוג ביחס בלתי אדיבים והגנות הפגישה עם המושל. ליש הבהיר לו כי בידי המימשל מידע על מחבואי נשק וכי צ'יץ' הוא איש צבא שאינו מורגל במגע עם אוכלוסיה אזרחית. התק־ רית הפכה את אל חטיב לדרוך וז־ היר יותר בנכונותו לשתף פעולה. הוא התמיד בשאלותיו על גורל מו־ עצת העיריה הערבית.

תיווך המזכיר

במטה המימשל לא ידעו בימים הראשונים מה ייעשה ברשות המ־ ייצגת את תושבי מזרח ירושלים ומנהלת את ענייניה. המטה שלא היה ערוך להפעיל מימשל צבאי במזרח ירושלים, לא קיבל הנחיות גם בענין זה. את הבעיות היום־יומיות ניסו לפתור על־ידי בחינת דברים לגופם ותודות לכושר אילתור, להסד־פעולה ורצון טוב מצד שלוחות עירוניות, ממשלתיות וצבאיות שפעלו בערבו־ביה נוראה.

לא היה בכוחם של אמצעים אלה להתגבר על שאלה מדינית עקרונית: מה ייעשה במועצה הערבית. אהרן ליש ניסה לרכוש אוהדים לדעתו כי יש להותיר את המועצה בתפקידה ולמצוא נוסחה שתשלב את פעולתה עם זו של מועצת העיריה היהודית. הוא ניסה לגייס את תמיכתו של טדי קולק לרעיון אך נענה: "הם יפריעו לי לעבודה". עם זאת, אורגן מפגש לבבי בין שתי המועצות. כאשר נע־ רך היה ברור כבר לחלק מהנוכחים הישראלים כי נגזר דינה של המו־ עצה הערבית להתחסל.

יעקב מאראש, מזכיר העיריה היש־ ראלית, היה זה שהודיע לעמיתו הערבי, צלאח אדין ג'ראללה, כי ראש העיריה טדי קולק מבקש לע־ רוך ביקור רשמי, בלויית חברי מו־ עצתו, אצל מועצת העיריה הערבית וראשה. מאראש אמר לג'ראללה כי מקובל באירועים מעין אלה להניף את דגל העיריה האורחת מעל בנין העיריה המארחת. הוא הטעים כי אין מדובר בדגל ישראל אלא בדגל ה־ עיריה.

ג'ראללה העביר את הדברים לרוחי אל חטיב וזה הודיע כי אינו מתנגד, וכי יקבל את קולק ומפלגתו בזרוע לב. ראש העיריה הערבי מסר על הביקור המיועד לחברי המועצה ול־ פקידות הבכירה. אנשי המשק פת־ חו את המחיצה שבין לשכתו לחדר סמוך ותוצר אולם. ג'ראללה המתין לאורחים הישראליים ליד שער יפו. חברי המועצה הערבית קיבלו את פניהם בפתח בנין העיריה. כאשר הגיעו לאולם הציע אל חטיב לקולק את מקומו אך ראש העיריה הישר־ אלי הגיב: "בשום פנים לא, אני רק אורח". האווירה היתה כמעט לבבית.

קולק אמר בערך כך: באנו לערוך הכרות. עיריות אינן נלחמות. חרף ההולוקה השנו שוו עיר אחת. אתם מנהיגי מזרח העיר. על שתי ה־ עיריות לפעול מתוך אחוה. חרף הנזקים שגרמתם לנו אנו מושיטים ידינו לעזור לכם כדי להתגבר על ה־ בעיות שיצרה המלחמה. אנחנו מק־ ווים שאצלכם פועם רגש דומה. ה־ עבודה שפקידים בשתי העיריות מ־ כירים אלה את אלה מימים עברו מקלה. נמשיך בשיתוף הפעולה למ־ ען הפעלת השירותים בעיר הקודשה.

העיר ריקה מנשק

אל חטיב ענה: אני מסכים כי זו עיר קדושה. עלינו להמשיך בשיתוף הפעולה כדי לגבור על הבעיות ש־ לפנינו. מלחמה אינה פותרת בעיות היא רק מוסיפה עליהן. אנשים רבים נהרגו, נשותיהם אלמנות, ילדיהם יתומים. מה תכלית לכל זה? הנוער כאן במזרח ירושלים מעולם לא שי־ רת בצבא. על צה"ל להיות סמוך ובט־ וח כי העיר ריקה מנשק. מכל מקום, הודעתי לתושבים לשתף פעולה ול־ החזיר את כלי נשק שבידיהם. אני מקווה שפקידיך ימשיכו במעשיהם הטובים. תודה על עזרת העיריה וה־ מימשל אני מקווה שהביקור יתרום להחזרת החיים למסלולם.

המפגש הידידותי בו הוגשו כוסיות קפה, משקאות קרים וסיגריות, הע־ מיק את אשליית הנכבדים הערביים כי ימשיכו לשרת במועצת העיר ה־ ערבית. פגישות יומיות מצד פקידים ישראליים הדנים משותפים על עב־ רים שוטפים חיזקו הרגשה זו. אלא שבמשרד המשפטים הישראלי הוש־ למו ההתייעצויות בדבר המתכונת החוקתית אשר תחיל את השיפוט המשפט והמינהל הישראלי על מז־ רח ירושלים. היה ברור לכל העוס־ קים בכך כי לא תיתכן החלה שלי־ מה של הריבונות הישראלית על מזרח העיר ללא פיזור המועצה ה־ ערבית. הממשלה עמדה להחליט על כך סמוך לכינוס בו נערך המפגש בין מועצות שתי הערים. בלווית ה־ משלחת הישראלית באו"ם, בראשות שר החוץ אבא אבן, דחתה הממשלה את ההכרעה על הסיפוח בשבוע. ה־ חוקים הקובעים למעשה את איחוד ירושלים הובאו לכנסת ב־27.6.67 ו־ נתקבלו בו ביום.

יום לפני החלטת הכנסת צלצל טדי קולק אל רב־סרן דויד פרחי, עוזרו של צ'יץ' במגעים עם המנהיגות ה־ מוסלמית והזכירו כי יש צורך לפזר את מועצת העיריה הערבית. משום־ מה נשכח הענין במטה, למחרת שב קולק ואמר למטה המימשל כי נוצרת אנומליה חוקית עם החלטת הכנסת על הסיפוח והשארתה של המועצה הערבית בתפקידה. דויד פרחי וסגן אלוף יעקב סלמן מיהרו לבנין ה־ מועצה אך מצאוהו סגור. הם זימ־ נו את חבריה למלון "גלוריה" והודיעו להם בשם הממשלה כי מו־ עצת העיריה הערבית מפוזרת בזה. רוחי אל חטיב, שניצב קודר ועצור, ביקש אסמכתא כתובה להוראה. פר־ חי נטל מפית נייר מהשולחן שלפניו וכתב עליה את ההוראה שניסח בו ברגע על חיסול המועצה הערבית.

המאמר מבוסס על פרק מתוך ספר בכתובים על השל־ טון הישראלי בירושלים מאז איחודה.

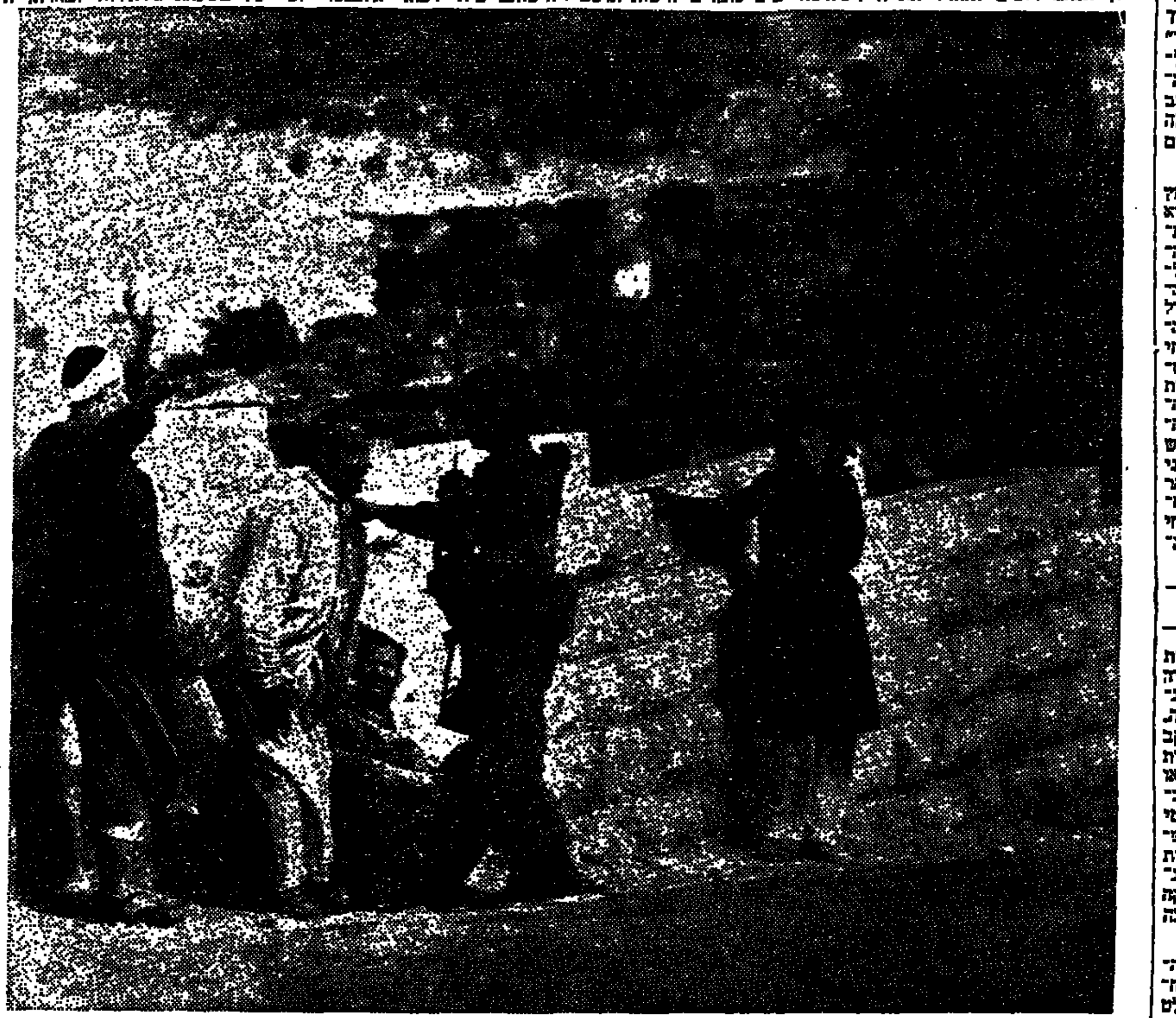

1967: חייל צה"ל חוקר ערבי ירושלמי שהחליף בחיפזון את מדי הצבא הירדני בפיג'מה.

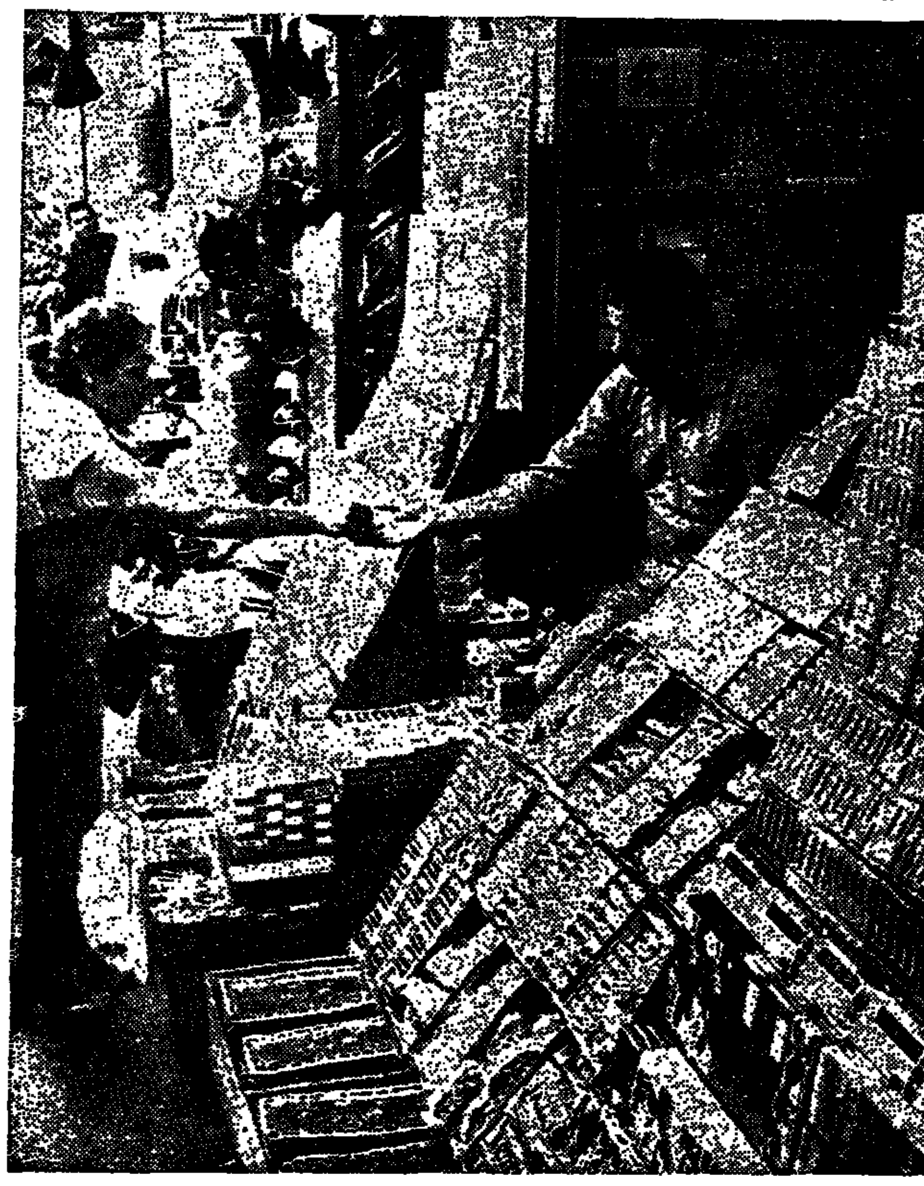

1972: לאחר המהילות אל הכותל ואל העיר העתיקה החלו להיווצר יחסים של שכנות טובה בין ערבים ליהודים בירושלים. בתמונה: "הבאזאר" שבין חומה העיר העתיקה.

מתקני מיזוג אויר משובחים

במפעלי תעשיה,
במשרדים, באולמות,
בחנויות, בוילות ובדירות
ציוד קרייר אוריגינלי
תכנון מעולה
התקנה מקצועית
מלאי ציוד וחלקי חילוף
שרות 24 שעות ביממה
תל־אביב,
טל. 623795
דרך פתח־תקוה 14,
טל. 611866

THE FIRST NAME IN
Carrier
AIR CONDITIONING

אוירם בע"מ

גזור לפי הקו המרוסק, קפל לפי הקו הפנימי, הדבק ושלח ללא בול ומעטפה.

דמי הדאר שולמו ע"י המוען סניף הדאר הראשי ברחוב אלנבי תל־אביב, אשור 6205

קפל

לכבוד
הארץ
מחלקת המנויים
ת. ד. 233
תל־אביב — 61000

12.5.72

שם פרטי ________ שם משפחה ________

הכתובת ________ טלפון מס' ________

נא לשלוח לי את פרטי ההסדר. סמן ב־x במשבצת המתאימה:

אני משתייך

- □ עובדי מדינה — יה"ב
- □ עובדי משרד הבטחון על כל שלוחותיו
- □ צבא קבע — מת"ש
- □ עצמאי או שכיר במקום עבודה כלשהו
- □ סטודנט □ זוגות נישאים

קפל פנימה

הערה: תגזירים מודבקים בסיכות או תגזירים בלתי דבוקים או פתוחים מכל צד שהוא של התגזיר — לא יגיעו לתעודתם באמצעות דאר ישראל.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר יום חול 55 אגורות למלה / יום ו 75 אגורות למלה

לעבודה בתל־אביב בנושאים בטחוניים

דרוש
כימאי פיזיקאי

הכישורים:
* בעל נסיון בתעשיה המדעית בשטח הפיזיקה הכימית.
* אדם עצמאי בעל יוזמה המסוגל להפעיל עובדים.
* בעל ידע נרחב בשטח הכימיה הפיזיקלית וידע בסיסי בכימיה אורגנית.
* בוגר מוסד אקדמאי.

העבודה:
* הקמת צוות שיעסוק בפתוח ויישום כלים ומערכות בלתי קונוונציונאליות.
* מסירה ופקוח על עבודות חוץ.
* יצירת קשרים עם מוסדות המדע התעשיה בארץ ובחו"ל.
* מתן שרותי מעבדה.

● המועמדים המתאימים יפנו בצרוף פרטי השכלה ונסיון מקצועי לת. ד. 17021 תל־אביב, עבור א.מ.

סודיות מובטחת

להמשביר אלקטרוניקה

דרושים
מהנדסי מכירות

בעלי התמחות באלקטרוניקה

לקביעת ראיון נא להתקשר:

טל. 39955, קוים פנימיים 237,338 תל־אביב בין השעות 08.00—16.00.

למפעל תעשייתי גדול באשדוד

דרושים

1. **מנהל חשבונות**
רצוי עם נסיון במפעל תעשייתי.

2. **פקיד בקודת**
עם נסיון של לפחות 3 שנים וידע בשפה האנגלית.

הצעות נא לשלוח אל ת. ד. 4353 חיפה עבור מספר 229.

דרוש לבית מסחר העוסק ביבוא

מנהל חשבונות

בעל נסיון וידע ביבוא ובחישוב מחירים

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 1334 ת״א למספר ד/10440

למלון מפואר בירושלים

דרוש מיד

קצין הדרכה

המתמצא היטב במחלקות המלון השונות

לפנות בציון נסיון קודם לת.ד. 2494 ירושלים

ליחידה מתפתחת במוסד מדעי

דרושים

1. מהנדסי מכונות
לתכנון ופתוח של מערכות מכניות תוך שמוש בטכנולוגיות חדישות בנושאי מכ־ניקה. יועדפו בעלי נסיון של שלוש שנים לפחות.
2. מהנדס מכונות
להכנת הייצור ותכנון מתקני עזר.
3. מהנדס מטלורג
למעבדה מטלורגית ברמה גבוהה. דרוש נסיון של שנתיים לפחות.
4. הנדסאי/טכנאי מכונות
לעבודות תכנון מכני. דרושים בוגרי בתי ספר מוכרים להנדסאים/טכנאים. רצוי ותק של שנתיים ורקע קודם בענף המתכת.
5. טכנאי בקורת איכות
להכנת מפרטי בקורת, לפקוח ויזע מקצועי. רצוי נסיון של שנתיים לפחו
6. טכנאי ייצור
להכנת תיקי ייצור ופקוח על הייצ דרוש בעל נסיון של שנתיים לפחות.
7. עובד מכני
עוזר למהנדס־כימאי. אפשר גם ללא נס
8. כרסמים
9. משחיזים
10. מסגרים מכניים
11. רתכים — פלדה וסגסוגות קלות.
לעבודה מגוונת ובלתי שגרתית, ללא ייצור סדרתי.

למתאימים מובטחים

* תנאי שכר בהתאם לנתונים אישיים.
* עבודה מקצועית מעניינת ברמה גבוהה, תוך שמוש בטכנולוגיות חדישות
* אוירה חברתית נעימה.
* עדוד וסיוע בהשתלמויות ולמודים.
* בטחון בפני זעזועים משקיים וחוזיים.
* תנאי עבודה נוחים ביותר.

מקום העבודה באיזור חיפה

המעוניינים יפנו לת.ד. 9757, חיפה (עבור מס' 21) ויציינו קורות חיים, השכלה ורקע מקצ קודם. רצוי לצרף מס' טלפון להתקשרות.

דרוש מיד

פקיד למחלקת יבוא־יצוא

בעל נסיון וידע באנגלית

למפעל תעשייתי בסביבת ת״א

המעונינים יכתבו בציון השכלה, נסיון ומש־כורת מבוקשת לת.ד. 3119 ת״א עבור מס' 38

למברות נחושת תמנע בע״מ

דרושים

מכונאי רכב קל דיזל וציוד מכני כבד

חשמלאי רכב

מועמדים מתאימים יפנו אישית בימים א, ג, ה, בין השעות 08.00—15.00 למשרדנו בתל־אביב הקריה, רח' ס' (מול קול ישראל) מצוי־דים בפנקס מלואים ותעודת שחרור מצה״ל.

חקר ימים ואגמים לישראל

דרוש
פקיד לעניני כח אדם

המתמצא בחישובי שכר לחצי משרה

נא לפנות בכתב לת.ד. 1793 חיפה

למוסד ציבורי בירושלים

דרושה
מנהלת חשבונות או פקידה

בעלת נסיון

לעבודה עצמאית — במשרה שלמה

הצעות בכתב־יד לת.ד. 2045 ירושלים למספר 5880

עירית אשקלון

דרושים מורים

לביה״ס התיכון העירוני ע״ש א. תגר, לקראת שנה״ל תשל״ג, במשרות מלאות וחלקיות במקצועות דלקמן:

עברית
היסטוריה
תנ״ך
כימיה
ביולוגיה
שרטוט טכני

מורים בעלי השכלה אקדמאית ופדגוגית יפנו בכתב, כולל פרטים על השכלתם ונסיונם בהוראה אל:

ביה״ס התיכון העירוני ע״ש א. תגר
טל. 3434 — 051.

אלקו

תעשיות אלקטרוניקה ישראליות, מגנט ומנועים

דרושים

★ **חשמלאי תעשייה**
בכל הרמות.
עוזרים וטכנאים.

★ **מסגרים ומכונאים**
לעבודות אחזקה במפעל.

★ **פועלים בלתי מקצועיים**
אשר יוכשרו במפעל לעבודות ייצור שונות.

★ **פועלות**
אשר תקבלנה הכשרה במפעל לעבודות ייצור שונות.

* *

המעונינים יפנו אישית למפעל בשעות העבודה, דרך ז'בוטינסקי 23 רמת־גן, או טלפונית 721313 למחלקת המנגנון.

— סודיות מובטחת —

למוסד למחקר ופיתוח
דרושה שרטטת

בעלת ניסיון בשרטוט אלקטרוני של לפחות שנה.

רצוי ניסיון בתכנון מעגלים מודפסים הדרגה לפי הכישורים

● המועמדים יפנו בצירוף תולדות חיים לת.ד. 7057 עבור ש.ו. ת״א

לעבודה מעניינת
דרוש
● מהנדס אלקטרוניקה

בוגר הטכניון
(השכר בדירוג מחקר)

● המעוניינים יפנו לת.ד. 9757, חיפה (עבור מס' 9) ויציינו השכלה ונסיון מקצועי, וכן מספר טלפון להתקשרות.

למפעל מודרני באזור חדרה

דרושים:

א. לעבודה מעניינת בהתקנת ואח־זקת של מערכות מודרניות.
1. חרט
2. מסגר מכני
3. מסגר רתך
כישורים: בוגרי בי״ס מקצועי בעלי נסיון של 3 שנים לפחות.

ב. 1. צנר לעבודות הקמה ואחזקה של מתקני צנרת תעשייתית
כישורים: בוגר בי״ס מקצועי בעל נסיון של 3 שנים.
2. שרברב — להתקנה ואחזקה של מערכות מים וצנרת תעשייתית בוגר קורס שרברבות, בעל נסיון של 3 שנים.

● מעמדים בעלי כשר גופני טוב יפנו לת.ד. 339 חדרה ויציינו את המשרה המבוקשת.

סודיות מובטחת

עירית אילת

מודיעה בזה על משרות פנויות

1. מנהל/ת מח' סוציאלית.
התכונות הדרושות: בוגר/ת בי״ס לעבודה סוצי־אלית בעל/ת תעודת עובד סוציאלי מוסמך. נסיון בעבודה מוניציפלית.
2. עובד/ת סוציאלית — לטיפול במשפחה.
3. מנהל מח' תברואה:
התכונות הדרושות: תברואן מוסמך בעל תעודה ממשלתית, בעל יכולת למו״מ עם מוסדות.
4. תברואן — עם נסיון בעבודה מוניציפלית.
הדרגות לכל המשרות הנ״ל — בהתאם לתכונות המועמד. העיריה תעזור בהשגת דיור.
את ההצעות נא לשלוח לידי מזכיר העיר י. שמיר.

א. אור, ראש העיריה

למפעל לייצור מכשירים מדוייקים באזור תל־אביב

דרושה
הנדסאית־כימאית

לעבודות מגוונות ועצמאיות בנושאים שונים: כציפויים אלקטרוליטיים, ביקורת איכות, פיקוח על זרימת חמרים.

●על המעוניינות לפנות בכתב אל ת.ד. 7132 תל־אביב ותוזמנה לראיון אישי.

— סודיות מובטחת —

לרוטקס - דרושים:

א) פקיד/ה בעל/ת נסיון ל־הכנת משכורות עבור מחשב.
ב) פקידה כללית בוגרת בי־ה״ס תיכון.

תנאים טובים למועמד המתאים
לפנות טל. 789191
רחוב ז'בוטינסקי 7 בני־ברק.

רוטקס

בחברה תעשייתית מבוססת

ייפתח קורס

חריטה כרסום והשחזה

באם הנך בעל השכלה של 8—10 שנות לימוד ואחרי שרות בצה״ל

מובטחים לך:

קורס ברמה גבוהה
יחס ואוירה חברתיים
דרגה בהתאם לרמתך
עתיד בטוח ב:
מקום עבודה מבוסס

——גזור ושלח——

אל ת.ד. 7132 תל־אביב

שם המועמד ________ כתובת ________

ימים ושעות נוחים לראיון ________

המעונינים יוזמנו לראיון בשעות הערב —

סודיות מלאה מובטחת

התעשיה האוירית לישראל בע״מ

למפעל מבת — יהוד

דרושים:

* מהנדס מכ״ם בכיר

לפיתוח מערכות אלקטרו־מכניות ואחראי על קבוצת מהנדסים וטכנאים.

* טכנאי מכונות בכיר

לייצור מכני של מכלולים אלקטרוניים ואחראי על קבוצת אנשים.

למועמדים המתאימים מובטחים: אתגר בעבודה מעניינת במפעל לנויה ומתפתח; אירוע נעימה, תנאי שכר הנאים נלווים שהוזמים במדינה.

● על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף קיצור תולדות חיים ונסיון מקצועי אל: יהודה תעסוקה, תעשיה אוירית, בנל תעופה לוד.

— סודות מובטחת —

עבודה למבוגרים

בעלי כספים עם רווחים ובמתחנות מלאים

לשיחה אישית לפנות: טלפון 614113 (אלנבי 134 קומה ג' חדר 7)

דרושים

1. פיזור סרפיסט(ית)
למשרה שלמה או חלקית.
2. כוחות עזר
3. אחיות מעשיות
אפשרות לינה במקום

●

לפנות:
ת.ד. 1021 רמת־גן

לחברה גדולה לסחר־חוץ

דרוש
מנהל־כללי
בעל נסיון בעסקי יבוא ויצוא

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב־יד בפרטים מלאים אודות נסיונם וקורות חייהם לת.ד. 1696 תל־אביב, עבור "סחר־חוץ".

סודיות מובטחת

למלון

דרוש מחסנאי

דרוש מחסנאי בעל נסיון קודם

נא לפנות במקום בשעות לפני הצהריים, למלון גולדאר, רח' אוסישקין 1 נתניה.

חברת שיווק ארצית

מודיעה על משרות פנויות באזור תל־אביב

* רכזי קניות טקסטיל
* מבקרי טיב טקסטיל

באים בחשבון רק בעלי תואר מהנדס טקסטיל

מעונינים יפנו בציון נסיונם המקצועי וגילם לת.ד. 8601, תל־אביב עד ליום 25.5.72.

סודיות מובטחת

לחברה לעבודות קבלניות והספקה טכנית

דרוש
מנהל חשבונות מנוסה

לפנות לטל. 913513

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרה הפנויה הבאה:
בפקולטה להנדסה כימית

אלקטרונאי ראשי

תיאור התפקיד: אחריות לנושא האלקטרוניקה בפקולטה; תכנון ופיתוח של מכשור אלקטרוני לעבודות מחקר בניה; תיקון ואחזקה של ציוד אלקטרוני מעבדתי.

הכשירויות הדרושות: בוגר ביה״ס להנדסאים או טכנאים במגמת אלקטרוניקה; ידיעת השפות עב־רית ואנגלית; נסיון בתכנון ובנית אבי טיפוס; כשר ונסיון בניהול צוות עובדים; נסיון מעשי קודם של 5 שנים לפחות.

מס' המשרה: הכ.ב./114.

מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב לאגף כח אדם בציון קורות חיים ונסיון קודם עד יום 19.5.72 בציון מס' המשרה.

למפעל אמריקאי—קנדי גדול ליצור תכשיטים

דרושים

1) צורפים ויוצקים מנוסים
2) עובדים למחלקת שעוה (ואקס)
3) עובד/ת למיון אבנים יקרות
4) עוזר מחסנאי

למועמדים המתאימים מובטחים יותר מתנאים סוציאליים מלאים.

נא לפנות טלפונית: 764116—03.

לחברה לייעוץ כלכלי

דרושים

1. **כלכלן**
בעל תואר M.A. במנהל עסקים ושלוש שנות נסיון לפחות.

2. **כלכלן**
בעל תואר B.A. ונסיון של שנה אחת לפחות.

נא לפנות בכתב בפירוט נסיון לת.ד. 29797 ת״א.

— סודיות מובטחת —

רהיטי ירושלים „רים" ו

דרוש/ה מוכר/

עם ידע מינימלי בתכנון מטבחים

למניפנו בתל־אביב

רצויה שפה נוספת.

נא לפנות לת.ד. 3405 ירושלים, ול: המעטפה „עבור מוכר".

למפעל פרוות שרף בע

דרושה
מזכירה־כתבנ

ידיעת אנגלית וגרמנית רצו

לפנות: טלפון 65121—02
65122—02
ת.ד. 10209, ירושלים

לביה״ס העל־יסודי השש־שנת ע״ש ח. גרינברג קרית־טבעון

דרושים מורים לשנה״ל תשל

במקצועות הבאים:

מתמטיקה—פיסיקה (משרה מלאה)
כימיה (משרה חלקית)
אנגלית (משרה חלקית)
שרטוט בנין (משרה חלקית)
חשבונאות ומזכירות (משרה חלקית)

פניות בכתב בצרוף פרטים מלאים בדבר תעודות ונסיון יש להפנות להנהלת ביה״ 86 ק. טבעון טל. 931575—04.

Metz

טלוויזיות ומכשירי חשמל ישראל
ת"א, רח' בן־אביגדור 8, טל.

דרושים

● עובדים/ות

להרכבה
למפעל להרכבת טלוויזיות

● טכנאי טלוויזי

למחלקת הייצור

—●—

לפנות אישית למהנדס המפעל כל יו השעות 16.00—8.00 פרט לימי ו

מפעל בדרום הארץ

מציע משרה

מהנדס אחזקה (מכונות)

הכישורים הדרושים:

● נסיון 5 שנות עבודה כמהנדס מכונות.
● ידע ניהולי
● כושר ניהול מו"מ עם קבלנים וספקים.

מועמדים מעונינים מתבקשים לפ־נות למנהל כח־אדם, ת.ד. 23048 תל־אביב, עבור מהנדס/37, תוך ציון הכישורים.

סודיות תשמר

הלוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר יום חול 55 אגורות כמלה / יום ו' 75 אגורות למלה

לבתי-ספר של רשת "עמל" ברחבי הארץ
דרושים
מדריכים ומורים
למגמת מכונאות רכב, כולל מרכזי המגמה
המועמדים להגיש הצעותיהם בכתב להנהלת רשת „עמל", ת.ד. 303 תל-אביב או לפנות טלפונית — 261111 (קו פנימי 299).

למשרד טכני
דרושה
פקידה כתבנית
בגיל 20 — 16
שעות העבודה רצופות
טלפון 448223/4

למפעל תעשייתי בירושלים
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
תנאים טובים
סודיות מובטחת
לפנות בכתב לת.ד. 1016 ירושלים עבור מס' 1

דרושים
2 מנהלי עבודה
בעלי נסיון
רצוי בבניה טרומית
לקביעת ראיון נא לפנות לטלפון 528211 חיפה

לחברת ביטוח בתל-אביב
דרוש
ממונה על הארכיון
רצוי בעל נסיון
התפקיד כרוך בפיקוח על צוות עובדים.
תנאים טובים למועמד המתאים.
לפנות: טלפון 52102 או ת.ד. 29182 ת"א.

מפעלי ים המלח בע"מ
דרוש מסגר מכני
הכישורים הדרושים — בוגר בית ספר מקצועי תלת שנתי לפחות לאחר שרות בצה"ל. רצוי רשיון נהיגה.
נסיון מעשי בעבודות אחזקת מתקנים.
רצוי מועמד מתאים, עקב קשיים בהשגת דיור.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב לאגף כוח אדם ומנהלה סדום, ת.ד. 75 באר-שבע.

דרוש
מנהל חשבונות
בעל נסיון
למשרה מלאה בירושלים
מועמדים מתאימים יפנו בכתב תוך פירוט נסיון קודם הדרישות שכר למס' 233 ת.ד. 2160; ירושלים.

דרוש
מהנדס/הנדסאי מכירות
בשטח רכיבים ומכשור אלקטרוני,
רצוי בעל-נסיון, יוצא מערכת הבטחון
נא לפנות בציון תולדות חיים, נסיון קודם והמשכורת המבוקשת אל ת. ד. 33130 תל-אביב, עבור מס' 007
סודיות מובטחת

רואה חשבון וכלכלן (45)
נסיון בתעשיה, השקעות, בטוח, מיכון
מעונין בהצעה לתפקיד בכיר.
לפנות לת.ד. 1334 ת"א
למספר ד / 11451

דרוש
פקיד כללי
הבקי בהנהלת חשבונות
לביח"ר המעסיק כ-70 איש
נא לפנות בכתב לת.ד. 14038 ת"א, עבור מס' 10
לבעלי ידע באנגלית או גרמנית תינתן עדיפות.

לחברה מסחרית גדולה
דרושה
פקידה-כתבנית
לאחר שרות צבאי
עם השכלה תיכונית וידיעה בהנהלת חשבונות.
לפנות בכתב לת"ד 41278, ת"א

חברת **אמפא** תל-אביב
מעונינת
במועמד לנהול ואחזקת מזנון
במשרד הראשי
בדרך פתח-תקוה 16 תל-אביב
על המעונינים לפנות לגב' ארבל

לישובי חבל מען
דרושים
• **מסגרים**
• **ומכונאים**
לעבודה באזור הדרום.
טל. 93058—057, 30580—03

למשרדי מפעל תעשייתי גדול בת"א
דרוש
תמחירן
בוגר קורס ראשוני בתמחיר.
המועמדים יפנו בכתב לת.ד. 16284 תל-אביב עבור „תמחירן".

אגד
דרושים
מורים להתעמלות
דרוש מורה להתעמלות
לעבודה בין השעות 10.00—18.00
לעבודה ב„אגד" ירושלים
בוגר פרסים נא לפנות למחלקת התרבות בתחנה המרכזית בירושלים.
במרכז דרוש מורה להתעמלות לעבודה במשך חמי-שה ימים בשבוע בתל-אביב.
נא לפנות ל„אגד", מח' התרבות, ת"א דרך פתח-תקוה 142.
ההנהלה

לבית דפוס חדיש
דרושים
דפס אופסט מעולה
דפס, בוגר בי"ס לדפוס
לפנות לת"ד 33322 ת"א בצרוף פרטים אישיים
סודיות מובטחת

לחברה מסחרית גדולה בתל-אביב
דרושה פקידה למחלקת יבוא
אחרי שרות צבאי
הכישורים הדרושים: ידיעה בסיסית באנגלית, דייקנות וסדר בעבודה.
נא לפנות בכתב-יד אל: ת.ד. 20205 ת"א תוך ציון מס' טלפון במידה שיש.

לבית מלון גדול במרכז ת"א
דרושים
• NIGHT AUDITOR
• **פקיד קבלה**
עם נסיון בעבודה
לפנות בכתב לת"ד 911 ת"א עבור מס. 270.

להוצאת ספרים מ. מזרחי
דרוש פרסומאי —
רוכש מודעות
בעל נסיון
לצורך השגת מודעות לשבועון ולפרסומי ההוצאה
דרוש עובד במחסן וכנהג
למשלוחי ספרים לחנויות, עד גיל 35.
בא לפנות למשרד ההוצאה ברחוב י. ל. פרץ 19, תל-אביב (קומה ב') בין השעות 10 — 14.

לבית החינוך המשותף
שער הנגב
דרושים
לשנת הלימודים תשל"ג
מדריכים (מורים) מקצועיים
למקצועות הבאים:
מכונאות רכב
ריתוך
מסגרות מכנית
התכונות הדרושות: בעלי מקצוע מעולים. בעלי כושר להדריך תלמידים עד כתה י"ב. רצוי תעודת הנדסאי ומדריך מוסמך.
על המעונינים להתקשר לבית חנוך משותף שער הנגב בכתב או בטלפון 94080—051

למפעל תעשייתי גדול בירושלים
דרושים
* מסגר אחזקה
* מסגר כללי
תנאים טובים למתאימים.
לפנות טלפון 521102 או ת.ד. 3531 ירושלים.
סודיות מובטחת.

למכללה הטכנולוגית
אורט ת"א
ע"ש א. סינגלובסקי
דרך הטייסים 28, תל-אביב
טלפון 762291.
דרוש
איש מחשבים (SOFTWARE)
לריכוז הנושא במכללה
המעונינים יפנו בכתב למנהל המכללה לפי הכתובת הנ"ל.

למפעל מתכת גדול במפרץ חיפה
דרושים
פועלי ייצור בענף המתכת
תנאים טובים ואפשרויות קידום,
העבודה במשמרות
נא לפנות בכתב לת.ד. 44519, חיפה עבור מס' 100

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרות הבאות הפנויות:
בפקולטה לכימיה
טכנאי מעבדה
הכשירויות הדרושות: בוגר בי"ס לטכנאים או הנ-דסאים עם נסיון של שנתיים לפחות בעבודה בכימיה אורגנית סינטטית. המשרה הינה תקנית. העובד ש-יעמוד בתקופת הנסיון יקבל קביעות בטכניון.
מס' המשרה: 133/2.3.3.

בפקולטה להנדסת חשמל
מחסנאי
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית או מקצועית (לפחות 11 שנות לימוד); ידיעת השפה האנגלית כדי קריאת חומר טכני; נסיון בעבודות מחסן, רצוי מחסן אלקטרוני.
מס' המשרה: 178/8.3/...
מועמדים מתאימים המעונינים לדרישות יפנו בכתב לאגף כח אדם, קרית הטכניון, בציון קורות חיים ונסיון קודם עד יום 21.5.72 בציון מס' המשרה.

לבנק בתל-אביב
דרושים
★ **פקידים** בוגר: תיכון
★ **כתבנית עברית**
*
נא לפנות לת.ד. 33125 תל-אביב ולציין קורות חיים, גיל, השכלה, שפות ומספר טלפון.
סודיות מובטחת

לחברת נילית בע"מ
דרוש מהנדס
למשרת מנהל אחזקה
למפעל בהקמה במגדל העמק.
נא לפנות בכתב לת.ד. 29237 ת"א.
סודיות מובטחת

„אגן" יצרני כימיקלים בע"מ
למפעלנו המוקם באשדוד
דרושים
1. **חשמלאי**
תעודת עוזר או מוסמך, רצוי עם נסיון תעשייתי קודם.
2. **כתבנית עברית / אנגלית**
עם נסיון קודם.
3. **מפעילי ייצור למתקנים כימיקליים**
בעלי השכלה של 10 כיתות.
4. **טכנאי כימיה**
המעונינים יפנו לת. ד. 262 אשדוד, טל. 055/21321 למשרד כח אדם
— סודיות מובטחת —

ל"נחושתן סימנאים ותעשיינים בע"מ
דרושים למשרד המרכזי בתל אביב:
• **איש מכירות דינמי**
בעל השכלה ורקע טכני, אחרי שירות הצבא, למחלקות שלנו לציוד טכני ולמתכות.
המועמד המתאים יתבקש לבוא במגע עם לקוחותינו התעשייתיים ולביקור במפעליהם.
תנאים טובים ואפשרויות התקדמות מובטחים לאיש המתאים.
*
• **מזכירה / כתבנית**
בעלת נסיון, השולטת באנגלית ועברית. ידיעת גרמנית יתרון.
אווירת עבודה נעימה ותנאים טובים.
*
לפנות בכתב עם ציון קורות חיים, השכלה וידיעת שפות לת.ד. 1758, תל-אביב.
נחושתן — נחושתן בכל בית
תל-אביב · חיפה · ירושלים

למפעל תעשייתי בבאר-שבע
דרוש/ה
ממונה על המזכירות
תאור המשרה:
אחריות על צוות עובדים במזכירות המפעל, לרבות הכתובה, הדפסות, צלומי מיסמכים, שיכפולים, דואר, תיוק, הדפסת סיכומים, ניסוח אחיד, חלוקת ציוד משרדי, טלפונים ומרכזיה.
הכישורים:
השכלה תיכונית לפחות. בוגר/ת בי"ס לפקידות או בי"ס מקצועי מקביל. שליטה בשפות עברית ואנגלית על בוריין. נסיון של חמש שנים לפחות בניהול משרד וצוות עובדים. ידע הנכיון מעשי בא"ש (ארגון ושיטות משרדיות).
שעות העבודה: 7.15—16.15.
הדרגה תיקבע בהתאם לנתוני המועמד/ת.
מועמדים/ות יפנו בכתב בציון נסיון קודם לת. ד. 1736 ת"א, עבור מס. 19.

שימי לב!
באם יש לך השכלה תיכונית באם את מוכנה לתקופת הכשרה של שנה בזמנך הפנוי.
תוכלי להרויח יותר מ־-.1,500 ל"י לחודש
בענף חדיש ומתפתח ולהגיע למעמד מקצועי מקביל לאקדמאית.
לקבלת פרטים גזרי ושלחי לת.ד. 28125 ת"א למס' 65
שם: ____
כתובת: ____
השכלה: ____
גיל: ____

דרוש מכונאי בנזין
לדודג, סימקה, ויליס, וקסהול,
תנאים מיוחדים או לפי אחוזים
מוסך כרמלי באר-שבע טל. 2021

לנעלי רווי בע"מ
דרושה פקידה
מ-8.00 — 16.00
רח' המקצוע 9 ת"א טל. 35847

דרושים
ראשי קבוצה וחשמלאים
לעבודות אינסטלציה תעשייתית
שכר גבוה לבעלי נסיון וקידום מהיר למתחילים
לפנות טלפון 30418 אחרי 18.00

למשרד אדריכל בצפון תל-אביב
דרוש
הנדסאי טכנאי ושרטט
לטלפן: 269020 גם בשעות אחה"צ

למשרד עו"ד
דרושה
פקידה כתבנית
בעלת נסיון, מטפל.
59628 4—7 8—1

בית הוצאה כתר
דרושים מתלמדים
לעבודה עם ציוד ממוכן וחדיש בכריכיה
מועמדים לאחר שרות צבאי ובעלי השכלה של 10 שנות לימוד לפחות, יפנו למח' כח-אדם, גבעת שאול ב' — ירושלים.

דרושים מועמדים לעבודה קבועה

באם רצונך בעבודה קבועה פנה אלינו.
משכורתך תהא: —

	עם הכניסה לעבודה	לאחר 6 חודשים
רווק	—.681 ל"י	—.885 ל"י
נשוי + 1	—.720 ל"י	—.924 ל"י

עובדים בשטחים יקבלו תוספת של —.100 ל"י.
לעובדים בעלי נתונים מתאימים יתאפשר קידום בסולם הדרגות.

• תזכה להטבות הבאות: —
1. נסיעות ללא תשלום בתחבורה הציבורית.
2. הנחות ניכרות בתשלום מס ביטוח בריאות (קופ"ח), מס עירוני ורכישת כרטיסים למופעי בידור.
3. זכות קניה בחנויות שק"ם.
4. השתתפות בשכר לימוד תיכון וגבוה של ילדיך.
5. ביגוד חינם וארוחות במחירים מוזלים.
6. הטבות רבות נוספות עליהן תיוודע בעת פניתך אלינו.

אם: —
גילך אינו עולה על 39;
בריאותך תקינה;
השכלתך יסודית לפחות;
סיימת שירות סדיר בצה"ל.

פנה לעבודה בשרות בתי הסוהר ותבטיח לעצמך את השכר וההטבות האמורות לעיל.

• פנה נא עם תעודת זהות ופנקס מלואים אל:
1. בתל-אביב — לשכת הגיוס, הקריה רח' ח' מס' 8, בכל ימות השבוע בשעות המשרד הרגילות ובימים שני ורביעי גם בשעות 4.00 עד 7.00 בערב.
2. בבאר-שבע — בלשכת התעסוקה (מול קולנוע „קרן") בימים שני ורביעי בשעות המשרד הרגילות.

לחברה העוסקת בהקמת מפעלים
דרושים
מהנדס מכונות
בעל נסיון של 3—2 שנים, רצוי בוגר בי"ס מקצועי
טכנאי מכונות
בעל 5 שנות נסיון
מקום העבודה בתל-אביב
*
נא לפנות לת.ד. 1101 ת"א

למפעל בטחוני בסביבות תל-אביב
דרושים:
* רתכים
* מסגרים
* מסגר מכני
• בעלי הכשרה מתאימה ונסיון מתבקשים לפנות לי"דיע 2354.

לחברת בנין ארצית
דרושים
מהנדסים, הנדסאים וטכנאי בנין
בעלי נסיון לעבודות תיאום ופקוח להקמת פרויקטים גדולים באיזורי המרכז, דרום וירושלים
נא לפנות לת. ד. 2770 תל-אביב, בצרוף פרטים אישיים, נסיון מקצועי ותנאי שכר מבוקשים.
תנאים טובים למועמדים המתאימים
סודיות מובטחת

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר יום חול 55 אגורות לשורה / יום ו' 75 אגורות לשורה

דרושים:
פועלי ייצור בענף המתכת

תנאים טובים, אפשרויות קידום
העבודה במשמרות.

נא להתקשר למנהל כח אדם.
טל. 711161 חיפה

תעשיות מתכת אלברוליה בע"מ
בורדני ב', ת.ד. 1682, חיפה

למפעל כימי בדרום הארץ
דרוש
אגרונום

בעל נסיון של 3-4 שנים בענף ההדרים לתפקיד פיתוח חומרי הדברה בהדרים.

על המועמד להתמצא בצד המדעי והמסחרי של הענף.

יועדף בעל קשרים עם גורמים המטפלים בפיתוח חומרי הדברה בעונה.

תנאים טובים מובטחים
למועמד המתאים

נא לפנות בכתב בציון קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 1736 ת"א, עבור מס. 20

סודיות מובטחת

משרה טובה למהנדס מוכשר

אנו מחפשים מהנדס בנין צעיר, בעל נסיון של לפחות שלש שנים — לעבודות תיכנון ותיאום. תנאים טובים — בהתאם לכישורים. עבודה מענינת בעלת אתגר וסיפוק.

פנה בהקדם לת.ד. 399 ת"א עבור "משרה טובה".

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרות פנויות של:

מהנדס אינסטלציה במחלקת המשק

מכרז מס' 76/72

תאור התפקיד: תכנון ופקוח על עבודות אחזקה והתקנות של מערכת מים, גזים וביוב.

דרישות התפקיד: ידיעת השפות עברית ואנגלית (וידיעת שפות זרות נוספות רצויה) השכלה אקדמית — מהנדס מכונות נסיון של 5 שנים לפחות (נסיון בשטח אינסטלציה סניטרית)

הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.

נגר במחלקת המשק

(2 משרות)

מכרז מס' 86/72

תאור התפקיד: בצוע עבודת נגרות בנין ורהיטים, פולימורה ותקונים שונים בנגרות.

דרישות התפקיד: הכרת עבודה עץ ופולימורה. ידיעת השפה העברית, השכלה של 10 שנות לימוד, נסיון של 3 שנים לפחות.

הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.

●

כל המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים עד תאריך 23.5.72 אל: מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס'..." (לפי המספר המצויין בראש המכרז המבוקש).

מכון ויצמן למדע

דרושים
למרכז מחשבים

1. בוחני מערכות בכירים
בעלי 5 שנות נסיון ביישום מבשירים לעניני ניהול ועיבוד נתונים.

2. מתכנתים מדעיים בכירים.

על המעוניינים לפנות בכתב, בציון קורות חיים ונסיון קודם למזכירות האקדמית, ת.ד. 26, רחובות.

טלמוסיקה בע"מ
למעבדות השרות שלנו דרושים

1. טכנאי אלקטרוניקה עם 5 שנות נסיון לעבודה בציוד אודיו, היי פידליטי וסטריאו מעולה.
2. טכנאי אלקטרוניקה עם 2 שנות נסיון לעבודה בציוד אודיו, היי פידליטי וסטריאו מעולה.
3. טכנאי אלקטרוניקה שהתמחה במיוחד בתקון מקליטי סרט (טייפ רקורדרים).
4. טכנאי אלקטרוניקה עם 2 שנות נסיון בבצוע תקונים במכשירי קשר — לעבודה בתחום מערכות קשר לאתור עובדים (PAGING SYSTEMS)

המעוניינים שכישוריהם מתאימים לדרישותנו מתבקשים לפנות, בצירוף פירוט הנסיון המקצועי לטלמוסיקה בע"מ, ת. ד. 165, גבעתיים. למועמדים המתאימים מובטחים תנאי שכר הולמים.

סודיות מובטחת

לחנות שקם באשקלון
דרוש
מוביל מקומי עם טנדר
להובלת משלוחים ללקוחות
נא לפנות למנהל החנות

נער שליח אחראי
דרוש לחברה גדולה
תנאים מצוינים למועמד המתאים
לכתוב לת.ד. 33068 ת"א, טל. 260156

לבית חולים „אסותא" תל-אביב
דרוש
אחראי לאחזקה

המועמדים עד גיל 50, ובעלי נסיון באחזקת מבנים וציוד מתבקשים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים והמלצות למשרד בית החולים.

מודיע על המשרות הפנויות הבאות: —

בתחנה לחקר הבניה

1. טכנאי או הנדסאי בנין
לביצוע עבודות מחקר בשטח הבניה נסיון קודם רצוי, אך אינו הכרחי.
מכרז מס' 35/72.

2. עובדים טכניים — לבורנטים
לביצוע עבודות מחקר בשטח הבניה נסיון קודם אינו הכרחי.
מכרז מס' 166/71.

3. פקידה—כתבנית מדעית
הכשירויות הדרושות:
בעלת נסיון של שנתיים לפחות השכלה תיכונית.
מכרז מס' 175/71.

במרכז לחקר אוירונוטי

1. מתכנן מכונות
הכשירויות הדרושות:
רצוי בוגר ב"ס להנדסאים במגמת מכונות ונסיון בתכנון ושרטוט מערכות מכניות.
מכרז מס' 21/72.

2. שרטט מכונות
הכשירויות הדרושות:
בוגר קורס שרטוט ונסיון בשרטוט טכני חלקי מכונות.
מכרז מס' 44/72.

במרכז ללמודים קדם־אקדמיים

מזכירה—כתבנית
הכשירויות הדרושות:
השכלה תיכונית מושלמת.
שליטה טובה בעברית ואנגלית והדפסה בשתי השפות.
נסיון רצוף של 5 שנים בעבודות משרדיות רבגוניות ובנהול צוות.
מכרז מס' 49/72.

במחלקת הבדיקות של התחנה לחקר הבניה

טכנאי או הנדסאי בנין
הכשירויות הדרושות:
בוגר ב"ס לטכנאים או הנדסאים במגמת בנין.
מכרז מס' 57/72.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב ליחידה המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ, בית הסנט, קרית הטכניון חיפה עד יום ו' 19 במאי 1972 בציון מס' המכרז המתאים.

פוליגון
מצבעת טקסטיל
חיפה בע"מ

דרושים

✱ עוזר למנהל חשבונות
לעבודה זמנית. בא בחשבון פנסיונר.

✱ פועלים יוצאי צבא
לעבודה במחלקת האשפרה. הכשרה תנתן במקום. התקדמות טובה.

לפנות מחלקת כח אדם, טלפון 531294/5.

חברה בעלת מוניטין בשטח מוצרי צריכה

מחפשת

מקדמי מכירות

בעלי נסיון לעבודה
על בסיס עמלה

נא לפנות בכתב אל ת.ד. 4397 ת"א עבור „מקדמי מכירות"

סודיות מובטחת

.צִיגלר-מ. שרון בע"מ

דרושים
לעבודה בתל־אביב

✱ **חשמלאים**
✱ **עוזרים**
✱ **ומתלמדים**

תנאי שכר טובים
בהתאם לכישורים.

בדבר פרטים נא לפנות למשרדנו בתל־אביב, רחוב צירלסון 4 טלפון 447241-3 יום יום בין השעות 16.00—18.00 פרט לימים ג'—ו'.

נגב קרמיקה בע"מ

למפעלנו בדרום דרושים

1. **גרפיקאי-שרטט צעיר**
בעל נסיון בהכנת קישורים להדפסה רשתית.
האדם המתאים יועסק במפעל, ברוחם לאחר השתלמות באיטליה.

2. **חשמלאי תעשייתי**
בעל רשיון

3. **מסגר-מכונאי**
3 שנות נסיון לפחות

4. **טכנאי ייצור או טכנאי מכונות**

לפנות בכתב בפרוט נסיון וקורות חיים — לנגב קרמיקה בע"מ, ת.ד. 1549 תל־אביב.

למפעלנו בלוד דרושים:

1. **פקיד מכירות**
לעבודה במחלקת המכירות של המפעל.
דרישות: נסיון מסחרי בענף הטכני, השכלה תיכונית וידיעת השפה העברית על בוריה. רצויה ידיעת השפה האנגלית.

2. **פקיד טכני**
לעבודה במשרד התכנון ופקוח על הייצור.
דרישות: השכלה תיכונית ו/או מקצועית טכנית, נסיון קודם בעבודה במשרד ייצור, ניהול ריכום מחסנים, מלאי וכד'.

3. **מנתח מערכות במחשב 360/20**
לעבודה ביחידת המחשב
בוגר קורס מנתחי מערכות ובעל נסיון קודם במכונאות ייצור, הנהלת חשבונות, תמחיר וניהול מחסנים. עדיפות תינתן לבעלי נסיון קודם כמפעילי מחשב.

4. **מפעיל למחשב 360/20**
דרוש נסיון בעבודה קודמת במחשב, או בוגר בית ספר תיכון או מקצועי שיוכשר לתפקיד במפעל. העבודה כרוכה בעבודה במשמרת ערב ולילה. אפשרית גם עבודת לילה בלבד.

5. **נקבניות I. B. M.**
בעלות נסיון קודם בניקוב. העבודה היא לפי שעות במסגרת משמרת ערב (משמרת שניה).

6. **כתבניות עברית — אנגלית**
לעבודה במזכירות המפעל. עדיפות לכתבניות מעולות השולטות בשתי השפות.

המעונינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים, למחלקת כח אדם, טלרד, ת.ד. 50, לוד.

סודיות מובטחת

טלרד
תעשיות טלקומוניקציה ואלקטרוניקה בע"מ
לוד, ת.ד. 50 - טלפון: 98258 - מברקים: טלרד לוד-טלקס: 033

ש. אופיר רשות, מהנדסים יועצים בע"מ
רח' דבוטינסקי 28, תל־אביב

דרוש
מהנדס מיזוג אויר

לתכנון ופיקוח.
מינימום 3 שנות נסיון בעבודה בארץ.
דרושה ידיעת השפות עברית והאנגלית טכנית.
נא לפנות בכתב לכתובת דלעיל.

משרד החינוך והתרבות
אגף הנוער — הפיקוח הארצי
אגודת אכסניות הנוער

דרושים אמנים להדרכה במחנאות לנוער ואבב אמנות בחודשים יולי - אוגוסט

במקצועות הבאים:
ציור
פיסול,
דרמה,
מוסיקה,
מחול
וצילום אומנותי.

המעוניינים יפנו בכתב למשרד החינוך והתרבות, הפיקוח הארצי על מחנות נוער, בית הדר דפנה, שדרות שאול המלך תל־אביב עד ה־20 במאי 1972.

מפעלי
הלן קרטיס
Helene Curtis
Paris, London, New York

דרוש
איש אחזקה

בעל ידע ונסיון בטיפול ב:
✱ מערכת הידראולית
✱ מערכת פנאומטית
✱ חשמל
✱ אחזקת בנין כללית.

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 33030 תל־אביב, עבור איש אחזקה.

דרוש מחלק
לאזור אשדוד
עם רכב מסחרי 2—11 טון ועבריות בבקאיות, החלוקה בלילה שבועית
נא לפנות לבראוס שווק בע"מ, הוצרה ה־ארץ 13 ת"א, בין הש־עות 3 עד 4 אחה"צ.

דרושות לנו
מוכרות
למחלקות הבאות

1. לבני נשים
2. קונפקצית נשים
3. מכשירי כתיבה
4. פרפומריה

וכן דרושות לנו מתלמדות.
עבודה ליום שלם.

רק מעוניינות עם נסיון בענפים הנ"ל יפנו למשרדנו ברח' פינסקר 58, תל־אביב בין השעות 9—13 ו־17.30—19.00.

אקמן
כיכר דיזנגוף
הכל־בו הותיק ביותר בישראל

לחברת בניה באזור תל־אביב
דרוש
רכז קניות

בעל רשיון נהיגה, עד גיל 40

העבודה כוללת טיפול ברכב החברה

נא לפנות, בציון גיל, השכלה ונסיון קודם למס. 529 ת.ד. 33157 ת"א

המועצה המקומית גדרה
מיכרז לקבלת עובדים 3/72

המועצה המקומית גדרה מכריזה בזאת על משרה פנויה של:

מנהל חשבונות ראשי

בדרגה: י"ג (30 נקודות)
תיאור התפקיד: ניהול יחידת הנהלת החשבונות. אחריות לבדיקה ולהתאמת חשבונות, עזרה בהכנת התקציב, עריכה ואחריות להכנת דו"חות כספיים, מאזנים ורשימות משכורות, מקורות תשלום אחריות לנהול של כל ספרי הנהלת החשבונות במועצה וכו'.
דרישות המשרה: השכלה תיכונית, בעל תעודה מוסמכת בהנהלת חשבונות סוג ד', נסיון של 5 שנים בעבודה בהנה"ח, רצויה ידיעה בהנה"ח מוניציפלית. כושר לנהל מו"מ עם מוסדות.
בקשות למכרז הנ"ל יש להגיש למזכיר המועצה עד יום שני 22.5.72.
בשני עותקים ובצרוף קורות חיים והמלצות ממקומות עבודה קודמים.
טפסים מיוחדים להגשת הבקשות אפשר להשיג במשרדי המועצה המקומית ובמינהלים המחוזיים והנפתיים של משרד הפנים.

שלום כהן, ראש המועצה.

למעבדה טכנולוגית מתקדמת
דרושים

מתכננים מכניים
בוגרי בי"ס להנדסאים ו/או בעלי נסיון רב

טכנאי אלקטרוניקה
בוגרי בי"ס מקצועי/טכני/הנדסאים

טכנאים מכניים
בוגרי בי"ס מקצועי

שרטטים מכניים, שרטטי אלקטרוניקה
בוגרי קורסים מקצועיים

לפנות אל ת.ד. 17197 ת"א
בצרוף מירב פרטים.

סודיות ותשובה מובטחות

לעבודה באזור ת"א

דרוש
טכנאי

לעבודות התקנה של ציוד אלקטרוני
רצוי בעל רשיון נהיגה.

● לקביעת ראיון נא לפנות לת.ד. 17021 ת"א עבור טכנאי התקנה בצרוף פרטים אישיים מלאים.

סודיות מובטחת

למרכז לפיתוח שימושי במשהב"ט

דרושים

• טכנאי טלקומוניקציה
לאחזקת ציוד אלקטרוני.
עדיפות לבעלי ידע בתחום הקשר הקוי.

• טכנאי אלקטרוניקה
לאחזקת ציוד אלקטרוני מכוון ולהתקנות.
רצוי בעל רשיון נהיגה.

● כישורים נדרשים:
בוגרי בי"ס מקצועי מוכר במגמת אלקטרוניקה.
העבודה באזור תל־אביב.

בתשובה נא לפנות לת.ד. 17021 ת"א עבור טכנאי טלקומוניקציה בצרוף פרטים אישיים ונסיון מקצועי.

סודיות מובטחת

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרושים

✱ **מהנדס/טכנאי מכונות**
לפקוח על עבודות הקמה של מתקנים תעשייתיים כימיים.
הכישורים הדרושים: נסיון של שנים לפחות בעבודות הקמה. ידיעת השפה העברית, אנגלית רצויה.

✱ **מהנדס חשמל**
לעבודה במערכות החשמל תעשייתי (מתח גבוה — מתח נמוך) ומערכת בקרה.
הכישורים הדרושים: ידיעת השפה עברית ואנגלית. רצוי נסיון קודם בתעשיה.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב ובצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. חיפה.

לחברת
השמירה
דרושים
סוכנים
להפצת מערכות אזעקה,
באזורי חיפה והצפון.

לקביעת מועד לראיון נא לפנות טלפונית 04־640973 או אישית למשרדנו בחיפה העצמאות 19.
✱
סניפים בכל רחבי הארץ.

שמירה · אבטחה · חקירה · מערכות אזעקה

לחברה גדולה
שמשרדה בתל־אביב
דרושים

● **פקיד/ה**
למדור הנהלת החשבונות.

● **פקיד/ה**
למדור שכר עבודה.

מועמדים/ות עם נסיון בעבודות הנ"ל, בכתב־יד בפירוט הנסיון והמשכורת המבוקשת לת.ד. 7069 רמת־גן.

BASHAN - ל־בשן
מפעלי טקסטיל בית שאן נצרת
דרושים

✱ מהנדס ייצור
✱ מנהל מכירות
דרוש נסיון וקשרים בענף האופנה
✱ מנהל מחלקת בקרת איכות
דרוש נסיון רב בענף האופנה
✱ מבקרי איכות לבקרת במתפרות בכל חלקי הארץ דרוש נסיון
לפנות בכתב עם קורות חיים, הכשרה ונסיון לת.ד. 658 ת"א, עבור „איפנה".
סודיות מובטחת.

לחברה מסחרית גדולה בת
דרושה מפעילה
למכונה להנה"ח אוליבטי (אודיט 12)

הכישורים הדרושים:
✱ נסיון של לפחות שנה בהפעלה על מכונת הנה"ח
✱ דרושה ידיעה בהנה"ח (סוג ג')

נא לפנות בכתב בציון נסיון קודם וקירות ולת.ד. 2938 ת"א.

דרוש
איש מכירות
SALESMAN
בענף הטכסטיל
לחברה המיצרת עבור ענף ההלבשה

הכישורים הדרושים:
✱ ידע בתעשית הטכסטיל
✱ הכרת השוק המקומי ונסיון במכירות.
✱ רשיון נהיגה.

סודיות מובטחת

בהצעות בכתב נא לפנות: ת.ד. 1334 ת"א למספר ל/27615

לחברה קבלנית ארצית
לעבודות עפר וכבישים בירושלים

דרושים לעבודה: —
✱ מנהל חשבונות בעל נסיון
✱ מנהלי עבודה (לעבודות כבישים ועפר)
✱ מפעילים — לציוד מכני כבד
✱ מכונאים — ציוד מכני

בהצעות יש לפנות בכתב לת.ד. 29753 תל־אביב ולציין מחיר כה־אים.

המשרד הראשי: תל־אביב שד׳ רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר יום חול 95 אגורות לשורה; יום ו׳ 60 אגורות לשורה

דרוש/ה
שרטט/ת מכונות
בעל/ת נסיון בעבודה 3 שנים
שעות העבודה רצופות
לפנות במקום לישראליפט בע״מ
רח׳ הקישון 31, בני־ברק.

עירית אילת / אגף החינוך
בית הספר התיכון באילת
דרושים:
סגן מנהל לביה״ס התיכון.
מנהל טכני למגמות המקצועיות
יועצת
ברכז חברתי.
...ים למקצועות: אנגלית, מתמטיקה, פיסיקה, ...ה, ביולוגיה, מתכת, תפירה, כלכלה בית, ...נה.
א. אזר ראש העיריה

א.אי.ל ישראל בע״מ
תעשיות אלקטרוניקה
דרושות
עובדות ייצור
ללא נסיון קודם!
לעבודה בתעשית האלקטרוניקה
השתלמות ע״ח המפעל
בשכר מלא
סדום מחיר למועמדות המתאימות
נא לפנות טלפונית או אישית אל מח׳ כח־אדם טלפון 141—782, 131—787, רח׳ מבצע קדש 48 בני־ברק.
סודיות מובטחת!

המועצה המקומית גדרה
מיכרז לקבלת עובדים 4/72
המועצה המקומית גדרה מכריזה בזאת על משרה פנויה של:
מנהל עבודה גנים ונסיעות
בדרגה י״ב (28 נקודות).
תאור התפקיד: אחריות לעבודות הפקוח והד־ החזקה של רכוש המועצה, כל מוסדות החינוך והגנים הציבוריים בשטח השיפוט של המועצה. תכנון העבודות ופקוח שוטף על צוות העובדים וביצוע העבודות.
דרישות המשרה: השכלה תיכונית מקצועית בגננות. נסיון של 4—5 שנים בעבודה במק־ צוע. כושר לארגון ולפקוח על צוות עובדים. כו־ שר לנהל פרים עם מוסדות. ידיעת השפה העב־ רית על בוריה. כושר הבעה בכתב ובע״פ.
...ות למכרז הנ״ל יש להגיש למזכיר המועצה עד ...שני 22.5.72 בשני עותקים ובצרוף קורות חיים ...לצוה במקומות עבודה קודמים.
...ים מיוחדים להגשת הבקשות אפשר להשיג ב־ ...די המועצה המקומית ובמינהלים המחוזיים הח־ ...ים של משרד הפנים.
שלום כהן, ראש המועצה.

דרוש
איש מכירות לתקליטים
באיזור חיפה והצפון
* בעל רשיון נהיגה
* תושב איזור חיפה עד גיל 26
לפנות בכתב״י, תוך ציון נסיון קודם, באם אל תקליטי סי בי אס / ישראל
ת.ד. 681 ת״א

...חברה המזרחית לסחר ברכב
טלפון 523279
וכנות פולקסווגן — מוסך מוסמך
דרושים
מנהל מוסמך + תעודת הסמכה.
מכונאים מוסמכים
מחסנאי — נסיון של 3 שנים.
...מדים יפנו אישית או בכתב לרחוב יפו 119 ... או למשרד המוסך רחוב הגנים 29, חיפה.

חברת
שמירה
דרושים
לסניפנו בחיפה
שומרים - שוערים
בגיל 40—55
לעבודה במשמרות.
(בבוקר — אחה״צ — בלילה).
ידיעת השפה העברית — הכרחית.
העבודה באזור עכו.
לפנות למשרדנו בחיפה, דרך העצמאות 19 בשעות 15—18.
*
מניעים בפל רחבי הארץ.
...רה. אבטחה. חקירות. מגדנות אזעקה

בנק אגוד לישראל בע״מ
סניף הדר הכרמל
מחפש:
1. פקיד למחלקת מטבע חוץ בעל ידיעה מטיבת בשפות לועזיות (רצוי גרמנית או אידיש).
2. פקיד להנהלת השבונות רצוי בעל נסיון מסוים בנושא.

לפנות אישית למנהל הסניף רחוב הרצל 20 בית הקרנות טלפון 640765 בשעות העבודה.

Vil
ויש״י־ישראל בע״מ
דרושים
עוזר/ת למנהל חשבונות
בעל/ת נסיון של לפחות שנתיים. רצויה ידיעה בשפה האנגלית.
חשמלאי
בוגר בית־ספר מקצועי במגמת חשמל. לאחר שירות צבאי. דרושה ידיעה בשפה האנגלית.
נא לפנות בכתב, עם פרוט נסיון קודם אל „וישיי ישראל בע״מ", רחוב האמים מסלאוימה 8, תל־אביב. סודיות מובטחת.

לחב׳ פיננסית גדולה
דרושים
אחראי למדור ביקורת
(קלט, פלט) במחלקת מיכון
הכישורים הדרושים:
* ידע בסיסי בעיבוד נתונים במחשב
* ידיעה בהנהלת חשבונות
* נסיון מעשי בנושא ביקורת, בעיבוד נתונים ממוכן
* כושר אירגון וביצוע.

כתבניות נשיונל
בעלות נסיון של 2 שנים, לפחות.
רצוי בהנהלת חשבונות.
תנאים טובים
למועמדים המתאימים.
נא לפנות בכתבי״ד, בצרוף קורות־חיים ונסיון קודם, לת. ד. 7095 ת״א, עבור מספר 27.
סודיות מובטחת.

עירית באר־שבע
מכרז למשרות פנויות
לעירית באר־שבע דרושים למשרות הבאות: —
1. מבקר העיריה מכרז מס׳ 05/23/72 (פרסום חוזר)
ביקורת פנימית בהתאם לחוק תיקון פקודת הע־ יריות (מס׳ 11) תשל״א 1971
הכישורים הדרושים:
א. השכלה אקדמאית מתאימה
ב. התמצאות בחוקים
ג. כושר ביטוי בכתב ובע״פ
הדרגה ב׳ בדירוג מ.מ.ש (מוסמכי מדעים שר־ גים) ג—ב משפטנים או דרגה י״ג בדירוג האחיד
2. מנהל תחנת ליעוץ חינוכי מכרז 05/42/72
השכלה אקדימאית בפסיכולוגיה (תואר שני)
3. מנהל בית העיריה מכרז מס׳ 05/39/72
אחריות לאחזקה ומשק בית העיריה
הכישורים הדרושים:
1. השכלה תיכונית או מקצועית מתאימה
2. נסיון במינהל וארגון
3. ידע טכני כללי
4. מנהלי מועדוני נוער מכרז מס׳ 05/40/72
בעלי הכשרה פדגוגית ברמה של מורה מוסמך של 3 שנים לפחות בעבודה עם נוער
5. רכז ספורט עירוני מכרז מס׳ 05/41/72
פרטים נוספים אודות המשרות הנ״ל, ניתן לקבל במחלקת המנגנון בין השעות 08.00—13.00.
בעלי הכישורים המתאימים המעוניינים באחת המש־ רות יגישו מועמדותם בכתב בציון מספר המכרז למחלקת המנגנון עד יום ג׳ י׳ בסיון תשל״ב (23.5.72).
ז. זרזי ראש העיריה בפועל

למפעל צעיר ומתפתח
דרושים
מנהלי עבודה
הכישורים:
1. ניהול צוות עובדים
2. נסיון מעשי של 3 שנים לפחות.
3. כושר ארגון
4. השכלה של 10 שנים לפחות.
עדיפות תנתן לבוגרי קורס למנהלי עבודה
מועמדים רציניים יפנו הצעותיהם בצרוף קורות חיים לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 235.
כל פניה תענה.
— סודיות מובטחת —

ל„בל־מיבל"
תעשית שפופרות בע״מ
דרוש
חשמלאי תעשייתי עצמאי
עם נסיון בציוד אוטומטי תעשייתי.
לפנות למפעלנו, רחוב המרכבה 12 (ליד „טמפו"), אזור התעשיה, חולון. טל. 844544, 843615.

אר־מן
מפעלים לצביעה טכסטיל בע״מ
אזור התעשיה יבנה
המפעלינו דרושה:
מזכירה טכנית ספרנית
התכונות הדרושות:
1. תואר אקדמאי בכימיה
2. נסיון בעבודת ספריה
3. נסיון בנהול מעבדה כימית
4. ידיעת השפות אנגלית — עברית (ידע השפה הגרמנית — יתרון).
התחבורה מובטחת
למתאימה תנאים נאותים
מעונינות מתבקשות לפנות בשעות העבודה מנהל כח אדם טלפון 95251—055 או בכתב.
סודיות מובטחת

דרושה מזכירה בכירה
לעבודה לחצי משרה
ידיעת השפות עברית ואנגלית על בורין הכרחית, רצוי גם ידיעת השפה הגרמנית.
*
נא לפנות בכתב עם פרוט תולדות חיים, כישורים והמלצות לת.ד. 6222 חיפה (עבור מב.).
טדרון — החברה הגדולה בישראל לשרותי טלויזיה
חיפה • תל אביב • ירושלים

האוניברסיטה העברית בירושלים
מודיעה על משרה פנויה של:
אסיסטנט בפקולטה לרפואה, המכון למיקרוביולוגיה
מכרז מס׳ 182/72
דרוש אסיסטנט להוראה במכון למיקרוביולוגיה — המעבדה להלמינטולוגיה.
על המועמדים להיות בעלי תואר מוסמך או מקביל לו במיקרוביולוגיה או זאולוגיה, בציון כללי „טוב" לפחות וציון „טוב מאד" בעבודת הגמר.
המועמד שיתקבל יעסוק בהוראת ההלמינטולוגיה, ויצטרך להרשם תוך שנה כתלמיד מחקר לקראת תואר Ph. D. במסגרת המכון למיקרוביולוגיה.
על המעונינים להגיש בקשות (אישית או בכתב) בצרוף תולדות חיים, אישורים על תוארים קודמים וציון כללי בכל תואר, רשימת פרסומים ושמות ממליצים, למכון למיקרוביולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים, עד תאריך 26.5.72.

האוניברסיטה העברית בירושלים
מודיעה על משרה פנויה:
רכז תכנית דו־שנתית בבי״ס לתלמידים מחו״ל
מכרז מס׳ 187/72
תאור התפקיד: ריכוז מינהלי של התכנית, תכנון ופיקוח על פעולות תברה ותרבות לתלמידי התכנית, ריכוז מערכת היעוץ האקדמי לתלמידי התכנית, ריכוז אקדמי של הוראה אקסטרנית, קשר עם תכניות דומות בארץ ובחו״ל.
דרישות התפקיד: ידיעת השפה העברית, אנגלית ושפה אירופית נוספת, תואר שני לפחות במדעי הרוח או החברה, רצוי בוגר האוניברסיטה העברית, נסיון רב בניהול פעולות אקדמיות וחברתיות בארץ ובחו״ל עם תלמידים ישראלים ותלמידים מחו״ל.
הערה: המועמד יבחן בעיקר עפ״י נסיונו האישיותי והמדעיים.
הדרגה: ג—א בדירוג מנה״ש.

משמר — MISHMAR
חברת „משמר" בע״מ
מחפשת
מפקח אזורי
באיזור תל־אביב
* בעל רכב
* בעל טלפון
* בעל נסיון בנהול צוות עובדים
* גיל 25—40
נא לפנות בפרטי קורות חיים נסיון קודם והמלצות לת. ד. 1465 ת״א
סודיות מובטחת

אוניברסיטת חיפה
דרושים
3 עוזרי מנהל
הכישורים הדרושים: השכלה אקדמית (עדיף במדעי החברה), הכרחי נסיון בעבודה מינהלית, שליטה מוחלטת בעברית וידיעת אנגלית.
באחד התפקידים לדרושה שליטה באנגלית.
הצעות מועמדות נא לפנות למחלקה של כח אדם באוניברסיטת חיפה, דרך אבא חושי, חיפה.

לבית הספר לחניכים אורט ע״ש קנדי
רח׳ עיסם מקור־חיים ירושלים
טלפון 65837
דרוש
מחסנאי־טכני
מועמדים מתאימים יפנו למזכירות בית הספר לפי הכתובת הנ״ל.

ל **עסיס**
דרוש
מסיק לדוודי קיטור
לפנות למפעל, בדרך דבוטינסקי 35, רמת־גן.

א. ביילזליץ - ש. פלד
אדריכלים בע״מ
דרושים לנו:
1) אדריכל(ית) עם נסיון של שלוש שנים לפחות.
2) טכנאי או הנדסאי מנוסה.
3) שרטט(ת) עם נסיון של שלש שנים לפחות.
להתקשר טלפון 445071 תל־אביב

לחברת אחזקה בתל־אביב
דרוש עובד
בעל נסיון של 5 שנים באחד המקצועות:
חשמלאות, שרברבות, מסגרות
לפנות בשעות 8.00 — 13.00 לטל. 622954 ת״א

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרושים
מפעילים
למתקנים כימיים חדישים המוקמים במפעל
העבודה במערכת המחזור אתגר. למועמדים ב־ מתאימים אפשרויות קידום טובות.
הכישורים הדרושים: השכלה של 8—10 כתות. רקע טכני — רצוי.
בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים והנסיון קודם לת.ד. 99 חיפה.

אגודת הסטודנטים בטכניון
מכרז
לארגון וניהול מזנון עצמאי שיכלול גם קפה, משקאות קרים, סנדביצים ועוד.
המזנון יפעל בשעות הערב בטכניון בתוך הצעות מפורטות נא להגיש למזכירות אגודת הסטודנטים בטכניון, קרית הטכניון חיפה.
על המועמדים להופיע למכרז שיתקיים ביום ג׳ 23.5.72 שעה 14.00 חדר 6 בית הסטודנט קרית הטכניון.

דרושה לעבודה זמנית
* מדפיסה
למכונת נשיונל
דגם 32
בדבר פרטים נא לפנות למר מרדכי גרוס, טל. 36222.

דרושה
קבוצת בנאים
לביצוע עבודה במשך שנתיים,
בשיכון גדול בסביבות תל־אביב.
נא לפנות למר קליין בחברת אילן גת, מהנדסים בע״מ
תל־אביב, רח׳ ויצמן 30
בימים ב׳ ה׳, בין השעות 5—7 אחה״צ

לחברה פרטית דרושת
מזכירת המנכ״ל
מקום העבודה — גבעתיים
שליטה מוחלטת בעברית ואנגלית
כתיבה מעולה במכונה בשתי שפות
(קצרנות — רצויה).
נא לפנות בציון קורות חיים ופרוט מלא של נסיון עבודה קודם לת.ד. 165, גבעתיים.
תנאים הולמים ינתנו למועמדות המתאימות. סודיות מובטחת

חברת ק ם
תברה צעירה ומתפתחת באשדוד
מחפשת מגהל חשבונות עצמאי הרשב הספיבה
טלפון 31532־055, 23497־055

דפוס אופסט אמנים מאוחדים בע״מ
דרושים
מתלמדים למכונות דפוס אופסט ופועלים למיון ואקספדיציה
לפנות במקום: רחוב אלנבי 111, תל־אביב

לחברת „הקדם" בע״מ
חיפה, הגפנים 56
דרושה מזכירה
לקביעת מועד לראיון
נא להתקשר 533111־04

דרוש דחוף
מכונאי אחראי
למכון משאבות דלק ומרססים
המוסך המרכזי לילנד־יהוד
טל. 753411, 753793

למפעל מתכת בתל־אביב
דרושים עובדים
לא מקצועיים
מסגרים מתחילים
ונערים
יפנו ל„רפאל" רח׳ הכרמל 12, ת״א

לאולם תתונות בתל־אביב
דרושים
טבח מעולה
עם ידיעות באפיה
מחסנאי
לאולם התונות
לפנות בכתב לת״ד 911 ת״א עבור מס. 271.

דרושים
למשרד רואי־חשבון בתל־אביב
1) בוחנים
ניתנת אפשרות להתמחות
2) מזכירה
רצוי עם ידיעה בהנהלת השבונות
לפנות לת.ד. 1384 ת״א למספר ד/10165.

למפעל קונפקציה גדול באזור חיפה
דרושים
* מנהל חשבונות
בעל נסיון.
* מזכירה עברית־אנגלית
בעלת נסיון של 3 שנים לפחות.
נא לפנות טלפונית 913618־04, 911532־04, או לכ־ תוב לת.ד. 226 עכו.
תנאים טובים למו־ עמדים המתאימים.
סודיות מובטחת

דרושות פועלות
לתיקון שטיחים
לא נחוץ מקצועיות.
סיכויים לרווח יפה.
לפנות לביהד״ר תרמקו ת״א רח׳ העמירה 5 (תחנה מרכזית) טלפון 32008.

דרושות אחיות
עם רכב
לעבודת מחקר
באזור תל־אביב, צפון וטבריה גם במשרה חלקית.
לפנות לפרסום אמיר בע״מ, ככר מלכי ישראל 8 ת״א עבור 50089.

למלון גיל דימונה
דרוש טבח מנוסה
למלון האולם שמחות
תנאים טובים לאדם המתאים
ת.ד. 85 דימונה טל: 91994־057

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרוש שרטט/ת
לפנות ת.ד. 10002 מפרץ חיפה
(עבור שרטט)

לחברת רפאלי טביב קבלנים בע״מ
דרושה מזכירה
דרוש נסיון בניהול משרד
וידע בהנהלת חשבונות
בפרטים לפנות טל. 912945 מ־8.00 — 13.00

שרותי רכב בע״מ
המוסך המרכזי למוצרי קרייזלר
דרושים לנו
* מכונאי רכב - מכל הסוגים
* חשמלאי רכב
* פחחי רכב
* מרכזנית
המעונינים יפנו אל שרותי רכב בע״מ רח׳ גבורי ישראל 82, ת״א

מדינת ישראל
משרד מבקר המדינה
מכרז פומבי — שנתי מרוכז — על משרות פנויות מס׳ 2/72
להלן נוסח המכרז כפי שפורסם בעתונות ביום שישי, י״ד באייר תשל״ב (28.4.72):
למשרד מבקר המדינה דרושים לתפקידי ביקורת:
עובדים בעלי השכלה גבוהה מושלמת באחד התחומים: כלכלה; ראיית חשבון; מדע המדינה; משפטנים עם ידיעה בכלכלה או בחשבונאות; בעלי דיפלומה או תואר שני במנהל עסקים, שהם בוגרי אוניברסיטה במדעי החברה וכן עובדים בעלי רשיון רואה חשבון, ל־67 משרות פנויות ביחידות המשרד בתל־אביב, בירושלים ובחיפה.
למילוי התפקידים נדרשת ידיעת השפה העברית על בוריה, ידיעת שפה נוספת רצויה.
המשרות הן בדרגות ה׳ (הא) — ב׳ (בית) של הדירוג המקצועי לעובדי ביקורת המדינה ההזה לדירוג האקדמאים למדעי החברה והרוח ודרגתם של מי שיתקבלו לעבודה, תקבע בהתחשב — בין היתר — בנסיונם וברמת השכלתם. למי שיתקבלו למשרד ויצליחו בעבודה יש סיכויים טובים להתקדמות ולהעברה למשרות אחריות יותר במשך הזמן.
חלוקת המשרות לפי מקומות העבודה:
בירושלים: 22 משרות בדרגות ה׳ עד ב׳
בתל־אביב: 37 משרות בדרגות ה׳ עד ב׳
בחיפה: 8 משרות בדרגות ה׳ עד ב׳
רשאים להציג מועמדותם גם מי שיסיימו תוך שנת 1972 את לימודיהם האקדמאים בכלכלה או במנהל עסקים או בראיית חשבון ויהיה זכאים לקבל את התואר האקדמאי תוך אותה שנה, למועמדים אלה, אם יתקבלו לעבודה ועדיין לא יהיו בעלי תואר כבוגר, תיקבע דרגה בדירוג האחיד ועם קבלת התואר יועברו לדירוג המקצועי.
מועמדים העונים על תנאי המכרז והחייבים בהתמחות בראיית חשבון, יוכלו — אם יתקבלו לעבודה — להתמחות במסגרת המשרד, עפ״י תקנות רואי חשבון, תשט״ו—1955. מתמחה יצטרך להתחייב לשרת במשרד, לאחר התמחותו, תקופה נוספת, שאורכה כאורך תקופת ההתמחות; וההתמחות הנזכרת תחל לא לפני תום 2 חודשי עבודה במשרד.
אדם העונה על דרישות המכרז והמעונין להתקבל למשרה מהמשרות המוכרזות, ימלא ב־2 העתקים את הטופס „בקשה למשרה פנויה", אותו ניתן לקבל בלשכות המחוזיות של משרד מבקר המדינה בירושלים, בתל־אביב ובחיפה ובכל משרדי הדואר בארץ; את הבקשות יש לשלוח למשרד מבקר המדינה, ארגון ומינהל כח האדם, ת.ד. 1081, ירושלים, מיקוד 91.000.
לבקשה יצורפו העתקים מאושרים של תעודות המכיחות, שמגיש הבקשה הוא בעל השכלה הנדרשת במכרז; קורות חיים בכתב ידו של מגיש הבקשה וכן תמונתו, שצולמה בשנה האחרונה.
התאריך האחרון להגשת הבקשות: יום רביעי, ד׳ בסיון תשל״ב (17.5.1972).
פרטים נוספים ניתן לקבל ביחידה לארגון ומינהל כח האדם של משרד מבקר המדינה, רח׳ רש״י 66, ירושלים.

למפעל כימי גדול בחיפה
דרושה
מזכירה בכירה
השולטת שליטה מלאה באנגלית ועברית
רצוי נסיון של לפחות 5 שנים
המעוניינות תיפנינה בכתב תוך ציון קורות חיים ונסיון קודם אל ת. ד. 10036 חיפה
סודיות מובטחת

משוחררי צה״ל
בוגרי בתי ספר מקצועיים במגמות:
* מכונות
* מתכת
* שרטוט מכונות
* חשמל
בעלי נסיון מקצועי משרותם הצבאי המעונינים בעבודה במפעל בעל מתקנים טכנולוגים חדישים יפנו ל:
קריה למחקר גרעיני נגב
למועמדים מוצעים:
— תנאי שכר טובים
— השתלמות מקצועית
— עזרה בדיור
● הכתובת לפניות: הקריה למחקר גרעיני נגב מדור קבלת עובדים ת.ד. 9001 באר שבע
סודיות מובטחת!!!

مكبرا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד׳ רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר יום חול 55 אגורות לשורה / יום ו׳ 75 אגורות לשורה

למפעל גדול באזור עכו
דרוש
מחסנאי־טכני
עם נסיון של 3 שנים לפחות
לפנות לת.ד. 128 עכו עבור מחסנאי

עבור משרד לתיאום ופיקוח
דרוש
הנדסאי / טכנאי בנין
לעבודה בצפון הארץ
תנאים טובים למועמד המתאים
לפנות: ת.ד. 21115, תל־אביב

לחברה א״י לאוטומובילים בע״מ
מפיצי Ford בישראל
דרושה
כתבנית - קופאית
כישורים: כתבנית בשפה העברית לפחות, בוגרת בי״ס לפקידות או השכלה מקבילה. רצוי נסיון כקופאית, לאחר שרות צבאי.
המעונינות תפנינה אישית להברתנו בתל־אביב, רח׳ המסגר 43, אגף כח אדם בימים א׳ וב׳ בין השעות 09.00—13.00.

„ישראמט״ בע״מ
מפעל מתכת לעבוד שבבי
דרוש
חרט — מעולה
למחלקת אחזקה למכונות אוטומטיות ומכשירים מעניינים
כרסם (פרייזריסט) מעולה
לעבודות בייצור דגמים מדויקים ומכשירים מעניינים
לפנות „ישראמט״ בע״מ לבנדה 2 ת״א

למשרד נסיעות בת״א
דרוש/ה
פקיד/ת קבלה
BOOKING CLERK
רק בעלי נסיון יפנו בכתב בציון פרטים אישיים ונסיון בעבודה לת.ד. 16026 ת״א.
סודיות מובטחת

דרוש
מקום עבודה מעולה
עבור
American Executive - International Trade
עולה מארה״ב לארץ באוגוסט 1972
נסיון נרחב בסחר, יבוא ויצוא, שווק ומכירות. שולט בשפות רבות, מכיר שווקים בינלאומיים.
הצעות מפורטות נא לפנות: ת.ד. 1736 ת״א עבור מס. 22.

לחברה מסחרית גדולה בת״א
דרושה פקידה כתבנית
עברית ואנגלית
בעלת ידע ונסיון משרדי
על המעוניינות לפנות בכתב בהקדם לת.ד. 1736 ת״א, עבור מס׳ 23.

למפעל תעשייתי גדול באזור ת״א
דרוש
חשמלאי רכב
מתמצא במולטות הימה
נסיון של 5 שנים.
גיל 30—40
מועמדים העונים על הדרישות הנ״ל מתבקשים לפנות בכתב יד בציון תולדות חיים ונסיון קודם לת.ד. 33011, ת״א בציון התפקיד.
סודיות מובטחת

ל„אמפא״ בת״א דרושים:
פקידי מכירה
ליום עבודה מפוצל
תכונות נדרשות:
הופעה מסודרת, יכולת לועזיות נוסף לעברית, נסיון בכרו״מ עם לקוחות.
על המעוניינים לפנות למשרד הראשי, דרך פתח תקוה 16 לגבי ארבל.

בנק אגוד לישראל בע״מ — סניף רמת־אביב
זקוק ל:—
1. פקיד(ה) קהל או צעיר(ה) אחרי צבא שיוכשר לתפקיד הנ״ל.
2. עובדת מתחילה לתפקידי כתבנית, עבודות עזר ושליחויות.

שתי המשרות לעבודה מפוצלת.
מועמדים מתבקשים לפנות אישית לסניף רמת־אביב רחוב טאגור 32, בית מילמן טל. 417989.

דרושה טלפוניסטית
למפעל אופנה
ידיעת השפה האנגלית הכרחית
שעות העבודה מ־8.00—16.00
לפנות „דודלי״, רח׳ גולומב 56, ת״א
טל. 38211—34117

דרושה
מזכירה מעולה
למנהל כללי
מקום העבודה בתל־אביב
שעות עבודה 8.00—4.30
הכישורים הדרושים:
* ידיעת השפות עברית ואנגלית
* נסיון קודם בעבודת פקידות ומזכירות

למועמדת המתאימה מובטחת עבודה מעניינת ואתגר ומשכורת בהתאם לכישורים.
נא לפנות בכתב עם ציון פרטים אישיים ונסיון קודם לת.ד. 16284 ת״א עבור „מזכירה״

לחברה תעשייתית גדולה באזור תל־אביב
דרוש
עובד במחלקה הכלכלית
בוגר תיכון, יוצא צבא
נא לפנות בצרוף תולדות חיים ת.ד. 658 תל־אביב, עבור מחלקה כלכלית

לבנק בתל־אביב
דרושות צעירות
להפעלת מכונה למיון שיקים
בשעות אחה״צ
מועמדות מתאימות תפנינה בכתב יד לת.ד. 29569 ת״א

לבימ״ס רציני בענף הריהוט בירושלים
מבוקשים
* **מוכר/ת**
רצוי עם ידע קודם בענף הריהוט
* **עוזר מחסנאי**
נא לפנות לת.ד. 2160, ירושלים עבור מס׳ 65

אורט ישראל
דרושים לתפקידי פקוח
* מהנדס מכונות (רצוי בעל נסיון בעבוד שבבי)
* מהנדס אלקטרוניקה
* מהנדס חשמל

המעונינים יפנו בכתב למנהל המחלקה הטכנית־פדגוגית מרכז אורט, שד׳ דוד המלך 39 תל־אביב.

כור תעשיות מתכת בע״מ
מפעלי הנדסה וולקן — חיפה
דרושים
רתכים מעולים
לייצור מיכלי לחץ
שכר טוב במיוחד, התשלום לפי שעות עבודה, מקום העבודה מפעלי הנדסה וולקן מפרץ חיפה
נא לפנות אישית למחלקת כח אדם

כור תעשיות מתכת בע״מ
מפעלי הנדסה וולקן — חיפה
דרוש
מהנדס מתכנן לעגורנים
בעל נסיון של 4 שנים לפחות
בפרטים נא לפנות למחלקת כח אדם מפעלי הנדסה וולקן מפרץ חיפה טל. 86—720082 או בכתב לת.ד. 10001

לאיזור פיתוח בדרום הארץ
דרושים
1. **חרט מעולה**
2. **מכשירן מעולה**
3. **מנהל מחלקת מכשירים**

באים בחשבון רק בעלי משפחות
(עדיפות לזוגות צעירים)
למועמד המתאים ובני ביתו יינתן דיור במקום.
נא לפנות בכתב בציון פרטים אל ת.ד. 8150, ת״א עבור דירה.

דרושה
מרכזנית — למרכזית טלפונים 3/9
ליום עבודה רצוף (8.80—16.00)
נא להתקשר טלפונית בין השעות 13.00—16.00 לטלפון 250128; 255435

מגדל־בנין
חברה לביטוח בע״מ
דרושים
לעבודה בתל־אביב
חניכים / עובדי תיקיה
תנאים טובים
יש לפנות לטל. 264221
ת״א מח׳ המנגנון

מכון ויצמן למדע
דרושים
מזכירה כתבנית
הכישורים הדרושים:
* ידיעה מושלמת בשפות עברית ואנגלית.
* הדפסה מעולה בשפות הנ״ל
* נסיון בעבודות מזכירות

משרה מס׳ 170
עובד מנוסה למכונות אופסט
משרה מס׳ 169
על המעוניינים/ות לפנות בכתב, בציון קורות חיים ונסיון קודם, למחלקת המנגנון ת.ד. 26, רחובות, בציון מס׳ המשרה.

לבנק בתל־אביב דרושים:
פקיד -
בעל ידע בהנה״ח
רצוי נסיון בעבודה בבנק
קופאי -
עם המלצות. רצוי בעל נסיון
פקיד -
למחלקת אשראים דוקומנטריים (יבוא)
דרושה ידיעה בהנה״ח ובאנגלית.
עדיפות לבעלי נסיון.
שעות עבודה רצופה
המעונינים יפנו בכתב אל:
מנהל כח אדם, ת.ד. 352, תל־אביב

למוסד ממשלתי
דרוש מיד מנהל חשבונות
* מקום העבודה — רמת־גן
הכישורים הדרושים:
נסיון בניהול חשבונות של 3 שנים לפחות
תנאי עבודה ושכר:
שכר לפי דרגה י״ב—י״ג של הדירוג האחיד
הצעות בכתב בצירוף תולדות חיים, השכלה ונסיון בעבודה יש להגיש עד 1 יוני 1972 לפי הכתובת: ת.ד. 2126, רמת־גן.
סודיות מובטחת

למוסד ממשלתי
דרושים מיד נהגים
* מקום העבודה — איזור תל־אביב
* הכישורים הדרושים:
— נסיון בנהיגה על משאית של 3 שנים לפחות.
* תנאי עבודה ושכר:
— עבודה במשמרות.
— תנאי שכר לפי דרגה ו׳—ז׳ בדירוג האחיד בהתאם לרמה המקצועית של המועמד, תשלום נוסף עבור עבודת משמרה או שעות נוספות.
הצעות בכתב בצירוף תולדות חיים, השכלה ונסיון בעבודה יש להגיש עד 1 יוני 1972 לפי הכתובת: ת.ד. 2126, רמת־גן.
— סודיות מובטחת —

למשרדנו בירושלים
דרושה
פקידת שירות
לעבודת מזכירות הכרוכה במגע עם ציבור לקוחות
מועמדות רציניות המוכנות ליום עבודה ארוך, מתבקשות לפנות בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 3336 ירושלים
סודיות מובטחת

לחברה פרמצבטית בעלת מוניטין
דרוש
ציג רפואי
(תועמלן)
לאזור חיפה והצפון, רצוי רוקח או ביולוג בעל רשיון נהיגה, השולט בעברית ובשפות זרות.
מועמדים יפנו בכתב־יד תוך ציון תולדות חיים לת.ד. 1469 ת״א עבור „ציג רפואי״.
סודיות מובטחת

המשרד הראשי ... (see above)

עירית חיפה
המחלקה לחינוך
לקראת שנת הלימודים תשל״ג
דרושים עובדי חינוך:
1. מרכז פנימיה — במוסד חינוכי
2. מדריכי חברה — לנוער בכיתות ז׳ ט׳ וי״א.

מועמדים בעלי הכשרה ונסיון מתאימים יפנו בכתב אל המחלקה לחינוך רח׳ הגפן 4 — חיפה. למועמדים שיתקבלו לעבודה מובטח דיור במקום עבודתם.

למפעל תעשייתי גדול
באזור תל־אביב
דרוש
מנהל מחלקת יצוא - יבוא
הכישורים הדרושים:
* נסיון בפעילות מסחרית ובסחר חוץ, כולל ידע מקיף בדוקומנטציה של יצוא/יבוא.
* נסיון קודם בטפול עם מוסדות ממשלה, בנקים וכו׳ בשטח סחר חוץ (כולל טפול בתמריצים, הישבון, הובלה ימית וכו׳).
* ידע ונסיון בשווק, בקידום מכירות וניהול מו״מ מסחרי.
* ידיעה מושלמת בשפות עברית ואנגלית הכרחית, שפות נוספות — יתרון.
* כושר לניהול צוות עובדים ונסיון אדמיניסטרטיבי לניהול המחלקה.

התפקיד כולל מו״מ והתכתבות עם לקוחות, קידום המכירה בחו״ל, ניהול הקשר עם מוסדות ממשלתיים, בנקים ואחרים, קניית חמרי גלם בחו״ל וכו׳.
גיל 28—40.
התפקיד מחייב נסיעות לחו״ל.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 2095 ת״א עבור מס׳ 28, בציון קורות חיים, נסיון מעשי קודם, המלצות ודרישות שכר.
— סודיות מובטחת —

למשרדנו בבאר־שבע
דרושה
פקידת שירות
לעבודת מזכירות הכרוכה במגע עם ציבור לקוחות
מועמדות רציניות המוכנות ליום עבודה ארוך, מתבקשות לפנות בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 4046 ירושלים
סודיות מובטחת

למשרד תיכנון הנדסי בבאר־שבע
דרושים
1. **מהנדס(ת) בנין**
2. **הנדסאי(ת) בנין**
3. **שרטט(ת) בנין**

לתכנון עבודות הנדסיות בהיקף גדול מקונסטרוקציה פלדה ובטון מזוין, הדרוש נסיון של לפחות שנתיים.
על המעוניינים לפנות לבאר־שבע ת.ד. 2004 טל. 057/2597

דרוש/ה
מנהל או מנהלת
בת״א
לחברת „מצקין״
טלפון 825592

למשרד גרפיקאים
דרוש
נער שליח
(רצוי האפלב הוכנית)
טלפון 253682, ת״א.

דרושה
עובדת נקיון למעון ילדים
לפנות לכתובת א.א.צ. רח׳ ברנשטיין 4 ת״א בכל יום לפנה״צ, ביום ג׳ בין 2.30—4.30 אחה״צ.

משרד להשכרת רכב מחפש
מנהלת משרד
ליום שלם
כישורים:
1. ידיעה מקיפה של כל עבודה המשרד
2. נסיון במגע עם קהל.
3. ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין.
4. הופעה נאה עם פיר רוח ונסיון הדרוש בעבודה

לפנות: לת.ד. 4547
— סודיות מובטחת —

לחברה ירושלמית
דרושה
מזכירה כתבנית
עברית—אנגלית
לטלפן 02-60227

למשרד פרסום גדול
דרוש
נער אחראי לשליחויות
שיש ברשותו אופנוע או קטנוע
פרטים א. טל בפנים רחוב לבונטין 30, תל־אביב

לחברה גדולה בת״א
דרושה
פקידה־כספית
לכבונה להנהלת חשבונות
לפנות טלפון 623651

דרוש
כוון אוטומטים
מבניים
לעיבוד שבבי
* תנאים מצויינים
* עזרה בדיור אפשרית

לפנות:
טל. 663662 (04)
ת.ד. 4688 חיפה
(עבור כוון).

לקבלן בנין
דרוש
מהנדס או הנדסאי
הבקיא בהכנה כתבי כמויות וחישוב כמויות לעבודה חלקית
טלפון: 244530
בשעות אחה״צ
פרט ליום ג׳

למוסד פיננסי בירושלים
דרוש
מנהל חשבונות מעולה
בעל נסיון בבנקאות
תנאים טובים — סודיות מובטחת
לפנות לת״ד 7555 ירושלים
עבור מנהל חשבונות

הודעה
ליצרנים ויבואנים
להגברת מכירותיהם
עומד לרשותכם צוות אנשי מכירות
Salesman
מנוסים עם משרד רכב וכו׳
נא לפנות: ת.ד. 16460 תל־אביב

דרושים
שרטטים(ות) טכנאים(ות)
למשרד מהנדסים יועצים
עם שלש שנות נסיון בבטון אויר
תנאים טובים למתאימים
טל: 235253

דרוש/ה שרטט/ת
השמל
למשרד בתל־אביב
תנאים טובים
להתקשר לטל. 257170

בבבר העקופה דוד
דרוש/ה מוכר/ת
להגות עתונים וסיגריות
בשעות: מ־9.00 בערב — 6.00 בבוקר
כמה פעמים בשבוע
תשלום נאות
למועמד המתאים
נא לפנות בכתב לת.ד. 628, תל־אביב בציון נסיון בעבר והמלצות.

דרושים נגרים
מקצועיים
לרהיטים סלוניים
להתקשר
טלפון 827291

למפעל כימי ביבנה
דרושים
מפעילים כימיי וטכנאים תעשיתי
טלפון 3־2־95281—055

מועצה אזורית בני־שמעון
ד. נ. הנגב טל. 057/2624 057/2625
דרוש מציל מוסמך
לבריכת שחיה בקיבוץ
פרטים אצל מזכיר המועצה
בשעות העבודה הרגילות

למפעל לתחרים ורקמה
בירושלים בע״מ
דרושים:
סורגים
במכונות סריגה עגול
נא לפנות טלפונית 523672 360
ירושלים

בית הספר החקלאי מקוה־ישראל
דרושה
אחות מחליפה
לחדשי מאי—אוגוסט במשרה מלאה
העבודה כוללת תורנויות לילה ובוקר
לאחות ותיקה או בפנסיה. מגורים בדיור במקום. המניקה לעבודה — 2
נא לפנות מיד טל. 842050
בשעות 8—4.

למשרדנו בתל־אביב
דרושה
פקידת שירות
לעבודת מזכירות הכרוכה במגע עם ציבור לקוחות
מועמדות רציניות המוכנות ליום עבודה ארוך, מתבקשות לפנות בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 719 ירושלים
סודיות מובטחת

SCITEX
סאי־טקס בע״מ
חברת פתוח, ייצור ושווק של מוצרים אלקטרוניים לתעשיית הטקסטיל
מחפשת:
מנהל שיווק בינלאומי
המועמד האידיאלי יהיה בעל השכלה בהנדסת אלקטרוניקה ותואר במינהל־עסקים (שיווק), עם נסיון של לפחות שלוש שנים בשיווק מוצרים אלקטרוניים מתוחכמים.
אנו מחפשים אדם בעל יכולת הבעה בכתב ובע״פ, שליטה מלאה באנגלית (גרמנית יתרון), בעל יכולת יצוג ומו״מ עם הדרגים הגבוהים ביותר של תעשיית הטקסטיל הבינלאומית.
על המועמד יהיה לפתח ולנהל רשת מכירות ושירותים של משפחת מוצרים יחידה מסוגה המבוקשת ע״י גדולי יצרני הסריגה וציוד הסריגה בעולם.
משרה זו מהווה אתגר בלתי רגיל ונושאת תנאים הולמים למועמד המתאים.
פניות בכתב יש לשלוח למנהל הכללי, סאי־טקס בע״מ רחוב המדע, פארק התעשייה, הרצליה ב׳. סודיות מובטחת.

תדיראן
המפעל האלקטרוניקה דרושים:
1. אחראי לבקרת איכות — [illegible] VHF, UHF [illegible]
2. מרכז פרויקט — [illegible] VHF [illegible]
3. מהנדסאים — [illegible]
4. מרכז בקרת [illegible] — [illegible]
5. ראש צוות [illegible] — [illegible]
6. [illegible] — [illegible]
7. מפעיל מכונת קדוח XC למעגלים מודפסים — [illegible]
8. טכנאי אלקטרוניקה בכיר — [illegible]

נא לכתוב למחלקת כח אדם ת.ד. 648 ת״א בציון פרטים אישיים נסיון מקצועי — נא לציין את מספר המשרה.
— סודיות מובטחת —

לוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר יום חול 55 אגורות לשורה / יום ו' 75 אגורות לשורה

COMPANY DIRECTOR OF LARG[E] ENGLISH DRESS MANUFACTU[R]ING COMPANY, PRODUCING 500 GARMENTS PER-WEEK.

SEEKS POSITION IN ISRA[EL]

30 years old. Fully Experienced in all aspe[cts] including:

DESIGN, FABRIC SELECTION, AND MASS PRODUCTION

phone: 526833 — Haifa

Or apply in writing to: Kogan, 7/a Alenby Rd. Haifa.

למוסד ממלכתי בתל־אביב

דרוש

קצין הדרכה וקשר

הכישורים הנדרשים:

— קצין קשר (רצוי ביחידת שדה) בדרגת סגן־סרן, עד גיל 30, בעל כושר גופני גבוה.

— נסיון בהדרכה — ארגון הדרכה, עבודת מטה וביצוע בפועל.

— כושר פיקוד, מנהיגות, יוזמה ותושיה. התפקיד כרוך בעבודה מעבר לשעות המקובלות ובשהיות בשדה.

למועמד המתאים תנאים טובים

● לפנות לת.ד. 33190, תל־אביב.

דרוש
מהנדס מטלורג

לניהול מעבדה מטלורגית, לבדיקות מכניות, פיסיקליות וכימיות. נדרש נסיון קודם בברזל יציקה ופלדה.

✱ מועמדים מתבקשים לפנות בכתב תוך ציון קורות חיים, נסיון קודם ובצרוף העתקי תעודות ואשורים למחלקת המנגנון במפעל או להתקשר טלפונית לשם תיאום מועד לראיון.

תדיראן

למפעל מוליכים למחצה

1. אחראי להתליכים — מעקב טכנולוגי בייצור (מונוליטים והיברידים) ישום תה־ליכים חדשים אבחון וניתוח תקלות, כושר הפעל זיווד מכני צדין, שליטה באנגלית.

לאגף המכירות ציוד צריכה

2. מכנאי שרות חוץ מזגני אויר — בעל נסיון לפחות 3 שנים בתקוני מזגני אויר רצוי בוגר בי"ס לקרור.

3. מכנאי מכונות כביסה תיקון מכונות כביסה בבתי לקוחות במעבדה, ציפיות לבעל ידע בתיקון מקררים חשמליים.

למפעל הסוללות

4. מכנאי אחזקה — אחזקה, טיפול, ושיפוץ של מכונות חצי אוטומטיות רצוי בעל ידע בפנאומטיקה ובמכבשים, בוגר בי"ס מקצועי בעל נסיון בפיקוח וניהול.

5. הרמי־ברכב — הפעלת מחרטה ורצוי גם כרסומת, השכלה מקצועית נסיון של שנים בשטח אחזקה, יכולת לעבודה עצמאית.

נא לכתוב למחלקת כח אדם ת. ד. 648 ת"א בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי ולציין את מספר המשרה.

אוניברסיטת הנגב

מכרז מס' 72/4

לשנת הלמודים תשל"ג דרושים

מדריכים ואסיסטנטים

במחלקה להנדסת חשמל

במשרות מלאות

[...]ימת אפשרות להמשיך בלימודי מוסמכים [ל]תואר M.SC. ו־PH.D. למועמדים מחוץ [ל]באר שבע הנתן עזרה בדיור.

[ב]קשות בצרוף תעודות, ציונים וקורות חיים [י]ש לשלוח למזכירות המחלקה להנדסת חשמל, אוניברסיטת הנגב, ת.ד. 2053 באר שבע.

אוניברסיטת הנגב מודיעה על משרה [פ]נויה: — במחלקה להנדסת חומרים

טכנאי
או
הנדסאי מכונות

[ת]אור התפקיד: הקמת והפעלת מערכות לימוד [ו]מחקר מטלורגיות.

[ה]כשורים הנדרשים: בוגר בי"ס לטכנאים או [ה]נדסאים.

[ד]רגה: הדרגה תיקבע בהתאם לכישורי ה[מו]עמד.

[ה]משרה היא משרה מלאה.

[ל]מועמד מחוץ לבאר שבע, תינתן עזרה בדיור.

[פ]ניות בכתב בצרוף תולדות חיים ותעודות יש [ל]שלוח עד 19.5.72, אל מחלקת המנגנון אוני[ב]רסיטת הנגב ת.ד. 2053 באר שבע.

לדפי זהב
דרושים

1. מזכירה

הכישורים:

תעודת בגרות, נסיון בעבודה משרדית, כתבנית מעולה, ידע בשפה האנגלית. שעות העבודה 08.00—17.00, 5 ימים בשבוע. נא לפנות בכתב יד עם פרוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 33023 ת"א עבור „מזכירה".

2. פקידות

הכישורים:

תעודת בגרות, נסיון קודם בעבודות משרד — לא הכרחי. שעות העבודה 08.00—17.00 5 ימים בשבוע.

נא לפנות בכתב יד עם פרוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 33023 תל־אביב עבור „פקידה".

דרושה

כתבנית

עברית — אנגלית

לחצי יום עבודה

לפנות בכתב לת.ד. 4333 ת"א למספר 819

למחסן ברזל

דרוש
איש אחזקה

היודע לרתך, מכונאות וחשמל וגם לעבוד על מולג

טלפון — 742819, 745374

דרושה

עובדת משק בית מנוסה

לעבודה בגבעתיים

משרה מלאה ב־8 שעות מ־08.00—16.00

בתנאי שכר חודשי

לפרטים נא לפנות לטל' 744614 בשעות היום

נהגי סמיטריילר
דרושים

בתור שותפים לרכב חדיש

פרנסה בשפע

השקעה: החל מ־50.000 ל"י

להתקשר טל. 03/747421

(17.00—20.00)

למחלקת ארגון ושיטות

של בנק

דרושה

שרטטת טפסים

הצעות מועמדות יש להגיש לת.ד. 1687 ת"א ולציין על גבי המעטפה עבור „מנגנון".

לחברה גדולה

דרוש בירושלים

מנהל מנגנון

לניהול צוות עובדים גדול

ומערכת מינהלית ענפה

מועמדים רציניים בעלי נסיון השכלה, יפנו בכתב לת.ד. 33157 ת"א עבור מס. 531

ויציינו הגיל, ההשכלה והנסיון.

סודיות מובטחת.

דרושה מזכירה
לניהול משרד

בעלת כושר אירגון ושליטה

על צוות עובדים

רצוי בעלת נסיון בעבודות מזכירות קודמות.

תנאי שכר טובים מאוד.

נא לכתוב לת.ד. 33250 עבור „מזכירה"

למפעל גדול בענף העץ

באזור הצפון

דרוש
מנהל ייצור

הכישורים הדרושים

א. מהנדס ייצור מוסמך.

ב. 3 שנות נסיון בניהול הייצור.

ג. בעל יוזמה ויכולת ארגונית.

על המעוניינים לפנות לת.ד. 1334 תל־אביב למספר ד/10979 עד ליום 25.5.72

סודיות מובטחת.

מכרז

לאגודת המהנדסים במכניון

דרוש

בחור בעל רכב

לביצוע שליחויות וקניות בעבודות שונות יום יום בין השעות 08.30—13.00.

על המעוניינים להופיע ביום ג' 23.5.72 שעה 12.00 לבית המהנדס הדר 6 קרית הטכניון.

דרושה

מזכירה ומרצת

הזדמנות לצעירה דינמית כמזכירה ראשית עצמאית בסוכנות בטוח גדולה

למצטיינת לאחר שרות צבאי בעלת נסיון בענף הבטוח וידע בהדפסה עברית — יתרון.

שעות העבודה 08.00—15.30.

תנאי שכר והתקדמות טובים.

נא להתקשר טלפונית 611887 או 615119 בשעות העבודה.

למשרד אדריכלים

דרושים:

הנדסאים / טכנאים / שרטטים

בעלי נסיון של 5 שנים לפחות

לקביעת ראיון נא לטלפן 265506, 264055, תל־אביב

לחברה להובלה

(רכב חדיש)

באזור תל־אביב

דרושים משקיעים

ההשקעה החל

מ־150.000 ל"י

נא לטלפן 747421 בשעות 17.00—20.00

החוף השקט בע"מ

חברה לפיתוח חופי הכנרת

טל. 067—21441

דרך צפת, טבריה

דרושים:

1) טבח ראשי

2) עוזרי טבח

לפנות טלפונית או במקום, בכל שעות היום

מוזיאון ישראל, ירושלים

מכרז מא/17

דרושים שומרים
למשמר המוזיאון

יוצאי צה"ל, משטרה, או משמר הגבול, או בעלי נסיון כמפקדי אבטחה ושמירה.

הדרגה ה'—ז', תוספת מיוחדת לעבודה בלילה ובמשמרות.

מועמדות יש להגיש בכתב בצירוף קורות חיים, למחלקת המינהל, מוזיאון ישראל, ירושלים.

למוסד ציבורי

ליחידה לעיבוד נתונים

דרושים

1) מתכנן — מתכנת
בעלי נסיון של 3 שנים לפחות בשפת COBOL

2) נקבניות/מבקרות
בעלות נסיון

תנאים טובים, התקדמות מהירה בעבודה ובשכר. אנו מציעים למועמדים המתאימים.

לקבלת פרטים נא לפנות טל. 258473 ת"א בין השעות 8.00—13.00 לאהובה.

לבנק ישראל
בירושלים

דרוש

ראש צוות מנתחי שיטות

התכונות הדרושות:

1. תואר אקדמאי בכלכלה, או סטטיסטיקה, או מדעי המחשב, או מתימטיקה או הנדסת ייצור.

2. נסיון רב בעבוד נתונים אוטומטיים.

המעונינים יפנו ליחידת כח אדם, בנק ישראל, ת.ד. 780 ירושלים, לשם קבלת שאלון אישי אשר יש להחזירו עד יום 22.5.1972

דרושה בבאר־שבע

פקידה מחליפה

נסיון בעבודה הכרחי

ידע בחשבונות רצוי

פרטים בשיכון ופיתוח לישראל במרכז הנגב, באר־שבע.

הידרוטק בע"מ

ת.ד. 6165, חיפה

טל. 04—89442

דרושות

1. פקידה הבקיאה ביבוא ויצוא
שליטה מלאה באנגלית ועברית — הכרחית.

2. פקידה אחרי שרות צבאי לעבודות משרד
רצוי נסיון בעזרה להנהלת חשבונות

3. נערה חניכה

נא לפנות בכתב, או להתקשר

הברת מוסדות חינוך ותרבות בבית שמש בע"מ

מכרז מס' 10/72

לשנת הלימודים תשל"ג

דרושים לבית הספר התיכון הדתי השש־שנתי, המקיף ע"ש פרסט

מורים במקצועות:

למודי קודש	מקצועות המגמה
עברית	תפירה
אנגלית	תורת המקצוע
פיסיקה	הנהלת חשבונות
כימיה וביאולוגיה	

על המועמדים לפנות בצרוף תעודות המעידות על השכלה ונסיון קודם, לבית הספר התיכון הדתי השש־שנתי המקיף ע"ש פרסט, לא יאוחר מיום 31.5.1972

עמרם זוק, ראש המועצה

הסתדרות מדיצינית הדסה

מודיעה
על המשרות הפנויות הבאות:

1) כתבנית אנגלית עברית — (72/19)
דרושות כתבניות אנגלית—עברית. עדי־פות לאלה אשר שפת האם היא אנגלית. דרוש נסיון של 4 שנים לפחות. ידיעה מושלמת באנגלית ומגיעה את הדעת בעברית.

2) מזכירה רפואית במחלקה לרשומות רפואיות (72/20)
דרושות מזכירות רפואיות בוגרות קורס למזכירות רפואית, או נסיון מקביל לע־בודה במסגרת המחלקה לרשומות רפו־איות.

3) מפעיל מחשב — (72/21)
דרוש מפעיל מחשב בעל השכלה תיכונית מלאה, לאחר קורס של הפעלה, דרוש נס־יון בהפעלת מחשבים לפחות של שנה אחת. העבודה הינה במשמרות.

4) אחות לחצי משרה — (72/22)
דרושה אחות לעבודה ביחידה לטפול בית בחצי משרה. רצוי אחות עם הכשרה בב־ריאות הצבור ונסיון בעבודה בצוות בין מקצועי. התפקיד כרוך בנסיעות רבות בתוך העיר.

5) טכנאי רנטגן — (72/23)
דרושים טכנאי רנטגן בעלי הכשרה מק־צועית מושלמת. רצוי נסיון של 3 שנים.

מועמדים העונים על דרישות התפקיד מתבק־שים להפנות בקשותיהם, תוך פירוט השכלה ונסיון, אל אגף כח אדם, ת. ד. 499, ירושלים.

דרושים:

א. מסגר — בוגר בי"ס מקצועי, עם נסיון בעבודה

ב. פקידה — למפעל, עם נסיון בעבודה חצי משרה

לפנות: טל. 34546 ת"א במשך היום.

דרושים

לטש קרנקים (גלי ארכובה)

והרס צילנדרים

בתנאים טובים

סופרנוע בע"מ

פודיה 23, יפו

ליד סלמה 25

דרוש

סדר מכונה (לינוטופיסט)

משרה קבועה

✱ משכורת טובה
✱ מקום עבודה נעים
✱ משמרת בוקר

לטלפן 770831

דרוש
מפעיל עגורן

בירושלים

למקום עבודה קבוע בדבר פרטים נא לפ־נות: טל. 02־234704 ירושלים. בין השעות 8.30—12.30 בבוקר בערב בין השעות 6.00—7.30.

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה

דרושים!

1. מהנדס מכונות

— בעל נסיון לתפקיד בכיר במחלקת האחזקה — עבודה מלאת ענין ואתגר.

2. טכנאי מכונות

— בעל נסיון לתפקיד בכיר במחלקת האחזקה. העבודה כוללת אחריות ופקוח על צוות גדול של עובדים.

למועמדים המתאימים תנאים טובים.

על המעונינים לפנות בצרוף קורות חיים לת"ד 4353 חיפה, עבור מס' 239.

למפעל בימי גדול בחיפה
דרושה
מזכירה בכירה

השולטת שליטה מלאה באנגלית ועברית

רצוי נסיון של לפחות 5 שנים.

המעונינות תפנינה בכתב תוך ציון קורות חיים הנסיון קודם אל ת. ד. 10036 חיפה.

— סודיות מובטחת —

למשרד אדריכלים

דרושים
טכנאים ושרטטים

מעולים

טל. 221505 ת"א.

דרושה
מזכירה מעולה

לאדמיניסטרציה של משרד

יבוא למכירות

הכישורים הנדרשים:

✱ אדמיניסטרציה כללית

✱ טיפול בהזמנות ליבוא

✱ ידיעה בהנהלת חשבונות וטיפול בכספים

✱ שליטה באנגלית ובעברית כולל הדפסה

✱ ידיעה בקורספונדנציה עצמאית

נא לפנות בכתב עם פרטים אישיים נסיון ומשכורת מבוקשת אסטרגל בע"מ ת.ד. 7082 ת"א טלפון 262049

דרושה פקידה

לעבודה במכונה להנהלת

חשבונות

ועבודות משרדיות

בנמל התעופה לוד

לפנות עם המלצות לת. ד. 262 תל־אביב.

סנפיד כלי שיט בע"מ
דרושים

1) מזכירה אנגלית צרפתית
חייבת להיות ילידת ארץ אנגלו־סקסית

2) מזכירה עברית
בוגרת צבא עם נסיון בהדפסה

3) עוזר למנהל חשבונות סוג ג—ד

לפנות ת.ד. 10077, חיפה טלפון 04—726014

דרושה
מזכירה

למשרד פרסום ויחסי־ציבור

אריה גלבלום בע"מ

כתיבה במכונה עברית ואנגלית הכרחית

ועל כל כישור נוסף תנתן תמורה נוספת

לפנות בכתב ת.ד. 29147 תל־אביב עבור מזכירה עם ציון פרטים אישיים ועבודות קודמות נא לציין כתובת ומספר טלפון.

— סודיות מובטחת —

למפעל בטחוני באזור תל־אביב

דרושים

✱ טכנאי מכונות
לעבודה במכניקה עדינה.

✱ טכנאי מכונות
לעבודות מכניות לציוד אלקטרוני.

✱ חרט
לעבודות מכניקה עדינה.

✱ כרסם
לעבודות מכניקה עדינה.

תנאים טובים לאנשים מתאימים

● נא לפנות בצרוף פרטים מלאים, קורות חיים ונסיון בעבודה לת. ד. 25034 עבור „א"ל" לשם קביעת ראיון

למפעל בטחוני באזור תל־אביב

דרושים

בוגרי בית־ספר מקצועי

מגמת מכניקה העדינה ומכשירנות

הכישורים: בוגרי בית־ספר מקצועי 4 שנים ושנתיים נסיון מעשי

נא לפנות בצרוף קורות חיים, נסיון בעבודה ופרטים מלאים לת. ד. 25034 ת"א (עבור ס"י).

סודיות מובטחת

התעשיה האלקטרו־אופטית בישראל בע"מ

חברה עתירת מדע בקרית ויצמן

אל־אופ

דרושים

● מהנדס אלקטרוניקה

בעל נסיון בתכנון ובבקרת איכות. התפקיד יכלול תכנון מערכות אלקטרוניות חדשות ואחריות למפרטי בדיקות לביקורת איכות של מערכות אלקטרוניות. רצוי נסיון בבדיקות תנאי סביבה

● בוגרי בתי ספר מקצועי במגמת מכניקה עדינה

לאחר שרות צבאי

תנאים מצוינים למועמדים המתאימים

לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם, למחלקת כח־אדם, ת. ד. 1165 רחובות.

— סודיות מובטחת —

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הימים הללו

בקהיר המתינו למטוס „סבנה" עם 100 מחבלים מבתי כלא בישראל.

(מן העתונות)

ישעיהו אינו צריך להיות קרבן

על מה כל הרעש וההמולה סביב בחירתו של מר ישראל ישעיהו ליו"ר הכנסת?

אני מכיר את האיש זה עשרים שנה; הוא נעים הליכות, צנוע, יהודי עם לב חם, בעל השכלה ותרבות יהודית שמעטים מחברי הכנסת מתברכים בה. נסיונו הרב בהליכות הכנסת וחוקותיה, דרכי ניהולה ובעיותיה, מזכים אותו כמעט יחיד בה.

אם העתונות רוצה לנגח את מפלגת השלטון ולהביע סלידה ומורת רוח מהממסד המפלגתי השולט בה, מדוע צריך ישעיהו להיות הקורבן?

עובד בן עוזר
תל־אביב

*

בחירתו של מר ישראל ישעיהו לכהונת יו"ר הכנסת, יש בה כדי להוריד עוד יותר את קרנה של הכנסת בעיני הציבור הרחב.

זו ללא ספק תעודת עניות למפלגת השלטון שלא השכילה לבחור מקרבה אישיות מתאימה, אשר בודאי לא חסרים כאלה בתוכה, שתהלום את גודל המעמד. התוצאה היא שהציבור צריך לשלם את מחיר הסיעתיות והכיתתיות של מפלגת העבודה ולראות בראש המוסד המחוקק שלו אישיות שהעלתה רציונות תמוהים נגד חופש העתונות, אחד מעיקרי יסודה הדמוקרטיה.

ב. כהן־יאנו
מגדים

מכתבים למערכת הארץ

ייהרג ובל יעבור

לסידרת מאמריו של מתי גולן „דת ומדינה" ברצוני להעיר: שחבל שאת העמדה החילונית בבעיות האישיות (ממזרים, כהן וגרושה) של המדינה הגדיר מר גולן כ„ייהרג ובל יעבור", וחבל גם שנדונו ביחד שני הענינים, שהרי מצד ההלכה שונים הם זה מזה. אמנם אסור לכהן לשאת גרושה, אך בנישואיהם — אם אמנם נערכו, בניגוד לדין — תופסים הקידושים. צאצאי איחוד כזה פסולים אמנם לשרת בכהונה, אך כשרים הם לכל דבר אחר. אם שם־משפחתם „כהן" או כדומה, נוצרת בעיה טכנית (וטכנית גרידא), שמצאה את פתרונה המעשי, בין שאר מקומות, באי גירבה אשר בטתישיה ע"י שינוי שם־משפחה.

בעית הממזרים שונה בחומרתה, ופה יש מקום להצטער על כפשיה של יהודים מבוגרים, שאינם חסים כפי הנראה על צאצאיהם. קל מאד לדרוש מההלכה פתרונות לבעיות, שנוצרו בגלל אורח חיים זר לגמרי לרוח היהדות, אך למעשה יש להפנות את הביקורת לכיוון אחר. מדוע עלינו לקבל כנתון שאין לשנותו הדבהגות בתחום האישות, שכל חברה הגונה ומסורתית מגנה אותה בכל כח? נכון, שגישה מהותה יותר מצד הרבנות היתה אולי מביאה פתרונות לבעיות אלה, אך יש להבין שהרבנות רואה את עצמה כאחראית או לפחות כשותפת לאחריות להתנהגותו של כלל ישראל, ואין זה כלל לטובת הענין להקל ראש בהפרת הבעיות. אבה, יחידים סובלים וקשה לכל את המורך בסבל של אדם על לא־עוול בכפו, אך יש לזכור כי אין זו הפעם הראשונה שנדרש מיחידים להקריב קרבן — ואפילו את הקרבן העליון — למען טובת הכלל. אין זה שההלכה חסרת־לב היא, כי אם ידוע יודעת היא היטב ש„חוסך שיבטו — שונא בנו".

רצוי להסב את תשומת־לב הקוראים לדברי מנכ"ל משרד החינוך מר אלעד פלד, שהתפרסמו בראיון שהופיע לפני שבועות מספר באחד מעתוני הערב, שהחינוך הדתי במדינה הוא למעשה הזרם החינוכי היחיד במדינה, שהצליח במידה זו או אחרת במשימה הכבירה של חינוך לערכים. אסור להתעלם מציון עובדה זו בכל דיון רציני על יחסי דת ומדינה בישראל.

יש לציין את האובייקטיביות המאפיינת באופן כללי את מאמריו של מר גולן בנושא „דת ומדינה" ולשבחו אותה.

יואל לרנר
ירושלים

השפעת האשראי המוכוון

הגיעו אלי הדי פליאה על עמדתי בהנהלת המפלגה הליברלית בדבר ביטול האשראי המוכוון, הפוגע כביכול בתעשיה.

רק חלק צנוע מהתעשיה בכלל נהנה מאשראי מוכוון, שגובה הריבית עליו הוא 9%. אשראי זול זה מתחזה גם באותם מפעלים הנהנים כמובן רק חלק קטן מהאשראי הדרוש, לכל היותר כ־20%; בעד יתרת האשראי הדרוש משלם המפעל בין 18% ל־20% ריבית. אולם יש לציין כי מרבית מפעלי התעשיה אינם נהנים כאשראי מוכוון ושער הריבית עבור אשראי חופשי נע כיום, כאמור, בין 18% ל־20%.

אין הדעת סובלת כי במשק בריא יגיע שיעור הריבית לגובה כזה. זהו סכנה מסוכן מאד למשק ולכלכלה בכלל. מפעל התעשייה או מסחרי המשלם ריבית כה גבוהה אינו פועל על יסוד משקי בריא. או שמפעל כזה פועל ע"י „גלגול" רק בעיתות של פעילות מואצת ומתמוטט ברגע שחלה האטה בפעילות הכלכלית, או שהוא מעלה את מחירו בצורה בלתי־סבירה, כדי לאזן את התוצאות. גם במקרה זה יסודו המשקי מעורער.

לכן הנקודה העקרית והחשובה היא, הצורך בביטול האשראי המוכוון, דבר שיגדיל את נפח האשראי החופשי ויוריד את שערי הריבית. כך ייהנו התעשיה כולה והמשק כולו ולא רק חלק קטן מהם.

ח"כ שמחה ארליך
הכנסת, ירושלים

בולמוס המדורות

קבלני בנין שלא השכילו לשמור על אתרי הבניה שלהם לפני ל"ג בעומר נוכחו בטעותם היקרה מאוחר מדי. שכן ילדים וגם מבוגרים אספו והעלו באש קורות בנין בערך של מאות אלפי לירות. הם אף לא בחלו בעקירת דלתות ומשקופים מבניינים לא־גמורים כדי להקים מדורות גדולות ככל האפשר.

כל עוד מסתפקים הילדים באיסוף סברי־עץ, ארגזים ופסולת עץ בלתי־שמישה, כדי להזין בהם את מדורות ל"ג בעומר הרי שמתחם היא גם שכחתנו; אך כאשר מעיזים ילדים לפרק פיגומים מבניינים להעלות באש קוי סימון לבניינים ו„לסחוב" לוחות עץ ארוכים ושלמים, הרי הגיע הזמן לנקוט צעדים משפטיים. צריך גם לנסות ולהחדיר לתודעת הילדים והוריהם שהכמות הגדולה של עץ כביש וסוב שהועלה באש במדורות ל"ג בעומר היא בסופו של דבר ביזבוז למשק המדינה.

אגב, אני עצמי הייתי עד לשני מקרים שהורים סירבו להחזיר לוחות לקבלן, בטענה שאינו יכול להוכיח את בעלותו עליהם.

ציון צדקה
גבעתיים

תקנות אבסורדיות

בתגובה לטור של נתן דונביץ' (מוסף „הארץ" 21.4) ברצוני לציין שהכותב התעלם מנקודה ברורה אחת והיא שאין לבוא בטענות אל אותם מקבלי זכויות פטור מתשלום מיסים, אלא לאלה שאיפשרו להם להנות מהזכויות בחוקקם חוקים אבסורדיים אשר גרמו וגורמים להרגשת קיפוח והתמרמרות בקרב רבים מאזרחי המדינה הותיקים.

אדם הזכאי לפטור ממכס ורוצה לרכוש מכונית, למשל, חייב לשלם את מחירה במטבע־חוץ, לקבל מהבנק שבו הופקד הכסף אישור על המרת הסכום לכסף ישראלי למטרת רכישת מכונית זו, ולחתום על הצהרה כדלקמן: „הנני מצהיר שהמטבע הזר המופקד בזה אינו נובע מעסקות בישראל". (כך דורש חוק הפיקוח על מט"ח במדינת ישראל).

חלק מהזכאים משקרים ביודעין בעת חתימה על הצהרה כזו משום שבמדינה ממנה הגיעו לא ידעו כראותו על מטבע חוץ. יוצא, איפוא שאותם אנשים רוכשים מט"ח למטרות קניה ללא כסם באמצעים לא חוקיים אך בגיבוי רשמי.

דוד בגביץ
חולון

כביש קטלני

אסונות רבים פקדו תושבים של כפר ניר־צבי בעת שחצו את הכביש תל־אביב—רמלה — ליד הכניסה לכפר ניר־צבי מול שער ירושלים בצריפין.

כביש זה הומה מתנועה יום ולילה. רצפים ארוכים חולפים עד אשר מביליהם הולכי רגל לחצות את הכביש, תוך סכנת נפשות. החוצה לאט עלול להידרס. גם על העזעה במעבר להולכי רגל תוך הקפדה מירבית על כלל הזהירות כרוכה סכנת מוות, כיון שמכוניות רבות חולפות ביעף הנהגים, אינם מתחשבים בהולכי הרגל.

ביום 24.4 פקד את הכפר אסון נוסף: אשה במיטב שנותיה נידרסה למוות על ידי הכביש. יש צורך דחוף ומיידי להתקין במקום אמצעים נאותים לשמירת חייהם של התושבים.

יוסף זעירא
ניר־צבי

ראיתי שמעתי

יצחק בן־אהרון בונפרטה

קשה להניח כי מזכיר ההסתדרות מר יצחק בן־אהרון רווה נחת בהתישבה האחרונה של הועד הפועל שדנה בחלוקת הקצבות הבמה הפוליטי. נציגי הסיעות הקטנות, בעיקר אנשי המרכז החופשי והעולם הזה, תקפו אותו בחריפות.

נציג המרכז החופשי עו"ד עקיבא נוף, אמר למזכיר: „הפכת את הועד הפועל למקום של סכס. מייחסים לך את אימרת הכנך, „גולדה היא המלכה ויקטוריה". בהתחשב באופן שבו אתה מנהל את ההסתדרות ראוי לקרוא לך יצחק בונפרטה".

נציגה החדש של סיעת העולם הזה־כח חדש, מר אלכס מסיס, תקף את התכניה להקצבות הבמה הפוליטי. הוא הציע כי הסיעות הגדולות יגישו דין וחשבון גם על הכנסותיהן בהתחשב בגילויים כי מפלגת העבודה נהנתה מתרומות עקיפות מחברות במשלחיות ההסתדרותיות.

מדוע לא באו האורחים של בך?

זה כמה חדשים שורר מצב מתוח בירושלים. אין שביתה והאטה רשמית, אין האטה מוצהרה, אולם מכתבים אינם מגיעים למענם או מגיעים באיחור ניכר. אזרחים רבים יודעים לספר על דברי דואר שנשלחו אליהם מחוץ לירושלים או בתוך העיר ומצאו דרכם להיבה המכתבים רק כעבור שבועים ויותר.

בעצמי התנסיתי בכך. מכתב שנשלח אלי מהאוניברסיטה העברית עשה דרכו כשלושה שבועות בבבוכי הדואר עד שהגיע למענו. המרחק בין הקמפוס למעני הוא 5 דקות נסיעה. השבוע התנכה בחויה זוכה גם פרקליט המדינה מר גבריאל בך. מר בך הופתע שרבים כאלה ששלח להם הזמנות להגיגת בר המצוה של בנו לא באו. ההזמנות נשלחו שבועות לפני המועד. בירור קצר העלה כי מקצת ההזמנות לא הגיעו למענם וחלקן הגיעו באיחור. מר בך התלונן במשרד התקשורת.

דובר משרד התקשורת מר זכריה מירוטצקי הסביר כי מצב זה נובע מההתרחבות הגדולה של העיר והמחסור בכוח אדם. משרד התקשורת עושה מאמצים לגייס כוח אדם ולהשביע את הדוורים לעבוד בשיטת שכר עידוד כדי להגביר את תפוקתם. בינתיים סובלים תושבי הבירה. (ראה עמ' 14)

סמל ללוחמי מחתרת

נציגים מ־70 מדינות דנים בימים אלה בניסוח תיקונים לאמנת ז'נבה כדי לקבוע נהגים חדשים ללוחמה מודרנית, במיוחד בכל הנוגע ללוחמת גרילה.

אחת ההצעות שעל סדר היום היא שלוחמי מחתרת יידרשו לענוד סמל כלשהו כדי לזכות ביחס טוב יותר במקרה שיפלו בשבי. הצעה אחרת אוסרת פעולות נגד אוכלוסיה אזרחית, כמו הפצצות מהאוויר והפגזות באש רקיטה וארטילריה.

היום לפני...

12.5.71: המוזיאון המטרופוליטאני לאמנות בניו־יורק מודיע כי רכש תמונה בציור ידי ולאסקס תמורת 5.5 מיליון דולר.

12.5.1965: גרמניה המערבית וישראל מכוננות יחסים דיפלומטיים. מדינות ערב מנתקות את יחסיהן עם בון.

12.5.1949: המצור על ברלין המערבית מוסר רשמית.

12.5.1932: גופת בנו התינוק של צ'ארלס לינדברג נמצאת ביער בהופוואל, ניו־ג'רסי.

12.5.1926: יוזף פילסודסקי מבצע הפיכה בפולין.

12.5.1608: הנסיכויות הגרמניות הפרוטסטנטיות מתאגדות באופוזיציה נגד הגוש הקתולי.

ד.ל.

הידעת כי
עובדי משרד הבטחון
נהנים מהנחה ניכרת
מדמי המנוי
ראה מודעה בעתון בעמוד 19
הארץ

ספורט הארץ

בעריכת יחיאל ארזי

שבת של דרבי

מאבקים עירוניים בתל־אביב, בחיפה ובירושלים (שיהיה בבלומפילד), מיפגש גורלי לתחתית: חדרה נגד בית"ר ת"א

מאת פרשן ספורט „הארץ"

למרות שהמחזור ה־23 של הליגה הלאומית יהנה משלושה מאבקי דרבי מסקרנים ורבי־ענין, הרי גם כך יהיה במוקד המיפגשים המאבק הגדול על כתר האליפות, מאבק ההולך ומחמיר ככל שהוא מתקרב לסיומו.

אבל גם בצל המתח הרב השורר בצמרת, אין להפחית ממאבק המפתח בחוליה התחתונה של הטבלה, כאשר הפועל חדרה (מדורג 15) יתארח בפתח־תקוה, למיפגש העשוי להיות מכריע, נגד בית"ר תל־אביב (מדורג 14). מיפגש זה שיחל ב־4 אחה"צ, מיד לאחר ההתמודדות בין הפועל פ"ת להכח רמת־גן שאינו מסתיר שאיפותיו לדירוג מבטיח בצמרת, עשוי להכריע את המשך ההתמודדות על זכות קיומן של שתי הקבוצות בליגה הלאומית. מאחר שהפסד חדרתי או תל־אביבי עשוי לחרוץ דינה של הקבוצה המפסידה, יש להאמין, כי יתפתח קרב של 90 דקות חריפות בסיומן לא תפתיע שום תוצאה. שני משחקים אלה יהיו באיצטדיון הפועל בפתח־תקוה.

שילוש המשחקים בבלומפילד

איצטדיון בלומפילד ביפו יארח מחר שלושה משחקים המתייחסים לצמרת ולתחתית כאחת. בשעה 4 אחה"צ ינסה מכבי תל־אביב לשמור על יתרון 3 נקודותיו, כאשר יארח את שמשון תל־אביב לדרבי עירוני בין הסוגן־לאליפות לסגן־היוצא שאינו מצליח העונה לחזור על הישגיו. סיכויי מכבי תל־אביב עדיפים.

בשעות הבקר יהיה באותו איצטדיון הדרבי הירושלמי בין בית"ר המדורג 3 לבין הפועל המדורג 6. מיפגש זה הועתק לבלומפילד בשל עונש איסור ביתיות שהוטל על הפועל והוא נועד להיות ללא קהל, עובדה שתוציא הרבה מן העוקץ הצפוי במיפגש סוער אופייני זה המסקרן את ירושלים כולה מזה זמן רב.

בשעה 2 בצהריים יהיה בבלומפילד מיפגש התחתית בין קבוצת בני־יהודה הסוגרת את הטבלה להפועל תל־אביב (מדורג 12) שיופיע ללא יהושע פייגנבוים שיצא השבוע לגרמניה וללא רוני קלדרון שהורחק בהרחקה על־ידי מאמנו האריה גיים. אם יפסיד הפועל גם במשחק זה, הוא עשוי למצוא עצמו בסכנת ירידה מוחשית ביותר, ואילו הפסד בני־יהודה עשוי לסתום את הגולל על תקוותם להישאר בליגה.

דרבי קצוות בחיפה

הדרבי השלישי של השבת יהיה דרבי של קצוות בין הפועל למכבי חיפה. הפועל מדורג 2 ומכבי המדורג 13 אך עדיין לא התרחק די הצורך מאיזור הסכנה, יצטרך להשקיע

טבלת הליגה הלאומית

1.	מכבי תל־אביב	22	16—30	31
2.	הפועל חיפה	22	13—29	28
3.	בית"ר י־ם	22	12—25	28
4.	הכח רמת־גן	22	21—29	27
5.	מכבי נתניה	22	23—33	25
6.	הפועל י־ם	22	19—23	24
7.	הפ. כפר־סבא	22	21—20	23
8.	מכבי יפו	21	16—18	21
9.	הפועל ב"ש	21	23—22	21
—.	הפועל. פ"ת	21	20—19	21
11.	שמשון ת"א	22	23—19	21
12.	הפועל ת"א	23	25—19	18
13.	מכבי חיפה	21	24—16	18
14.	בית"ר ת"א	22	23—14	16
15.	הפועל חדרה	22	21— 9	15
16.	בני־יהודה	22	33—10	11

מחר מאמץ ניכר להשיג את נצחונו השני בתשעת המיפגשים האחרונים בין שני היריבים העירוניים הגדולים.

בבאר־שבע יפגשו שני יריבי אמצע השבוע של אסטון וילה: מכבי נתניה האלוף שנכבע לאנגלים 2:1 והבאר־שבעים שניצחו את הקבוצה האנגלית באותו תוצאה. קשה להגיע שהאלופים המצויים במוראל ירוד יצליחו דווקא בנגב לתקן את מאורנם.

בכפר־סבא יתמודד הפועל המקומי עם מכבי יפו למאבק שאינו משנה דבר לשני היריבים גם יחד.

אתלטיקה בוינגייט

תחרות אתלטיקה לבוגרים, נשים ונוער תהיה מחר משעה 5 אחר הצהריים במכון וינגייט.

תחרות קליעה בדואר

תחרות דואר בין־לאומית בין נבחרות ישראל וארה"ב ברובה חופשי, תרגיל אולימפי בלא 3×40 כדור, תהיה מחר משעה 9 בבקר בטווח רמת־גן.

טורניר כדורמים

טורניר כדורמים לקבוצות נוער עד גיל 18, יהיה מחר משעה 9 בבקר בבריכה־השחיה של קיבוץ בית יצחק.

אליפות בהתעמלות

שתי התחרויות התעמלות במסגרת אליפות ישראל לבנות דרגה ג', להתעמלות מעל גיל 15, יהיו מחר. בצפון תהיה התחרות באולם הפועל חיפה ואילו בדרום יתחרו באולם הפועל בנס־ציונה. תחילת התחרויות בשעה 10 לפני הצהריים.

סיוף לנוער

אליפות ישראל לנוער לבודדים במקצוע החרב תהיה מחר משעה 10 בבית הנוער בנפת.

אליפות משקולות

אליפות ישראל לנוער במשקולות תהיה מחר משעה 10 לפני הצהריים בבית התרבות של רמת עמידר. התחרות מיועדת לנוער עד גיל 20.

מרמורק ושעריים מצפות למעידת חולון באילת

הפועל ר"ג עשוי להכתיר מחר את מכבי פ"ת

מאת סופר ספורט „הארץ"

שליטתו הדרמטית של הפועל חולון לראש טבלת מחוז הדרום בליגה א' ויתרון הנקודה שיש לקבוצה שירדה בעונה שעברה מן הליגה הלאומית, על שתי יריבות הגדולות מהעיר רחובות, הפועל מרמורק ומכבי שעריים; כל אלה מגבירים את המתח ואת הסקרנות בהתקרב מועד ההכרעה במאבק המשולש על הכרטיס היחיד לעליה לליגה הלאומית.

הפועל חולון הוא כרגע בעמדה הנוחה ביותר לחזור לליגה הלאומית, תוך עוד משחקים אחת, בדומה להישגה המזהיר של קבוצת מכבי פתח־תקוה, האלופה הצפונית, אולם, במבט שני למה שעוד צפוי בשעת המשחקים שנותרו תהיה זו העונה לקבוע עמדה סופית.

מחר יוצא הפועל חולון למאבק חוץ, מן הקשים ביותר שלו העונה, כאשר יתארח באילת אצל הפועל המקומי, במגרש שכבר ספג בעבר נקודות רבות מקבוצות שבאו לסופשבוע אילתי, בעיר הנופש הדרומית.

ההתמודדות מסקרנת שבעתיים משום שהפועל אילת עדיין לא נחלץ מסכנת ירידה לליגה ב' והוא נמצא בעמדה של יתרון נקודה על פני המקום ה־15. אילת במקום ה־13, לפני קרית־אונו, אשקלון ומכבי בת־ים.

בשעה שחולון תשחק באילת תופיע קבוצת הפועל מרמורק על מגרשה, למשחק נגד בית"ר רמלה, כי אף היא מצויה באזור התחתית. לרמלה 21 נקודות והיא תיאבק על חייה במיפגש נגד קבוצת הצמרת. השלישית במאבק הגדול, מכבי שעריים, תצא אף היא למשחק חוץ קשה בבית־שמש ובלי ספק היא עלולה לאבד שם נקודות חיוניות להמשך מאבקה.

בצמרת המחוז הדרומי:

1.	הפועל חולון	24	15—44	36
2.	הפועל מרמורק	24	30—52	35
3.	מכבי שעריים	24	24—42	35
4.	הפועל יהוד	24	22—23	26

יתר משחקי איזור הדרום: הפועל קרית־אונו — הפועל בת־ים; הפועל לוד — מכבי בת־ים; הפועל באר־יעקב — הפועל אשדוד; הפועל אשקלון — הפועל ראשון לציון; הפועל יהוד — מכבי רמת־עמידר.

בפ"ת מתכננים טקס הכתרה

טכס ההכתרה הרשמי של מכבי פתח־תקוה כאלופת המחוז הצפוני של ליגה א' וקבלת „ההכשר" לשחק בעונת המשחקים הקרובה בליגה הלאומית, נועד להיערך מחר באיצטדיון החדש של הפועל בפתח־תקוה, בדקה ה־91 למשחקו הביתי של מכבי נגד הפועל רמת־גן. מכבי פתח־תקוה חייב כמובן לנצח, כי אחרת יידחה הטקס במחזור משחקים אחד, עד למחזור ה־25. בסיבוב הראשון סיימו השתיים בתיקו 2:2 ופתח־תקוה תעשה כל שביכולתה כדי להעניק לאורחיה השבת קורטוב של הנאה.

יתר משחקי מחוז הצפון: הפועל מחנה־יהודה — הפועל נחליאל; הפועל טבריה — מכבי הרצליה; הפועל קרית־שמונה — הפועל עכו; הפועל טירת־הכרמל — בית"ר נתניה; הפועל נתניה — הפועל קרית־חיים; הפועל נהריה — הפועל מגדל־העמק; הפועל הרצליה — הפועל בני־ברק.

נתן הירש (בלבן) בדרך להבקעת השער שהעניק בשבת לק. מכבי יפו נצחון חשוב בליגה הלאומית על הפועל חדרה

קוריאה—קמבודיה 1:4

בגביע אסיה לאומות בכדורגל

באנגקוק, 11 (ע"ר). נבחרת הכדורגל של דרום־קוריאה שההווה יריב לישראל במאבק על הכרטיס לגמר הגביע העולמי במינכן ב־1974 הכניעה כאן אמש את נבחרת קמבודיה 1:4 (0:1), בפתיחת משחקי בית ב' של גביע אסיה לאומות.

פורטוגל — קפריסין 0:1

ניקוסיה, 11 (ע"צ). שער שכבש בנגיחה המקשר ציקו בדקה ה־81, היינה כאן נצחון לנבחרת פורטוגל, על נבחרת קפריסין 0:1. היה זה משחק גומלין בין שתי הנבחרות, במסגרת בית ו' של המשחקים המוקדמים בגביע העולמי. במשחק הראשון ניצחה פורטוגל 0:4. הקפריסאים הפתיעו את האורחים בעמידתם האיתנה ובשליטה בכדור במרכז השדה.

פולין שוויץ — 0:0

וארשה, 11 (ע"צ). נבחרות הכדורגל של פולין ושוויץ, נפרדו בתיקו אמש, לעיני 30 אלף צופים.

גביע: ריימס — מארסי

פאריס, 11 (ע"צ). במשחק חצי־גמר הגביע הצרפתי בכדורגל נפרדו ריימס ומארסיי בתיקו. באסטיה ניצחה את לנס מן השניה 0:3. משחקי הגומלין יהיו ביום א'.

הפסד לברומיץ בספ

ספליט, 11 (יו.פי.). קבוצת הכדורגל האנגלית ווסט־ברומיץ, כאן, על ידי אלופת יוגוסלביה תקד, הידוק בשיעור 2:1.

בית מדרש לרבנים באמריקה
מרכז לסטודנטים — נוה שכטר ירושלים
(מאחורי מוזיאון ישראל מול נוה גרנות)
תפילת שחרית בשבת
כ"ט באייר תשל"ב (13.5.72) פרשת במדבר
* שחרית 8.30
* קידוש והרצאה בעברית ע"י מר אליעזר יפה
על הנושא: בעיות סוציאליות בירושלים.
— הציבור מוזמן —

משרדי
פרי־אור
יהיו סגורים
מ־14.5.72 עד 21.5.72
לרגל חופשה שנתית

התאחדות התעשיינים בישראל
מודיעה לכל חבריה
אסיפה כללית יוצאת מן הכלל
של כל חברי התאחדות התעשיינים
תתקיים ביום ראשון, 14 במאי 72,
שעה 5 אחה"צ, באולם האסיפות של
מלון המגדל, מגדל שלום, תל־אביב
על סדר היום: המצב ביחסי העבודה
הודעה זו באה במקום הזמנה אישית

ועד המפלגה הליברלית
פעולות
הודעה חשובה למזכירי הסניפים
מזכירי הסניפים נדרשים לבדוק מיד באם כל החברים והאוהדים נמצאים ברשימת הבוחרים שקיבלו ולהגיש ערעורים בהתאם ללוח הזמנים והצורך.
הנהלה
היום יום ששי 12.5, בשעה 8.45 בבקר, ישיבת הנהלת המפלגה, בבית מרכז המפלגה, קומה ד' באולם „מינץ־בורג".
נצרת
היום יום ששי 12.5, בשעה 12.00 בצהריים, תתקיים פגישה עם המעוטים בהשתתפות מר זאב גרגו.
תל־אביב / ארגון נשים
ביום ראשון 14.5, בשעה 5.00 אחה"צ, בבית הגב' רבינה צביקן, רח' הלסינקי 14, ת"א, מסיבת חברות, בהשתתפות מר ברוך וינשטיין — חבר נשיאות הועד הפועל הציוני. ירצה על הנושא: „אתגרי המדינה לשנת 1972".
מרחב תל־אביב־יפו
ביום ראשון 14.5, ייערך סיור בדרום תל־אביב ע"י חברי מועצת העיר ופעילי האזור. נפגשים בשעה 4.00 אחה"צ, ליד המפלגה הליברלית, רח' אבן־גבירול 68 ת"א.
מרחב תל־אביב־יפו
ביום ראשון 14.5, בשעה 7.30 בערב, כנס פעילי האזורים במרחב תל־אביב, בהשתתפות עו"ד יצחק ברמן — יו"ר מזכירות המרחב, י. ב. סלפטר — יו"ר ועדת הארגון הסניפים: ראובן ויטלה ונחום קולמן, ייערך בבית המפלגה הליברלית, רח' אבן־גבירול 68, קומה ד', באולם „מינץ־בורג".
טבריה
ביום ראשון 14.5, בשעה 7.30 בערב, ייערך ערב הסברה לחברים ופעילים, בהשתתפות חה"כ אברהם כץ, בקפה „טוב־טעם", קרית־שמואל, טבריה, דברי־פתיחה: מר יחיאל קרויטהמר — יו"ר הסניף.
גדרה, גן־יבנה
ביום ראשון, 14.5, בשעה 1.00 בצהריים, יסיירו ח"כ: זאב גרגו ואברהם בורנשטיין בסניפים גדרה וגן־יבנה.
ראש־העין
ביום ראשון 14.5, בשעה 6.00 בערב, ישיבת הנהלת סניף ראש־העין, בהשתתפות נציג המרכז.
גבעתיים
ביום ראשון 14.5, בשעה 8.00 בערב ועדה מוניציפלית בהשתתפות יונה איתן ואריה אבן.
רמת־יצחק / רמת־גן
ביום ראשון 14.5, בשעה 8.30 בערב, במועדון סניף רמת־יצחק, רח' עוזיאל 49, ירצה חה"כ שמחה ארליך, על הנושא: „המצב המדיני והכלכלי". הפתיחה: ד"ר יעקב גרייבר — יו"ר הסניף.
מרחב תל־אביב־יפו
ביום שני 15.5, בשעה 6.30 בערב, תתקיים פגישת מרכזי אזורי הצפון במועדון המפלגה, שד' סמאטס 24, בהשתתפות חה"כ: מאיר הורביץ, ראובן ויטלה ונחום קולמן.
עכו
ביום שני 16.5, בשעה 1.00 בצהרים, פגישה עם הדרוזים, בהשתתפות מר זאב גרגו.
נס־ציונה
ביום שני 15.5, בשעה 7.30 בערב, ערב הסברה, לחברים ופעילים בהשתתפות מר מנחם סבידור — יו"ר סיעת הה"ל בעירית ת"א־יפו, במועדון המפלגה, רח' תל־אביב, נס־ציונה. דברי־פתיחה: מר יהודה זייצוב — יו"ר הסניף.
באר־שבע
ביום שלישי 16.5, בשעה 7.30 בערב, ערב הסברה לחברים ולפעילים, בהשתתפות מר נהגאל מעלון — יו"ר המחלקה המוניציפלית הארצית, במועדון המפלגה בב"ש, רח' הרצל 86—84, דברי־פתיחה מר זאב כהן — יו"ר הסניף.
בית־דגון
ביום שלישי 16.5, בשעה 7.30 בערב, ייערך ערב הסברה לחברים ולפעילים בהשתתפות מר דניאל נחמני — חבר הנהלת המפלגה בבית־דגון, בבית"ר „שבזי", דברי־פתיחה: מר יחיאל דמארי — יו"ר הסניף.
מעמד בינוני — בעלי־מלאכה
ביום שלישי 16.5, בשעה 6.00 בערב תתקיים בבית המפלגה רח' אבן־גבירול 68, קומה ה' חדר 513, ישיבת ועדת החברה.
חיפה / ארגון נשים
ביום שלישי 16.5, בשעה 5.30 אחה"צ, ישיבת הנהלה במועדון המפלגה, רח' הנביאים 32, חיפה.
דור־המשך
ביום רביעי 17.5, בשעה 7.30 בערב, ישיבת מזכירות דור־המשך, בבית המפלגה הליברלית בת"א.
ארגון נשים
מתקיים טיול לבקעת הירדן. המעוניינות מתבקשות להירשם במקום במרכז ובסניפים.

בבית המשפט המחוזי בירושלים
תיק עזבונות 244/72
הזמנה
בענין: כהן צבי יהודה של המנוח ... ת.ז. 2287 שנפטר ביום 26.2.72 בירושלים.
המבקש: ... ע"י ב"כ עו"ד א. אריאלי מרחוב הלל 7, ירושלים.
להוי ידוע כי הוגשה בקשה לבית המשפט למתן צו ירושה לעזבון הנ"ל והנני מזמין בזה כל אדם הרואה שיש לו זכות או טובת הנאה [illegible]

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

למשרד מהנדסי בנין
דרושים
מהנדסים ושרטטים
נא לפנות לטלפון 230837 ת"א.

דרושה
מזכירה
למנהל כללי
של מפעל גדול
בגוש דן
הכישורים הנדרשים:
* נסיון של לפחות 5 שנים בניהול מזכירות.
* שליטה מלאה בקורספונדנציה בעברית ובאנגלית (כולל כתיבה במכונה בשפות הנ"ל).
תנאים טובים למועמדת המתאימה.
נא לפנות אך ורק בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 3149 רמת־גן.
— סודיות מובטחת —

1. דרוש מחסנאי עוזר
משוחרר מצה"ל. רצוי מ.פ.מ.
2. דרושים בוגרי בי"ס מקצועי
לעבודה מעניינת במפעל של משרד הבטחון
טל. 36620, 38316

למשרד עורכי דין בחיפה
דרושות
1) פקידה־כתבנית, עברית ואנגלית
2) פקידה־כתבנית
לעבודה מפוצלת
בדבר פרטים נא לפנות לת.ד. 4746, חיפה
או לטלפון מספר 664517

למפעל גדול
ההולך ומוקם בירושלים
דרוש
חשמלאי / מכונאי
מועמדים בעלי תעודת הסמכה ונסיון רב
יפנו לת.ד. 399 ת"א.

לסנפיר כדי
שיט בע"מ
דרושים
צבעי מכונות
לפנות ת.ד. 7...
חיפה טל. 04-726014

בלוח הכפול

טיולים
משולבים
לסיני
טיולית + מטוס
לקבוצות, ועדי עובדים וארגונים
פרטים: טל. 825967
תל־אביב

חמצן
לחולי לב
אלקטרוסיגנל
גאולה 42, ת"א, טל. 57614

להשכיר
בפלורנטין:
אולם 80 מ"ר מתאים למרפדיה, רהיטים, בשכ"ח 600 ל"י או דמ"פ 30,000 ל"י.
דירה 3 חדרים מרוהטת שכ"ח 400 ל"י למגורים או משרד.
חצות 25 מ"ר + גלריה לדפוס, פליטורה רהיטים בשכ"ח 500 ל"י.
[illegible]:
בית 8 חדרים + חצר 300 מ"ר
למשרדים, מרפאה, מלאכה בשכ"ח 300 ל"י לחדר
הדר, ק.ק. חזית שכ"ח 180 ל"י, למלאכה, משרד
2 חדרים
שכ"ח 300 ל"י
פרטים: אביל, רח' לילינבלום 28, תל־אביב, טלפון 57621